

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ЦЕНА 3 ДИНАРА

БЕОГРАД, ЈУН 1998. ГОДИНЕ
ГОДИНА IX, БРОЈ 536

СРПСКИ РАДИКАЛИ У ВЛАДИ НАРОДНОГ ЈЕДИНСТВА:
ОДЛУЧНО У РЕФОРМЕ!

ШИПТАРСКИ ТЕРОРИЗАМ НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

Шиптар Сејди Муја, убијен у Градици
зато што се супротстављао сепаратизму

Саобраћајни полицајац Селџадин
Бислимовић (29), убијен у Србици

Једини "злочин" Бајрама Авдуља (57)
био је у томе што није одобравао тероризам

Полицајац Горан Радојчић (29), убијен од стране
шиптарских терориста, оставио је за собом
жену и шестомесечног сина

Српски полицајац
убијен у патролном
возилу

Оружје одузето
од терористе
Бекима Јашарија

Полицајац Мирослав Вујковић (26)
оставио је за собом жену и дете
старо годину дана

Атентат на ректора универзитета
у Приштини Радивоја Паповића,
у којем је ректор тешко повређен

Оснивач и издавач:
др Војислав Шешељ

Главни и одговорни уредник:
Синиша Аксентијевић

Заменик главног
и одговорног уредника:
Душан Весић

Редакција:
Момир Марковић, Мирослав Васиљевић,
Наташа Јовановић, Јадранка Шешељ,
Јасминка Олујић, Александар Вучић,
Жана Живаљевић, Рајко Ђурђевић,
Весна Арсић, Коста Димитријевић,
Драгољуб Стаменковић, Вељко Дукић,
Дмитриј Јанковић

Секретар редакције:
Љиљана Мијоковић

Технички уредник
и компјутерски прелом:
Северин Поповић

Дизајн корица:
Емил Бели

Лектор:
Зорица Илић

Карикатуре:
Синиша Аксентијевић

Председник Издавачког савета:
др Ђорђе Николић

Потпредседник Издавачког савета:
Петар Димовић

Издавачки савет:
Томислав Николић,
Маја Гојковић, Драган Тодоровић,
Ратко Гонди, др Никола Поплашен,
Стево Драгишић, Зоран Красић,
Милован Радовановић,
Јоргованка Табаковић,
Ратко Марчетић, Владимир Башкот

Шеф дистрибуције:
Зоран Дражиловић

Штампа:
НИГП "АБЦ-ГРАФИКА" д. д.
Влајковићева 8, 11000 Београд

Редакција прима пошту на адресу:
"Велика Србија", Француска 31,
11000 Београд

Рукописи се не враћају

Новине "Велика Србија" уписане су у Регистар средстава јавног информисања Министарства за информације под бројем 1104. од 5. јуна 1991. године.

Министарство за информације Републике Србије 19. августа 1991. године дало је мишљење број 413-01-551/91-01 да се "Велика Србија" сматра производом из Тарифног броја 8. став 1. тачка 1. алинеје 10. за чији промет се плаћа основни порез по стопи од 3%.

У овом броју:

Др Војислав Шешељ на ТВ "Наис" у Нишу: НОВИ ТЕМПО ВЛАДЕ СРБИЈЕ	2
Др Војислав Шешељ на ТВ "Канал 4" у Бајиној Башти: НАРОД ЈЕ РЕКАО НЕ СТРАНОМ ПОСРЕДОВАЊУ	17
Томислав Николић на "БК Телевизији": ШТО ЈЕ МИЛУ МИЛО, ТО МУ СЕ И СНИЛО	32
Драган Тодоровић на РТВ "Росуља" у Власотинцу: САОБРАЋАЈНИ И ДРУГИ "ГОРДИЈЕВИ ЧВОРОВИ"	42
Александар Вучић на "БК Телевизији": НОВО ДОБА МЕДИЈА У СРБИЈИ	50
Гордана Поп-Лазич на ТВ "Палма плус" у Јагодина: НЕМА ПРОМЕНЕ СТАТУСА КОСОВА И МЕТОХИЈЕ	60
Др Војислав Шешељ на ТВ у Бачком Петровцу: ХРАБРО У РЕФОРМЕ	71
Конференција за штампу Српске радикалне странке одржана 21. маја 1998. године	84
Конференција за штампу Српске радикалне странке одржана 28. маја 1998. године	86
Конференција за штампу Српске радикалне странке одржана 4. јуна 1998. године	89
Милан Стојадиновић између науке и политике: ПРОГНАН У ИСТОРИЈУ	92

НОВИ ТЕМПО ВЛАДЕ СРБИЈЕ

Српска радикална странка је уласком у Владу народног јединства показала спремност да преузме део одговорности за укупно стање у Србији и за решавање нагомиланих проблема, а народ ће на следећим изборима да цени да ли су њени резултати добри или лоши

Српска радикална странка није странка са негативним предзнаком, странка против нечега, странка за рушење

Српска радикална странка је странка освајања, странка реализације, странка успеха

Водитељ: Добро вече.

Др Шешељ: Добро вече, добро вас нашао.

Водитељ: Потпредседничког кандидата на протеклим председничким изборима, који су одржани септембра и децембра 1997. за потпредседника Владе Републике Србије - шта се све догодило у међувремену?

Др Шешељ: Од септембарских парламентарних избора до 24. марта трајао је процес преговарања између највећих парламентарних партија око састава нове владе. Председнички избори су мало тај процес успорили. Један договор је био постигнут око конституисања Народне скупштине. Тај договор су постигли СРС, СПС, СПО и ЈУЛ. Скупштинске функције су подељене у складу са тим договором. После је СПО, на самој седници, изиграо основни договор, али то није утицало на његову реализацију.

Од Нове године су интензивирани преговори око састава нове владе, али интересантно је то да су у преговорима српски радикали веома мало учествовали. Главни преговори су се водили на релацији СПС-СПО. Јавност је о томе информисана - о захтевима, о овоме, о ономе, свим проблемима који су оптерећивали тај процес.

Ми, радикали смо одмах после септембарских избора кренули јавно са концептом владе националног јединства, коју би сачињавале четири највеће парламентарне политичке партије СРС, СПС, СПО и ЈУЛ. Упутили смо званичан позив осталим странкама да разговарамо на ту тему. Друге странке су ћутале. Социјалисти су потпуно ћутали. ЈУЛ је куртоазно одговорио да је у принципу заинтересован за такве разговоре а до разговора није дошло. СПО је осуо на нас дрвље и камење. Показао је велику дозу мржње и

нетрпељивости, која је недопустива у озбиљном политичком животу.

Тако су се преговори свели на две-три политичке партије, а радикали су само у два наврта учествовали у разговорима са Миланом Милутиновићем, два пута са Мирком Марјановићем. На разговоре са Миланом Милутиновићем први пут су ишли Драган Тодоровић и Стево Драгишић. Други пут сам Стево Драгишић, јер је Тодоровић био на путу. На први разговор са Мирком Марјановићем смо ишли Томислав Николић и ја, а на други ја сам. То је заиста све.

Пошто су представници СПО ишли у правцу ценкања, који немају никакве везе са надлежностима републичке власти, решимо око амбасадорских места и неких других привилегија, преговори су непрекидно били у кризи. Ујутру се једно договоре, у подне друго, навече треће. Данас се договоре. Сутра раскидају договор и тако даље. Ми смо до последњег дана тражили да све четири странке у томе учествују, док је Српски покрет обнове своје учешће, условљавао нашим неучешћем. Они су говорили да би желели, али под условом да радикали не уђу у Владу, што је бесмислено. То је апсолутно неразумно.

С друге стране, СПО је уцењивао социјалисте, неком наводном могућношћу да се формира техничка влада са радикалима. Отприлике су им говорили - ако ви с нама не постигнете споразум, ми ћемо са радикалима ићи у техничку коалицију, па ћемо расписивати нове изборе, мада смо ми увек говорили да не долази у обзир никаква техничка коалиција. Ми нисмо техничари у политици. Ми желимо да учествујемо у власти у оном проценту у коме нам је народ исказао поверење на изборима, хтели смо да преуземемо одговорност за економску и соци-

јалну ситуацију, за опастанак државе, за заштиту националних интереса итд.

Пошто су ти разговори са СПО потпуно прекинути, позвали су мене, Мирко Марјановић и челници СПС дан уочи седнице Скупштине. То је било у 15 часова поподне. Претходно сам саопштио јавности став СРС да одустајем од једног нашег захтева, да по сваку цену буде наш мандатар за састав Владе и то је био наш последњи гест добре воље.

Странка за трговину и поткусуривање

Водитељ: Да ли је Нова демократија пре тога или после тога изашла из коалиције?

Др Шешељ: Није уопште долазило у обзир да ми разговарамо са НД. То је странка која заслужује презир. То је странка која нигде у Србији не постоји. То је странка за трговину и поткусуривање. За нас би било понижење да са њима учествујемо у било каквим разговорима.

Водитељ: Обично се говори о СПО-у, а не говори се о НД.

Др Шешељ: Зашто не говорите о Савезу свих Срба света о Српско-светосавској странци. Што не говорите о Мирку Јовићу и његовој странци? Знате имате читав низ таквих странака на српској политичкој сцени. То су неозбиљне странке. Ја сад овде третирам озбиљне политичке партије. Озбиљне политичке партије су оне политичке партије које су доказале да могу освојити извршан проценат гласова на изборима. Да имају инфраструктуру свуда у Србији, да негде могу освојити општинску власт и тд.

Радикали су освојили општинску власт у Земуну комотно. У Темерину имамо практично мањинску владу, фа-ли нам један мандат, али имамо пре-

ћутну подршку пошто та власт солидно функционише, тако да није циљ ни другим странкама да је по сваку цену руше. Социјалисти имају власт у многим општинама. Српски покрет је у оквиру коалиције заједно освајао власт, али је има. ЈУЛ је сам освојио власт у неколико општина рецимо у Лебану, у Жабљу, у Црној Трави итд. Дакле, то су озбиљне политичке партије и са њима се може разговарати. Оне изражавају народну вољу. А, сад чињеница да је Вук Драшковић 1993. поклатио шест мандата Душану Михајловићу, да би он могао да глуми политичку партију па да оде у табор левог блока и четири године да буде у Влади, за нас није аргумент да их третирамо као озбиљног партнера у разговорима, тако да уопште није долазило у обзир да са њима разговарамо.

Висок степен поверења

Водитељ: Каква је сарадња са мандатаром ове владе, господином Марјановићем?

Др Шешељ: Добра, чак и изнад очекивања. Наравно, ја сам свестан да смо уласком у ову владу преузели велики ризик и отворено говорим о том ризику, и ми и наши коалициони партнери смо преузели ризик.

Друго, сарадња је изнад очекивања и оно што наш народ каже - не урекло се. Свесни смо ми да ће Влада некад доћи и у кризу, да ће некада бити и неки сукоб и размирица и неслагања итд. Али ми имамо један чист принципијелан договор да све то разрешавамо

чистим аргументима и да се не разилазимо док аргументима ствар до краја не искристалишемо. Мислим да је то добро.

Заиста имамо висок степен поверења, чак толики да смо се договорили, да тамо где су радикали министри из СПС-а или ЈУЛ-а буду заменили министра, тамо где су министри из СПС-а или ЈУЛ-а, да радикали буду заменили министара. А, у неким кључним министарствима, чак има двојна контрола - ако је социјалиста министар, онда је заменик из СРС, ЈУЛ-а, ако је министар из ЈУЛ-а, онда је заменик из СРС и СПС итд. и то је веома добро. Значи, нема ништа да се крије од коалиционих партнера. Мора све да буде чисто на столу. Отворених карата мора да се наступа, а о резултатима ће процењивати народ.

Експозе Марјановића, суштина споразума

Водитељ: Каже се, господине Шешељ, да је неки центлменски период који се оставља новој влади, 100 дана. Не чини ли вам се да самим питањем које вам новинари поставе, они који прате политички живот, да се на неки начин очекује неко чудо да се врши потајан притисак на нову владу?

Др Шешељ: Никада нисам бежао ни од једног новинарског питања и увек сам заиста, комуникативан и спреман да одговорим на свако питање, а у принципу највише волим провокативна питања. То ми је права посласница. То

ми је прави изазов. Никада нисам бежао од јавности и од суда јавности. Притисак постоји, али знате како се усмерава тај притисак.

Постојали су неки стари центри за вођење специјалног, психолошког и пропагандног рата да би се Србија де-стабилизовала. Врше психолошку пресију и на радикале и на њихове коалиционе партнере. То шта смо раније једни другима говорили, па нема политичких субјеката на српској политичкој сцени, који се нису међусобно нападали, то је сасвим нормално у политици. Некада је то био тежи сукоб, а некада лакши, али у сваком случају, не дај Боже да никада више живимо у друштву где нема сукоба међу политичарима и међу политичким партијама. То је суштина демократије.

Стално се ишчекује - те посвађаће се, те неће моћи заједно, те неће моћи да се разумеју, неће моћи да сарађују итд. То је бесмислица, јер ових месец дана функционисања нове владе демантује такве претпоставке. Наравно, некада може да дође до кризе у Влади, али се надам да ћемо је разрешити једним објективним, савесним и отвореним приступом.

Друго, стални неки притисци, то лансира Демократска странка - Социјалисти договарају са СПО-м: Сада ће СПО да уђе, а да искључи радикале итд. То су исто глупости. Ми смо ушли у ову Владу на основу једног, конкретног споразума. Суштина тог споразума је изражена у експозеу премијера Марјановића. Тај споразум подразумева минимум наших заједничких, програм-

Конференција за штампу Српске радикалне странке с које се Телевизија "Наис" директно укључивала у програм

ских циљева. Ми смо ушли док постоји шанса да то реализујемо. Остаћемо док је могуће да се то реализује.

Ми не везујемо наше коалиционе партнере неким ланицима, лисицама и да их терамо да радимо заједно. Ми ћемо радити овај посао заједно, док постоји шанса да постигнемо неке резултете. Чим, неко од наших партнера пожели да се разиђемо, зашто бисмо се ми против тога бунили, али нас је и нужда натерала на овакву коалицију. Тешка ситуација у којој се нашла Србија. Страни притисци, проблем Косова и Метохије, покушај да нам се отму територије. Тешка економска криза, социјална беда итд., што нико нема право на политички луксуз, на непромишљен потез.

Ко са СПО тикве сади...

Друго, да су постојали здрави темељи да левичарске партије формирају коалицију са СПО, та би коалиција била формирана. Ту није било здравих темеља. Да су постојали здрави темељи да радикали формирају коалицију са СПО, та би коалиција била формирана и то је била могућа варијанта. Ја сам се лично плашио те варијанте. Ја не бих смео да уђем у ту варијанту. За што? Видели сте да сви који су се ухватили са СПО-ом у неке коалиционе аранжмане, после су се горко кајали због тога. Свуда им пуца власт коалиције "Заједно" у Србији. Сада после толиког искуства и после наших сазнања шта се све дешава у СПО-у и како се тамо доносе одлуке, напречац, и како неполитички фактори утичу на доношење одлука, нама је било довољно да и не помислимо на такву варијанту.

Али, били смо за варијатну четири странке заједно, па шта ме онда брига, шта се дешава испред СПО. С једне стране, левичарске странке не могу да нас надгласају с друге стране имамо упориште у левичарским странкама да нас СПО не уцењује неким вилама на Дедињу, на Кошутњаку, или шта ја знам, амбасадорским местима, да би нека ствар прошла у Влади. Значи, то је за нас било неко погодно подручје. Ја и данас искрено жалим што није дошло до те варијанте. Али ако СПО није хтео, желео је само са социјалистима и улазак у власт схватио као шансу да подели плен, онда је Драшковић рачунао, што би се плен делио на четири странке кад може на три странке. То је погрешан наступ политици.

Прво, освајање власти не значи поделу плена. То је хајдучки приступ политици. Освајање власти значи преузимање одговорности. Сада смо ми одговорни ако се пензија не исплаћује, ако се не исплаћују дечији додаци, ако је економска криза у земљи, инфлација итд. Сад смо ми одговорни. Нема бежања. Нема сада извлачења. Наравно, имамо затечено стање за кашењење пензија. Земљорадницима касни седам пен-

зија. Дечији додаци касне годину дана.

Значи, оно што би био први успех ове владе је да обезбеди редовност исплата. Да у току ове године буде 12 пензија и да буде 12 дечијих додатака, а онда да тражимо варијанту да надокнадимо оно што је заостало. Наравно, да надокнадимо и стару девизну штетљу. Да кренемо од оних најнижих улога, па надаље, да убрзамо процес приватизације, да решавамо један по један проблем. Ако ова влада сачува у потпуности Косово и Метохију и то ће бити велики успех, а мислим да имамо потпуну сагласност да то учинимо.

Влада компромиса

Водитељ: Када сте дошли на чело града Земуна, када сте постали градоначелник Земуна, указивали сте на затечено стање, као што рекосте, и указивали сте на многобројне неправилности и пропусте које је минорна власт оставила за собом. Шта сте затекли у републичкој влади?

Др Шешел: Нисмо се ми дуго задржавали на указивању на постојеће стање. Нисмо се ми дуго жалили на ово што смо затекли. Ми смо засукали рукаве и одмах радили. Можда сам у првом наступу на вашој телевизији говорио о неким стварима које се односе на затечено стање.

Али управо, то затечено стање је било разлог што су бирачи на изборима нама указали поверење а не онима који су претходно држали власт. Сада у Влади Србије нисмо сами у септембру освојили власт, па немамо могућности да сами спроводимо програм СРС. Ова влада је ствар извесних компромиса, сталног усаглашавања. Не може нико од нас бити апсолутно задовољан учинком. Може апсолутно бити циљевима. Усаглашавамо ставове. Водимо рачуна о нашем програму. Водимо рачуна и о програму наших коалиционих партнера. Тамо где не можемо још постићи компромис, где не можемо постићи заједничко решење, та питања не стављамо на дневни ред.

Најважније је да се добро разумемо око економских и социјалних питања. Значи, либералан курс у економији, решавање социјалних проблема, обраћање стопе пореза и доприноса на плате. Контрола ових кључних тема, још извесно време, колико је то потребно, док се не изађе из економске кризе, јер нема сада говора о потпуном ослобађању цена иако је то наш коначни циљ. Значи, да цене само зависе од услова на тржишту. Ми сад морамо држати под контролом цене основних енергената, прехранбених производа и многих других роба. То је оно што сада, на неки начин, условљава наше политичко понашање.

Водитељ: Да ли ће бити смањења чиновничког апарата?

Др Шешел: Не можемо ићи на смањење чиновничког апарата кроз отпуштање. То би било погрешно. Можемо ићи

на смањење кроз избегавање новог запошљавања. Али, тај чиновнички апарат, не би био превелико бреме за нашу државу да нисмо под оваквом економском кризом. Наш је проблем што је чиновнички апарат практично већи од продуктивног дела становништва, од дела оних радника који раде у успешним фирмама. Овде не можемо да рачунамо фирме које су неуспешне, где су радници на принудним одморима, примају минималце и тд.

Али, више има у Србији чиновника и других запослених у државном сектору, дакле, не само, чиновника. Постоје професионалци, стручњаци у просвети, здравству итд. Више има запослених у државном сектору него што има запослених у привреди у овим предузећима која успешно послују. То је један веома озбиљан проблем. Тај проблем се може решавати кроз процес приватизације, тако што би држава долатни новац добила, решавала своје заостале обавезе и усмеравала у оне привредне гране које највећи профит доносе. Оно што је наша преокупација, као странке, о томе смо јавно говорили, ми бисмо највише тог новца који остане после приватизације улагали у путеве, у путеве, и непрекидно у путеве. Тиме се помаже грађевинска индустрија, грађевинске фирме, а путеви најбрже врате оно што је у њих уложено.

Против страних посматрача

Водитељ: Само да обавестим наше гледаоце да је телефон 329-871. То је телефон на који могу да се јаве. Наравно, поштовани гледаоци, као што сами можете да видите, ако сте отпочетка пратили нашу емисију, вечерашњу емисију "Гост вечери", ваш и наш гост у студију Телевизије "Најс" је господин Војислав Шешел, потпредседник републичке Владе и председник СРС.

Господине Шешел, нема страних представника односно посредника у решавању проблема на Косову и Метохији. На референдуму је народ рекао своје - НЕ. Став четири највеће парламентарне странке у Србији је у сагласју опет са вољом народа. То морамо да признамо. Међутим, господин Љубиша Ристић, председник Дирекција ЈУЛ-а је недавно изјавио да постоји могућност одређеног облика страног посредовања уз обавезан услов да СРЈ буде примљена у чланство Савета Европе.

Др Шешел: Ја такву изјаву нисам чуо. Видео сам да су пренели неки медији, неке новине су пренеле.

Водитељ: Управо, да видимо ту веродостојност.

Др Шешел: Ја нисам видео на телевизији, а нисам ни чуо на радију и зато то не могу да прихватим здраво за готово. Оно што ја мислим и што претпостављам је - Љубиша Ристић је председник Одбора за спољну политику у Већу грађана Савезне скупштине.

Ја сам члан тог одбора. Оно што знам то је да је и ЈУЛ, чији је он председник, против страног мешања. Али, сагласили смо се да немамо ништа против страних посматрача из оних организација чији смо чланови.

Значи, да би дошли представници Савета Европе и да би Савет Европе имао сталну мисију у нашој земљи, да би његови представници могли комотно да шетају нашом земљом и да разговарају са ким год пожелеле, ми претходно треба да постанемо члан Савета Европе. Да би ОЕБС имао своју мисију у нашој земљи, буквално колико пожели и где год пожелели, ми морамо бити претходно враћени у ОЕБС, а ми смо суспендовани као држава. Тако исто, за све друге међународне организације.

ва или међународна организација држава појави као посредник, она се ставља у улогу арбитра.

Св. Еуђидио и међународно право

Водитељ: По многим, косовски проблем је већ на неки начин постао међународни, преко једне опет, са резервом морам да кажем, међународне организације - многи је квалификују као међународну организацију, то је једна верска организација, то је Свети Еуђидио.

Молим вас, каква је то организација, одакле они долазе и у чему се заправо састоји њихов интерес да се реши питање....

време. Овде је ангажована по питању успостављања контакта између представника Владе Србије и представника албанских политичких партија. Та организација не може да буде посебна, не може бити ништа, практично у свему овоме. Са аспекта међународног јавног права, не може та организација сутра од нас да захтева, да поставља ултиматуме, да прихватимо неке ствари, да се понашамо у складу са њеним ставовима, са њеним схватањима, то би било смешно.

Када се појави нека велика сила, нека страна држава, па саслуша вас, саслуша Албанце и каже - требало би овако, врши одмах притисак да то примени и ставља се у улогу арбитра. То је проблем учешћа страних држава и ме-

Из нужде у Владу: тешка економска и политичка ситуација мотивисала је радикале на улазак у Владу народног јединства

А, што се тиче процеса решавања Косовско-Метохијског проблема, ми ту немамо шта да кријемо. Ми само не желимо стране арбитра, посреднике у разговорима између нас и представника албанских политичких партија. Ми морамо са њима директно разговарати, чак, уз присуство новинара, уз директни телевизијски пренос, зашто да не. Па, нека цео свет види који се аргументи износе у тим разговорима, како се разговори одвијају, како се ко понаша у разговорима итд.

Дакле, немамо ми шта да кријемо. Ми желимо апсолутну јавност. Али, не желимо и не прихватамо, а тако се и народ изјаснио на референдуму, да било ко пресуђује. Када се страна држа-

Др Шешељ: Јесте ли ви правник?

Водитељ: Не, новинар сам.

Др Шешељ: Било ко ко је студирао права и положио испит међународног јавног права зна да свети Еуђидио није међународна организација. То је страна организација, али није међународна организација. У међународном јавном праву међународне организације су организације чије су чланице државе. Постоје субјекти међународног права, то су државе и међународне организације, дакле, организације држава.

Свети Еуђидио није организација државе, није међународна организација. То је једна хуманитарна организација католичке цркве која обавља извесне мисије у свету са времена на

међународних организација у унутрашњим политичким питањима и због тога је то недопустиво.

Водитељ: Албанци су потписали један акт, опет у присуству светог Еуђидија, и да ли се они придржавају тог договора који је потписан.

Др Шешељ: Не, ја мислим да нема ништа од тога и то је сада један привремени споразум. Он је назначен као привремени и ја мислим да таква варијанта споразума у пракси не може озбиљно ни да се реализује, а нама није битно да непрекидно нудимо дијалог, да непрекидно нудимо разговор, да показујемо добру вољу и нашим непријатељима, нашим противницима избијемо све адуте из руку.

Кључни дијалог би требало да се води за овим столом за којим седе представници Владе Србије и Народне скупштине а за којим се представници албанских политичких партија не појављују. Треба о свему да се разговара, не сме да буде табу тема и да се онда трага за решењем. Оно што би желеле западне силе да поседују и да нам наметну неко своје решење, већ имају у виду неке варијанте, Косово као федерална јединица у саставу Југославије, то је основна варијанта са којом наступају и која је за нас апсолутно неповољна. То је за нас гора варијанта, него да се Косово одмах потпуно отцепи.

Нада у Русију и Кину

Водитељ: Кина је дала потпуну подршку решавању Косметског проблема у оквиру Југославије, да су Србија, односно Југославија, надлежне да реше проблем у оквиру своје границе, са својим расположивим средствима, у складу са Уставом и законом и међународним актима. Сличну изјаву дао је и господин Јевгениј Примаков данас, међутим, са друге стране постоји, односно стоји и то да Контакт група није јединствена у увођењу нових санкција према Југославији, а ипак сутра 29. априла, све ће се знати.

Да ли ће бити санкција или не!

Др Шешељ: Да, још увек постоји неизвесност око одлука Контакт групе и ми смо захвални Влади Руске федерације, Влади Народне Републике Кине на принципијелном ставу, на подршци нашем територијалном интегритету, државном суверенитету и надамо се да ће те две велике силе доследно остати на таквим позицијама.

У самој Контакт групи и Италија, донекле Француска и Немачка имају меки став и оне нису за затезање омче око нашег врата, а Американци и Британци тренутно имају најагресивнији наступ. Они би увели нове санкције нашој земљи, међутим оне би ишле на директно уништење и Србије и Савезне Републике Југославије.

Какав ће бити исход њиховог састанка то ћемо сутра видети, и ако буду неке мере примењиване, ја лично не очекујем да ће бити неке тешке мере, ако нам забране путовање нама политичарима у иностранство то није тако страшно, уштедеће се државне девизе, путни трошкови али гадне би биле економске санкције.

Е, сада, има једна варијанта санкција, једна варијанта мера која би се веома лоше одразила на нашу економију, то је забрана страних инвестиција, онда ми не можемо да проведемо процес приватизације на онај начин на који бисмо желели. Онда нема додатног капитала и нема маневарског простора, молим вас, да решавамо ове изостале проблеме, односно заостале пензије, дечје додатке, стару девизну штедњу и остало. Све те проблеме желимо да решимо али без додатног шта-

мпања новца, а то је прво за шта смо се чврсто определили, зато ће процес решавања тих проблема ићи спорије, али најважније је да се не штампа нови новац.

Дакле, да сачувамо садашњи курс динара.

Србија као заморче

Водитељ: Значи, девалвација је била, нема инфлације и нема штампања новца.

Др Шешељ: Па, не могу ја да кажем - нема апсолутне инфлације, неких процената ће бити, али не великих, не неподношљивих процената и нема штампања новца.

Друго, видели сте, после прве нервозе након девалвације, ипак су се цене стабилизовале а Влада није ушла ни у једно повећање цена, осим цена бензина и других нафтних деривата и то веома умерено смо повећавали те цене. У ствари, ми смо само изједначили цену са званичним курсом и ништа више.

Водитељ: Само да се још мало вратимо на ту глобалну светску политичку сцену, ако хоћете и економску. Судећи по јучерашњем ставу развијених земаља Европе, од такозване трансатлантске економске повезаности трговине са Сједињеним Америчким Државама изгледа да за сада нема ништа. Опет, ако све повежемо са догађајима на овом нашем простору не значи ли активирање Косметског жаришта, у ствари, само одвраћање пажње од много већих проблема и жаришта који постоје у свету, они су прикривени.

Др Шешељ: Да, има више разлога због кога Американци толико инсистирају на питању Косова и Метохије.

Прво, основни њихови стратешки разлози, разлози опкољавања Русије са свих страна, у њиховим визијама ми смо стратешки савезници Русије традиционални савезници на Балкану и због тога желе да нас сведу на што мању територију, јер знају да Русија не може вечито остати слаба.

Друго, на пример, у нашој земљи тренирају начин растурања Русије и Руске Федерације.

Треће, Американци нису успели у својим намерама да изведу нову агресију на Ирак, јер су се све друге велике силе супроставиле, осим Велике Британије....

Водитељ: Али су продужили санкције Ираку, да кажемо и то.

Др Шешељ: Продужене су санкције, али сада траже на неком другом месту, траже неку варијанту где би спасле образ велике силе, како они то постављају.

Четврто, због овог заоштравања са Ираком и крајње непријатељског курса према Ираку, Американци траже сада начин да се додатно додвори исламском свету, тако што ће притискати Србе и бити на страни босанских муслимана или Шиптара на Косову и Метохији, који су такође муслиманске

вероисповести и који имају подршку многих исламских земаља.

Затим, Американци желе непрекидно да имају неке неуралгичне тачке у Европи како би ометали процес европске интеграције. Један од разлога је да би непрекидно доказивали да се без њиховог мешања стручни европски проблеми не могу решавати и да је због тога нужно да они и даље буду војно присутни у Европи и да се сачува НАТО пакт.

Логично је било очекивати после распада Варшавског пакта и после распада Совјетског Савеза да више нема никаквог разлога за постојање НАТО пакта. Американци не само што желе да одрже НАТО пакт, него желе и да га прошире. Он је иначе био према истоку директним укључивањем Пољске, Чешке и Мађарске у НАТО пакт, а и оним пројектом "Партнерство за мир".

Западне силе охрабриле Тирану

Водитељ: Званичне власти у Тирани дуго су се ћућањем браниле и одбијале да стану на страну шиптарских сепаратиста. На Криту су чак и инсистирали на томе да је Косово део Србије и Југославије. Зашто је онда Албанија одједном променила званичну политику у незваничну, када знамо да се терористи обучавају у Албанији, а потом илегално пуштају на Косово?

Др Шешељ: Прво, под утицајем западних сила које су охрабриле садашњи режим у Албанији, да има офанзивнији наступ против Савезне Републике Југославије, против Србије пре свега. Друго је што Албанија има много унутрашњих проблема и пажњу сопствене јавности покушава одвући од тих проблема. Трећи разлог, што је акција наше војске у пограничном појасу била толико ефикасна да су изненађени и западни војни стручњаци таквим степеном ефикасности, а што је то велики шамар Влади Албаније, јер је доказано њено учешће у потпомагању терориста на Косову и Метохији, у њиховом обучавању и слању наоружања и војне опреме. То су три разлога због којих је албански режим тренутно изгубио главу.

Раније су покушавали да вербално искажу своје немешање у унутрашње послове наше земље и своје залагање за мирно решење самог проблема. Сада, пошто су раскринкани на овом кључном питању једноставно наступају до краја са отвореним картама.

Неозбиљни политичари и неозбиљни академици

Водитељ: Било је доста речи и о кантонизацији, могућности кантонизације одређених делова Републике Србије. Конкретно, око тога се дигла и највећа прашина, чак су и неки академици узели учешће у томе и нудили нека могућа решења. О чему се ради?

Др Шешељ: Само неозбиљни политичари и неозбиљни академици. Они би

хтели уместо једне или две покрајине да Србија има десет покрајина, региона. Звали би регионима те покрајине и сваки регион да има скупштину и извршни орган скупштине, односно владу. То је практично федерализација целе Србије и води распаду целе Србије.

Један од тих пројеката заговара академик Јовичић, а подржале су неке неозбиљне политичке партије, Демократска странка Србије, Српска либерална странка, Српски покрет отпора и што је интересантно Демократска странка. Предвиђа регионализацију Србије, поделу на девет региона и десети Црна Гора, да се Војводина подели на два региона или на три региона, а затим Београд, па Источна Србија, па Шумадија, па Метохија, Косово, Јужна Ср-

Тероризам сасећи у корену

Водитељ: Радиле сте на Приштинском универзитету као професор и кативу улогу у овим догађајима има тзв. Албанолошки институт, који по многим опет представља пандам Српској академији наука и уметности?

Др Шешел: Ја мислим да не треба претеривати у процени његове улоге и значаја. Прво, један велики број Албанаца је изразито сепаратистички усмерен, бројни су њихови интелектуалци у тој групацији и они ће деловати сепаратистички још дуже неко време. Да ли ће они седети на Албанолошком институту или ће седети негде на ливади испод шљиве, или у кукурзима, то је сасвим споредно пита-

да ћемо расправити и питање зграда. Нама нису неопходне све државне зграде на Косову и Метохији, тако да један број зграда можемо уступити, али продајом или давањем у закуп. Ако се формирају органи албанске културне аутономије на Косову и Метохији, онда ће ти органи да организују наплату доприноса за здравство, школство, културу, информисање, међу припадницима своје националности, националне мањине. Један део тих пара ће морати да издвоје да плате кирију држави за зграде које користе, као што ће плаћати струју, комуналије и остало.

Неке зграде можемо и продати. Ја сам за то да продамо све оно што нам је вишак, али да плате пуну цену. Тим истим Американцима који их подржавају, ваљда им је јефтиније да им дају паре и да купе те зграде, него да их хушкају да иду у рат, да сами звецкају оружјем, да прете својом интервенцијом и слично. Дакле, идемо на чиста решења.

Политички аутизам Шиптара

Водитељ: Да ли можда и најновија решења у новом Закону о локалној самоуправи нуде могућност укључења Албанаца у политички живот наше државе?

Др Шешел: То је нудио стари Закон. Ниједан закон у Србији није донешен, а да није захтевао учешће припадника свих националних мањина у јавном животу. Они сами нису хтели, они су се сами искључивали из политичког живота. То је једна врста политичког аутизма, бојкотују. Дакле, аутизам је једна од најтежих болести. Када се не дај боже дете разболи од аутизма, онда за њега страни свет не постоји. Оно одрасте, постане одрастао човек, али има веома смањену комуникацију са спољашним светом, има неки свој унутрашњи свет, потпуно не реагује на спољна дешавања.

Тако вам је и код овог политичког аутизма. Они су се сами искључили, овамо се политички живот одвија, а они се у то не упуштају. То је веома лоше и за њихову позицију.

Страни дописници фалсификују изјаве

Водитељ: Познато је да имате веома добру сарадњу са новинарима, међутим, по овим страним извештачима сте одбили да дате интервју.

Др Шешел: Прво, зато што немам времена за бацање, друго зато што немам поверења према већини страних дописника, јер фалсификују изјаве. Једино када се директно укључим у неки проблем, рећемо у програм "Глас Америке". Спреман сам да говорим и директно кажем у стар оно што мислим. Постоје новинари из пријатељских земаља којима редовно дајем интервјуе. Рећемо, последњи интервју сам дао пре два

Нова демократија је странка за трговину и поткусуривање:
Душан Михајловић (држи чашу) са Ђаконом Радованом Биговићем

бија, Југоисточна Србија итд. Замишлите онда како би Србија изгледала и колико би то била скупа држава.

Шиптари и попис становништва

Водитељ: Шта је спречило и шта спречава државу Србију да изврши попис становништва? Зашто то није успело 1991. године?

Др Шешел: Није успело зато што су Шиптари масовно бојкотовали попис. Ја сам лично убеђен да нема дефинитивног решења проблема албанске националне мањине док се не оствари тај попис и ако дође до неких резултата у овим разговорима, овом дијалогу, једна од тачака ће морати да буде попис. Без тог пописа се не могу направити нови бирачки спискови и зато не знамо колико тачно живи Албанаца на Косову и Метохији, колико их је, који су држављани Савезне Републике Југославије и Србије. Ако овај дијалог крене и ако постигне неке резултате, онда ћемо имати ванредни попис становништва. Иначе, редовни попис нам следи 2001. године.

ње. Ми треба да рачунамо на изражавање тих сепаратистичких тенденција.

Оно што је нама битно као држави је да се уништи сваки тероризам и ако они имају неке сепаратистичке тенденције да их артикулишу кроз деловање политичких партија у парламенту и тако не могу да представљају опасност. То што ће, рећимо, у Савезном парламенту седети десет Албанаца који ће бити отворени сепаратисти или у Републичком парламенту Србије 20 или 25, зашто би то за нас био проблем?

Битно је да се тероризам у корену сасече, да се уништи сваки тероризам. Што се тиче албанолошког института и неких других зграда, овде је за нас битна зграда, јер су те зграде власништво Републике Србије и њима располаже Влада. Овог пута није дошло до промене власништва, него само до одступања на коришћење зграде албанолошког института и она је једна привремена мера кроз споразум три плус три.

Тек када се постигне неко трајно решење, ако се конституише неки облик културне аутономије Албанаца, он-

три дана за руску државну телевизију.

Слобода нема цене

Водитељ: Господине Шешељ, колика је цена наше слободе?

Др Шешељ: Цена слободе не може да се измери. Слобода је нешто најдрагоненије што се поседује и зато слободу морамо сачувати, морамо сачувати државу, отаџбину. Нема те цене којом би неко могао да нам плати отаџбину.

Велика искушења нас чекају и морамо признати да нисам човек без страха. Ја се бојим свега тога што нас евентуално чека, што нам спремају стране

скије, продуктивније, али није тако сигурно да ће доћи до санкција. Ја мислим да се неће ни у једној варијанти поновити оне санкције које смо имали 1992. године.

Санкције нису немогуће, али нису ни извесне, нису ни много реалне. Опет ће нас чачкати западне силе спољним зидом санкција, разним шиканирањима, суспензијама у међународним организацијама, можда забраном путовања за наше политичаре, можда још неким мерама, али лично мислим да онаквих санкција кроз какве смо прошли више неће бити.

Водитељ: Да ли је и дефинитивно одбијен захтев наше државе да уђе у

чујемо у ОЕБС и у било коју другу међународну организацију као новоформирана држава. Тамо где нам не признају континуитет чланства ми мислимо да не треба ни да улазимо, али то је ингеренција савезне државе. Ми на савезном нивоу нисмо владајућа партија, још нисмо владајућа партија, тако да не могу да проценим какво ће бити понашање савезних институција власти.

Либералним курсом у економију

Водитељ: Познато је да се залажете за доследну приватизацију и то до кра-

"Спојени судови": да би ОЕБС имао мисију у СР Југославији, СР Југославија мора да буде враћена у ОЕБС

силе, али сам одлучан да издржим. На ком месту? На оном месту које ми народ повери, а попуштања нема, издаје нема, капитулације нема. Ако капитулирамо изгубили смо све, а ако се боримо имамо шансу да сачувамо оно што је наше.

"Игре" без граница

Водитељ: Постоји ли модел како преживети евентуалне санкције, ако се уведу? Да ли се и о томе расправља на седницама Владе?

Др Шешељ: Ми смо сигурни да ћемо боље реаговати него што је то био случај 1992. године, јер сада имамо једно велико искуство за собом. Искуство прошлости ће нам помоћи да наше мере које будемо предузимали сада буду боље и ефикасније, системат-

Савет Европе?

Др Шешељ: Очигледно је добра воља да дође до пријема, само би они сада да тргују, да нас приме, а да ми негде попустимо. Сада се појавила варијанта да се вратимо у чланство Конференције о европској безбедности и сарадњи, али као новоформирана држава, да нам не признају континуитет. Сада су се западне силе сагласиле, само је проблем новоформираних држава које су настале отцепљењем од бивше Југославије, па би сада требало неутралисати, бар да се суздрже кала се о томе буде расправљало и када се о томе буде одлучивало. Тражи се варијанта да ми поднесемо писмо, па да они то писмо третирају као наш званичан захтев, као нашу молбу за пријем.

Српска радикална странка је категорички против тога, да се ми укљу-

ја. Да ли је то изводљиво без прилива страног капитала или можда продајом, лиценцирањем неких добара?

Др Шешељ: Изводљиво је и без прилива страног капитала, али не у оној најповољнијој варијанти. Ако не буде прилива страног капитала доћи ће до обезвређивања наших фабрика које иду у процес приватизације и онда то није добро. Видећемо како ће се те ствари развијати и колико сутра знаћемо отприлике какве су нам могућности и ако не буде завођења санкција, онда идемо на приватизацију неких фирми у догледно време, али ћемо највише инсистирати на приватизацији за готов новац, како би тај новац искористили за решавање неких других проблема.

Водитељ: Хоће ли бити укинута увозно-извозно дозволе, будући да се зала-

жете за либералнији начин промета робе и услуга?

Др Шешел: Ја сам за укидање тих континентата и увозно-извозних дозвола. То је ингеренција савезне државе и Савезне владе.

Водитељ: Да ли може да крене нека препорука са републичког нивоа?

Др Шешел: Ми о томе разговарамо у Републичкој влади, али још нисмо искристалисали став шта да тражимо од Савезне владе, али смо се сагласили да идемо либералним курсом у економију.

Питања гледалаца

Водитељ: Да пређемо на питања гледалаца. Идемо редом.

Све честитке господину Шешелу за улазак у Владу народног јединства шаље Петар Марковић. Драган Марковић пита - када ће се одобрити пренос возила из Црне Горе?

Др Шешел: То мора да се реши на јединствен начин за целу земљу. Недопустиво је све ово што се дешава у Црној Гори, а и невероватно је да човек у једном делу државе може да увезе полован аутомобил, да га регистру-

је, а не може да изврши регистрацију у другом делу државе. Ми морамо имати јединствен став на целој територији Савезне Републике Југославије и ту сам ја лично за либерализацију, све док се наша фабрика аутомобила не оспособи да делује како треба и док не будемо располагали многим лиценцама, док производња аутомобила не буде задовољавала наше потребе.

Лично мислим, не могу да говорим да је то став Владе Србије, јер Влада о томе до сада није ни расправљала, да би требало ићи на либерализацију увоза и половних аутомобила. Чак нам је повољније за перспективу наше садашње фабрике, "Заставе" из Крагујевца, да се увозе половни аутомобили, јер им је век трајања краћи, па када фабрика изађе из кризе они који су увозили половне аутомобиле биће спремни да купују нови аутомобил, евентуално домаће производње. Ипак људи који купују аутомобиле припадају вишој, средњој и високој друштвеној класи. Они најбогатији купују луксузан, нови аутомобил, са њима се размећу на нашим друмовима. Има једна категорија људи за које се не може рећи да је сиромашна, да је без новца, али нема-

Академик Миодраг Јовичић

ју баш пара за луксузне аутомобиле. Они купују полован аутомобил, стар три-четири године, а некада пет-шест година и за то имају новац.

Сада би било паметно да држава омогући увоз, да пропише неку одлуку о царини. Дакле, да царина није таква да потпуно дестимулише увоз, али да у солидном износу држава пуни благајну из тога.

Водитељ: У сваком случају, то би био значајан приход.

Др Шешел: Ја мислим да је та варијанта најпаметнија. Потпуна забрана да се увозе аутомобили старији од две године није добра.

Изборима до нових решења

Водитељ: Поменули смо Црну Гору и како функционише наша савезна држава? Постоји ли сукоб власти у Београду и власти у Подгорици?

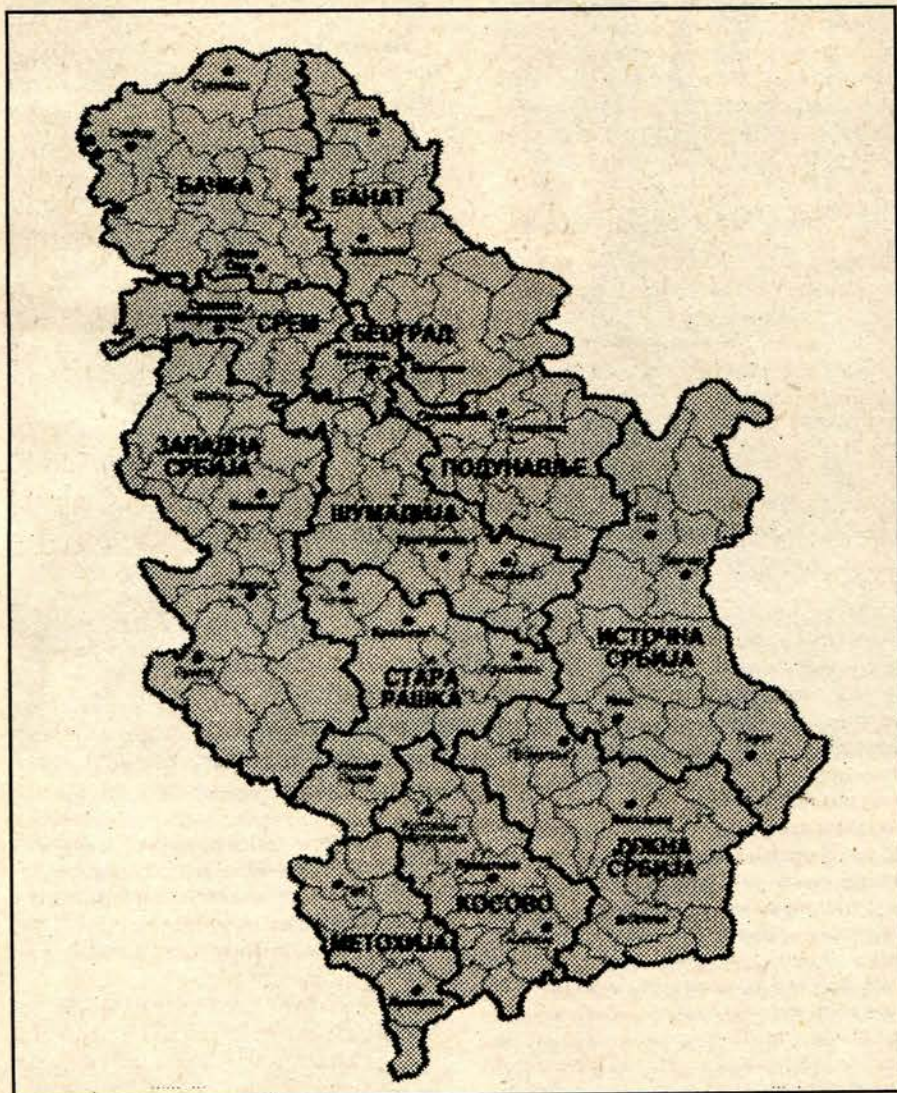
Др Шешел: Постоји, то се видело и по односу актуелног режима у Црној Гори по питању референдума у Србији. Затим, Ђукановић је лично у неколико наврата тражио страномешање у процес решавања косовског проблема итд. То су све веома лоше ствари.

Ја се надам да ће ови избори у Црној Гори вољом народа дати нека нова решења. Мислим да ће Српска радикална странка тамо бити парламентарна партија. Сећате се да су нас 1995. године брутално избацили из Народне скупштине Црне Горе, јер нисмо били по вољи режима. Видећемо како ће се те ствари даље решавати, али проблеми у односу савезне власти и републичке власти у Црној Гори постоје, они су отворени.

Лош став црногорског режима

Водитељ: Који су мотиви господина Мила Ђукановића да се залаже за посредништво у решењу косовско-метохијског проблема?

Др Шешел: За мотиве треба њега директно питати, али у сваком случају, ак-

Само необзирљиви политичари и необзирљиви академици залажу се за поделу Србије на регионе: мапа академика Јовичића

туелни режим у Црној Гори који предводи Мило Ђукановић наступа са ставом што горе за Србију то боље за њих. То је веома лош став и не може Црној Гори бити боље, ако је Србији горе. Не може Црна Гора да се изолује од Србије.

Водитељ: Шта мислите да ли нам предстоје санкције?

Др Шешељ: Већ смо одговорили на то питање. Ја мислим да нису много вероватне, али видећемо сутра какав ће бити став Контакт-групе. Правих санкција нема без Резолуције Савета безбедности Уједињених нација. То су оне најозбиљније и најопасније санкције. Ово је сада нека парцијална мера Европске уније, Контакт групе, ОЕБС-а.

Поменуло се, не повратило се

Водитељ: Да ли се може очекивати инфлација током 1998. године, односно да се понови 1993. година?

Др Шешељ: Ја не верујем да је могућа хипер инфлација, дакле није могуће понављање 1993. године, зато што смо заузели чврст став да нема штампања новца и зато што смо заузели чврст став да нема ребаланса буџета. Ми смо републички буџет прилагођавали новом курсу динара. Рекли смо, буџет је толики колики је и нема ребаланса, нема повећања Владине потрошње и то су две гаранције да неће бити хипер инфлације.

Извесна инфлација ће постојати, али једноцифрена на овом месечном износу, 2-3 % месечно. Не можемо још дуго то избећи, јер немамо довољну производњу роба. Тамо где нема довољне понуде роба на тржишту долази до дивљања цена.

Водитељ: Да ли је ово реалан курс марке, односно динара?

Др Шешељ: Да, сада је реалан курс. Ми смо се непрекидно као странка залагали за реалан курс динара.

Водитељ: Да ли буџет овакав какав је може да задовољи потребе Републике?

Др Шешељ: Мораће, штедећемо на сваком кораку.

Водитељ: Ковачевић пита - зашто пензионерима касне пензије, а просветни радници добијају плате? Шта да раде пензионери?

Ред и дисциплина за све

Др Шешељ: Влада има четири највеће обавезе месечно. Да исплати пензије, да исплати плате здравственим радницима, да исплати плате просветним радницима и да исплати лечји додатак. Сваки пут се довијамо и мукотрпно обезбеђујемо новац, без штампања динара. Штампанем уништавамо економију и обезвређујемо те динаре. Мислим да ће сада Влада настојати да се пре 1. маја исплати први део пензије за фебруар и да ћемо успети. Али, заиста велике муке постоје да се тај новац обезбеди из реалних извора.

Ако сада избегнемо санкције и кренемо у озбиљнији процес приватизације, онда ће више пара да буде, онда

ћемо моћи и да надокнађујемо оно старо и да редовно обезбедимо исплату нових пензија и лечјих додатака.

Водитељ: Колико би редовније и инвентивније плаћање пореза и обавеза држави од стране Албанаца могло да утиче да се побољша на неки начин та новчана маса која омогућава редовније исплате.

Др Шешељ: Видимо да ти извори нису самостални, пензијске фондове, здравствене итд. Не треба они да нам дају паре за ове наше фондове, треба да плаћају порез што иде директно у државни буџет, а то морају да плаћају и ту ћемо морати да утерамо редовну наплату. Мораћемо да заведемо ред и дисциплину на свим деловима територије Србије.

Друго, ми сада припремамо једну варијанту смањивања доприноса и пореза на плате, сада је то 123% на просечну плату. Ми ћемо то озбиљно сада оборити, то је једна од првих наших мера. Извешћемо извесне корекције у систему и оборити стопу доприноса и пореза на плате. Тиме ослободити успешне фирме у погледу могућности да повећају плате запосленим радницима, а ослабити притисак на фирме које су у тежкој ситуацији и то је само први наш потез у том правцу. А ми ћемо то терати до краја док не сведемо, сада је питање када ћемо то успети, док не сведемо стопу доприноса на 50% и на томе би требало да остане.

О старој девизној штедњи

Водитељ: Поздрав госту и водитељу, како ће се исплатити стара девизна штедња, пита Драгослав Милојковић.

Др Шешељ: Ради се интензивно на доношењу Закона о старој девизној штедњи и ако будемо имали успешну приватизацију и ако буде успешна продаја једног дела државне имовине, гледали би да што пре исплатимо све партије старе девизне штедње у износу до 1000 марака. Таквих је 86% од укупног броја партија и то износи негде између 250 и 300 милиона марака, значи, није сувише велика сума новца да не бисмо могли да урадимо. То би са једном озбиљном приватизацијом могло да се заврши. Нама је битно да решимо проблем тих ситних девизних штедиша, а онда би крупније девизне штедише лакше у некој временској перспективи разрешили, знате, код некога од њих који има милион марака, два милиона марака, био би вероватно заинтересован да купи неку фабрику, неки погон, неку државну зграду, да купи неке плацеве, да нешто купи за своју стару девизну штедњу.

Нама је проблем сада ове ситне штедише који би хтели да плате рачун за струју, који би хтели да купе нешто за кућу, храну, да купе деци одећу, разумете и због тога нам је тај проблем ургентан.

Кредити и каматне стопе

Водитељ: Господине Шешељ, да ли се можда разматра нека могућност у Републичкој влади, увођења и враћања, како год хоћете, дугорочних кредита. Да ли постоје услови?

Др Шешељ: Не можемо зато што је банковна месечна камата врло висока, не можемо ићи на дугорочне кредите када банке траже 10% месечну камату, на све зајмове. Ако добијете пет посто месечну, са пет посто месечне камате, као да сте добили премију на лутрији, а ако имамо сада у таквој ситуацији на годишње камате, повољно, пет до шест процената годишње, онда се не понашамо тржишно, онда се не понашамо у складу са законом понуде и потражње. Администрирамо економију и посебно упропаштавамо економију. Наш је циљ да се економским мерама обара ова каматна стопа и да она у догледно време пређе са месечног на годишње обрачунавање.

Рецимо, у свету каматна стопа пет до шест посто годишње, то је већ солидна каматна стопа, када би код нас била 20% годишња каматна стопа на кредите, то би било изванредно. Ми сада имамо месечне износе веома високе.

Водитељ: Значи, за сада остају ти краткорочни кредити уз учешће депозита...

Др Шешељ: То мора да постоји, јер да би неко добио дугорочни кредит, а мора неко да му да. Онај ко му да дугорочни кредит, он практично баца новац.

Психолошки рат

Водитељ: Раде из Ниша, колико времена треба Шиптарима да изађу на преговоре, јер сте их већ десет пута позвали а они се нису одазвали?

Др Шешељ: Позиваћемо их ако треба сто година, на њима је да одлуче, ми смо спремни за преговоре, дефинитивно за преговоре, спремни смо да разговарамо о свим питањима. Имамо формиран тим Владе Србије за те разговоре, сада је на њима ствар.

Водитељ: Поздрав др Војислав Шешељу, да ли ће Влада Србије наћи неко решење како би грађани могли да плате електричну енергију, пита Тодор Станковић?

Др Шешељ: Радимо на томе, код нас је електрична енергија најјефтинија у Европи, али је грађанима то страшна обавеза, сваког месеца да плате рачун. Видећемо коју ћемо варијанту применити, у сваком случају смо свесни проблема и на његовом решавању радимо. Не могу да вам говорим детаље, јер још то на Влади није до краја усаглашено.

Жута штампа објављује да предстоји неко поскупљење, за мене су објавили у Дневном телеграфу да сам обећао Електропривреди поскупљење од 30% итд., то су све дезинформације, измишљотине, то је психолошки рат.

То је прави психолошки рат. Никакве одлуке у том смислу није било, никаквог договора, а чак и ако буде неке корекције, гарантујем да неће бити толика, неће бити ни упола толико, гарантујем.

Никада нећемо ићи на неку корекцију без системских мера, ако и дигнемо цену, обарамо одмах стопу доприноса и сваки пут када буде то, идемо на обарање стопе доприноса, и то у прво време психолошко, бар да буде испод 100%. Много ће значити за привреду.

Водитељ: Иако је ова зима на изма-

Морамо да побољшамо стање рудника угља. Знате, има читав низ проблема на којима радимо. Е, оно чега се ја највише бојим су - неумерена очекивања, претерана очекивања.

Комисија из времена Милета Илића

Водитељ: Зорица пита: "Зашто у Нишу на референдуму није било у комисијама чланова Радикалне странке већ само Социјалистичке партије Србије?"

Др Шешел: Остали су они стари би-

Др Шешел: Уз одређене корекције, тамо где престане чланство, али корекције су биле утолико што су странке на изборима имале право на своје чланове, а правих промена није било.

И, сад, ако се донесе нови Закон о локалној самоуправи ићи ће се на формирање општинских изборних комисија у свим општинама. И нисмо имали ту разлога да журимо.

Друго, очигледно је било овог пута кваква је воља народа. Знате, очигледно је да је народ са великим полетом изашао на овај референдум.

Водитељ: Како коментаришете овај референдум?

Др Шешел: Неправилности практично није ни било.

Ловци у мутном

Водитељ: А упозорења која су стигла са скупштинске говорнице појединих представника претежно муслиманских партија.

Др Шешел: Видели сте, ту је било и неких полемика. Они имају један изразито антисрпски курс. Рачунају да би могли у мутном нешто уловити, уз подршку западних сила. Ми смо им отворено ставили до знања да од тога нема ништа.

Водитељ: Многи сматрају да је референдум изванредно организован будући да је организован за веома кратко време, и припремљен.

Др Шешел: Заиста је изванредно организован.

Водитељ: Да ли је било неких примедба. Наиме, стигло је и званично да није било примедби.

Др Шешел: Колико ја знам ниједна озбиљна примедба није била уложена. Било је ето тако, с времена на време, на неким местима, али ништа битно.

Водитељ: Како се на Косову гласало?

Др Шешел: Изашли су сви Срби, скоро сви Срби, изашао је огроман проценат Муслимана, огроман проценат Турака, Горанаца, Рома, Египћана и изашао је један број Албанаца али не нарочито велики.

Водитељ: Да ли је можда неко ометао рад комисија на Космету? Имате ли такву информацију?

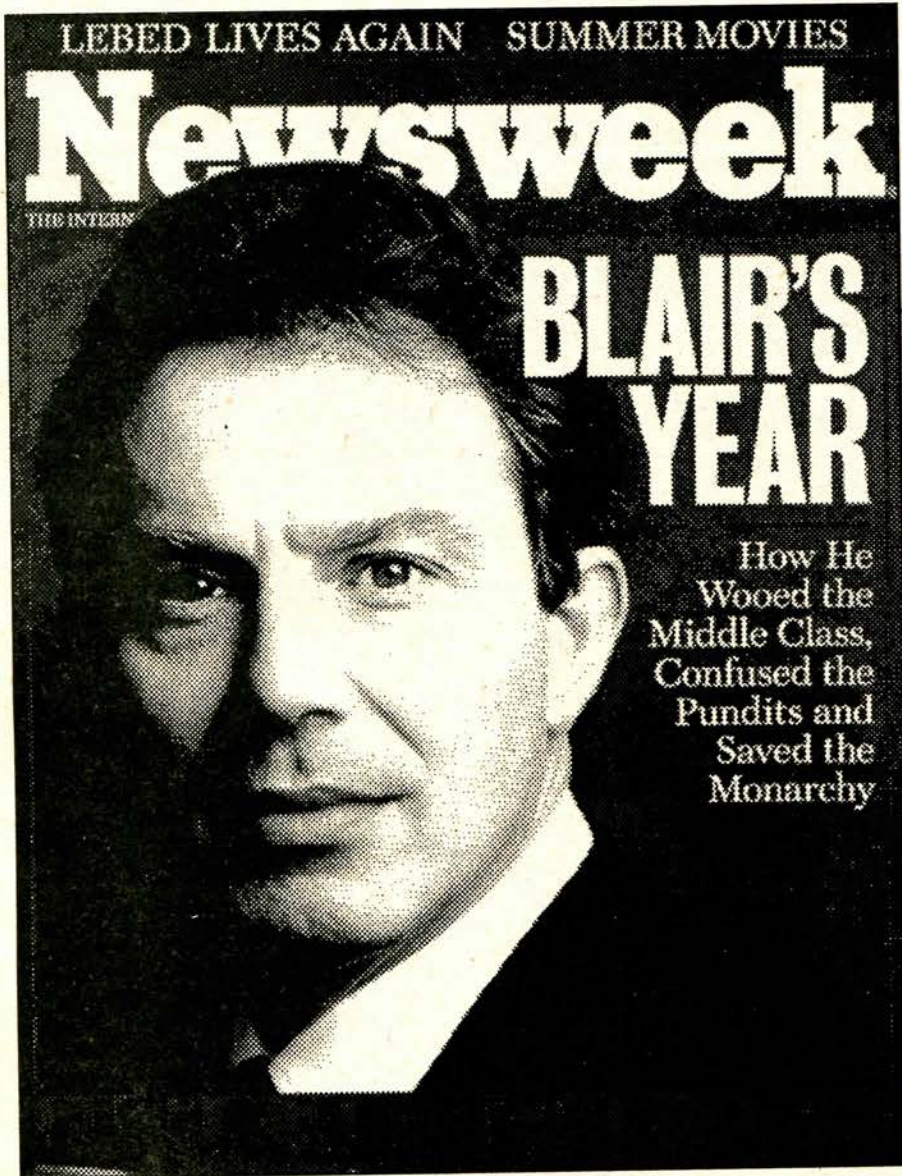
Др Шешел: Правог ометања није било. Знате, албански терористи и сепаратисти међу припадницима своје националне мањине сеју страх, несигурност. Видели сте убијају оне који су лојални Србији, прогоне их.

Водитељ: Зорица пита "Зашто је у Нишу просек за остварење права на дечији додаток мањи него у Београду?" Ове године је 210 или 211...

Др Шешел: Лично мислим да би тај просек требао да буде у целој Србији идентичан.

ТВ такса остаје

Водитељ: Дуле из Бебатова: "Поздрав госту, када ће се укинути такса за Радио телевизију Србије?"

На Западу ништа ново: страни дописници фалсификују изјаве и догађаје

ку, ево, већ смо увелико зашли у пролеће, међутим, долази следећа зима и какво је стање енергената многи се питају?

Др Шешел: Мораћемо да вршимо ремонт наших потенцијала у производњи електричне енергије, термоцентрала, хидроцентрала. У то ће морати да се уложи много новца. Ми би покушали да то урадимо без неког енергичног повећања цена струје. Ако дође до убрзане приватизације, на чему радимо, лакше ћемо и тај проблем решавати.

рачки одбори, из старе изборне комисије. Једноставно није било времена да се формирају нове. У неким општинама је било а у неким није.

Рецимо, у Земуну је било, али тамо од 1992. године радикали имају сталне чланове у Општинској изборној комисији. Овде је мало другачији била ситуација. Још практично наслеђена од Милета Илића, колико се ја сећам, је ли тако. Нису мењане у међувремену општинске изборне комисије.

Водитељ: Уз одређене корекције.

Др Шешел: Док је ова Влада народног јединства та такса се неће укидати. Ни у предизборној кампањи нисмо обећавали укидање таксе.

Шта је могуће? Могуће је да се износ таксе фиксира. Да не зависи од цене струје, него да се фиксира. И, видећемо да ли ћемо се на том питању усагласити.

Водитељ: Када смо поменули Радио телевизију Србије, шта ће бити са делом фреквенције локалним ТВ станицама?

Др Шешел: То је у надлежности савезне власти али ја се надам, убеђен сам да ће све локалне, регионалне и централне радио и телевизијске станице, које испуњавају услове, добити фреквенцију. С тим што ће се онда наплаћивати извесна такса за коришћење те фреквенције, што је сасвим нормално.

Надам се да такса неће бити превелика.

Водитељ: Пустићемо још мало музику па се онда поново враћамо у студио Телевизије НАЈС, гост вечери је потпредседник Републичке Владе, господин Војислав Шешел и, наравно, председник Српске радикалне странке. Идемо на музику па се потом, поштовани гледаоци, поново враћамо вашим питањима. Хвала што нас гледате.

Санкције и фудбал

Водитељ: Листајући ова питања приметно сам да многи наши суграђани, наши гледаоци су забринути и за спортске санкције. Наша репрезентација Југославије, рецимо у фудбалу, је заиста на један волшебан начин дошла до светског првенства ....

Др Шешел: То постоји наравно као опасност. Али, ево, као што видимо Француска се супротставља томе. Вероватно Американци неће наићи на разумевање других европских земаља. Мора се ту признати да постоје, без обзира што те западне земље имају негативан став према Србији и српском народу, да постоји извесна градација - отворено непријатељски став има Америка.

Американце донекле следи Велика Британија. Нешто слабије антагонизме исказују Немачка и Француска, док, рецимо, Италија има релативно пријатељски став према нашој земљи. Могли сте видети, од кад је дошло до промене власти у Италији и од када је у оним аферама нестала демохришћанска партија, када се прекомпоновала италијанска политичка сцена немамо ниједан случај да су Италијани заостривали однос према нашој земљи и да су показивали мржњу, аверзију, да су покушавали да напакују.

И, то је доста добра ствар за нас. Видећемо како ће се то десити. Лично не верујем да ће доћи до онемогућавања наше репрезентације да учествује на првенству у Француској, али видећемо. Не могу да се закунем ни у шта да је апсолутно немогуће, знате. Све су

сада опције отворене, али реално гледајући не верујем да ће до тога доћи.

Обећања пред изборе

Водитељ: Добривоје пита: "Да ли знате како четворочлана породица може да живи са 500 динара?"

Др Шешел: Не може никако са 500 динара. Ако немају неке додатне приходе они су осуђени на гладовање. Светан сам тога.

Водитељ: Родољуб пита: "Зашто Вам је толико стало до тога да уништите српски народ?"

Др Шешел: Мени је стало да допринесем да се спаси српски народ и Србија и све што радим чиним у том правцу. Српски народ би да униште они који пристају на западне силе, и који би да се ставе у њихову службу у циљу разбијања и растурања Србије.

Водитељ: Душан пита, односно констатује: "Црногорска Влада је објавила да ће исплатити стару девизну штедњу?" И пита "Када ће се то решити код нас?"

Др Шешел: На то питање сам већ одговорио. Што се тиче Црногорске Владе она то наговештава пред ове ванредне парламентарне изборе. Не верујем да су у стању то да ураде. Вероватно ће један део исплатити. Добили су нешто новца сада са запада, чујем из Америке, пет милиона долара, па још неке државе. То је релативно ситан новац, али у Црној Гори та стара девизна штедња није ни нарочито висока. Не може уопште да се мери са оном у Србији.

Приоритети: Косово, економија, социјални проблеми

Водитељ: Пензионерка из Ниша: "Да ли ће се дати пензије пре празника и када ће се исплатити заостале пензије?"

Др Шешел: Не могу да се закунем али Влада ради интензивно да се пре 1. маја исплати први део пензија за фебруар. А о овом другом делу питања сам већ одговорио током емисије.

Водитељ: Господине Шешел, шта је са празницима који ће се славити убудуће.

Др Шешел: Ми ћемо се залагати за промену Закона о празницима али није нам то превасходно питање. Знате, да видимо, имамо три приоритета - Косово, економија, социјални проблеми, да се томе посветимо. Решаваћемо sukcesивно и остало, где нам буде могуће да постигнемо сагласност.

Мислим око празника да не бисмо тако лако постигли сагласност, па зашто би смо то питање стављали у први план.

Водитељ: Миодрага интересује: "Зашто пољопривредне пензије касне по седам месеци?"

Др Шешел: Из истих оних разлога из којих и дечији додаци касне годину дана, или ове редовне пензије по два и три месеца. Због хроничне неста-

шице новца, због празне касе у фондовима.

Рат и мир

Водитељ: Далиборка Стојковић: "Хоће ли бити рата?"

Др Шешел: Надам се да неће. Уверен сам да неће, али не могу гарантовати. Увек је рат могућ. Кад је рат могућ? Кад нас нека страна држава нападне. Не верујем да Шингари сами могу да поведу рат против Србије и српског народа. Ни Албанци, ни Албанија цела.

Рат је могућ ако нас нападне нека спољна сила. Овде су могуће терористичке активности шингарских сепаратиста, али то је полиција у стању да сузбије. И, наша војска је у стању да сачува границе и то је показала, видели сте ове ефикасне акције које су изведене у граничном појасу према Албанији.

Јавашлук масовна појава

Водитељ: Светлана Стојановић: "Најтоплији поздрав др Војиславу Шешелу и пуно успеха на новом задатку".

Радомир Петрић: "Како је могуће да у једној правној држави има толико јавашлука, конкретно на Косову?"

Др Шешел: Јавашлука нема само на Косову него у свим деловима Србије. Мораћемо се борити против јавашлука. То је веома тешка и напорна борба. Не може се у краћем року постићи неки озбиљнији резултат, али морамо се сопственим примером служити за углед.

Значи, морамо се постављати одговорно, савесно, дисциплиновано, а ми радикали смо већ одавно показали да смо и одговорни и савесни и дисциплиновани, и марљиви и да часно и поштено обављамо оне послове који нам се повере.

Земунска школа управљања

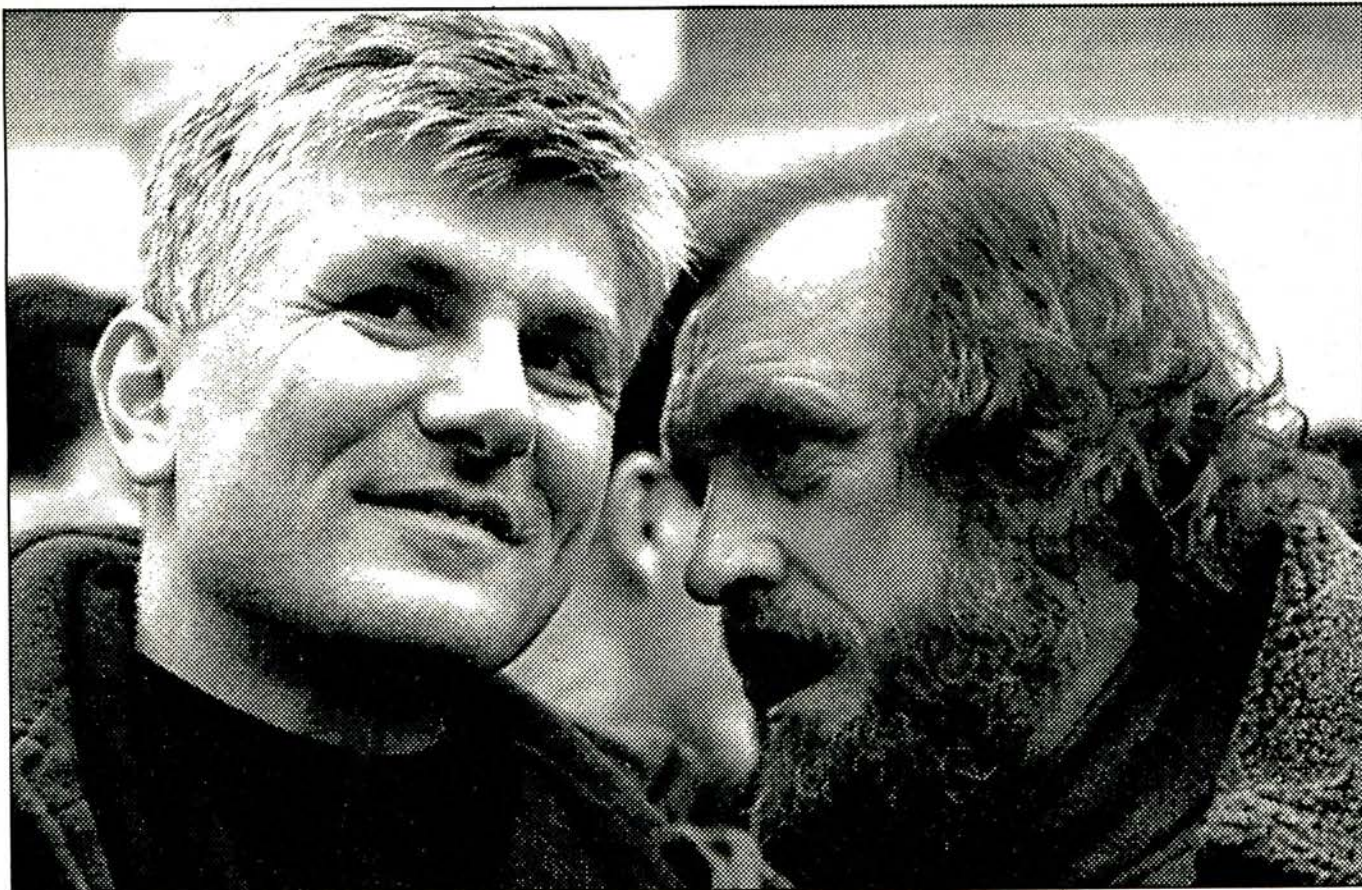
Водитељ: Колико су Вам искуства с локалног нивоа помогла у првим данима на овим функцијама?

Др Шешел: Много, много. Ми смо учили у Земуну како се влада и постигли огромне резултате. Постигли такве резултате какве нико нигде у другим деловима Србије није остварио. То се прочуло по целој Србији.

Ми се сада у Влади Србије налазимо у улози у каквој раније никада нисмо били. Ми сада учимо. Стичемо искуство. Али врло брзо учимо и врло брзо делујемо. Радимо на плану реализације економских циљева. Не може се баш очекивати да резултати буду такви какви су били у Земуну. Али биће добри, убеђен сам.

Водитељ: Лука Митић пита: "Да ли ће се Војислав Шешел и као министар залагати за трогодишње породилско боловање?"

Др Шешел: Да, све што буде могуће да учинимо на плану заштите мајки, деце, све ћемо учинити. И, сада раз-

"Пријатељско" убеђивање: свуда у Србији пуца власт Коалиције "Заједно"

мишљамо о томе, радимо, изнађазимо системска решења и за дечије додатке. Тражимо мере за подстицање наталиитета. Све што буде могуће учинићемо на том плану.

Слобода изражавања политичких ставова

Водитељ: Славиша пита "(прво поздравља госта), зашто Српска Влада не ухапси Ибрахима Ругову?"

Др Шешељ: То би био погрешан потез. Ми треба да хапсимо све оне код којих се нађе оружје, нелегално оружје. А Ругову и друге политичке представнике албанске националне мањине једноставно нећемо да дирамо.

Када би смо их ухапсили дали би аргумент у руке српским непријатељима. Ругова је држављанин Србије и има право да изражава политичке ставове какве год хоће. Док се не лати оружја не сме му длака са главе фалити, и нама није циљ да хапсимо. Нама је циљ да разговарамо, да докажемо да су наши аргументи јачи.

Водитељ: А, у чијој је ингеренцији, да тако кажем, ослободилачка војска Косова, такозвана.

Др Шешељ: Она је у ингеренцији полиције, јер је то терористичка организација и свуда у свету полиција се обрачунава са терористима. А, када је реч о граничном појасу онда је у ингеренцији војске. Сваки покушај илегалног преласка преко границе је у ингеренцији војске.

Дуги прсти Ватикана

Водитељ: Милосављевић пита: "Да ли је Ватикан један од основних креатора новог светског поретка"?"

Др Шешељ: Па, не би се баш могло рећи на овај начин на који се тај светски поредак реализује. Иза њега стоји Америка. Али, Ватикан учествује и покушава кроз своје интересе, да врши експанзију на исток. Видели сте шта се дешава у Бугарској, где је дошло до расцепа православне цркве и то озбиљног расцепа. Ту су умешани прсти Ватикана, затим на подручју Македоније. Тамо је изразита тенденција претварања македонске цркве у унијатску.

Е, сад, какав ће бити исход видећемо. Јер, Ватикан много делује на подручју Русије и Украјине. Тамо се већ стварају огромни проблеми његовим деловањем.

Водитељ: Да ли се Ватикан преко организације Свети Еуђидијо у преговорима Ругове са Милошевићем већ умешао у унутрашње ствари Србије?

Др Шешељ: Не. Та организација Свети Еуђидијо није директна испостава Ватикана. Она припада католичкој цркви, али не би се могло рећи да припада Ватиканским државним структурама.

Бољи дани за Војску

Водитељ: Значи, опет да се вратимо на сам почетак нашег разговора - не подлеже оном међународном праву.

Игор пита: "Докле ће војска бити на просјачком штапу"?"

Др Шешељ: Војска ће бити у тешкој социјалној ситуацији док је и цела држава у кризи. Што буде у нашој моћи ми ћемо урадити да допринесемо да се поправи положај војске.

Ви сте видели, у неким деловима Србије се неке од наших идеја које смо годинама заговарали, реализују. Већ има градова где се трампи дом армије за изврстан број станова за офицере и професионалне војнике. Има читав низ примера да се ту решавају неки кључни проблеми, али хронична несташица новца, проблеми савезног буџета - је оно што оптерећује целу државу.

Гро савезног буџета, четири петице отприлике, иде на финансирање војске, али ни савезни буџет неће смети да се ребалансира, јер се мора очувати вредност динара. Али, морамо ићи на неке унутрашње прерасподеле и морамо војску још убрзати ослобађати гломазне логистике.

Војска мора да се посвети развоју борбених јединица, мора да се ослободи баласта. Свега онога што је кочи и што расипа то мало новца који има.

Дан државности и Милова путовања

Водитељ: Јуче смо прославили дан државности Савезне Републике Југославије. Ваши утисци са пријема који је уприличио председник Савезне Републике Југославије, Слободан Милошевић.

Др Шешељ: Утисци су леви. Био је цео дипломатски кор, били су истакнути политичари, културни радници, била је лепа атмосфера. То је отприлике трајало два сата. Људи су се сусретали, разговарали.

Водитељ: Ракић пита: "Шта мислите о одласку Мила Ђукановића у Америку и Немачку?"

Др Шешељ: У принципу немам ништа против одласка у Америку и Немачку. Против сам његовог понашања по питању српских националних интереса у тим страним државама. Он оде у стране државе и тамо се залаже за страну мешање у унутрашње послове Србије и тамо наступа са позиција које су супротне интересима српског народа. То је оно што је проблем. Само путовање није проблем.

Приватизација најбољи лек против корупције

Водитељ: Поздрав госту: "Када ће се решити питање мита и корупције у великим друштвеним фирмама", пита Маринковић.

Др Шешељ: И то је један веома тежак проблем који мора да се решава, а не може брзо да се реши. Али, најефикасније је тај проблем решава укидањем круга на коме почивају привилегије. Рецимо, увозно извозне дозволе, континентна, дакле укидањем ингеренција власти где долази до злоупотреба. А што се тиче привредних предузећа, друштвених фирми - приватизација је најбољи лек и против мита и против корупције.

Водитељ: Поздрав госту "Када ће се повећати пензије и плате, с обзиром да је динар девалвирао и да су цене порасле", пита Миленко.

Др Шешељ: Што се тиче плата, њихово повећање ће морати да зависи од продуктивности рада, од повећања производње и наравно ми ћемо то подстаћи обарањем стопе доприноса и пореске стопе.

А, док се не повећају просечне плате немогуће је повећање пензија. Знате, законом су пензије везане за ниво плате.

Странка освајања, реализације, успеха

Водитељ: Поздрав госту од Марка и питање: "Шта ће бити са ухашеним директорима Дуванске индустрије Ниш?"

Др Шешељ: Па, њима ће бити суђено. Колико ја знам доказа против њих има много. Али се не бих сада мешао у рад суда. Надам се да ће суд објективно и савесно проценити све тачке оптужбе

и да ће изрећи одговарајућу пресуду.

Водитељ: Николић се обраћа овако: "Господине Шешељ, Вас је народ изабрао да срушите социјалисте, а не да са њима склопите брак. Наставља те како Вам они диригују. У Вашој предизборној кампањи рекли сте да ћете укинути таксу за Радио телевизију Србију, а сада од тога ништа".

Др Шешељ: Не, не, у предизборној кампањи, мислим да сам о томе говорио и на Вашој телевизији, нисам рекао да ћемо таксу укинути. И да ћемо таксе укидати. Можда ћемо у некој перспективи, али сада не. Али ћемо ићи на фиксирање те таксе, да се тачно зна колико се плаћа и да не зависи од висине цене струје.

А, у предизборној кампањи ми смо истицали да желимо власт. Ми желимо власт сами. И, ми смо је реализовали с овим програмом. Народ је пресудио на овај начин на који је пресудио. Није дозволио ни једној политичкој партији да сама формира Владу.

И, зато се Влада могла формирати само као резултат компромиса у преговорима између појединих политичких партија, између највећих политичких партија у парламенту. И ова садашња Влада народног јединства је резултат таквог компромиса.

А ми смо усласком у ту Владу народног јединства показали спремност да преуземо део одговорности за укупно стање у Србији и за решавање нагомиланих проблема, а народ ће на следећим изборима да цени да ли су наши резултати добри или лоши.

И, ми смо свесни да ћемо ту полагати прави испит. Преузели смо ризик и носимо се с тим ризиком. А што се тиче брака, бесмислена је та флоскула, знате. И, нисмо ми обећавали рушење социјалиста него смо исказивали жељу да ми дођемо на власт. Нисмо ми странка са негативним предзнаком, странка против нечега, странка за рушење, странка за обарање.

Ми смо странка освајања, странка реализације, странка успеха.

Где су српске земље, ту су српски радикали

Водитељ: Каква је координација са Српском радикалном странком у Републици Српској и у Црној Гори?

Др Шешељ: Максимална. Ми смо једна политичка партија. Формално то су три политичке странке, јер је свака регистрована, једна у Београду, једна у Подгорици, једна у Бањалуци. Међутим, ми смо у суштини једна политичка партија. Имамо јединствен централни страначки орган, централну отаџбинску управу. Сарађујемо по свим питањима. Добро функционисамо.

Водитељ: Наравно, учествоваћете и на предстојећим изборима у Црној Гори 31. маја.....

Др Шешељ: И на изборима у Републици Српској 12. септембра.

Водитељ: Како коментаришете, господине Шешељ, најновија догађања у Дрвару и насртаје на Србе који су покушавали да се врате на своја огњишта?

Др Шешељ: Ти догађаји показују да нема ништа од повратка Срба на територију муслиманско-хрватске федерације или на територију Српске Крајине, која се налази под хрватском окупацијом.

Срби могу бити сигурни само на територији на којој постоји њихова власт.

Шиптари и војна обавеза

Водитељ: "Поздрављамо драгог госта, господина, доктора Војислава Шешеља, који је преузео једну велику одговорност у преузимању обавеза и власти у времену када многи то не би урадили у овим тешким временима. С поштовањем, власници телевизије НАЈС, госпођа Ружица и господин Миодраг Ђорђевић".

Томислав пита: "Зашто само Срби служе војску, где су Шиптари? Зашто они не служе исту?"

Др Шешељ: Па, Шиптари још нису ослобођени војне обавезе, али се држава не трди много да их натера да служе.

Мислим да је боље да не служе. И ако у тој мери то од мене буде зависило ја ћу се заложити, у том процесу преговарања, да пристанемо да се припадници албанске националне мањине ослободе служења војне обавезе.

Што да их ми наоружавамо, да их ми обучавамо, па да сутра оружје окрену против нас. Има наравно један проценат лојалних припадника албанске националне мањине и ако они желе да служе војску то би им било омогућено.

Дакле, не би ником било забрањено, али не би сми ниједног Албанца терали да служи војску.

Водитељ: Господине Шешељ.....

Др Шешељ: А, сви Срби - способни, мораће да служе војску. Можда ћемо у перспективи ићи на смањивање војног рока. То је једна варијанта која би могла била реална....

Водитељ: Нема оног тзв. грађанског служења војног рока, оно када је пре подне у касарни, на обуци, а после подне.....

Др Шешељ: Ја сам лично против тога. Ја мислим да то није служење војног рока у правом смислу те речи. Да је то поигравање с војском.

О такси на бројило (други пут)

Водитељ: Надица: "Поздрав госту и водитељу, а питање је: Да ли Електродистрибуција има право да исплаћује таксу ако је претходно искључила струју"? Да наплаћује таксу, ако је претходно искључила струју?"

Др Шешељ: Знате, такса није везана за потрошњу струје. Такса није везана ни за шта осим за право гледања програма државне телевизије. Таква пракса постоји у свим Европским зем-

љама, а има неколико земаља у којима се наплата таксе врши уз рачун за струју.

Дакле, такса постоји, и она се плаћа када неко има укључено бројило. Е, сада, да ли троши струју или не троши то је други проблем. Такса се плаћа на основу тога да неко поседује бројило.

Водитељ: Сунчица пита: "Докле ће Влада да измишља порезе и доприноси а не пружа нам шансу да зарадимо за живот"?

Др Шешељ: Већ сам одговорио да радимо на томе да у најскорије време оборимо стопу пореза и доприноса на плате.

Водитељ: И самим тим би било више ...

Др Шешељ: Тиме бисмо олакшали привреди. Тиме бисмо олакшали предузећима, остварили би одрешене руке предузећима, да један део искористе за дизање плата, а други део да искористе за решавање неких других проблема производње.

Нова лаж "Дневног телеграфа"

Водитељ: Предлажем још мало музике. Идемо на музику па се после наставља са Вашим питањима.

"Господине Шешељ зашто инсистирате да струја покупи 30% када народ не може да плати ни ову садашњу цену"?

Др Шешељ: Већ сам рекао да је то једна лаж коју је лансирао Дневни Телеграф, а од тога нема ништа. Прво, није уопште тачно да радимо сада на поскупљењу струје. Неће бити никаквог поскупљења 1. маја, као што су објавили у Дневном Телеграфу, а и ако дође у догледно време до поскупљења струје, онда то неће бити 30%, неће бити ни 15%.

Државничке активности и путеви

Водитељ: О детаљима наравно нећемо.

Интересује ме да ли сте имали контакте са представницима страних влада откако сте дошли на ту функцију.

Др Шешељ: Да, био је специјални емисар румунског министра иностраних послова, и био је отправник послова Амбасаде демократске Народне Републике Кореје.

Водитељ: Драгољуб: "Обећали сте путеве у општини Бела Паланка, а сад од тога нема ништа".

Др Шешељ: Кад сам то обећао путеве у Општини Бела Паланка?

Водитељ: То зна само наш гледалац, који се представио као Драгољуб.

Др Шешељ: Да, ако освојимо власт у Општини Бела Паланка на локалним изборима онда ћемо радити на општин-

ским путевима на исти начин како смо то радили у Земунској општини.

А, што се тиче Србије у целини - напн је циљ да се сав вишак новца који остваримо приватизацијом улаже пре свега у путеве. Када решимо ове друге заостале обавезе.

Водитељ: Када смо већ код путева, поменули сте путеве у Србији, да ли је можда у плану изградња неке нове деонице, наравно која би повезивала...

Др Шешељ: У плану јесте, али када ћемо је реализовати то ћемо видети. У плану је да се доврши ауто-пут од Ниша до Бугарске границе, од Лесковца до македонске границе, од Београда друга трака да се направи до Мађарске границе, и наравно тај велики пројекат ауто-пута од Београда до Подгорице и од Ниша преко Приштине до Подгорице.

То је, значи, на дугу стазу једна велика инвестиција, али од тога се не сме одустајати. То морамо кад тад реализовати.

С.О.С за привредне "гиганте"

Водитељ: Има ли уопште спаса гигантима? Нишким гигантима, Електронској индустрији и Машинској индустрији Ниша?

Др Шешељ: Сигурно да има. Видећемо на који начин. Знате, ту је неопходно учешће страног капитала. Такве гиганте не можемо приватизовати док не нађемо страног партнера.

Да не чује зло: сарадња у Влади изнад очекивања

За Електронску индустрију можда би био најповољнији партнер са далеког истока, пре свега Јапанци. А за друге наше гиганте морамо да нађемо партнере у другим деловима света. Али, то иде сада мало теже. Поготово под претњама санкцијама. И ако се неке мере буду примењивале, улазак у приватизацију овако великих фабрика подразумева улагање и великог капитала, нове технологије.

Подразумева заиста један солидан ризик.

Водитељ: Да ли то подразумева и промену постојећих закона, који би обезбеђивали улагање страног капитала.

Др Шешел: Да. Мораћемо и законе да мењамо.

Водитељ: Или, макар да се коригују.

колико примају министри. То није никаква тајна.

Водитељ: Новковић пита: "Да ли је тачно да ће излазна такса бити 400,00 динара?"

Др Шешел: Ја први пут чујем за тако нешто. Излазна такса је додуше у надлежности Савезне Владе, али први пут чујем да ће бити 400,00 динара. Лично не верујем да ће бити 400,00 динара.

Транзитне визе и политика

Водитељ: Какав је Ваш став према увођењу, наравно за наше држављане тзв. транзитне визе кроз многе земље Европе када знамо да се може путовати

волим да дајем неке поруке за крај, јер се надам да ћу опет доћи.

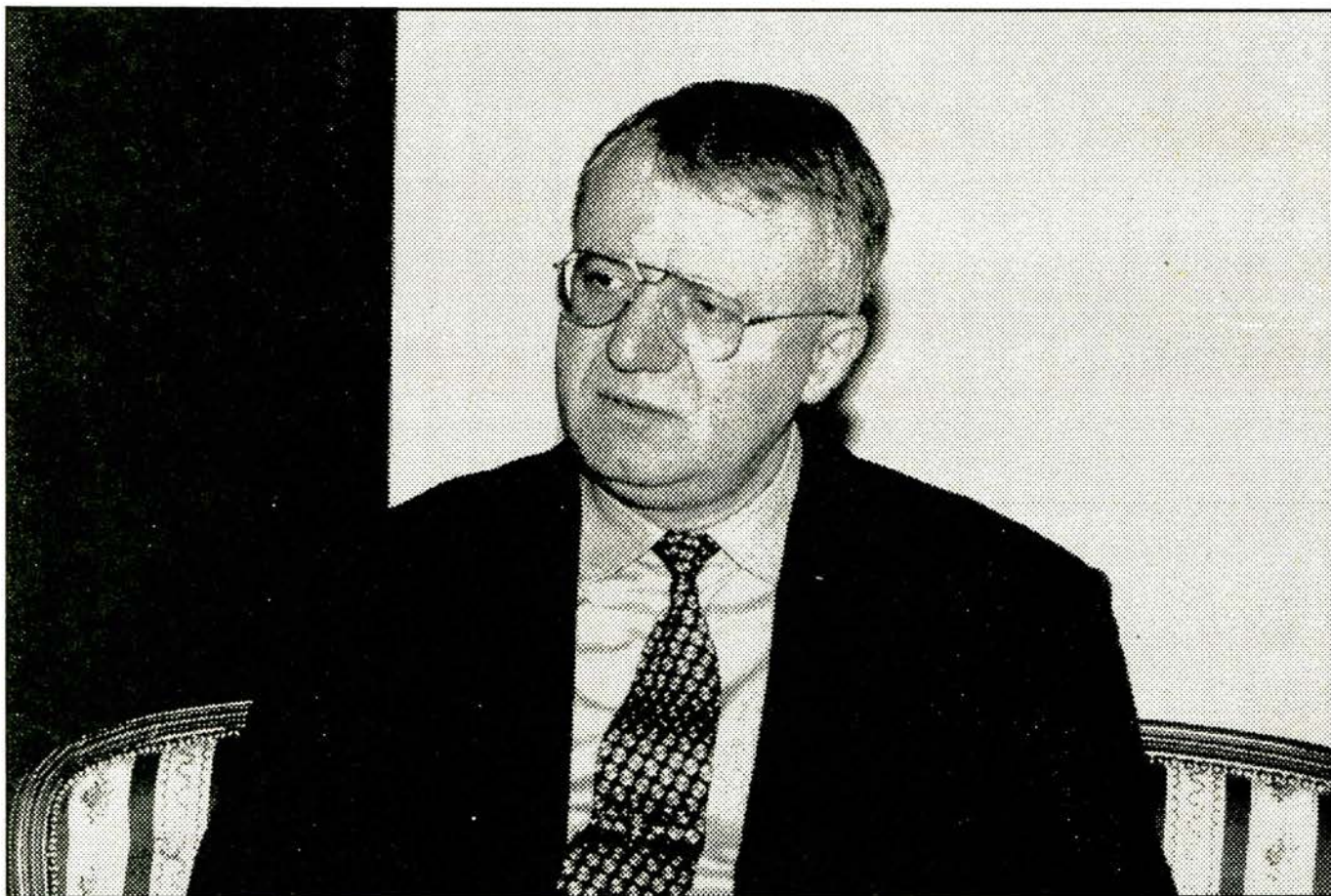
Углови посматрања

Водитељ: Одлично. Да се онда договоримо када ћете доћи опет поново....

Др Шешел: Надам се да ћу опет гостовати ..... у догледно време. Да се мало одморе гледаоци од овог мог гостовања, па ћу у догледно време опет.

Водитељ: Позив остаје отворен. Биће нам драго.

Хвала још једном на гостовању вечерас у емисији. Поштовани гледаоци уместо краја или боље рећи за крај, ево изабрао сам део, фрагмент једног књижевног гиганта. Ради се о књизи "На

Брину ме превелика очекивања: ништа се не може решити преко ноћи

Др Шешел: Свака корекција је промена закона. Промена закона се увек врши новим законом.

Плате у Влади Србије

Водитељ: Весна пита: "Какве су плате у Влади Србије" и "Да ли би Ви могли да живите са 500,00 динара, и при том плаћате и трошкове?"

Др Шешел: Не бих могао и мислим, са 500,00 динара, нико не може да живи. То је једноставно немогуће.

Плате у Влади Србије су између 900,00 динара за запослене са средњом стручном спремом до 3.500,00 динара

малтене без неких исправа.

Др Шешел: То је исто једна мера притиска према Србији. Мислим да ћемо морати да узвратимо реципрочним мерама. Све оно што стране државе примењују према нашим грађанима ми ћемо морати примењивати на њиховим грађанима.

То је принцип који важи у међународним односима.

Водитељ: Ми, као да је то већ традиција, ипак ћемо морати да останемо дужни нашим гледаоцима, порука за крај господине Шешел.

Др Шешел: Знате, ја толико често гостујем на Вашој телевизији да не

Дрини ћуприја" нашег нобеловца Иве Андрића.

Цитат иде овако: "Сваки људски нарасај има своју илузију у односу према цивилизацији. Једни верују да учествују у њеном распаљивању, а други да су сведоци њеног гашења. У ствари, она увек и пламса, и тиња, и гасне, већ према томе са ког места и под којим углом је посматрамо".

Поштовани гледаоци, верујем да је и наш нобеловац Андрић имао неки посебан разлог да из свог времена завири у нашу стварност.

Здрави били, узајамно се гладали. Лаку ноћ, жели вам екипа Телевизије НАИС.

ДР ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ, ПОТПРЕДСЕДНИК ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
И ПРЕДСЕДНИК СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ,
ГОСТ ТЕЛЕВИЗИЈЕ БАЈИНА БАШТА, "КАНАЛ 4", 12. МАЈА 1998. ГОДИНЕ

НАРОД ЈЕ РЕКАО НЕ СТРАНИМ ПОСРЕДНИЦИМА

Уласком у Републичку владу, радикали пристали на историјски изазов. Приоритетна су решавања питања Косова и Метохије, економска и социјална питања. Радикали имају способне, дисциплиноване људе који ће стати на пут криминалу, малверзацијама и корупцији и вратити поверење и наду народу.

Тражимо варијанту да се исплате остале пензије а да се не штампа новац

Водитељ: Поштовани гледаоци, добро вече. Гост вечерашњег отвореног студија ББ "Канала 4" је господин др Шешељ, потпредседник Републике Владе. Добро вече и добро дошли у емисију.

Др Шешељ: Добро вече и боље вас нашао.

Водитељ: Али, пре него почнемо емисију, ја сам дужна гледаоцима једно објашњење. Наиме, Ваше гостовање је било заказано за идући уторак, а наредне недеље, Ви ћете бити у Црној Гори, и имате бројне обавезе, тако да смо емисију померили недељу дана унапред и надам се да никоме од наших гледачара то неће много сметати. Оно о чему ћемо ми вечерас причати, биће у ствари неко Ваше виђење рада Републичке владе, актуелне ситуације на Косову и стања у Црној Гори. Наравно тај део ће бити посвећен предстојећим парламентарним изборима у Црној Гори. Ви сте до сада у Републичкој скупштини били у својству посланика, сада сте први пут потпредседник Републичке владе. Како се осећате на том месту?

Др Шешељ: Сваки политичар жели да освоји власт. Бити опозиционар није пријатно, није пожељно. Бити опозиционар није нека вредност по себи. Сваки опозиционар жели што пре да постане власт. На септамбарским изборима прошле године народ је пресудио да ниједна једина политичка партија не може сама да освоји власт. Имали смо такву ситуацију у Народној скупштини, где је било нужно формирати неки облик коалиције. Српска радикална странка је хтела, и шест месеци је на томе инсистирала, да се иде на велику коалицију, концентрациону владу народног јединства од четири највеће политичке партије.

Међутим, то није било могуће јер је Српски покрет обнове своје учешће условљавао нашим неучешћем. Ми смо имали један принципијелни курс, инсистирали смо да је најважније да са-

тав Владе у квалитативном и квантитативном погледу одговара структури Народне скупштине. Да се изнађе минимум заједничких програмских циљева. Око тог минимума смо се усагласили и он је саопштен у Експозеу премијера Марјановића, приликом конституисања Владе.

Ова влада има три основна приоритета пред собом. Очување Косова и Метохије као саставног дела Србије, решавање економских проблема, излазак из економске кризе и ослобађање народа од социјалне беде. Ту смо концентрисали своју енергију, снагу и неке резултате већ постигли. Нећемо запостављати ни стање у здравству, школству, информисању и свим осталим сферама друштвеног живота и ту већ поклачимо неке потезе који ће имати дугорочни ефекат.

Водитељ: Да ли сте сада били изненађени уласком у Владу, да ли је то имало неку дубљу позадину или не?

Др Шешељ: Ми смо били изненађени уласком у Владу. Улазак у Владу је резултат неких међустраничких преговора, договора, али у целом том преговарачком процесу радикали су најмање учествовали.

Прво, три месеца после парламентарних избора били смо заокупљени председничким изборима, па се зато прави разговори нису ни водили. Био је само један договор парламентарних политичких странака око конституисања Народне скупштине и договор је био прилично коректно постигнут, а додељене су скупштинске функције и Скупштина је почела нормално да ради. Тек када су завршени председнички избори кренуо је процес договарања око састава нове Владе, одређивања мандатара, итд. Српски радикали су, у том периоду, у ова три месеца, учествовали само два пута у разговорима са Миланом Милутиновићем. Ишли су Драган Годоровић и Стево Драгишић, и два пута у разговорима са Мирком Марјановићем, као мандатаром, ишли смо Томислав Николић и ја. То је било све до дан пре формирања Владе. Српски покрет обнове је имао много интензивније преговоре и разговоре.

Како је изабрана Републичка влада

Водитељ: Да ли је била пресудна ноћ пред формирање Владе?

Др Шешељ: Не знам зашто би ноћ била пресудна или дан. У три сата је био тај завршни састанак у коме смо ми учествовали. Били су присутни Мирко Марјановић, Горица Гајевић, Миломир Минић и ја. Онда су ми саопштили да је дефинитивно отпала могућност са Вуком Драшковићем и СПО, рекли су ми да је за то главни разлог што Драшковић инсистира да ми не уђемо ни по коју цену у Владу, да их је уцењивао, ако не пристане на његове услове, да ће он са нама склапати техничку коалицију, па ићи на нове изборе.

Ми нисмо никакви техничари, ми не можемо бити мета за поткусуивање било коме. Имали смо један разговор, отприлике два до два и по сата, у коме смо усагласили Декларацију о националном јединству, о народном јединству. Да иронија буде већа, текст Декларације је писао Вук Драшковић, а социјалисти су преузели, нама понудили и пошто је текст био солидно написан, ми смо се врло брзо усагласили. То је трајало свега неколико минута.

Кренули смо на усаглашавање са заједничким програмским циљем, ту смо нешто већу пажњу посветили, и када је то завршено није било никаквих проблема да се формира кабинет. Прво смо се начелно договорили да буде 15 радикала министара, 15 социјалиста, 5 ЈУЛ-оваца и један ванстраначки, то је овај министар Милан Бекко. Када смо то постигли, онда смо поделили сва министарства у три категорије. У оквиру тих категорија извршили смо равномерну расподелу према значају. У првој категорији је пет министара стајало, оних најважнијих. Ја сам рекао – ви одаберите три, наша су два, значи, цела левица три, Они су одабрали Министарство унутрашњих послова, ја сам рекао ми ћемо Министарство за својинску трансформацију, они су Министарство правде, ми смо Министарство саобраћаја и они су Министарство финансија.

Дакле, ту је расподела 3:2. У другу групу министарстава улазе и Министарство здравља, Министарство социјалног осигурања, Министарство просвете, Министарство информисања, Министарство трговине, итд. Та расподела је ишла коректно до краја. Око имена министара се нисмо спорили, за једно два и по сата све смо завршили. Мене су моји најближи сарадници чекали у седишту Српске радикалне странке и ја сам им пренео резултате тих разговора. То су једногласно прихватили и ми смо онда позвали све ове људе, о којима је реч, о којима смо и раније разговарали, они су одмах дошли у Београд и тада смо били спремни за формирање Владе.

Водитељ: Шта би се могло назвати неким директним описом Ваших будућих послова као потпредседника Републичке владе?

Др Шешељ: Као потпредседник Републичке владе, ја сам председник Владиног Одбора за привреду и финансије. То је највећи Владино одбор, скоро свакодневно имамо неке радне састанке, договоре, и неке потезе смо већ направили, који су веома значајни.

Прво, донели смо одлуку и предлажемо сада Народној скупштини да се промени Закон, да се то усклади са законским решењима, да се обори стопа доприноса и пореза на плате са 124% на 98%. За 26%, односно 26 поена. То је веома значајан потез, ако се сећате, на томе смо много инсистирали у предизборној кампањи. То је веома добар потез и он ослобађа свако предузеће да

подигне плате за 13% или да у одговарајућем року запосли нове раднике, или да тај новац преусмери на нешто друго. То је једно велико растерећење привреде и то је само почетак, у догледно време ми идемо даље у том правцу.

Наш је циљ, наравно, не можемо сада да рачунамо да ћемо то брзо постићи, али да стопа доприноса и пореза на просечну плату не буде више од 50%. Морамо постепено ићи. Када год обарамо негде стопу доприноса и пореза, морамо на неком другом месту надокнадити те паре. Ми ћемо сада имати неколико корекција цена да бисмо то постигли. Вероватно ће бити и једна корекција цена бензина, али само бензина, не нафтних деривата, јер нећемо да угрозимо пољопривреду, нећемо да угрозимо градски, међуградски и приградски саобраћај.

Водитељ: У ком износу се може очекивати корекција?

Др Шешељ: Неће бити много велики износ. Не очекујте нека енормна поскупљења. Жута штампа води прави пропагандни рат против наше Владе и непрекидно наговештава поскупљења. Инсистирали су да спремамо поскупљење струје за 30%, што нам уопште није падало на памет и што се заиста свело на минимално поскупљење од 9,5%, због потребе да се сада изврши реконструкција објеката Електропривреде, ремонт електрана, итд.

Са друге стране, обезбедили смо велику суму новца да дотирамо производњу хлеба, млека и производњу уља. Негде око 21 милион динара месечно за то издвајамо. То је на годишњем нивоу око 250 милиона динара. И грчевито држимо садашње цене осталих прехранбених намирница.

Сигурно ћемо до лета да истрајемо у томе. То је веома важно, да трошкови живота просечног грађанина не порасту, да сачувамо и овај садашњи минимални животни стандард. Када идемо на нека поскупљења, онда идемо ипак на луксузнију робу. Рачунамо, боље је оборити стопе доприноса и пореза на плате, па мало предузећа учинити комотнијим у том смислу, а на неким местима где је ипак луксузна ја роба, као што је бензин, можемо нешто новца да добијемо дижући цене за изврстан проценат, не превелики проценат.

Шта је наш циљ? Наш је циљ да што дуже задржимо садашњи курс динара. Да се не обара његова вредност на црном тржишту, да буду увек усклађени званични курс и онај на црном тржишту. Ми смо увек за реалан курс динара. И као странка смо такви били, ако се сећате, нападали смо својевремено Савезну владу што није ишла на девалвацију, када је била енормна разлика између номиналног и званичног курса. Сада је то изједначено и донели смо одлуку у Влади да не идемо ни по коју цену на ребаланс буџета, без обзира на девалвацију ми нећемо усклађивати промене вредности динара са буџетом, односно буџет ће се томе при-

лагођавати онолико колико је Законом усвојено као буџет Србије, и на томе остаје. Идемо на нека унутрашња кресања буџетских издатака. Видимо бригу о најугроженијим слојевима становништва и сада смо успели, у априлу, да остваримо неко повећање пензије од 5,5%, за први део фебруарске пензије, колико је повећање.

Закључили смо да морамо по сваку цену ове године исплатити 12 пензија, а тражимо варијанту да надокнадимо заостале пензије. То су две и по редовне пензије, негде око 7 пољопривредних пензија, имамо дечије додатке

Др Шешељ: Није било никаквог раздвајања радикала и социјалиста 1993. године. Ми тада нисмо ни били спојени, ми смо тада били опозициона политичка партија и критиковали смо жестоко социјалисте и 1991, 1992. и 1993. године. Ако се сећате, 1991. и 1992. године био сам једини посланик Српске радикалне странке у Републичкој скупштини, сваки дан сам говорио у Скупштини, критиковао социјалисте по свим законским пројектима, али смо стратешки подржавали и Милошевића и Социјалистичку партију, увођењу патриотске националне политике и помагању западних Срба.

захтевом да ми не можемо ни по којој цену, у Владу, што је једна небулоза.

Улазак у Владу – изазов за српске радикале

Водитељ: Да ли се улазак у Владу може схватити као нека врста изазова, с обзиром да је то прилика која се не пружа баш често, а Ви нисте били на таквим функцијама и таквим положајима?

Др Шешељ: То је огроман изазов, али и велики ризик за Српску радикалну странку. Ми том изазову нисмо мог-

Влада има три приоритета: очување Косова и Метохије, решавање економске кризе и ослобађање народа од социјалне беде

који касне и по годину дана и неке друге обавезе. Ми сада тражимо варијанту како да то надокнадимо, а да не штампамо нов новац. То је веома тешка варијанта и могуће је да се постигне, уколико кренемо у озбиљнији процес приватизације, уколико нађемо купце за неке веће привредне фирме, који дођу са готовим новцем и онда тај новац инвестирамо на најпапетнији начин, како бисмо државне обавезе разрешили. Имамо ту у виду и стару девизну штедњу, и све остало што иде једно са другим.

Водитељ: Али, ако су избори 1993. године обележили раздвајање радикала и социјалиста, да ли су ови избори 1997. године довели до неког спајања, с обзиром да сте сада заједно у Влади? Да ли уопште то, о чему Ви говорите, можете урадити у сарадњи са СПС-ом и ЈУЛ-ом?

Године 1993. је дошло до жестоког сукоба међу нама, али није дошло до раздвајања, јер никада нисмо ни били спојени, никада раније нисмо били у коалицији. Тек смо сада ушли у коалицију. Ово је први пут да Српска радикална странка улази у неку коалицију, али улазимо на принципијелан и отворен начин, без икаквог прикривања. Ми нисмо бирали коалиционе партнере, народ је одлучио ко ће нама бити коалициони партнер и коме ћемо ми бити коалициони партнери.

Српски покрет обнове је својим поступцима сам себе искључио. Нити смо ми желели, ни радикали нису то желели, ни социјалисти, нити је то желео ЈУЛ, да СПО остане ван комбинације. Они су имали неке своје калкулације, изашли су са захтевима који уопште не могу бити предмет републичке власти, или неког амбасадорског положаја и неке друге привилегије. Изашли су са

ли одолети, а ризика смо и те како свесни, али ризика су свесни и наши коалициони партнери у Влади народног јединства. Ми једноставно не смемо да не успемо. Ми морамо успети, сувише смо много ставили на једну карту.

Народ је тај који ће просуђивати наш успех или неуспех и све што радимо сада, радимо рачунајући на следеће изборе. На следећим изборима, ако будемо успешни, имаћемо још више гласова, и ми и наши коалициони партнери, а ако не будемо успешни, можемо и пропасти, тако вам је то у политици.

Водитељ: Добро, Влада је формирана. У њој се налазе први пут и два министра из Бајине Башге, то су Лука Митровић, министар индустрије и Златан Јовановић, помоћник, заменик министра енергетике. Какву координацију Ви имате са њима, како сарађујете и како

уопште улазите у тај посао у коме сте први пут?

Др Шешељ: Имамо добру координацију јер имамо способне људе. И Лука Митровић и Златан Јовановић су способни људи и знају тај посао који сада обављају. Наравно, свима нама треба мало времена да се снађемо, свима треба времена да се уходамо, ми сада и учимо. Никада раније нисмо били у овој позицији, и ја лично много учим, свакодневно учим, и није ме срамота да узмам неку књигу после подне код куће да прелистам, прочитам, да се оспособим додатно за оно што радим.

Сусрећемо се са неким потпуно непознатим стварима, али радимо као један комплетан тим и сарадња са нашим коалиционим партнерима је за ових месец ипо дана веома успешна. Није било никаквих проблема за сада у Влади, никаквих трзавица и врло лако налазимо заједнички језик. Видите, уславили смо се и око тога, а то је био један од наших захтева у предизборној кампањи, да се раздвоји приватна лекарска пракса од оне у државним установама. Сада, лекар мора да се определи, да ли ће наставити да ради у државној болници или у приватној пракси. Не може и једно и друго, и мислим да је то веома важно да спроведемо.

Интензивно смо радили на новом закону о локалној самоуправи и статутарној одлуци за Косово и Метохију. Ту смо се врло лако договорили и наш је став да нема ни говора о мењању садашњег уставног положаја покрајина. Ово је максимум који покрајине могу имати, што је већ записано у Уставу. Идемо на неке варијанте, како бисмо спречили мајоризацију на Косову и Метохији. Имали смо један врло успешан референдум, референдум се одржао на иницијативу председника Милошевића, савезног председника, али су све политичке партије Владе народног јединства стале чврсто иза тог референдума и референдум је постигао огроман успех.

Радимо управо на Закону о информисању и завршили смо Предлог закона о универзитету, он је прослеђен Народној скупштини и за који дан би требало да се иде на усвајање. Радимо и на читавом низу других законских пројеката. Чека нас реформа пореског законодавства, не само да смо оборили стопу доприноса и пореза на плате, него идемо на обарање пореских стопа, идемо на кодификацију пореског законодавства. Сви закони о порезима и таксама, на нивоу Републике Србије, под једним условом, да би се људи лакше сналазили, идемо на поједностављивање и одређивање пореза и смањивање пореских стопа. То ће такође бити велико олакшање за привреду. Овим што смо сада оборили пореску стопу доприноса на плате, ми подстицемо посебно приватни сектор да пријављује раднике.

Огроман број радника ради на црно, не иде им радни стаж, несигурни су, а чине кривично дело њихови пос-

лодавци. Како ми више будемо обара-ли стопу доприноса и пореза, тако ће они бити више мотивисани за своје раднике да их пријаве и да им регулишу сва та права из радног односа.

Дакле, то је читав низ послова са којима се суочавамо, и који већ дају неке резултате. Оно чега се ја највише бојим, то су претерана очекивања, очекивања да се нешто преко ноћи може урадити. Овде је потребан стрпљив, упоран, даноноћан рад, и у том случају резултати неће изостати.

Водитељ: Само бих се још мало задржала на том односу унутар Владе, између министара и заменика. Какви су односи на релацији заменика министра уколико је он радикал, и министра истог ресора, који је, рецимо, из редова СПС-а. Да ли ту све функционише како треба и како се ваши људи налазе?

Др Шешељ: Да бисмо остварили већи степен поверења у Влади народног јединства, ми смо се одмах у старту договорили: тамо где је радикал министар, да заменик буде из СПС-а или из ЈУЛ-а, а тамо где је социјалиста министар, да заменик буде из Српске радикалне странке и ЈУЛ-а...

Водитељ: Тако сте решили проблем?

Др Шешељ: Тако, унакрсно једни друге контролишемо и то је веома добро, нисмо повећали број функционера, јер смо смањили број помоћника министара. Повећали смо број заменика, смањили број помоћника, тако да смо изравнали број државних функционера.

Водитељ: Чини ми се да ови министри сада из ваших редова неће моћи можда да се понашају као некадашњи министри СПС-а. Ви сте мало зрелији, да тако кажем, имате неку врсту другачије дисциплине него што је до сада владало у тим министарствима.

Др Шешељ: Сада сви морају бити дисциплиновани.

Репрезентација укинута

Водитељ: Шта то подразумева?

Др Шешељ: Одговоран однос према раду, редовно долажење на посао, рад у пуном радном времену, нема никаквих привилегија, нема повластица. Ми непрекидно путујемо свуда и нема ко да организује ове ручкове, вечере, банquete. И када морамо, једемо плескавицу, лепињу, па у ауто. Нема репрезентације, репрезентација је укинута. Ми смо одмах у старту рекли, није за нас добар министар који прекорачи оне паре које су му буџетом одређене, за нас је добар министар који уштеди новац, који мање потроши у току свог мандата него што му је то буџет омогућио.

Идемо на мере штетне по свим основама, али аутомобил нам треба, непрекидно смо у покрету. Ја, ево, непрекидно путујем. Данас сам у Бајиној Башти, јуче сам био у Соко бањи, прекјуче у Чачку, ја никада не узимам ниједну дневницу. Никакав путни трошак, ништа. Мој возач узима, то је његово

право... Ја то не могу да му ускраћујем, поготову сада када су плате у државној управи веома мале.

Ми морамо својим примером да покажемо скромност, да покажемо једну бригу за државна средства, за државну својину и морамо да покажемо да смо у стању да бар делимично поднесемо оне невоље и тешкоће у којима народ граца. Дакле, није ово чиста демагогија. Наше плате јесу веће од просечних плата, јесу веће од осталих плата у Србији.

Водитељ: Али су рецимо мање, према неким мојим сазнањима, од инжењера у нашој хидроелектрани.

Др Шешељ: Мање су него плате запослених у успешним фирмама. Плата министра је око три и по хиљаде динара. То је велика плата за садашњи просек у Србији, али не може да се каже да је нека превелика, да је гломазна.

Не може се рећи да се може са том платом живети у неком луксузу. Не може у неком луксузу, али она је солидна и она обезбеђује ипак извесну лагоднију егзистенцију у садашњим условима, него што је то случај са већином грађана, са већином запослених, а да не говорим о незапосленима.

Водитељ: Поштовани гледаоци, ово је отворени студио у коме гостује господин др Војислав Шешељ, потпредседник Републичке владе и председник Српске радикалне странке. Ви можете постављати питања на два телефона, уживо. Претпостављам да ће бити доста питања и нека су већ пристигла. Међутим, на питања ћемо одговарати нешто касније док исцрпимо још неко уредничко питање. Извесни политички аналитичари по бројним листовима прогнозирали су политички савез између СПС и Српске радикалне странке у виду неповољног односа Међународне заједнице. Дакле, уколико би се склопио тај савез, имали би неповољан однос Међународне заједнице. На такве констатације се често могло наићи у нашим листовима. Да ли најновије санкције које су најављене потврђују то или не?

Др Шешељ: Притисци западних сила су ипак много блажи него што би били да влада није формирана, него што би били да је, рецимо, влада формирана у некој другој варијанти. Ова влада је донела стабилност Србији. Сви они који су оптуживали нас у Српској радикалној странци да смо фашисти, да смо овакви, да смо онакви, никада искрено нису веровали у то и све су ово биле шпекулатије, у смислу десиће се то и то, бомбардовање нас, ужас, мобилизација грађански рат и тд. Видите шта сада лансирају и то упорно многе новине, Недељни телеграф, Наша борба, Блиц, Глас јавности итд. Сада кажу - Американци играју на Шешеља. Данас је то на насловној страни Недељног телеграфа. Значи, исти метод психолошког рата, само други вокабулар. Раније је било десиће се ово, десиће се оно, са радикалима неће нико, они су ово, они су оно, а сада нешто друго. Зашто? По-

кушавају да изазову сукоб, страх код наших коалиционих партнера, да им не би случајно радикали нож у леђа забрили. Нема ништа од тога, као што никада нисмо били фашисти, као што никада нисмо били недемократски настројени и тако никада и ни по коју цену нећемо издати свој народ и државу, нећемо бити нелојални према својој земљи и нећемо се ставити у службу било које стране силе. То једноставно не долази у обзир.

Остајемо онакви какви смо били од када смо формирали Српску радикалну странку. Некада нас је народ више ценио, некада нас је мање ценио. Некада је више грађана за нас гласало, некада је мање гласало. Могу људи да нас воле и да нас не воле, али нико не може да каже да нисмо доследни и нико не може да каже да не говоримо онако како мислимо или да не радимо онако како говоримо.

Запад каже – Косово је федерална јединица Југославије

Водитељ: Међународна заједница је овога пута сасвим уобичајено реаговала, може се претпоставити, санкцијама које је најавила. Међутим, они су у тој декларацији написали да нема ни говора о независној републици Косово. То је по први пут у једном званичном

документу и на неки начин се осуђује албански тероризам.

Др Шешељ: Осуђује се само вербално и нема никаквих санкција према Албанији. Сви знају да Албанија шаље терористе у нашу земљу, да на својој територији има центар за обуку терориста и нико ништа не предузима.

Друго, западне силе кажу да не долази у обзир независно Косово, али кажу, Косово федерална јединица у оквиру Југославије. Знају западне силе да сада нема никаквог правног основа за отцепљење Косова, али желе да га претворе у федералну јединицу, да стекне државне атрибуте, јер је федерална јединица проста држава унутар федерације као сложене државе и онда у перспективи Албанци организују референдум и отцепе се. Нико их више не може спречити. То је суштина ове политике западних сила.

Водитељ: Значи, не може се априори говорити о некој капитулацији Албанаца на Косову поводом тог мишљења Међународне заједнице да нема ни говора о републици Косово?

Др Шешељ: Све оно што се дешава на Косову дешава се на подстицај западних сила. Све се то организује у иностранству. Шта је циљ Американаца? Да Србију сведу на границе некадашњег Београдског пашалука.

Прво су нам отели Републику Српску Крајину, па једну трећину Репуб-

лике Српске, па остатак Републике Српске подвели под своју окупацију, под окупацију НАТО пакта, па онда раде на разбијању јединства Србије и Црне Горе, сада би да нам отму Косово и Метохију, после тога би на ред дошла Рашка област или Санџак, па Војводина, и то је суштина њихове политике. Ми смо то одавно прозрели, ми смо то одавно схватили и не миримо се са тим, нити попуштамо. Много је тешко да све ово издржимо, али морамо издржати, немамо куд и немамо избора.

Водитељ: Да ли најављене санкције одговарају, рецимо, Слободану Милошевићу?

Др Шешељ: То говоре и тврде неке странке из коалиције "Заједно", али то није тачно. Ове санкције не могу ником бити поклон. Шта нама ометају ове нове санкције? Оне немају правног основа. Оне нису опасне као санкције Уједињених нација. Санкције Уједињених нација представљају извесну правну забрану. Неки Немци су ишли у затвор зато што су кршили санкције Уједињених нација. Ове санкције су једна политичка игра, али њихов психолошки ефекат за нас је крајње лош, јер дестимулишу стране фирме да се појаве на нашем тржишту, да улажу у нашу земљу. То је оно што је за нас лоше. Те санкције ометају нашу приватизацију и зато нико не може да их жели.

Ни Милошевићу не одговарају санкције

Водитељ: Управо због тога кажу да је то Милошевићев поклон, јер Милошевић каже да не жели да дође до приватизације и трансформације која, у ствари, представља неки вид капитализма. Колико је то тачно?

Др Шешељ: Прво, нико нормалан у овој земљи не може да избегава приватизацију. Свакоме је одавно јасно да без приватизације нема изласка из економске кризе, а најчистији и најбољи облик приватизације јесте када нађемо страног партнера који ће откупити део фирме или целу фирму, као прошле године када је приватизован део државне телефонске компаније.

Контрола је остала наша, а дошли смо до милијарду и петсто милиона динара. Ако се сећате, ми радикали смо то подржали, иако смо прошле године били опозиција. Ми смо само критиковали власт због начина располагања тим парама, а приватизација телефонске компаније је била добра и доста новца се за то добило.

Ми сада морамо постићи приватизацију неких значајнијих фирми да би и то био стимуланс даљем продору страног капитала, да би то водило нашем економском оздрављењу и да би држава стекла извесну количину здравог новца и удовољила својим обавезама. Све је боље од штампања новца, а ми од штампања новца бежим као од куге. Значи, довијамо се како знамо и умемо да своје државне обавезе испунимо без додатне емисије.

Српска радикална странка има кадрове који су у стању да се ухвате у коштац са свим актуелним проблемима у Србији

Онгимизам без покрића:
Вилијем "Бил" Клинтон

Водитељ: Овим санкцијама најављено је замрзавање имовине.

Др Шешељ: Оно што нас сада највише погађа јесте дестимулисање страних фирми да улажу у нашу земљу. То је најтеже.

Водитељ: Предлажем да сада одговоримо и на нека питања гледалаца, с обзиром да их има прилично. Хоће ли се радикали повући из Владе, уколико се не повећа стандард? Народ је на ивици катастрофе и када ће се већ нешто конкретно урадити да се то осети? Грађани имају велико поверење у радикале, немојте их изневерити, поручује гледалац Милан Јовановић.

Др Шешељ: Већ смо нешто конкретно урадили и о томе сам говорио. Ово смањивање стопе доприноса и пореза са 26% је крупна ствар, и она ће се тек осетити. То ће се осетити различито од фирме до фирме. Не можемо ми свакој фирми да наложимо - сада сте уштедели толико и толико новца и морате повећати плате, морате запослити нове раднике.

То је сада ствар сваке фирме, али да радници знају да је њихова фирма ослобођена 26%, односно 26 поена у односу на претходно стање, и ту сада има неке могућности за повећање плата, за пошљавање других радника, за побољшање укупног положаја. Наравно, реч је о оним фирмама које колико-толико успешно послују.

Када је реч о фирмама које по години, две немају плата, онда ово њима сада није битно, али зато ми морамо те фирме што пре приватизовати да би неко ушао са свежим капиталом, да их обнови, да крене са производњом. Оно што нас сада највише оптерећује јесте питање Косова и Метохије. Ова

Влада неће преживети евентуални губитак Косова и Метохије. Ми Косово не дамо и своју судбину смо везали за очување Косова и Метохије.

Што се тиче животног стандарда, убеђен сам да ћемо га побољшати. Колико? Одмах ћу вам рећи. Не много, не очекујте чуда, али ће до извесног побољшања доћи и оно ће се сагледати онда када усталимо редовнију исплату пензија, када решимо проблем заосталих дуговања, када почнемо да решавамо проблем старе девизне штедње и када отворимо неке друге ресурсе. Рецимо, већ месец и по дана мучимо муку да завршимо евиденцију имовине Републике Србије, како бисмо део те имовине могли да продамо и тим новцем да измирујемо ове обавезе. Скоро половина општина у Србији није доставила евиденцију имовине и сада тражимо варијанту да општинама које нису доставиле евиденцију једноставно не дамо новац из буџета док ту обавезу не испуне. Они траже новац, а ми ћу

Право лице Ибрахима Ругове

тимо. Нема ту сада неког бог зна каквог законског упоришта, али ако ми ћутимо и не дамо новац, онда они морају да заврше ту своју обавезу. Докле ћемо да чекамо да се то заврши?

Ја не знам како стоји ствар са Бајином Башгом, али заиста има много општина у Србији које то нису урадиле. Ми без тога не можемо кренути даље. Поготово то нису све београдске општине урадиле, а у Београду има највише државне имовине и највише би те имовине могло да се прода. Можда је реч о плацевима за индивидуалну стамбену изградњу, за привредну изградњу, о репрезентативним објектима, зградама које нису неопходне за функционисање државе итд.

Водитељ: Предлажем да укључимо гледаоца који је на вези. Добро вече.

Гледалац: Добро вече. Ја сам Миловановић Милован, пензионер. Хтео бих господину Шешељу да поставим пар

питања, ако је могуће. Прво се захваљујем на његовом доласку овде. Друго, нисам члан Српске радикалне странке, али сам ипак за њега гласао из више разлога. Хтео сам да замолим господина Шешеља - прво, шаљем један лични допис на његову адресу потпредседника Владе са молбом да размотри, да прочита и да помогне мени као пензионеру, а и мојим колегама пензионерима из пиротехнике, који, нажалост, бедно живимо. Пензија је мала, ми смо били теренци и теренски задатак нас је уништио. Прво, да ми одговори на опширан допис који будем послао.

Водитељ: Да ли ћете одговорити на допис?

Др Шешељ: Одговориће служба. Ја сваки дан добијам по неколико стотина писама и постоји служба која одговара или прослеђује надлежним органима, јер је велики број тих писама упућен ненадлежном органу. У сваком случају, свако писмо се чита и са њим се поступа у складу са правилима којима се служба руководи. Нажалост, ја не могу да читам сва писма која ми стижу. Не могу буквално физички то да обавим, јер је писама увек више него што се може прочитати у току 24 сата.

Тражимо решења за исплате заосталих пензија

Водитељ: Да ли сте имали још неко питање?

Гледалац: Опет бих замолио господина Шешеља да помогне бедним радницима, пензионерима и бедној деци, јер се види како се добијају плате, пензије и деџи додаци. То је брука и срамота за Владу, за државу и за све.

Поздрав Шинчарима:
Медлин Олбрајт

Др Шешел: Ми сада тражимо варијанту кроз процес приватизације да на-докнадимо заостале пензије и заоста-ле дечје додатке. Имамо једну од идеја коју ћу сада изложити. Ако успемо да продамо неколико крупних фирми, тај новац ћемо да уложимо у електропри-вреду, јер су електропривреди неопход-ни ремонтни. Хидроцентрале су и у до-бром стању какве су термоцентрале, затим преносне мреже, побољшање пре-носне мреже, трафо станице итд. Ту треба огроман новац и требало би нам више од милијарду марака. Управо ми-лијарду марака дугује држава пензи-онерима и деци. Тачније, око шест мили-јарди динара.

Ако ми успемо да продамо један број фабрика за милијарду марака, онда би-

смо уложили. То би била једна од вари-јанти. Читав низ других варијанти раз-матрамо и за стару девизну штедњу и са неким другим облицима имовине, наплате пореза, такси и сл.

Водитељ: Овај први део емисије је био посвећен на неки начин раду репу-бличке Владе, а сада би се преселили на Косово, односно на актуелну си-туацију. Претпостављам да ће већина питања бити везана за та дешавања. Имамо ли рат на Косову или не?

"Ми не ратујемо са Шиптарима, већ се боримо против терориста"

Др Шешел: Немамо рат. Имамо ин-тензификован тероризам и са тим те-роризмом се успешно носи наша по-

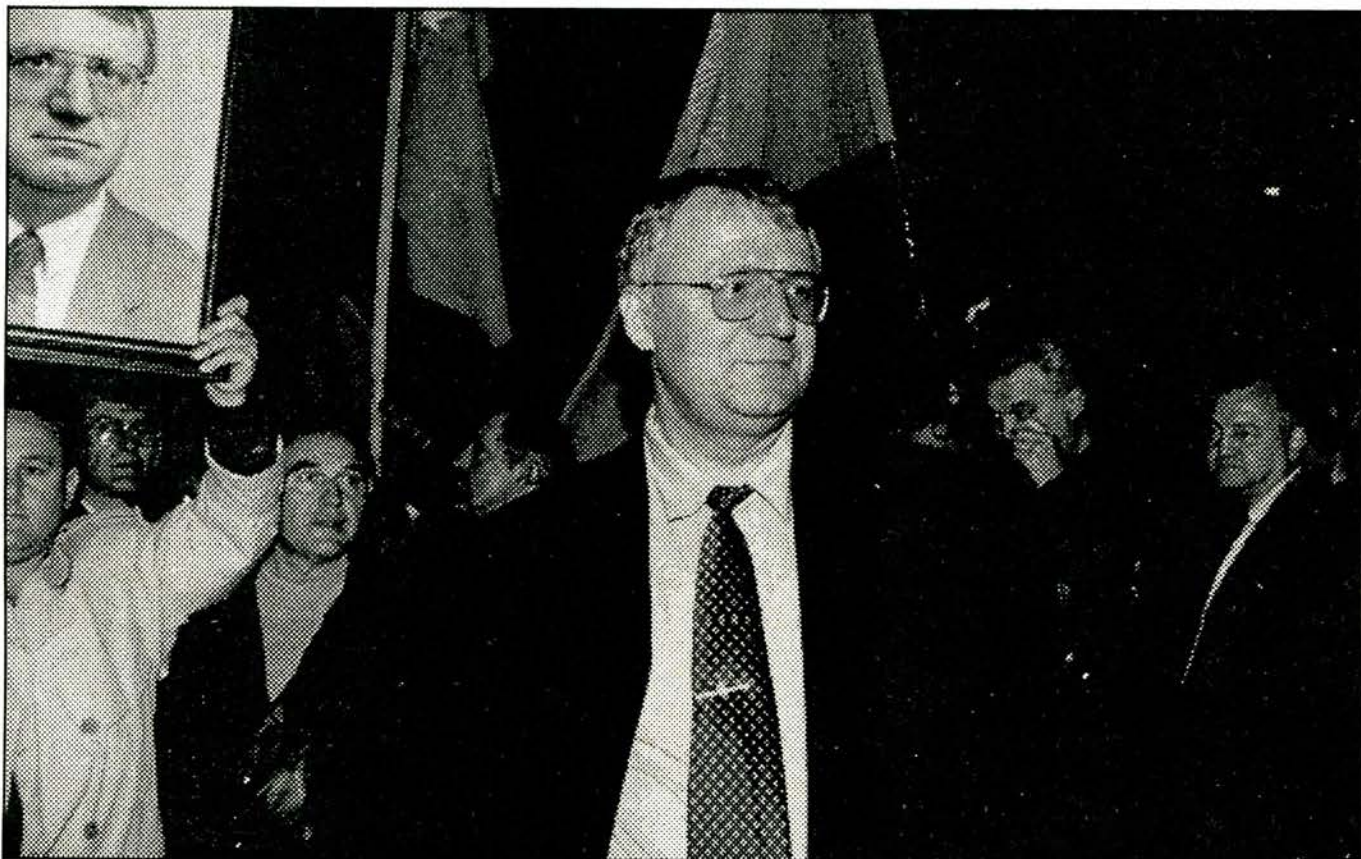
раде делује ми, ипак, као да су нервоз-ни и у извесној паници. Почели су да убијају своје сународнике, почели су да убијају лојалне Шиптаре, и већи број је убијен.

Водитељ: Хоће ли се та тенденција наставити?

Др Шешел: Хоће још извесно време, али мислим да ћемо наредних месеци бити у стању да то сузбијемо до краја.

Водитељ: Министар одбране Грчке каже како би Косово могло да се претво-ри у кризу гору од Босне. Да ли је то извесно?

Др Шешел: Могло би, али се ми на-дамо да неће. Трудићемо се да се то не деси. Не може се апсолутно искључи-ти ни једна варијанта, али ми овога пута имамо нагомилано искуство и

Ако је народ рекао "НЕ" страним посредницима, онда другачије не може бити

смо те паре уложили у електроприв-реду, а пензионерима и родитељима мале деце бисмо доделили новчане бо-нове, решимо за плаћање електричне ене-ргије, а онда пензионери могу наредних неколико месеци са своје две и по заос-тале пензије да измирују рачуне за стру-ју себи и својим укућанима, својој породици. Тако би исто могли и роди-тељи који примају дечје додатке.

Значи, да једним потезом направимо три ствари. Да приватизујемо фабрике, да тај новац уложимо у електропри-вреду, јер је то неопходно, јер је у кри-тичном стању, а да измиримо заоста-ле пензије и заостале дечје додатке, и да пензионери и родитељи са малом децом могу неколико наредних месе-ци да плаћају рачуне за струју. То је на-чин да електропривреда врати ово што

лиција, а и војска на границама наше земље, јер терористи покушавају иле-гално да се убаце из Албаније. До сада су веома успешни, а надам се да ћемо у догледно време бити у стању да уни-штитимо тероризам.

Водитељ: Евидентно је да се суко-би шире и приближавају Приштини, као највећем центру у том региону.

Др Шешел: Када кажете сукоби, то асоцира на грађански рат. Ово је, ипак, тероризам. Западне силе би хтеле да пред-ставе као да је ово нешто друго, да би то била основа за њихово мешање. Ово је чист тероризам. Наша полиција је има-ла пре два месеца веома успешну акци-ју и уништена је главна терористич-ка банда, чији је вођа био Адем Јашари, и после тога терористи се више ника-да неће опоравити. Оно што они сада

спремни смо за те евентуалности.

Водитељ: Да ли ова криза на Косо-ву може довести до конфронтације са-везника Атланског пакта? Рецимо, Грч-ке и Турске.

Др Шешел: То су неке даље шпекула-ције, и то је мало реално и мало веро-ватно да је то могуће.

Водитељ: У посети нам је поново био Холбрук, а сами Американци твр-де да су његова мисија и Гелбардова, ва-трогасце мисије. То је на неки начин последње упозорење и последња шан-са. Уколико ми не желимо, и рекли смо НЕ на референдуму, због чега господин Милошевић уопште разговара са њима, и због чега разговара четири и по сата?

Др Шешел: Ватрогасци Американци никада нису били. Увек су они потпи-ривали ратне пожаре. Такав је случај и

на Балкану. Они још нису кроз своје зубе процедили да је ослободилачка војска Косова терористичка организација.

Друго, зашто Милошевић да не разговара? Једно је разговарати, а друго прихватити страну посредовање или арбитражу. Разговарати треба са свима, али да нас неко доведе за преговарачки сто са Шиптарима и да он председава, да нам он поставља правила тих разговора, то не може. Ако ми водимо дијалог са Шиптарима, нико други нема шта да тражи за тим столом. Не прихватамо међународну арбитражу, и то је страна мешање, али ми немамо ништа да кријемо у погледу онога што се дешава у нашој земљи. Рецимо, ја сам примио изасланика румунског министра иностраних послова и у танцине му објаснио ситуацију у нашој земљи. Зашто бисмо ми то крили?

Водитељ: Чим Холбрук долази овде, то указује на озбиљност ситуације.

Др Шешел: То указује какви су циљеви Америке, не на озбиљност ситуације. Ову ситуацију је Америка произвела подстицањем шиптарског сепаратизма и тероризма. Они третирају Ибрахима Ругову као председника републике. Пренесите Глас Америке и видите како се понаша званична Америка. Глас Америке није информативна агенција. То је пропагандно средство психолошког ратовања. Глас Америке се не финансира од свог рада, него из америчког буџета. То је једна ставка која иде за финансирање обавештајних служби и односи се на Глас Америке. Глас Америке следи ту америчку линију, ту америчку политику и често лансира измишљотине, лажи.

Ниједна западна земља нема програм на нашем језику зато што има економски интерес, комерцијални интерес, има само пропагандни интерес, прихолошки интерес да притисне, да наше становништво индокринира. То исто раде Американци. Став њихове владе се види кроз то понашање Гласа Америке.

Водитељ: Опет бих се вратила на Холбрука. Познато је какву је он улогу имао у Дејтонском споразуму. Какву ће он улогу сада имати?

Др Шешел: Неће имати никакву улогу, јер ми не прихватамо страну посредовање.

И, тај смо циљ у Србији остварили. Нисмо баш у потпуности, онако како смо желели, јер смо желели да сами освојимо власт, али смо освојили власт у коалиционом споразуму са другим странкама. Сада нам преостаје да освајамо савезну власт, да освајамо власт у Црној Гори, да освајамо власт на локалном нивоу, да освајамо власт у Републици Српској. Ми желимо свуда да будемо на власти.

Водитељ: Захваљујем на одговору. Имамо једног гледаоца на вези. Хало. Добро вече. Изволите. Поставите питање, кратко и јасно.

Гледалац: Добро вече, пензионер из Бајине Баште. Поздрављам господина

Шешеља и имам једно питање: да ли је добро да преговарачка група иде на ноге Шиптарима, на Косово, већ 13-и пут, не знам колико, а они да не дођу у Београд? Па, ваљда, увек иде Мухамед брду, а не брдо Мухамеду.

Водитељ: Да ли је то све? (Гледалац - Само то). Хвала.

Др Шешел: Кад се каже "ако неће брег Мухамеду, хоће Мухамед брегу", полази се од тога да је Мухамед бар мало паметнији од брега, од брда. У овом случају имамо интереса да непрекидно нудимо дијалог. То је за нас јак аргумент. Када се супротстављамо западним силама, када се супротстављамо страном мешању, кажемо ми хоћемо дијалог, хоћемо разговоре. Они одбијају. Хоћемо разговоре о свим питањима.

И, друго, Шиптари неће, али ми одговарамо, са Ромима или циганима разговарамо, са муслиманима, разговарамо са Турцима, разговарамо са Египћанима. Има тамо неких који се и Египћанима називају. Знате, разговарамо са њима. Данас је наша делегација изложила основе статутарне одлуке за Косово и Метохију. Имамо варијанту Скупштине Косово и Метохије са шест већа, са шест домова. Срби и Црногорци један, Албанци други, Турци трећи, муслимани четврти, Роми пети и сви остали шести. Да не може нико никога да надгласава. Ако се договоре власт може да функционише, а ако се не договоре, онда ће Влада да преузме њихове ингеренције. Као што је и сада случај.

Водитељ: Стигло је неколико питања. Било је обећања - ако дођете у Владу да ћете укинути све таксе, затим таксу за утрошену електричну енергију. Хоћете ли одржати то обећање, пита Вас ...

Др Шешел: Никада нисмо обећавали да ћемо укинути све таксе. Нема државе на свету која је укинула све таксе и све порезе. Осим можда Уједињених арапских емирата, и сличних петролејских држава.

Водитељ: Да ли сте можда у предизборној кампањи имали свог двојника, јер овај садашњи, потпредседник, уопште не личи на оног Шешеља који се борио да докаже овом народу који није хтео да схвати да је он био десна рука Милошевићу. Да ли разумете ово питање?

Др Шешел: Борио сам се да народ схвати да сам ја био десна рука Милошевићу, нисам то баш најбоље разумео.

Водитељ: Нисам ни ја, морам признати. Какве сте критеријуме имали када сте одређивали министре из своје странке, када, на пример, један министар индустрије Лука Митровић, није радио у привреди, а господин Шешел каже да су то изузетни људи који знају свој посао да раде. Драган, гледалац.

Др Шешел: А зашто би морао да ради у привреди? Има одговарајући факултет, има добро образовање, способан је и разуме се у те ствари.

Водитељ: Опет имамо гледаоца. Добро вече, изволите.

Гледалац: Добро вече, Глигоријевић Мирко, пензионер из Бајине Баште. Хтео сам само да питам господина Шешеља да ли ће нешто бити од оних бонова што је обећао да ћемо добити да би могли платити струју, или грејање. Иначе, ја имам пензију свега 450,00 динара, из два дела, и не могу живети.

Водитељ: Захваљујем.

Др Шешел: Већ сам говорио о томе. Вероватно се господин касно укључио у емисију. Ја сам о томе већ говорио. Да бисмо то постигли морамо да нађемо купца за неке наше фабрике, да отприлике обезбедимо милијарду марака, да тај новац уложимо у електропривреду, а у толикој вредности колико држава дугује пензионерима и на основу децених додатака да исплатимо бонове и да пензионери и родитељи са малом децом могу у наредних неколико месеци, док не истроше те бонове, да плаћају рачуне за струју. То би дакле била та наша варијанта на којој радимо, али можемо је реализовати онда када закључимо купопродајни уговор за један већи број фирми, и дођемо до милијарде марака.

Водитељ: Ево, гледалац Марковић Вас пита - када ћемо ми обични грађани моћи осетити неку корист од Вашег уласка у Владу?

Др Шешел: Рекао сам већ, недавно смо осетили корист обарањем стопе доприноса и пореза на плате за 26%. То је већ велика, опипљива корист.

Водитељ: Да ли и даље сматрате Вашег председника Марјановића лоповом, као што сте га пре називали, али док нисте ушли у Владу - исти гледалац Марковић.

Др Шешел: Као опозициони политичари жестоко смо нападали власт. Власт је нас прогонила. Ја сам као политичар шест пута у затвору био. Од тога, четири пута под социјалистичким режимом у Србији и, наравно, ми ту власт нисмо штедели. Жестоко смо ударили онако по челу. Међутим, за нас је сада 24. март нулта тачка. Ми смо склопили један споразум. Споразум се заснива на компромисима, на проналажењу минимума заједничких програмских циљева, и ми сада морамо да делујемо као један тим. Не смемо више да расправљамо шта је ко коме рекао раније. Шта је ко коме урадио.

Ми сад, од 24. марта наовамо, морамо само будућност да гледамо, да памтимо искуства из прошлости. Ово што се раније дешавало, то остаје историчарима. То неће бити заборављено. Знате, историчари дају своје процене, ко је када био у праву, ко није, ко је какав потез повлачио, и слично.

Водитељ: Гледалац Зоран - да ли ће Косово остати у Србији и да ли је то још једна мућка Милошевићева, или је то већ све продато?

Др Шешел: Продато сигурно није. Мислим да није никаква мућка. Јер, да су хтели да мућкају социјалисти не би ушли у коалицију са радикалима,

него са онима који су прво за стране посреднике, па су на референдуму против страног мешања, па сад опет траже Гонзалеса, итд. Ви знате који су то. А они који чврсто заступају српски национални интерес отпочетка, а сад су постали партнери социјалистима у Влади народног јединства, додатна су гаранција да око Косова неће бити никаквог мућкања. Значи, и социјалисти су показали, и ЈУЛ, показали су заједно висок степен одлучности, самим тим што су хтели са нама у коалицију.

Водитељ: Шта ће бити са борацким додатком који је укинут марта 1997. године, пошто је донет нови Закон о борацким питањима, пита гледалац из Рогачице.

Водитељ: Ево, стигло је још једно питање из тог домена - зашто је Лепосава Милићевић постала министар за борацка и социјална питања, када су нам за време њеног мандата узели децхе додатке?

Др Шешељ: Ми смо, у коалиционој Влади, уважавали једни друге као коалиционе партнере и нисмо се ни у чије кадровско решење мешали, нити су се други мешали у наша кадровска решења. Ми смо полазили од тога да и Српска радикална странка и Социјалистичка партија Србије, Југословенска левица, у ову владу улазе са најквалитетнијим људима које имају на располагању.

Водитељ: Један гледалац пита - до када ће Мирко Марјановић бити у Вла-

Др Шешељ: У питању је нови Закон о информисању који ће обухватити проблематику државне телевизије и бавимо се мишљу, видећемо, то ће још бити у Влади усаглашавано, да се фиксира износ таксе за телевизију и да буде мањи него што је сада, а што се тиче поскупљења струје оно је заиста минимално. Девет и по посто није много ниже поскупљење, а до последњег момента грчевито смо се борили, јер је електропривреда тражила 30%, и вршени су неки притисци на Владу, итд. Да ни у једној варијанти не пређе 10%, за то смо се борили и истрајали до краја и поскупљење је од 9%. Поскупљење је било неопходно због ремонта у електропривреди. Знате, ако сада електропривреда остане без пара, онда

Договор од самог почетка: расподела министарских ресора у новој Влади усаглашена је за два и по сата

Др Шешељ: Данас је донешен нови Закон који доста солидно обезбеђује и борацку заштиту и инвалидску заштиту, заштиту деце палих бораца, и тај закон је изгласан и у једном и у другом већу.

Дакле, почеће да се примењује за који дан, када се објави у Службеном листу. Неће то до краја решити статус бораца, јер су опет ти износи премали за нормалан живот, поготово кад је реч о инвалидима, рањеницима, деци палих бораца, али у сваком случају је солидно разрешен тај статус. Оно нашта смо ми имали примедбе, то су неке раније привилегије на основу споменница, на основу одликовања, на основу учешћа у шпанском рату, у грчком рату, итд.

ди и до када ће обмањивати овај наш бедни народ?

Др Шешељ: Док траје ова Влада, А, што се тиче обмањивања, не знам о каквом је сада обмањивању реч. Подаци од 4. марта ни у ком погледу нису их обмањивали, говорили смо истину, говоримо отворено, и даље говоримо отворено о свим проблемима са којима се суочавамо, о потезима које сада вршимо и о потезима које планирамо.

Поскупљења

Водитељ: Шта мислите о поскупљењима струје и претплате за телевизију? Да ли завлачите народу руке у џеп, а не знате и не питате да ли народ има?

ће бити неспособна да повећану потрошњу струје задовољи у својим капацитетима у зимском периоду.

Друго, у једном периоду претходна власт је већ постигла просек европске цене струје. То је нешто око 5 центи, доларског centa, око 8 пфенинга по киловати, а сада је наша цена 2,5 доларска centa, тако да имамо најнижу цену струје у Европи.

Наравно, одмах се може рећи - имамо и веома низак животни стандард и просечне плате, али када се набављају неки уређаји, или се набавља нека опрема за термоцентралне, за друге електропривредне објекте, обично се то набавља за девизе, и онај ко нам то продаје не пита колике су плате у нашој земљи, него има неку светску цену. И та цена мора да се плати. Односно, мора

да се нађе новац за ту електропривреду и уколико ми успешно решимо тај проблем неком масовнијом приватизацијом друштвеног сектора, имаћемо могућност и да паметном расподелом новца задовољимо сва потраживања и своје обавезе.

Ако нам западне силе спрече приватизацију, и ако ове санкције буду у том правцу до краја усмерене, ми ћемо онда морати да се довијамо и да унутрашњим снагама решавамо све ове проблеме. И, када идемо на поскупљења, идемо заиста на минимална поскупљења.

"Док сам жив имаћу звање војводе"

Водитељ: Да ли још увек имате чин војводе?

Др Шешел: Да, имам. То су неке шпекулације. Знате, Драшковић је недавно послао једну новинарску екипу која је остала доста анонимна и, ако сте видели недавно, то су слали по разним телевизијама у унутрашњости. Не би ме изненадило да је и код Вас дошао тај интервју који су урадили са војводом Ђујићем у Калифорнији. Уопште се нису видели водитељи емисије, скривали су се, ваљда, због стида, због онога што су урадили.

Једног 91-годишњег човека су овако мало извргли руглу кроз ту емисију. То звање остаје док сам жив. Нико ми га не може ускратити. Јер, ја сам најстарији по звању у отаџбини, човек са тим звањем најстарији по времену добијања, и проглашавао сам нове војводе, четничке, тако да ми то нико више не може узети. Док сам жив то ми остаје.

Водитељ: Наравно, касније ћемо одговорати на питања гледалаца, а сада ћемо да се вратимо на тему коју смо започели, а то је Косово. Колико по Вашој процени има оружја на Косову?

Др Шешел: Оружја има много. И, долазило је разним каналима. И, српски шверцери су доста оружја продали.

Водитељ: Друго питање је - колико је југословенска мафија имала везе са тим и помагала у наоружавању Албанаца?

Др Шешел: Не, нема, али у последње време канали су углавном преко југословенско-албанске границе. Оружја има много, и углавном је то пешадијско оружје, али нема довољно оних који би носили то оружје и користили га. Јер, већина Шиптара се устручава од учешћа у отвореним оружаним акцијама. Свесни су шта могу да изгубе. Њихов животни стандард на Косову је неупоредиво већи него у Албанији. А видели су како изгледају спаљена села, порушени градови, избегличке колоне. Због тога је западним силама веома тешко да Шиптаре дигну на устанак. Иначе, то су оне желеле одавно, да се Шиптари масовно дигну на устанак. А, оно што је нама сада важно, то је једна диференцијација. Што озбиљнија, између лојалних Шиптара и оних који су сепаратистички усмерени.

Водитељ: Можете ли да објасните и мени и гледаоцима ко су Албанци а ко су Шиптари? Пошто се често чује - косовски Албанци, косовски Шиптари.

Др Шешел: То су два термина за исти појам. Шиптар на албанском језику значи Албанац, Шипнија се зове Албанија на албанском језику. Ту нема никакве разлике. Један народ има неколико термина, Шиптари, Албанци, Арбанаси, Арнаути. Све је то исти народ. С тим што код нас постоји национална мањина, а матица тог народа живи у Албанији.

Водитељ: Дакле, она констатација да су Албанци људи који живе на Косову, а Шиптарима се називају људи који живе у Албанији, значи, то није тачно?

Др Шешел: Не, не то су четири термина за исти појам и ништа више. Не може се рећи да су Мађари људи који живе у Мађарској, када има Мађара и у нашој земљи и у неким другим државама. Бити Мађар значи припадати једној нацији, а не живети у Мађарској. Као што није Србин човек који живи у Србији, Србин је човек који припада српској нацији, без обзира где живи. Или, ако живи у Србији, да је самим тим Србин. Знате, у Србији може да живи Албанац, Мађар, Бугарин...

Водитељ: Да ли сматрате да је ослободилачка војска Косова неозбиљна војна формација, како каже Махмут Бакали?

Др Шешел: Нема никакве војне формације, она је озбиљна терористичка организација. То је озбиљна и опасна терористичка организација.

Водитељ: А, с друге стране, Фатос Нано тврди да су у ту ослободилачку војску Косова укључени очајници, како каже, и провокатори. Нека врста...

Др Шешел: Не верујем да су провокатори, да су очајници, јесу. Јер, ово убијање сопствених сународника говори о очајању које их је захватило. А очајнички се понашао и Адем Јашари када је почео да ликвидира припаднике своје породице, убио је лично свог синовца. Није дао цивилима да изађу, женама са децом није дао да напусте део опколене куће, у које су се забарикадирали и претворили их у тврђаве. Наша полиција је више пута позивала да се пусте цивили, да изађу цивили и гарантовала слободан пролаз цивилима, али им Јашари није дао и много су шиптарски терористи цивилима убили, по сопственој ликвидацији.

Водитељ: У овим сукобима на Косову, за које Ви кажете да нису сукоби ...

Др Шешел: Нисам рекао да нису сукоби. Знате, када се каже ...

Водитељ: Да су то терористичке акције...

Шешел: То су терористичке акције, терористички акти, терористички напади. Знате, када говорите о сукобима, онда можете да третирасте две равноправне стране у сукобу. Сукобљавају се наши и њихови, не. Овде је сукоб између регуларне државе, полиције, војске

и терориста. И, реч је о појави терористичких аката које наша полиција настоји да сузбије.

Водитељ: И повремено Војска Југославије?

Др Шешел: Војска Југославије само на граничним прелазима.

Водитељ: А да ли ће у међувремену, рецимо, бити сазван Врховни савет одбране? Да ли има услова за то?

Др Шешел: Знате, услова увек има, али поставља се питање да ли има потребе, а, о потреби сазивања Врховног савета одбране одлучује искључиво председник Савезне Републике Југославије, то је његова уставна надлежност. И, нико не може да му наложи сазивање седнице, ако он сматра да не треба.

Водитељ: Предлажем да наставимо да одговарамо на питања гледалаца. Слободан Пејчић, члан Српске радикалне странке из Бајине Баште поздравља Вас и пита - коме да се обратимо као државни органи, кад државни органи не реагују више година на криминалне радње појединаца у привреди, а иначе обратили смо се као радници 1994. године Министарству правде, Министарству унутрашњих послова, Финансијама, и Јавном тужилаштву, али до данас ништа није предузето. Поседујемо доказни материјал који је делимично објављен на локалној телевизији. Због спречавања тих криминалних радњи, ја сам један од радника који је добио отказ.

Др Шешел: Ту мора да реагује полиција и финансијска полиција. И, њима се подносе пријаве. То су органи откривања, а ако органи откривања закључе да постоји основ за кривично гоњење, онда подносе пријаве надлежном јавном тужиоцу. Е, сад не знам о каквом се конкретном проблему ради и зашто полиција није преузела део из своје надлежности.

Водитељ: Претпостављам да ћете можда и остварити неки контакт са њим, са вашим члановима и са радикалном странком из Бајине Баште. Шта Влада може да уради, и наш министар, око нишких цигарета којих нема?

Махинације са цигаретама

Др Шешел: Ево шта је проблем са нишким цигаретама. Прво, чули сте за ту велику криминалну аферу. Ухапшен је и Смиљко Костић, бивши генерални директор Дуванске индустрије Ниш. Заказано му је већ и суђење. Постоји основана сумња да је украо огромну количину новца, организовао шверцерске канале, итд. У самој фабрици сада је сређено стање. Комплетна дневна производња истог дана се прода, све обавезе према држави плате се већ у фабричком кругу. И, цигарете напусте фабрику. А, онда, купци цигарета, који су платили порезе, акцизе, све обавезе, једноставно склопе те цигарете. Склоне их у магацине, па или их чувају до поскупљења цена, или иду са њима на црно тржиште.

Просечна цена паклице цигарета је негде сада око 4,00 динара, званична, а нигде у продаји не можете да нађете по тој цени. На црно се продају по 7,00 динара. Нека је, рецимо, динар по паклици оне које продаје, два динара разлике неко узима као екстра профит. Е, то је оно што морамо да сузбијемо.

Морамо обезбедити да цигарете из фабрика иду у продајну мрежу по оним ценама које је држава одредила, и да држава има монопол над производњом цигарета. То је традиционално монополска роба.

Водитељ: Да ли ћете дати оставку уколико Милошевић прихвати да Гонзалес посредује у решавању Косова?

Др Шешељ: Било какав посредник да дође, било какво посредовање да се случује прихвати - одмах бих поднео оставку. Пазите, али посредовање. Што не значи да би нама сметало да било ко дође у нашу земљу. Јер, један ваш гледалац је покушао, рецимо, да представи као да Холбрук и Гелбард посредују. Не. Нема ту никаквог посредовања, они само разговарају. Знате шта је опасно? Када настаје посредовање? Кад се за истим столом појаве преставници Шиптара, представници Владе Србије и страни посредници. То је посредовање. Овако, разговарају само с њима. Нема ништа од тога. Могу Србима да разјасне неке ствари, да нам пренесу неку поруку и ми преко њих Шиптарима, али то није посредовање у овом смислу - међународног јавног права.

Посредовање увек води арбитражи и, евентуално, нашем потчињавању ту-

ђој вољи. То не долази у обзир. Не може нико да креира судбину наше државе и њено унутрашње уређење. Нико не може да креира начин решавања наших унутрашњих проблема. А ми јавно позивамо све, у целом свету, да кажу шта је то што је у међународним јавним документима прописано као право националних мањина, а да се у нашој земљи не поштује.

Спремамо једно специјално издање "Велике Србије" у коме ћемо објавити сва релевантна документа Уједињених нација, Конференције о европској безбедности и сарадњи, и Савета Европе, о националним мањинама, и јавни позив владама Сједињених Америчких Држава, Уједињеног краљевства Велике Британије и Северне Ирске, Републике Француске, Савезне Републике Немачке и Републике Италије.

Шта је то што ти документи прописују, а у нашој земљи не постоји. Да се изјасне. Али они неће да се изјашњавају по том питању, него кажу - треба да разговарате. А ми хоћемо да разговарамо, али Шиптари неће. "Али доћићемо ми да вам то организујемо". Е, нећете нам ви организовати. То је суштина.

Водитељ: Гледалац Пешвић Вас пита - када кажете да није мушка Милошевићева око Косова, зашто не замолите господина Милошевића да на телевизији прочита садржај Дејтонског споразума који је потписао? И да ли уопште знате садржај Дејтонског споразума?

Др Шешељ: Зашто бих ја молио Милошевића да чита на телевизији садржај Дејтонског споразума? А лист "На-

ша борба", у свом специјалном издању је објавио све дејтонске споразуме, још крајем 1991. године. Ко год је желео то да чита, могао је да прочита. Ту се Косово једноставно не спомиње. Дејтонски споразуми се односе на територију бивше Босне и Херцеговине и то је све. Дејтонски споразуми су тамо и реализовани, а сад западне силе прибегавају ревизији на српску штету. Многе ствари које оне сада спроводиле нису предвиђене Дејтонским споразумом и супротне су Дејтонском споразуму.

Водитељ: Дакле, много су тражили. Тражите све и тражите од свакога, па ето, рецимо, и Светозар Маровић је тражио од Милошевића да сазове Врховни савет одбране. Међутим, ви рекосте малочас, да то само он може на своју иницијативу.

Др Шешељ: А може и Маровић да тражи, може да тражи до миле воље. Нека тражи.

Водитељ: То сам и рекла. Како ће функционисати, рецимо, ова наша, југословенска федерација, када су председници и владајуће странке на - да тако кажем - дијаметралним позицијама?

Др Шешељ: Ту мора постојати некакав процес усаглашавања, али они то не могу док се не заврше парламентарни избори у Црној Гори. Данас смо кренули са иницијативом за рушење Савезне владе, за обарање Савезне владе. Идеја је потекла од Булатовићеве странке, али смо то подржали и ми радикали, и ми смо потписници. Највише је наших чланова потписника, затим Народне странке и Демократ-

Наш је циљ да створимо услове да сива економија потпуно нестане

ске странке, Миодраг Перишић, и још један посланик Демократске странке су то потписали.

Време је да се мења Савезна влада. То већ полако сазрева. Сад ћемо видети шта ће на то рећи Социјалистичка партија Србије и Југословенска левица. Има индикација да би они могли гласати за обарање Владе и да се Влада Радоја Контића дефинитивно обори у понедељак следеће недеље. Ми сматрамо да су сазрели услови да се мења та влада, јер овом садашњом владом не можемо бити задовољни. Надамо се да ће постојати скупштинска адекватна сагласност око тога ко је заиста најбољи у Влади.

Водитељ: Дакле, подржавате.

Др Шешељ: Зато што смо ми, српски радикали, још увек опозициона странка на савезном нивоу. Где год смо опозиција, желимо да срушимо аутономну власт.

Водитељ: А шта мислите, да ли може стање у Црној Гори да се погорша, рецимо, уколико се њени становници одлуче и, уколико распишу референдум, и да се на том референдуму изјасне за излазак из федерације.

Др Шешељ: Ја мислим да је то немогуће. Већина грађана Црне Горе никад се неће изјаснити за излазак из заједничке државе са Србијом. У то сам сигуран. Видите, и Мило Ђукановић, његова партија, су раније били под салвом оптужби да су сепаратисти. Чувају се да их неко не оптужи за тако нешто и непрестано говоре да су за Југославију. Знате, опција сепаратизма у Црној Гори не може проћи. У Црној Гори је јака Булатовићева странка, јака је Српска радикална странка, поприлично јака Народна странка, све странке које су апсолутно против сепаратизма.

Водитељ: Шта ви мислите - да ли Црна Гора има бољи међународни положај откако је Ђукановић на челу?

Др Шешељ: Она нема никакав међународни положај. Међународни положај има Савезна Република Југославија. Савезна Република Југославија је међународноправни субјекат. Неки су обећавали да ће, ако дође до нових санкција, Црна Гора бити изузета. Видело се да то није могуће. Ево, сад утешно кажу: па, припазићемо ми вас мало, ипак, немојте се љутити што заводимо санкције, али ми ћемо вама ипак и помоћи. Видите, тако се сад понашају отприлике западне силе. Нема ништа од принципијелности у њиховим спољнополитичким настојањима.

Водитељ: Добро, вратићемо се поново на тему Црне Горе, а сада да одговоримо на нека од питања наших гледалаца, а тих питања стварно има доста и да не би били ускраћени за одговор, да кренемо. Каратић Мирослава пита - како ће се смањење стопе доприноса одразити на положај људи који се финансирају из буџета, поготову у просвети, јер две године нису добили повећање личних доходака. И још нека питања су из овог домена.

"Растретили смо привреду смањењем стопе доприноса"

Др Шешељ: Просвета, здравство и друге државне службе, у истом су сад третману, у истом статусу. Ми смо морали да смањимо притисак на привреду, да смањимо оптерећење привреде, а тражимо друге варијанте да надокнадимо те паре које губимо обарањем стопе пореза и доприноса на плате. Једна од тих варијанти је сад делимично повећање цена бензину. Истом овом законском изменом уводимо годишњи порез на укупне приходе, који ће морати да плаћају сви они чија је просечна плата изнад 6.000 динара месечно. Значи, сви они који у току године зараде више од 72.000 динара мораће прогресивно да плате порез на укупни приход. То је један од начина да надокнадимо тај губитак.

Друго, свесни смо ми - где год нешто попустимо, смањимо, морамо на другом месту надокнадити. Знате, не можете ви на једном месту да укинете и да једноставно кажете - сад више нема те таксе. То је немогуће, мора се негде надокнадити то што сте негде смањили, односно укинули.

Водитељ: Кад се неко казни, онда мора неко други да се награди.

Др Шешељ: Није баш тако. Кад се неко казни не мора нико да се награди. Видите, овде ми никог не кажњавамо. Ми овде смањујемо свима, ко год је у радном односу ми смањујемо стопу доприноса и пореза на плате. Е, сад тих 26 одсто је ишло у буџет, у фонд, у Фонд здравственог осигурања, у Фонд пензијског осигурања итд. То што је ишло из овог дела ми морамо надокнадити неким другим буџетским делом.

Водитељ: Гледалац Митровић пита - како можете тврдити да је Марјановић поштен човек, када је дао обећање да ће се марка вратити на 3 и по динара 1. прила, а знамо да је тог дана скочила на 6 динара?

Др Шешељ: Ја сам такав политичар који није у позицији да говорим какав је ко. Знате, нико од нас није идеалан. Ја полазим од себе. Нисам идеалан човек. Имам вероватно неке позитивне особине, неке негативне и тако даље. Ствар је других људи да цене. А што се тиче Марјановића и његовог обећања, он је обећање испунио. И док је претходна Влада постojала није било девалвације. А динар је враћен, није баш враћен на 4,2, или 4,4, али је враћен на курс 4,8, или 5, или 5,2, је ли тако? Ту је обећање испунио. И док је та влада трајала, није било девалвације.

Чим је нова влада формирана, ми смо инсистирали на девалвацији. Ми радикали смо непрекидно били за реалан курс динара. Шта то значи да је званични курс 3,3 динара за једну марку, а да је на црном 5,2, а по штицунгу 5,8?! Ко од тога има користи? Да ли обичан грађанин има користи? Не. Нема никакве, има само штету. Ко има користи? Само увозници. Узеву гомилу страних роба и плаћају царину упола цене, јер

се царинска тарифа обрачунава по званичном курсу девиза. Значи, ако увезе робу у вредности од 100 хиљада марака, па треба да плати на то 20% пореза, што значи 20.000 марака, то му дође, по званичном курсу, 66.000 динара. А он уместо 66.000 динара, сад мора да плати 120.000 динара. Због тога нам је била неопходна девалвација. Јер, девалвација не подстиче увоз, девалвација отежава увоз. То је један од кључних разлога због кога смо ми били у старту за девалвацију.

Ви се сећате, ми смо нападали Владу што не реши девалвацију тамо негде у фебруару, јануару, фебруару, када је био тај удар. Требало је да буде још у септембру девалвација. Најпаветније би било да је у септембру урађено. Имали бисмо повољније и стабилније унутрашње економске прилике. Ми смо увек за то да је курс динара реалан. Ево, још увек је реалан. Да ли је тако? **Водитељ:** Јесте.

Др Шешељ: 6, или 6,2 динара, то је оно што је сношљиво.

Водитељ: Гледаоци из Бајине Баште вас питају - када ћете нам исплатити децје додате за 13 месеци?

Др Шешељ: Ја мислим да 11 месеци касне децје додаци, говорио сам о томе, да трагамо за варијантом и једну сам идеју изложио како то да урадимо.

Водитељ: Да ли сте обишли продавнице у Бајиној Башти, да ли знате какве су цене и да ли ми можемо са нашим платама да изађемо на крај са оваквим ценама - питају вас гледаоци?

Др Шешељ: Цене су исте као и свуда у Србији, претпостављам. Нисам обишао продавнице у Бајиној Башти, свестан сам свих тих проблема, свестан сам да су неки енормно повећавали цене, али мислим да ће морати да их врате назад, јер једноставно, по таквим ценама људи не могу да купују робу. Оно што је најпаветније у процесу формирања цена то је слободна конкуренција. Морамо се изборити за максималне услове испољавања слободне конкуренције. А цене које Влада држи под контролом и даље ће остати на истом нивоу, поготову цене прехранбених намирница, где нећемо дозволити за догледно време било какво повећање, а обезбедили смо новац да дотирамо произвођаче брашна, уља, млека и дотације ћемо имати за неко дуже време.

Водитељ: Када ће Српска радикална странка престати да кука на опозицију?

Др Шешељ: Ја не кукам ни на кога. Ми само критикујемо своје политичке противнике, као што и они нас критикују. И не љутимо се што они нас критикују, и ми њих критикујемо.

Водитељ: Када ће други народи пожелети да живе у Србији, а не да одлазе у друге земље?

Др Шешељ: Ја не знам који су то други народи који желе да из Србије оду...

Водитељ: Један гледалац пита - зашто политичаре зову дамама сумњивог морала?

Др Шешел: Како које политичаре. **Водитељ:** Гледатељка Петровић, мајка троје деце - на предлог Српске радикалне странке 1992. године донет је закон да се мајкама са троје деце додели две године радног стажа, ако су у радном односу. Међутим, то важи само за оне мајке које су се породиле после 1. јуна 1992. године. Шта је са оним мајкама које су рађале раније троје деце, зашто ова одредба не важи сада, и да ли постоји могућност да се оне ставе у равноправан положај?

Др Шешел: Нешто ћемо да радимо на том плану, могућност постоји, не могу унапред да обећавам, јер ова наша влада је ипак резултат извесних компромиса. Разматраћемо то питање, доћи до

са Драшковићем. Његова странка има 45 посланика а ми 82 посланика, и сад ће он нама креирати услове за склапање коалиције. Па где то може! Па не може ни на психијатријским клиникама тако.

Водитељ: (обраћа се гледаоцима): Само да кажем гледаоцима да ћемо још једно 5-6 минута примати ваша питања, пошто се бојим да нећемо успети да одговоримо, односно да наш гост неће успети да одговори на сва ваша питања. Како оцењујте рад Владе (обраћа се др Шешелу) господина Додика - пита вас гледалац Драган Марковић.

Др Шешел: Српска радикална странка је опозиција у Републици Српској, ми смо опозиција Додиковој влади,

повратка муслимана и сличне ствари за интегрисање Републике Српске са унијом Босне и Херцеговине, тако да је ту мрка капа. Оно што српски народ може да урадим то је једино да се узда у сопствене снаге, а оне су слабе, мале, недовољне мали једине на које може рачунати.

Водитељ: Да ли се на Косову може десити исто што и са Републиком Српском, да ми не дамо Косово, да ратујемо, изгинемо и на крају дамо све што нам траже - пита гледалац Драган Марковић.

Др Шешел: Ја мислим да се не може десити, у то сам убеђен и ми радикали ћемо се грчевито борити да се Косово сачува. Влада народног јединства Ре-

Српска радикална странка ће спремно дочекати предстојеће изборе у Републици Српској

извесног решења, кад дођемо обавестићемо јавност.

Водитељ: Гледатељка Јовановић каже - Вук Драшковић нам је нудио техничку коалицију, чија би улога била доношење новог изборног закона, деблокада медија и постепено остваривање услова за прве слободне изборе. Зашто нисте пристали да budete техничар, већ сте се још једном определили да помогнете опстанак странке на власти, која је изборе изгубила, која вас је, како кажете, покрала на изборима.

Др Шешел: Ко је Вук Драшковић да неком нешто нуди?! Знате, те понуде Вука Драшковића ме подсећају на ону дечију причу како слон и миш трче преко дрвеног моста, и миш каже слону - ух, ала трчимо. Е, тако вам је исто и

нама је циљ да та влада што пре падне. Мислимо да није успешна, ништа досад није постигла што би било значајно за Републику Српску.

Додик је обећао - уколико Брчко не припадне Републици Српској да ће поднети оставку. Брчко није припало Републици Српској, одложена је арбитража, али под неповољнијим условима за Републику Српску, јер је одлучено да сав терет доказивања буде на Републици Српској, што нам неку мрачну перспективу наговештава.

Додик је обећавао неке силне милијарде, милионе марака, стотине милиона марака, пола милијарде отприлике, нема ништа од тога, обећања и даље стоје онако у ваздуху и, ако дође до неких пара, знате, све су прилике да ће то бити паре за финансирање

публике Србије је такође одлучна да се Косово брани, ту се потпуно споразумевамо са нашим коалиционим партнерима. Тако сада стоје ствари.

Уништавање терориста није убиство

Водитељ: Имам следећа два питања од гледалаца - како је могуће да Шиптари убијају нашу полицију и да побегну, а наш полицајац не може да убије Ругову?

Др Шешел: Па, наш полицајац не може да убије Ругову, јер ми смо правна држава. Полицајац не може да убије никога, он може само да пуца у самоодбрани, полицајац може приликом уништавања терориста да употреби ватрено оружје. Значи, реч је само о нужној упо-

треби ватреног оружја. Наши полицајци се не баве убијањем. А терористи су ван закона зато што убијају.

Водитељ: Ево и другог питања - како Ђинђић може да вређа нашу владу и Милошевића, зашто га неко не ућутка?

Др Шешељ: Зашто бисмо ми Ђинђића ућуткивали, није нама циљ да уништимо опозицију. Нама је циљ да победи-мо опозицију. Нама је циљ да покажемо да је опозиција неспособна, да смо јачи, да смо бољи, да смо паметнији, да смо способнији од опозиције. Кад смо ми, радикали, били опозиција, онда смо се трудили да докажемо да смо бољи од власти. Сад, када смо постали владајућа странка, једна од владајућих, сад ми оспоравамо опозицију, као што опозиција покушава да оспори нас, а настојимо да се докажемо у влади у коју смо ушли.

Водитељ: Када ће бити попис становништва на Косову? Зашто је дозвољено да се Ругова врати у Санџак? Зашто се не ухвате ти челници Шиптара који раде против Србије?

Др Шешељ: Морао би што пре да се организује ванредни попис становништва и то ће, вероватно, бити једна од тачака евангуалног споразума који се постиже са представницима шиптарских политичких партија. Ми ћемо на томе инсистирати. Видећемо како ће то изгледати. Прво да видимо да ли ће до дијалога уопште доћи.

Водитељ: Гледалац Лазич вас пита - зашто ми грађани плаћамо камату на струју и порез на кућу, а Влада не плаћа камату на пензије и дечји додатак?

Др Шешељ: Са моралног аспекта тај грађанин је потпуно у праву. Нажалост, нема могућности да се та његова идеја и реализује у пракси. Ја га морално потпуно оправдавам. Влада је крива.

Водитељ: Ако му то нешто значи?

Др Шешељ: Влада је крива, власт је крива, али како ћемо успети да скинемо ту кривицу са своје грбаче, то је сад друго питање.

Водитељ: Ево, опет једно питање везано за цигарете - да ли ће нишке цигарете да поскупе у односу на цене цигарета у Европи?

Др Шешељ: Неће достићи тај европски ниво цена, то је сигурно. Ако буде нека корекција, она ће бити минимална, у сваком случају неће бити онолика колика је цена цигарета на црном тржишту. Колико ја знам, иначе, ја нисам пушач, па се баш много и не разумем, мислим да је цена домаћих цигарета на црном тржишту око седам динара, а да се стране цигарете, Малборо и сличне, продају за 12 динара, обично прате курс од две марке. То је оно што ја знам, али у то се не разумем много. Ако буде нека корекција цена, у догледно време, ја је не најављујем, још је не разматрамо, она ће бити минимална.

Водитељ: Један гледалац овако констатује - сада причате о продавању фирми, предузећа, а у предизборној кампањи причали сте да ћете се борити да се врате покрадене паре са Кипра.

Др Шешељ: Све оно што је покрадено, настојаћемо да се врати и заштрићемо борбу против криминала. Сада се већ заштрава. Ево, наш министар саобраћаја Драган Тодоровић, ухватио је једног службеника у примању мита. Примио је чак обележену новчаницу. Борба против криминала не може се преко ноћи завршити.

Водитељ: Причате како сте критиковали социјалисте до сада, које су то ваше критичке примедбе социјалисти уважили, када сте преко ноћи одлучили да уђете у коалицију са њима?

Др Шешељ: Кад смо преговарали око стварања ове коалиционе Владе народног јединства, ми нисмо ишли на то како је ко кога критиковао, и шта ће ко да уважи од критика, него смо објавили минимум заједничких економских циљева и успели да га саградимо. И ми се не бавимо сада у Влади тиме како ко је кога критиковао, шта је ко коме рекао, него идемо на то да брзим и ефикасним мерама поправљамо постепено стање у друштву. И мислим да се већ можемо похвалити читавим низом прилично ефикасних мера.

Водитељ: Вук је тражио поделу власти и одговорности; а радикали су се поделили само за поделу власти. О каквој одговорности можете говорити, када нема чистих министарстава, већ је у већини случајева социјалиста министар, а радикал заменик, и обрнуто.

Нема афера везаних за земунске радикале

Др Шешељ: Бесмислено је одговарати на ово питање директно, то питање не значи ништа. Свака власт подразумева одговорност. Али, очигледно је реч о питању које поставља острашћени припадник Српског покрета обнове, сепеовац, што би се рекло. Ја га упућујем да упореди власт Српског покрета обнове на нивоу Београда и власт Српских радикала у Земуњу, да види резултате и да сагледа шта народ мисли о једној и о другој власти, шта народ мисли о криминалним аферама на нивоу града Београда, шта мисли о разним злоупотребама, привилегијама, малверзацијама, корупцији итд.

Како то да се ниједна корупционашка афера не веже за земунску радикалску власт! Ниједна. А једног смо службеника ухапсили, а једног начелника отпустили, јер су ухваћени у ситним крађама у односу на оно што се ради на нивоу Београда. А видите какви су резултати - штампа се специјално издање "Земунских новина" на 260 страна. Само фотографије о томе шта је урађено за 500 дана радикалске власти. Да видимо шта је урађено у Београду. Кажу имали су неки крос, трчали су и чистили град. Ништа друго. Па да се упореди. Јер, дела суде какви смо ми као политички актери...

Водитељ: Један наш гледалац, Сагатиш Небојша, каже, мада је ово више питање за мене - да ли знате да је овај термин био предвиђен за СПО, и да ли ви то

дозвољавате у гласилима у којима руководи Српска радикална странка? Али, ја бих одмах нешто рекла нашим гледаоцима - да никако није био предвиђен овај термин за СПО, него за репортажу у сопственој режији коју смо направили на Равној гори, односно материјал који смо снимили.

То није никаква режија Српског покрета обнове, него ББ канала 4, и да је дошао потпредседник Владе из редова Српског покрета обнове он би могао слободно да наступа на овој телевизији, али нам потпредседник Владе не долази сваки дан, а материјал о Равној гори је на касети, па ћемо га емитовати сутра. Надам се да наши гледаоци нису много уверени, поготово они из редова Српског покрета обнове. Да ли би ви (обраћа се потпредседнику Шешељу) тако дозвољавали у гласилима у којима руководи Српска радикална странка - можда је то питање за вас.

Др Шешељ: То смо показали у "Земунским новинама". У сваком броју "Земунских новина" 10 страна је издвојено за страначку хронику, две стране радикалима, две стране СПО-у, две стране Социјалистима, једна страна Демократијама, једна страна ДСС-у, једна страна ЈУЛ-у и једна страна Грађанском савезу, коалиционим странкама - изнад пет одборника и испод пет одборника, то је био критеријум, јер се са пет одборника формира одборничка група. Тако мислимо да треба да буде у свим медијима под контролом државе, да тако треба да се ради.

Друго, ја се ни на који начин нисам мешао у ваш уређивачки програм, мени је једноставно речено, јуче ваљда, да постоји могућност да гостујем следећег уторка у вашој емисији. Ја сам рекао да нећу моћи, јер се очекује седница Савезне скупштине, друго, идем у Црну Гору.....

Водитељ: Али, речено вам је и данас.

Др Шешељ: Рекао сам да бих могао ове недеље, јер не могу следеће, и онда су наши активисти, мислим да је то др Нешковић или неко други, не знам тачно ко, контактирао са вашом телевизијском станицом, не знам с ким је конкретно контактирао, можда с директором, или с вама, и тако је договорено да уместо следећег уторка дођем данас....

Гледалац: Имам једног унука који је на Косову, питала сам, немам од чега да живим. Син ми је на Косову, у социјалном кажу да немају пара, а све обавезе морам да платим на време. А ја сам жена старија и болесна. Које могу да се обратим?

Др Шешељ: Скупштини општине Бајина Башта. Скупштина општине у свом буџету има један део новца који је намењен за такве потребе - за самохране родитеље војника, за војничке жене које остану са децом, а које немају плату итд. У општинском буџету мора бити извршен износ новца за такве потребе.

Гледалац: Захваљујем.

Водитељ: Када ће Влада почети ревизију плъачке државне имовине од стра-

не ситних и крупних руководилаца, од општинских до државних - пита гледалац Јашић.

Др Шешељ: Ја сам, у принципу, против било какве ревизије. Ако је пљачка, онда је кривично дело, нема ревизије, има откривање и суд. Ако идемо стално на неке ревизије, онда нема ништа од тога. Сетите се свега онога што су комунисти радили, неки људи су ојађени. Једном малом броју људи су отели имовину, куће, и они су страдали. Прво их је задесила та стихија као поплава, а остали су прошли без икаквих озледа, без икаквих огреботина.

Водитељ: Још је остало пар кратких питања. Како се Стеван Драгишић снашао на месту на коме сте били Ви?

Др Шешељ: Одлично се снашао, добро ради...

Водитељ: С обзиром на његове године?

Др Шешељ: Биће још успешнији.

Водитељ: Колико он има година?

Др Шешељ: Он има 25 година и има четворо деце.

Водитељ: А шта је са члановима из ваше странке који су изашли из Управног одбора Студија Б? Због чега су изашли?

Др Шешељ: Стево Дргишић и Александар Вучић су изашли из Управног одбора Студија Б, јер је Студио Б постао једна необјективна телевизијска станица, под апсолутном контролом Српског покрета обнове, преноси разноразне дезинформације и измишљо-

тине, једноставно то више нисмо могли да толеришемо. А врхунац је било извештавање са овог суђења које сам имао са Вуком Драшковићем. Тужио ме Вук Драшковић, било је рочиште и Студио Б је фалсификовао извештај са тог рочишта. И наша два члана Управног одбора више нису могла то да поднесу и дала су оставку на чланство. Прекинули смо све контакте са Студиом Б, апсолутно више с њима не сарађујемо.

Водитељ: Да ли више нећете бити уопште на програму Студија Б?

Др Шешељ: Не, нећемо бити заступљени, и новинари Студија Б су непожељни у просторијама Српске радикалне странке. Никакве изјаве њима више нећемо давати, с њима нећемо разговарати, не могу да долазе на наше конференције.

Водитељ: Имам за крај једно питање које обично волим да поставим - које је за Вас било до сада најтеже искуство?

Др Шешељ: Најтеже моје искуство?

Водитељ: Да, у бављењу послом.

Др Шешељ: Мислите у политичком?

Водитељ: Да.

Др Шешељ: Па, најтеже ми је било кад сам робијао у Сарајеву 1984. године. Био сам у истражном затвору, већ двадесет и неки дан под штрајком глађу и онда сам чуо да ми се родио син. Мој први син је Никола, и нисам га могао видети месец дана по рођењу.

Тек после месец дана први пут сам га видео. И то су, онако, били најтежи тренуци у животу.

Водитељ: Онда смо овим исцрпили сва питања, ја сам исцрпила своја, одговорили смо на сва питања наших гледалаца, можда је било и гледалаца који су покушали да добију везу али нису успели. Верујем да ће још бити прилике, радикали често долазе у Бажину Башту.

Др Шешељ: Не тако често како неким изгледа.

Водитељ: Вама најлепше хвала што сте били вечерас са нама у својству потпредседника Републичке владе и у својству председника Српске радикалне странке, иако вам на неким станицама, то знам из поузданих извора, нису дозвољавали да наступате као...

Др Шешељ: На којим?

Водитељ: "Спектрум", рецимо, имам такву информацију.

Др Шешељ: То није тачно. Наступао сам и као потпредседник Владе и као председник Српске радикалне странке, зависно од питања која су ми постављали. Знате, ја не могу да будем двојна личност, ја сам једна личност у различитим улогама.

Водитељ: Добро, вечерас код нас у обема улогама, у ствари. А вама, поштовани гледаоци, захваљујемо на пажњи и желимо пријатно вече у наставку нашег програма и лаку ноћ.

Садашњи и бивши градоначелник: Земун је и даље општина за пример

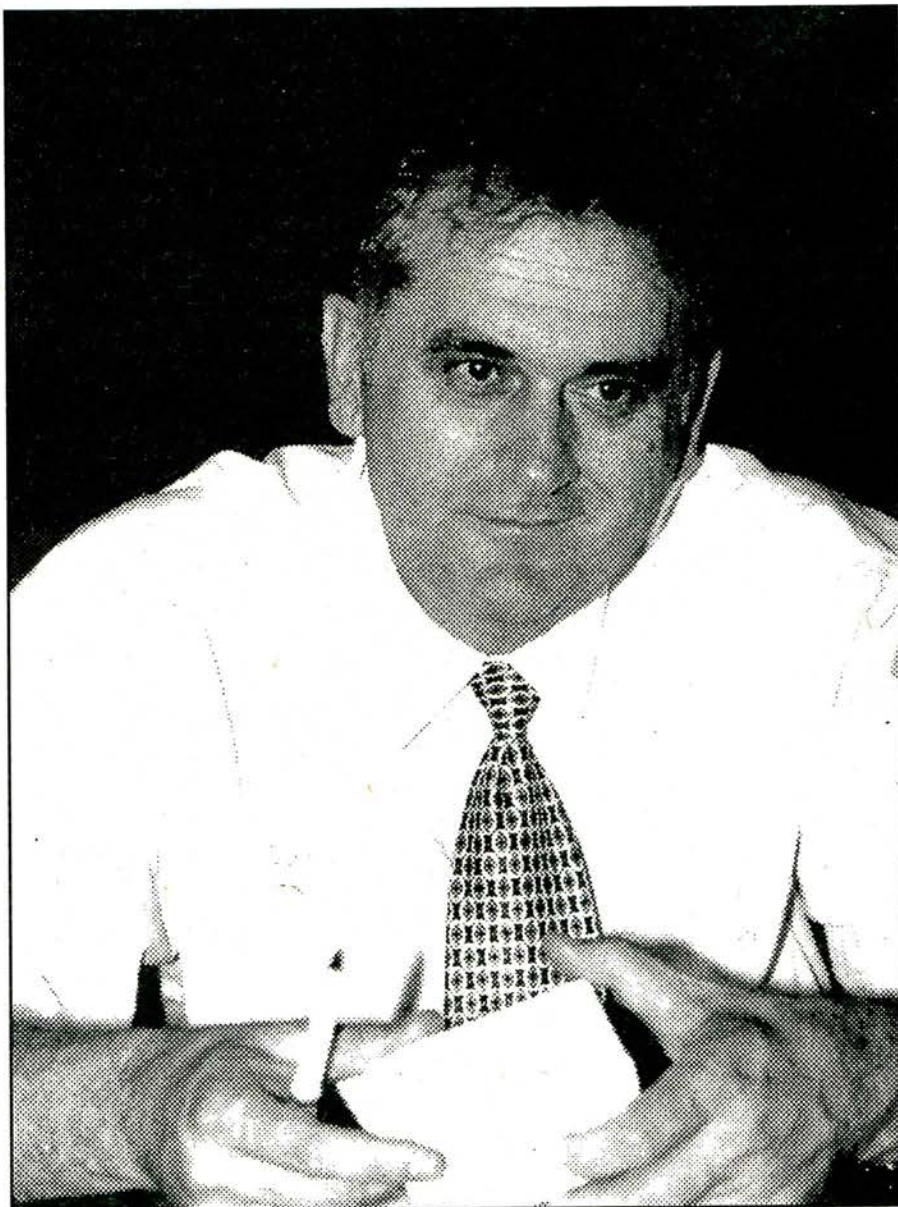
ШТО ЈЕ МИЛУ МИЛО, ТО МУ СЕ И СНИЛО

Три актуелне теме разговора: ситуација у СР Југославији после црногорских избора, ситуација на Косову и Метохији и ситуација на универзитету у Србији
Превасходни циљ српских радикала је јединствена држава на Балкану
Нема преговора о Косову и Метохији изван оквира територије, Устава и закона Републике Србије
Неким интелектуалцима је важно само да се њихово мишљење не поклапа са мишљењима оних који су на власти

Водитељ: Теме, које се намећу ове недеље су ситуација у СР Југославији након црногорских избора, потом ситуација на Косову и стање на универзитету у Србији. О свим овим темама у студију БК телевизије говори потпредседник Републичке владе, Томислав Николић.

Господине Николићу, какве су Ваше прогнозе, како ће се развијати ситуација у савезној држави и у Црној Гори након парламентарних и локалних избора у тој републици?

Николић: Избори су завршени и конституисаће се Републичка скупштина. Српска радикална странка никада није унапред размишљала о томе како ће то сада да се развија, нити желим да дајем било какве добре или лоше прогнозе. На новој власти је да докаже да у предизборној кампањи није обмањивала своје бираче, значи на њој је да покаже да ли је заиста за потпуну сарадњу Србије и Црне Горе у заједничкој држави, да ли су за демократизацију друштва, да ли је за реформе. У свему томе имаће потпуну подршку и Српске радикалне странке и Владе Републике Србије. Уосталом, ово је једна реформска влада. Остаје да сачекамо, како је најављено, веома брзо конституисаће Републичке скупштине. А онда ћемо већ на првим седницама, у првим ставовима сазнати да ли су намере новог руководства Црне Горе искрене или не, и да ли може да се очекује да, коначно, Савезна Република Југославија постане држава у којој ћемо сви имати иста права и исте обавезе, или ћемо можда имати тежи период, коме се ја не бих радио и какав не бих ни очекивао.

Ово је време када се решавају велики српски проблеми, а ја сам поносан што учествујем у решавању тих проблема

Радикали другачије схватају политику

Водитељ: Пошто је ова емисија отворена и за питања гледалаца, они су се данас током дана јављали Деску наше телевизије. У вези с тим стигло је једно питање: Да ли су радикали спремни, расположени да новој црногорској Влади дају 100 дана?

Николић: Свака влада, која је изабрана легално и легитимно, заслужује не само 100 дана, већ заслужује да влада све док има већину у парламенту који изабере. Српска радикална странка никада није спадала у странке које одмах крену ћоном на владу онда када су у опозицији. Ми смо политичка странка, која политику схвата дру-

Црне Горе, апсолутна медијска блокада, велики сукоб између две политичке странке, које су поларизовале бирачко тело, утицали су на то да Српска радикална странка не оствари жељени резултат.

Водитељ: Да ли су то основни разлози због којих, рецимо, странке које су на власти у Србији, нису добро прошле на изборима у Црној Гори?

Николић: Од странака, које су на власти у Србији, само је Српска радикална странка учествовала на изборима. Колико ми је познато, Југословенска левица је повукла своје изборне листе. Истина, то није могла да учини формално, али је јавно повукла листе, жалећи се на веома неповољан третман од стране власти и, чак, и на на-

Николић: Није у питању храброст. Српска радикална странка жели да у свим српским земљама апсолутно делује у српском народу као да је у Србији. Једино не делујемо на територији Српске Крајине, али зато што је окупирана од стране Хрватске и зато што ту више политичког рада уопште нема. Иначе, у Републици Српској, у Србији, у Црној Гори, ми делујемо политички потпуно, не обзиремо се на то да ли су друге странке из Србије, којима је седиште у Србији, организоване у Црној Гори и Републици Српској. Никада се не мотивишемо разлозима других. Ми имамо разлога да делујемо у српском народу, зато што је наш превасходни политички циљ јединствена српска држава на Балка-

Зашто би Влада Србије расправљала о изборима у Црној Гори кад то није њен посао?

гачије од осталих и сасвим је јасно да ће нова влада, коју формира Скупштина Црне Горе, бити, наравно, под строгом присмотром Српске радикалне странке за сваки ложи или добар потез, али ће потпуно мирно, што се нас тиче, моћи да влада све дотле док има подршку у парламенту. Ми смо учествовали на изборима у Црној Гори. Српска радикална странка имала је један циљ, који није остварила, а тај циљ је био да поново постане парламентарна странка у Црној Гори. Нажалост, ударци, које је наша странка доживела у последње четири године у Црној Гори, истеривање наших посланика из парламента, протеривање комплетног страначког руководства из

паде на своје активисте, а Социјалистичка партија Србије, изузев подршке, коју је пружала Социјалистичкој народној партији, у Црној Гори није учествовала са својим изборним листама.

Народ се не дели – деле се појединци

Водитељ: Да ли то значи да сте нешто храбрији од својих коалиционих партнера, пошто сте, колико сам чуо, имали исте услове, када су у питању избори у Црној Гори, а ипак сте се одлучили да листе остану и за те изборе?

ну. Ми сматрамо да она најбоље може да се оствари када Српска радикална странка победи у свим српским државама.

Водитељ: Приметно је да су помало затегнути односи на релацији Београд-Подгорица у последње време. Могу ли ти затегнути односи да угрозе заједничку државу, дакле, Савезну Републику Југославију?

Николић: Пре свега, мислим да лични односи, или односи политичких странака уопште, никако не могу да угрозе заједничку државу Србије и Црне Горе, али је исто тако приметно да су односи заоштрени и да би требало што пре да се учини све што се може и са једне и са друге стране, да се од-

носи доведу на меру, у којој су били 1992. године, када смо формирали заједничку државу. Дакле, на свима, који су на власти и у Србији и у Црној Гори, и на власти у Савезној Републици Југославији, је да се апсолутно отклоне све сметње које постоје и које можда спречавају појединце да сарађују. То што појединци не сарађују не може да буде разлог да не сарађује народ, један исти народ, који живи у ове две државе. Што се тиче Српске радикалне странке, она неће учинити ниједан корак који би водио било каквом мимоилажењу између две српске државе. А свако, ко предузме било каква корак, који ће помоћи да се наша заједничка држава учврсти, имаће подршку Српске радикалне странке, без обзира да ли је у односу на њега у опозицији или је коалициони партнер.

Савезна влада апсолутно легитимна

Водитељ: Поппредседник Републике владе Црне Горе, господин Вуковић, данас је изјавио да та република не признаје новог мандатара, дакле новог премијера, господина Булатовића. Какав је став Српске радикалне странке по том питању, хоћемо ли добити новог премијера и хоћемо ли имати Савезну владу по мери нове посланичке групе у Већу република из Црне Горе или садашњег сазива Савезног парламента?

Николић: Видите, нова Савезна влада изабрана је апсолутно легално и она је апсолутно легитимна. Дакле, господин Момир Булатовић је председник Савезне владе. У тој Савезној влади, до њеног конституисања, били су и министри и потпредседници који припадају политичкој странци Демократске партије социјалиста Црне Горе. Дакле, ова влада тренутно функционише. Црна Гора је имала нове изборе. Ови, који су победили у Црној Гори на изборима, тврде да им не одговара састав Савезне владе и мораће да се потруде да сарађују у савезној држави, да би им одговарао састав Савезне владе. Једноставно, да кажу да им Савезна влада не одговара, неко може да им каже - смените је. Свако, коме не одговара нека влада, подноси захтев у Скупштини да влада буде смењена. Демократска партија социјалиста очигледно нема довољно снаге да смени Савезну владу. Онда би јој много боље било да са Савезном владом сарађује, да учествује у Савезној влади, да своје идеје остварује кроз Савезну скупштину, кроз оба већа, а Црна Гора је у оба већа равноправна. У Већу грађана није равноправна по броју посланика, то је заиста и немогуће, али у Већу република равноправна је и по броју посланика.

Дакле, мислим да људи, који представљају Демократску партију социјалиста, исхитрено дају изјаве и да би требало мало да сачекају, тим пре што ће нова власт у Црној Гори бити

заснована на подршци посланика, који представљају Шиптаре и Муслимане у Скупштини Црне Горе, а ви знате колико је тешко одржати власт. То се види и у Републици Српској, у којој актуелни премијер опстаје захваљујући тим гласовима, а онда је принуђен да трпи свакаве уцене и да испуњава свакаве захтеве оних, који му својим гласовима одржавају власт.

Радикали и Републичка влада не трпе уцене

Дакле, није тако једноставно ни новој власти у Црној Гори, она ће морати много тога можда да учини и против своје воље и против интереса грађана Црне Горе, да би остала на власти. А то ће јој бити јако тешко, ако настави да се сукобљава са савезном државом. Било би много боље када би се сарађивало.

Водитељ: Решење да се не сукобљава са савезном државом господин Ђукановић је изнео у захтеву да се распишу нови савезни избори, уз овај још један аргумент, дакле, да се тражи нови мандатар. Уколико до тога не дође, онда Југославија мора да прође кроз циклус ванредних избора на савезном нивоу. Какав је став Ваше странке и Републичке владе у вези са тим питањем?

Николић: Српска радикална странка, Републичка влада и ја лично, као човек, не трпи никаве уцене. Дакле, не може ниједан политичар, па макар да је на власти у једној федералној јединици, да каже - биће како ја кажем, или ће доћи до великих тешкоћа у функционисању државе, или неће постојати држава. Дакле, препоручујем да се чувају тако тешких изјава.

Савезна влада постоји, савезна држава постоји, све је легално и легитимно. Истина је да они нису заступљени у тој влади, али многе политичке странке у Савезној Републици Југославији нису заступљене у Савезној влади, па на уцене типа - ако нас ту нема, држава неће постојати, нико није реаговао. Дакле, ако ново руководство Црне Горе крене да влада са уценама, а не споразумевањем, да се договара, онда тренутно, како ствари стоје, ни Републичка влада Србије, ни Савезна влада неће дозволити да буду уцењивани.

Водитељ: Стигла су још нека питања. Зашто председник Србије, Влада Србије још нису признали председника Црне Горе и Владу и зашто се то питање не покрене у самој Влади?

Николић: Ја не разумем шта то значи да председник Србије или да Влада Србије признају изборе у Црној Гори и нову Владу у Црној Гори. Апсолутно је очигледно да су изборе у Црној Гори признали они који су на изборима учествовали. То је већ довољан знак да ће после избора сасвим легално бити конституисани Скупштина и нова Влада. А то да се одржава седница Влада Републике Србије, зар са-

мо да би се признавали избори у Црној Гори? Зашто би озваничавали нешто што је апсолутно јасно. Онда би постојала можда индиција да би требало да заседамо и да не признамо изборе у Црној Гори. А мислим да то није наш посао и да се ми никада нисмо ни мешали у то како ће Црна Гора изгледати после регуларно одржаних избора.

Ђукановићеве опције нема у Србији

Водитељ: Господине Николићу, како тумачите или како гледате на прву поруку, или слављеничку поруку господина Ђукановића, да победа у Црној Гори није последња, већ претпоследња. Последња ће бити када дође до демократизације Југославије?

Николић: Пре тога је онај шампањац већ накретао, пре него што је дао ту изјаву, знате. Можда Мило Ђукановић мисли да је победом у Црној Гори постао много велики политичар и да је спреман да побеђује, где год се буде такмичио. Међутим, да би се победило на нивоу Савезне Републике Југославије, ви морате да победите у Србији. Опција, коју господин Ђукановић подржава у Србији, не постоји у Републичком парламенту. Постоји у Савезном са два посланика, али то је тако мала политичка странка да спада у ред безначајних.

Водитељ: Како онда објашњавате успех коалиције "Да живимо боље" у Црној Гори?

Николић: Коалиција "Да живимо боље" се такмичила на изборима у Црној Гори и победила. Таква коалиција не постоји на територији Републике Србије и коалициони партнери, на које рачуна та коалиција у Србији, уопште нису релевантни политички фактори. Уосталом, ту спада Демократска странка.

Водитељ: Када се спомињу односи Црне Горе и Србије и председника Југославије и председника Црне Горе, доста се спомиње и Врховни савет одбране. На Косову се пуца, војска пуца, најалост, војници гину. Какав је Ваш став по питању несазивања и због чега се, по Вама, не сазива Врховни савет одбране.

Николић: Ја нисам члан Врховног савета одбране и не могу да расправљам о томе зашто се не сазива. Али, ја као грађанин Србије не видим разлога да се тај Врховни савет одбране сазове. Изузев неких стандардних разлога, у које бих убројао једну седницу месечно или већ по Пословнику, како Врховни савет одбране заседа. Употреба војске на одбрани границе Савезне Републике Југославије је потпуно нормална.

Инцидент, у коме су војници, најалост, нагазили на подметнуту мину, није такав да би морао да заседа Врховни савет одбране. То је само упозорење свима, који брину о нашој деци, да о нашој деци морају још више да бри-

ну, да то мора да буде императив да се сачувају деца која иду на одслужење војног рока. Али то није разлог да се сазива Врховни савет одбране. Ја не знам како он функционише, не знам који је ритам тих седница и да ли уопште постоји ритам или се сазива искључиво на захтев председника Врховног савета одбране. Али, ако постоје разлози да он заседа, а у разлоге убрајам и та именована, која доноси Врховни савет одбране, и разрешења и пензионисања, онда би седницу требало одржати. А ако се седница не одржава само зато што постоје лични сукоби између двојице председника, онда то није у реду. На личним сукобима и на личним симпатијама не гради се једна држава.

Тероризам угрозио преговоре

Водитељ: Из Црне Горе преко Врховног савета одбране стигли смо на Косово. Разговори две делегације су почели. Међутим, терористичке акције се још увек не заустављају. Могу ли оне угрозити преговоре?

Николић: Терористичке акције су страшно угрозиле преговоре. Зато што Ибрахим Ругова и његови следбеници рачунају да употребом терористичких банди и једног броја сељака, рекао бих, могу да остваре за себенеке политичке ефекте. Ослањају се превише на подршку из Америке.

Међутим, та подршка више није онако снажна као што је била на почетку. Америка једноставно више ни у доса-

дашњим поступцима у односима према другим државама у свету не налази оправдање да подржи Шиптаре са Косова и Метохије у настојањима да на територији Србије створе себи државу.

Преговори су заиста отпочели пре десетак дана, 12 дана, и прекинути су зато што је делегација албанске националне мањине, незадовољна првим даном преговора, незадовољна веома јасним ставом делегације Владе Републике Србије, отишла у Америку да моли за додатну помоћ. Ми смо сасвим јасно рекли да смо ту да разговарамо о свему ономе што мучи албанску националну мањину и што мучи њен политички врх, али да ми само имамо мале услове, рекао бих, мале оквири за разговоре. Наши оквири су Устав Републике Србије, наши закони. Наши оквири су територија Републике Србије, коју нећемо дати никоме и све после тога може бити предмет разговора.

Србија је отишла најдаље, у правима националних мањина

Водитељ: Ту може да иде питање гледалаца: да ли је српска преговарачка делегација спремна да разговара о аутономији Космета у оквиру Југославије, а не само Србије?

Николић: Не. Ова делегација нема такав мандат, не само зато што смо се договорили да ћемо тако да наступимо, него и зато што је расположење у јавности сасвим на страни тога да Ко-

сово и Метохија изван Србије не могу да постоје.

Дакле, Косово и Метохија могу да имају аутономију, ту мислим на културну аутономију припадника свих националних мањина, који тамо живе, у оквиру Србије. Ми смо јасно и гласно питали представнике Ибрахима Ругове, шта то мисле да би могли да остваре у својој држави, а што не могу да остваре у Републици Србији. Истовремено, Српска радикална странка је, уз знање коалиционих партнера, одштампала специјални лист "Велике Србије", у коме је навела сва међународна акта, која се тичу права националних, верских, етничких и других мањина, упутила их преко амбасада владама свих великих сила и замолила да јој укажу на неку одредбу, коју ми у Србији кршимо, да јој укажу на неку одредбу коју нисмо испунили позитивним законодавством, како бисмо евентуално реаговали, па неку своју грешку исправили. Наравно да нико није у стању да укаже Србији ни на један грех.

Нико није у стању да укаже Србији ни на један разлог да се албанској националној мањини призна толико право да чак добије државу у оквиру Србије. Проблем националних мањина није само проблем Србије. То је проблем скоро свих европских држава. Када је прављена оквирна конвенција Савета Европе о правима мањина, све велике државе мислиле су на себе. И тако су скучена права мањина, да Србија може одмах сада да се похвали, ако би била примљена у Савет Европе, да је отишла најдаље у правима

НАТО ни по коју цену не може да се појави на Косову и Метохији

националних мањина. Ми смо изнели своје ставове, они су изнели своје.

Држава има право да штити себе

Водитељ: Могу ли ти разговори једном донети конкретне резултате по питању статуса Косова, али тако да не буде оштећена ни једна ни друга страна, или боље речено да обе стране буду задовољне?

Николић: Сви разговори морају да донесу резултате. У овим разговорима учествују побуњеници и држава. Држава, наравно, има и право и обавезу да штити све оно што је у њеној надлежности, а побуњеници покушавају да остваре оно што мисле да могу да остваре. Наравно, ту је било сваквих захтева, да повучемо полицијске снаге са Косова и Метохије, онда су нам чак давали савете како то не би испало повлачење, ако кажемо да се регрупишу снаге са Косова и Метохије. Ми смо, наравно, одлучно, јасно и гласно рекли да можемо само да појачамо полицијске снаге на Косову и Метохији, уколико то буде потребно. А да смањујемо, то нам не пада на памет.

Видели сте уосталом, у последњих неколико дана, изванредном акцијом полиције разбијен је још један центар терористичког деловања. Оно се своди на врло уску територију, на којој ће доћи до коначног обрачуна са њима. И те полицијске акције се уопште не заустављају овим разговорима. Нико нема права ни да их заустави. Нико нема права да дозволи терористима да вршљају, зато што се воде неки преговори. Ми смо позвали представнике Руговиног тима да јавно осуде тероризам, да осуде терористе. Они то нису могли да учине, кажу да би чак можда били и смењени као чланови тима, уколико би осудили терористе. Онда смо ми рекли да тероризам сигурно неће ништа постићи.

Водитељ: Добро, да ли је то онда знак губљења контроле те друге стране када су терористи у питању или, најједноставније, ко терористе...

Николић: То је знак великог сукоба који постоји између њих. Ја немам никаквих доказа, али сам убеђен да Ругова и даље контролише ослободилачку војску, али сам убеђен и у то да му она измичке контроли. Ругова је свестан, зато што је добио такву инструкцију са Запада, да терористи морају да престану да делују, да би он добио што више. Сада Србија има одрешене руке да се одбрани свим средствима и ту више нико не може да помогне Ругови. Тим пре што се он не изјашњава. Никада се не одваја од терориста, веораватно да и не сме, ако их је он пострекавао, наоружавао, формирао, ако их је водио до сада, откуд му права да их се одрекне.

Шиптари тероризмом хоће да изазову акцију НАТО пакта

Водитељ: Све чешће та друга страна, можда управо због тога, прижељкује интервенцију НАТО снага. О томе се доста говори и пише и у Србији. Да ли је она могућа и у којој мери?

Николић: Сав тај тероризам не постоји зато што неко сматра да тако може да победу Србију. Они се тероризмом баве да би их што више погинуло и да би на тај начин изазвали некакву акцију НАТО-а. То је истина, али је јако смешно када вам преговарачи кажу оно што пише у страним штампима, и што изговарају стране дипломате, да је су снаге насразмерне. То кажу, а српска полиција је много боље наоружана него терористи. Сада би то требало да значи да ми нашу полицију треба да разоружамо, да је доведемо на ниво терориста. Да ли постоји држава у свету која брине о томе како су наоружани терористи, па смањује своје ефективне да би дошла на ниво терориста.

Дакле, имаћемо, ја мислим, лакше преговоре него до сада, зато што је очигледно да је читавом свету јасно да преседана не сме више да буде. Границе држава у Европи су непроменљиве. Промена је извршена када су се ујединиле Немачке, али је нова држава задржала исте спољне границе према суседима који су изван тих земаља, исте које су имале Истична и Западна Немачка. Промена је извршена када распадала Совјетски Савез и када се распадала Југославија, али су то представници великих сила објашњавали тиме, да су федералне јединице стекле нов статус.

По питању Косова и Метохије нико више не може да каже да постоји било које право које би гарантовало једној аутономној покрајини да сада најпре добије федерални статус, па после тога да има право на отцепљење, право које се широко тумачи, међународно право које је признато у другим државама. Дакле, на такав преседан нису спремни, јер онда би их чекало бар десет држава у Европи у којима мањине траже то исто право. Мислим да ми сада имамо много јаче упориште за преговоре, тим пре што се ситуација на терену осетно поправља у корист српске стране и тим пре што је јасно да они немају подршку зато што су претерали.

Водитељ: Како одговарате на тврдње одређених политичких аналитичара и странака у Србији да Албанци у својој делегацији имају своје најбоље људе, а да то са српском делегацијом није случај?

Николић: Ја то не сматрам, и не схватам шта значи имати најбоље људе. Па ваљда ми, који смо освојили тако велико поверење народа да имамо три четвртине посланика у Савезној скупштини, знамо ко су нам најбољи људи. Као што се ја не мешам другим политичким странкама у то ко су код

њих најбољи људи, тако ни они немају право да се нама мешају. Увек, када одређујемо своје људе за било који посао, ми одређујемо своје најбоље људе, најбоље расположиве људе. Наравно, право је другог да процењује, али се ми на то никада нисмо базирали.

Платформа за преговоре – Устав и закони Србије

Водитељ: Да ли се ти људи бирају само из корпуса политичара или Влада Србије жели да гледа и на другу страну, на те људе који никада нису били у политици, а могу да помогну када је у питању Косовски проблем?

Николић: Влада Србије може да избере било кога у државну делегацију, а, наравно, када Српска радикална странка предлаже свог члана, предлагаће члана Српске радикалне странке. Ми не признајемо да неко ко се не бави политиком, ко није у некој политичкој странци, може боље да нешто учини, да заступа наше ставове, него наши чланови.

Наши ставови су јасни, а наш програм је апсолутно јавно изнет грађанима Србије. Наш програм је прихваћен у тој мери да имамо скоро највише посланика у Скупштини Србије и зашто бисмо ми сада резултате свог дуготрајног деловања погазили, а признавали да то неко боље зна од нас. Свако ко зна боље од нас да решава било који проблем, нека се бави политичком борбом и нека покуша да победи на изборима, а онда му се неће мешати у то кога ће и где да одређује.

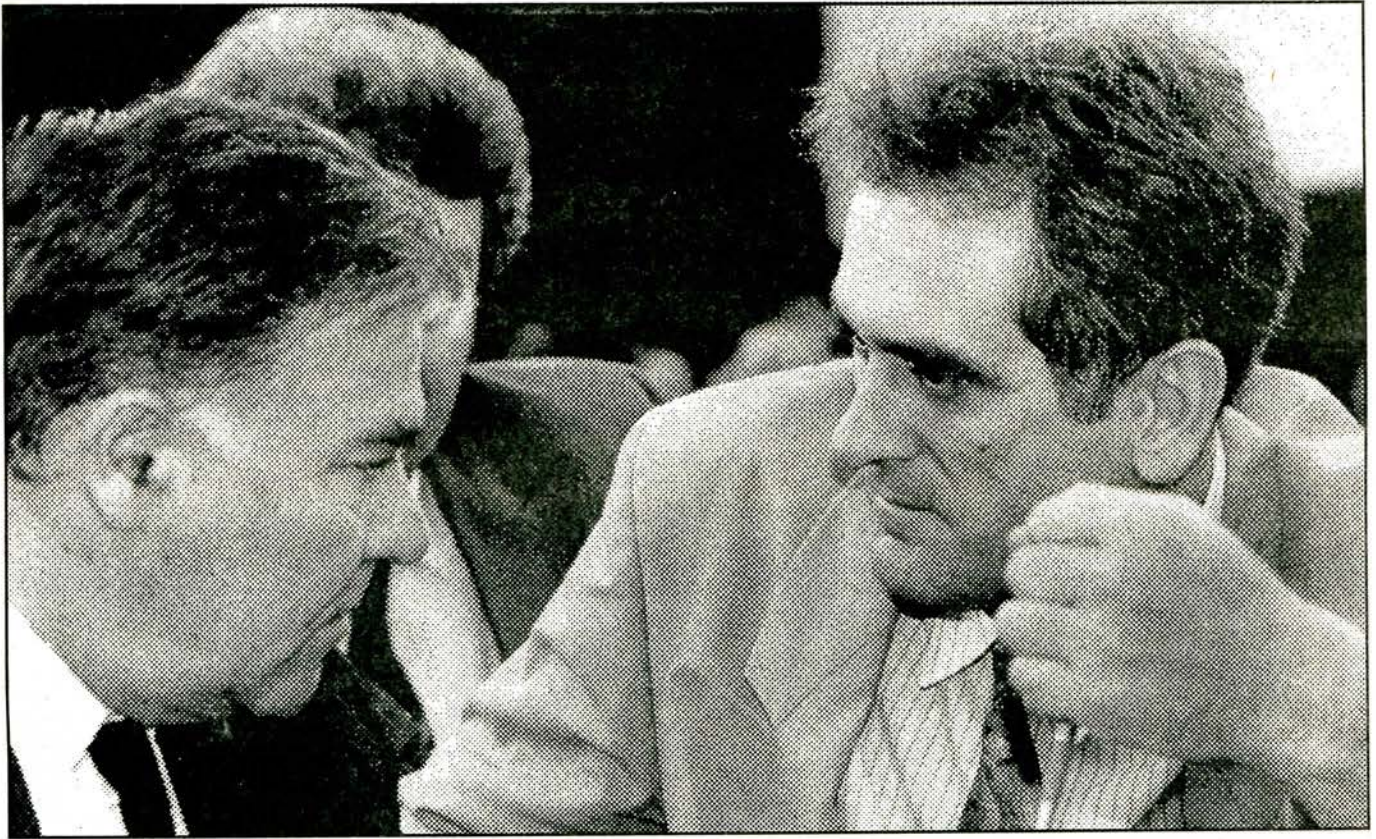
Водитељ: Која је српска платформа у разговорима са албанском делегацијом?

Николић: Ја сам већ назначио, оквирна платформа је да ми имамо пред собом Устав и законе Републике Србије и да смо спремни да са представницима албанских националних мањина, без обзира на то што смо убеђени да су подстрекавали тероризам и да у томе апсолутно учествују подршком на више начина, да разговарамо о највишем степену аутономије који могу да добију и који је игде примењен у свету. То је наша платформа, а наравно, ми ништа нећемо потписати и договорити пре него што упознамо и Владу Републике Србије и Народну скупштину Републике Србије.

Мукотрпан пут до решења кризе

Водитељ: Албанска делегација наступа са позиција независног и сувереног Косова и како онда наћи компромис, како наћи средину, дакле одговор на оно моје питање - може ли се наћи решење које ће бити прихватљиво за обе стране?

Николић: Пут је мукотрпан и тежак. Као што смо ми спремни да учинимо нешто што многе усијане главе у Србији не схватају, па нас оптужују, као што смо спремни да дозволимо да се

На личним сукобима и личним симпатијама не гради се једна држава

школују на свом језику, као што смо спремни да дозволимо да не служе војску ако то не желе, као што смо спремни да дозволимо да свака јединица локалне самоуправе има Веће мањине које испуни одређени цензус по броју становника, као што смо спремни да омогућимо да имају своје фондове и за инвалидско и за пензијско, здравствено осигурање о којима ће расправљати Скупштина културне аутономије албанске националне мањине и других мањина, тако би они требало да буду спремни да разговарају о ономе што је могуће. Могуће је да такву аутономију добију у оквиру Србије и није могуће да буде изван Србије. Ми ћемо чувати Србију и док трају преговори, и ако се преговори лоше буду завршили. Ми нећемо одустати од оквира који сам сада изнео.

Водитељ: Господине Николићу, протеклих година били сте опозиционар, а сада сте у власти. Како са ове позиције оцењујете и одговарате на тврдњу да сада испаштамо због пасивности и актуелне власти свих ових година?

Николић: Ја јесам био у опозицији, и све што сам мислио свих ових година о актуелној власти, говорио сам јасно и гласно, отворено и без увијања. Ствари су се искомпликовале, проблеми се наталожили и нису решавани. Ја нисам спреман да једног дана када ми, евентуално, одемо са власти, за собом оставимо такав проблем неком другом, можда чак и нашој деци. Зашто?

Ово је време када се решавају велики српски проблеми и ја сам поно-

сан што учествујем у решавању тих проблема. Није то само Косово и Метохија, потребно је демократизовати ово друштво, потребно је извршити приватизацију, потребно је решити социјалне проблеме и решити коначно односе Србије и Црне Горе, ово су страшно велики проблеми. Ја и даље тврдим како су криви неки други који су до сада били на власти, а ја да ништа не урадим, односно Српска радикална страна да ништа не уради да се ти проблеми реше, то би у најмању руку било лицемерје. Ми смо књигу о односима између нас у опозицији и Социјалиста на власти затворили 22. марта када смо ушли у Владу Републике Србије. Од онда носимо последице за све што се деси и од онда, нити ми њима, нити они нама спомињемо шта смо радили до 22. марта. То је ваљда најкоректнији однос који може да се замисли.

Нема контаката ван сале за преговоре

Водитељ: Пре него што пређемо на још једну врло важну тему, то је Универзитет, ево неколико питања гледалаца када је реч о Косову. Да ли српска делегација има контакт са албанским преговарачима и мимо, или ван сале за преговоре?

Николић: Читава делегација не, али ми смо одредили људе за везу. Код нас ће то бити министар Седлак, не знам кога је одредила албанска делегација, који ће бити репортери, а они ће у ствари на почетку сваког новог сусрета пренети шта се десило у међувреме-

ну, какви се контакти остварују и изнети неке нове ставове једне или друге стране, тако да би та заједничка делегација могла брже и успешније да ради. Ја немам никаквих контаката ни са којим чланом делегације, припадником албанске националне мањине, али не тврдим да тога неће бити, зато што очекујем да овим ритмом нећемо ништа урадити. Очекујем да почнемо интензивније да радимо и да се сусрешемо много чешће него до сада.

"Ослободилачка" војска отима туђе

Водитељ: Један гледалац из Новог Сада вас пита колико је полицијаца ангажовано на Косову, а колико има терориста, дакле припадника ослободилачке војске Косова, по вашим слободним проценама?

Николић: Знате, ништа лакше него за ноћ да препешачите 10 км, поставите се негде на 2 км од пута у крају који није ваш и чекате снајпером, појави се прво возило, ви убијете некога у тим колима и поново пешите кроз шуму 10 км. Тешко ће људи да вас нађу.

Водитељ: Какве су процене, да ли имате у Влади неке анализе или процене, колико би могло да буде припадника ослободилачке војске Косова, данас на Косову?

Николић: Шири се гласови да је то огроман број, а активних није велики број, али они се понекад подигну и почитавом селу. Наоружали су своје сељаке, терају их да уђу у рат. Практично их натерају и зато је јако отежан посао полиције. Полиција врло добро

зна да ту има људи који су натерани да се тиме баве, да има много жена и деце. Полиција увек пред акцију позове све становнике да напусте село, а означи оне који су осумњичени, који треба да буду приведени као терористи. Ту долази до великих сукоба међу њима. Њихове велике породице које у томе не желе да учествују, већ се јасно и гласно изражавају против тероризма и против овог рата са српском влашћу. Велики је проблем што је то један други народ који говори другим језиком, тако да скоро никакве информације не стижу из тих подручја која су у страху од терориста.

Попис становништва пре избора

Водитељ: Проблем је вероватно и то што пописа није било доста дуго. Да ли ће се нешто радити по том питању?

Николић: Да, пре првих избора које ћемо одржати на било ком нивоу у Србији, обавићемо попис становништва. Мислим да је време. До сада су попис увек вршили Шиптари. На последњем нису ни учествовали, предпоследњи су исто вршили Шиптари и ти подаци нису тачни. Ми хоћемо да знамо праву бројку и хоћемо да направимо књиге држављана и матичне књиге, катастарске књиге, да видимо ко је држављанин, ко има имовину, а ко нема, да видимо ко има право да гласа, а ко нема. Да коначно утврдимо о ком броју се грађана на Косову и Метохији рати, колико је Албанаца, колико је Рома, муслимана, Горанаца, које су до сада Шиптари присиљавали да се попишу као Шиптари. Дакле, да видимо колико је припадника других националних мањина или других припадника неке друге скупине који нису Албанци, а који су до сада третиранци као Албанци.

Водитељ: Исто ово питање, само други део, да ли на Косову има паравојних формација и може ли се на Косову десити Босна?

Николић: На Косову има паравојних формација, то су терористи.

Водитељ: Са српске стране?

Николић: Не, са српске стране наступају искључиво полиција и војска Југославије која чува границу и која се не меша у окршаје полиције са терористима. Извините, како гласи друго питање?

Водитељ: Може ли се на Косову догодити Босна?

Николић: Не може се догодити Босна и Херцеговина, зато што терористи не могу да уђу у рат са државом. У Босни и Херцеговини су три народа између себе ратовала, није постојала заједничка држава, није постојао нико ко је бранио једну државу, него је свако сматрао да има право на одређену територију, и своју територију је држао. Тако да су у Босни и Херцеговини превасходно ратовале три државе. Овде би терористи да ратују

са државом и то им сигурно неће проћи.

НАТО без дозволе не може да дође

Водитељ: Још једно питање на које смо делимично одговорили. Шта ће Влада Републике Србије урадити ако НАТО насилно уђе на Косово?

Николић: Знате, прво као чињеницу прихватате да неко може да уђе на силу на територију једне суверене државе. То је апсолутно немогуће и врло сте јасно могли да прочитате и да чујете изражене ставове и Русије и осталих држава да је то апсолутно немогуће. Дакле, уопште не може НАТО да уђе на територију Савезне Републике Југославије, без дозволе Савезне Републике Југославије. Не познајем и једног политичара на власти, а не кажем да их нема у опозицији, који би то дозволили. Дакле, НАТО не може да се појави на Косову и Метохији, ни по коју цену.

Водитељ: У наставку емисије тема је Универзитет, али пре тога реклама. Господине Николићу, у овом тренутку слободно можемо да кажемо, веома је лоша ситуација на Косову, а Влада Србије доноси Закон о универзитету. Због чега?

Николић: Влада Републике Србије не може да јадикuje над ситуацијом на Косову и Метохији, да набије главу у песак и да не решава унутрашњи оквир, да не решава системским законима, и јавним и политичким, економским живот у Србији. Закон о универзитету је изузетно важан, само није биран моменат за његово доношење него је од свих закона на којима Влада интензивно ради, први био спреман и као нацрт и као предлог Владе Народној скупштини Републике Србије. Никакав други мотив не постоји. Уосталом, ја до сада нисам чуо да неко доводи у везу, на било који начин, догађаје на Косову и Метохији са Законом о универзитету. Тог дана је донет још један исто такав закон којим смо ослободили привреду великих намета, скоро четвртину намета смо скинули привреди и на тај начин је растеретили да може да мало удахне ваздуха у плућа, па се није дигла толика бука...

Водитељ: Али сложите се око....

Николић: Изузев што се десило да Српски покрет обнове у Скупштини Србије гласа и против тог закона. Вођен тиме да би требало да као опозициона странка баш увек гласа против сваког закона, чак и против оног против кога не би смели да имају ништа, а Закон о универзитету је изазвао медијску пажњу коју је Влада Србије са радошћу дочекала. Знате, закон о коме се много не прича и који прође без икакве медијске пажње, могуће је да не заслужије никакву пажњу.

Закону о универзитету супротставила се шачица људи

Водитељ: Да ли вас брине то што су се против закона окренули, не само одређене политичке странке у Србији, већ и професори, сами студенти, и београдског, а и других универзитета у Србији?

Николић: Знате, бринуло би ме али не много, да је већина и професора и студента, против овог Предлога закона. Онда бих можда могао да помислим да нешто с тим законом није у реду. Али не бих одустао од доношења таквог закона, зато што не сматрам својим политичким партнерима ни професоре ни студенте. Овај закон је нашао на једну шачицу људи која му се супротставила. Најпре, то су професори који се већ годинама на универзитету баве политиком, искључиво на универзитету, и пробали су политичке борбе у разним политичким странкама и нису успели да задобију поверење грађана. А онда су се окренули универзитету, и искључиво у раду са студентима, баве се политиком. Наравно да не видим зашто би се чак и ти професори бунили против овог Закона о универзитету и, наравно, да нису изнели ни један ваљан аргумент.

Наравно, да су избегли свако сучељавање својих ставова са било којим представником Владе на било којој телевизији. Чак ни телевизијска станица "Вук и Даница", није организовала никакво сучељавање било ког представника Владе са неким од професора или од људи које та станица цени и који су били против Закона о универзитету. Када сумирате расправу вођену у Народној скупштини и када коначно, сада, када се то све у доброј мери смирило, пажљиво анализираете шта су све говорили против Закона о универзитету, ви само видите да су били против њега. Најчешћи им је мотив био тај што би се они можда у тој ситуацији понашали веома ригорозно, веома ригидно и што би они наступили као недемократе, да случајно имају власт у рукама.

Ову Владу цене по томе како би се они понашали. Кад кажу - ви ћете сада да нађурите професоре са универзитета, ви ћете само своје људе да доведете, на тај начин одају да, када би једног дана освојили власт у Србији, да би то заиста било тако. Влада није имала никаквих лоших намера када је доносила Закон о универзитету, изузев тешке чињенице да се Србија налази у економско јако лошој ситуацији. Србију оптерећују многи издаци за које више није способна. Србија не може да поднесе терет школовања 146.000 студената који не завршавају факултет. Србија не може да поднесе терет да се просек студија приближи цифри од 10 година. То је просек оних који заврше факултет, а они који никада не заврше не улазе у тај просек. Они би га подigli можда и на 20 година.

Нешто се дешава са нашом децом, зато смо криви сви ми. Наша деца заврше основну и средњу школу и то забрињава и друштво, и родитеље, и наставнике. Велика је то трагедија када неко изгуби годину у основној или у средњој школи. Оног часа када заврши средњу школу, онда постаје нормално да губи годину. Постаје сасвим нормално да је сада он студент и да има времена. Зашто има времена? Ако човек жели да учи, он то мора да обави када је најмлађи. После тога га чека посао, почиње да ради и после тога се јако тешко завршава факултет.

Истовремено, држава се понашала као кеса без дна, нема за пензије, нема за децје додатке, нема за социјална давања, а има да обезбеди да свако ко

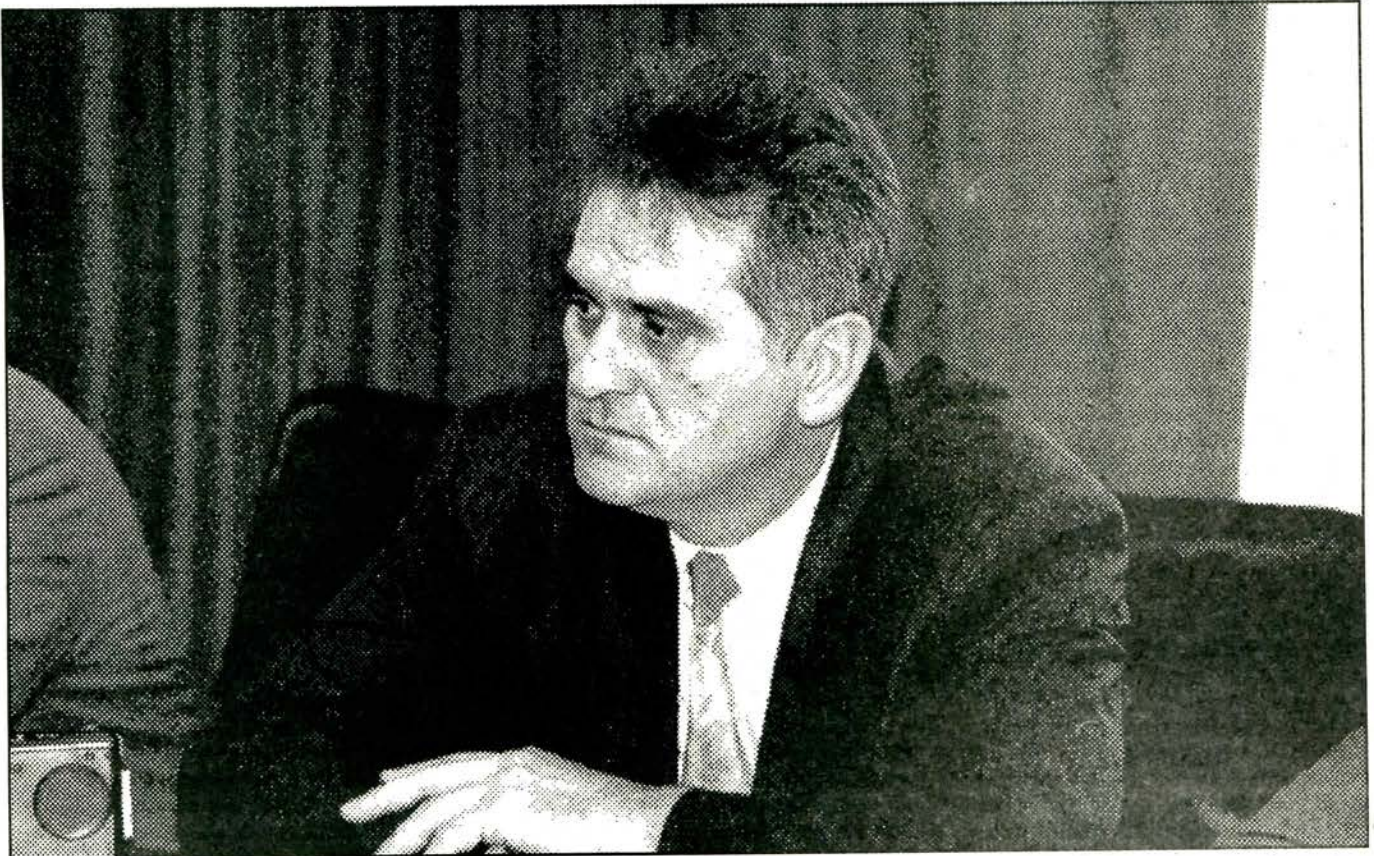
тио бих се на једну вашу оцену бројности. Рекли сте шачица, тако се говорило и у новембру 1996. године, у децембру 1997. године, када је шачица људи, како је проглашена од тада ваших коалиционих партнера, одбранила своје гласове на изборима. Да ли можда мислите да та шачица овог пута може да одбрани....

Николић: Знате, ја то прво не бих упоређивао у тврдњама да су избори отети и сви они који су излазили на улице, нису били усамљени. Српска радикална странка је огромна политичка странка, јасно и гласно је рекла да резултати избора не одговарају стварном стању, само што ми нисмо излазили на улицу. Када сам рекао шачица, ја сам мислио на то што из вечери

Закон је за све једнак

Водитељ: Упркос неким, слободно могу да кажем, вашим упозорењима о отпуштању професора, одређени факултети Београдског универзитета ушли су генерални штрајк. Да ли нису схватили довољно ваше упозорење или је нешто друго у питању?

Николић: Знате, ја сам можда први пут у животу издвојио неку групу грађана које сам покушао да упозорим на закон, а није требало чак ни то да чиним. Закон је једнак за све, као што је један за вас у овом предузећу, тако је једнак и за професоре на факултетима, зато што закон тражи од вас да, када ступите у радни однос, обављате своје радне задатке. Нема закона у свету

Српска радикална странка на власти неће одустати од оних циљева које је поставила док је била у опозицији

жели да студира, може да студира колико год жели. Ваљда је нормално да се држава окрене социјалним питањима и социјалним проблемима, а да учини оно што је прихватљиво за сваку земљу у свету, чак много боље него што је у другим земљама у свету решено. Дакле, ако вам факултет траје четири године, да вас држава финансира пет година. То је отприлике мода, али ми наведите још једну државу у свету која на тај начин финансира студенте.

Хепенинг пред малим бројем сведока

Водитељ: И у наставку ћемо о самој оцени Закона о универзитету, но, вра-

у вече гледам извештаје са окупљања испред Филозофског факултета. Када упоредите цифру од 50 или 60.000 београдских студената са 500-600 или 2000, колико се окупи испред факултета, зато што се ту дешава неки хепенинг, а не зато што су баш толико упорни да протестују, онда је то заиста апсолутно занемарљив број.

Уосталом, ако је само један факултет ступио у генерални штрајк, а сви остали схватају да то не води ничему, и сви остали схватају да је у Србији Влада, коју нико не може да уцени, да је у Србији Влада која ће омогућити студентима који желе да уче – да уче, а онима који желе да полажу испите – да полажу испите, онда је јасно да ће свако почети да ради свој посао.

који издваја и привилегује одређену категорију запослених, па каже - ви радите шта год хоћете, на вас се овај закон не односи.

Дакле, професори ризикују да тиме што желе да угрозе студенте, угрожавају себе. Тиме што ступају у штрајк у време када почиње јунски испитни рок. Јасно и гласно говоре студентима који су спремили испите, да им неће омогућити да положе испите. То је проблем за целу државу, то није проблем ни Владе ни опозиције. Значи, постоје људи који нашој деци не дају да полажу испите.

Да видимо који су њихови разлози и мотиви? Да ли је Влада увела било коју драконску, ригорозну меру према професорима, да ли им је одузимала звања, да ли им је забранила да се

баве научним радом и да ли им је Влада одредила како ће изгледати њихови наставни планови и да ли им је одредила како ће испитивати студен-те? Ништа од тога. Влада је само рекла нема више самоуправљања, хоћете да вас финансирамо - може, али ћемо да управљамо тим универзитетом. Шта ту има нормалније? Влада ће бирати ректора, Влада ће бирати декана, па, шта ту има нормалније? Професори ће бити бирани уз консултацију са катедром, и шта ту има нормалније?

Које је то право професора угрожено, изузев што сада имају два рока више, него што је било у Предлогу закона? То је уступак Владе и професори-ма и студентима. Никаквог другог оптерећења нема.

Водитељ: Председник Српског пок-рета обнове Вук Драшковић и, опет одређене политичке странке у Срби-ји, али конкретно Драшковић, прош-ле недеље на овој телевизији изјавио је да је закон антицивизацијски, ан-тидржавни и пре свега, осветнички за протесте који су били 1996. године.

Николић: Знате, он је изјавио и да је краљ планина, свашта је он изјавио на вашој емисији, али ја сам дошао да озбиљно са вама разговарам, а не да причамо о пропалим политичарима. Дакле, он мене не интересује.

Водитељ: Како би прокоментариса-ли тврдњу да је, дакле, тај Закон о уни-верзитету осветнички, због учешћа сту-дената и професора у протесту новем-бра 1996. године?

Ниједан услов студирања није поштрен за студенте

Николић: За студенте ниједан услов по коме су до сада студирали није по-штрен. Чак и услов да могу само још једну годину да изгубе као редовни студенти, није поштрен у тој мери како изгледа, зато што се та одредба примењује тек од уписа идуће годи-не.

Дакле, студенти који су уписали редовно ову годину имају цео испит-ни рок, имају цео идући испитни рок идуће године и тек онда ступа на сна-гу закон по коме могу да изгубе једну годину. Они могу још две године мир-но да студирају, па тек онда почиње примењивање одредбе по којој могу да изгубе само једну годину. Значи, онај ко сада даје прву годину, до ступа-ња на снагу тог закона биће на трећој години, ако је добар студент.

Од треће до четврте има право још једну годину да изгуби и ми студен-тима ништа нисмо покварили. Студ-нете нема ко због чега да кажњава. На улици тих децембарских дана нису би-ли студенти, били су грађани. Сту-денте налазимо на факултету, на ули-ци налазимо грађане који се боре сва-ко на свој начин за неки свој поли-тички став.

У то време кад је много људи шета-ло улицама, ја нисам распознавао ни студенте, ни браваре, ни инжењере,

ни лекаре за мене су сви они били грађани са неким правима. Студенти немају ниједно право више од било ког грађанина и ниједну обавезу ви-ше, изузев ако им баш тешко пада та обавеза да уче. Онда нека се прихвате неког другог посла.

Очекивано гашење студентског протеста

Водитељ: Нека средства јавног ин-формисања објавила су да ће Српска радикална странка на седници Владе затражити 40% декана и ректора у Ср-бији, а да је Томислав Николић виђен на Универзитету у Крагујевцу?

Николић: Ви мени стално цитира-те пропали Српски покрет обнове и Вука Драшковића. Српска радикална странка није преговарала са Соција-листима и с ЈУЛ-ом чак ни у броју министарских места, чак ни о ресори-ма. Нашта бисмо Вам ми то личили кад бисмо сад расправљали о томе ко-лико ћемо имати декана, колико рек-тора од шест универзитета у Србији. Нити нам је то пало на памет, нити је у Влади Србије уопште о томе расправ-љано. Уосталом, Закон још није сту-пио на снагу, а рокови за изборе теку од 30 до 60 дана, у зависности од тога на коју функцију ће Влада Србије до-нети најбоље могуће одлуке. Сви де-кани и сви ректори биће професори универзитета.

Водитељ: Каква је Ваша прогноза, ка-ко ће се завршити овај студентски протест?

Николић: Било би добро да се што пре заврши онако како ће се свакоо завршити, једноставно да се угаси.

Водитељ: Имамо неколико питања гледалаца. Када је у питању протест поводом Закона о универзитету, шта ће бити ако сви професори, асистен-ти и доценти одбију да потпишу уго-воре по новом Закону о универзите-ту, и кога ћете онда запослити?

Николић: Па, видите, то је као прво апсолутно немогуће, али десило се не-што што до сада није било познато у српској јавности. Наиме, увек је до са-да ширен глас да су велики интелек-туалци, велики професори и велики научници они који су против власти, да је то морално, да је то највиши чин, а да су неморални они који подржава-ју власт у било којем настојању, па чак и у најбољим намерама.

Овог пута велики број часних љу-ди, професора са свих универзитета у Србији, јасно и гласно пред камерама, пред микрофонима, у новинама, изја-снио се за овај закон. Људи су осло-бођени страха и нико, ко има мишљење у Србији, више се не боји да искаже то мишљење. Постоји апсурд у Срби-ји да су се људи бојали да искажу ми-шљења, ако су та мишљења иста са онима који су на власти. Увек су фа-воризована мишљења оних који су про-тив власти, и то обично она која су уперена против интереса државе. Овог пута имамо много људи који су у на-стави на факултетима и који јасно и гласно кажу да је Закон одличан. У-

пште не очекујем да буде велики број професора који ће одбити да потпишу те уговоре. Њихове приче су једно, приче којима подбуњују нашу леуу су једно, а када су у питању њихови лични односи према егзистенцији и према напредовању, према свом егу, онда је сасвим другачије, они ће се ба-вити факултетом и даље.

МУП интервенције када се прекрши закон

Водитељ: Још једно питање. Како коментаришете оставке декана Београ-дског универзитета и интервенцију полиције над студентима који протес-тују против Закона о универзитету?

Николић: Колико је мени познато, само је декан Филозофског факултета поднео оставку, то је оставка. То је лични чин и о њој се никада не рас-правља. Чак ни онај ко је поднео оста-вку, више ваља да о њој не расправља. Прошла су та времена, када су се оставке и повлачиле.

Употреба полиције против грађа-на на улици треба да буде сведена на најмању могућу меру, али је увек по-требна, увек мора да постоји онда ка-да су прекршени закони. Да би смо дошли до овог става, ми смо се у опозицији понашали онако како сви гра-ђани Србије треба да се понашају, у складу са законима. Када год смо има-ли неки скуп, ми смо га пријављива-ли 48 сати раније Министарству уну-трашњих послова. Дешавало се да нам забране скуп, па те скупове нисмо одр-жавали. Али, сваки пријављени скуп садржавао је и податке о томе да ли смо обезбедили и хитну помоћ, и ва-трогасна кола, и обезбеђење скупа, и ко одговара за скуп, ко ће бити говор-ник, и нама то није било никакво по-нижење да све то лепо напишемо и предамо МУП-у, зато што то тражи Закон који је изгласала нека Народна скупштина.

Сада, све чешиће још од тих догађај-а, када смо око локалне самоуправе, све чешиће политичке странке или љу-ди који окупљају грађане, излазе на улицу без икакве пријаве и ништа са-да није лакше, него да неко заустави саобраћај и да спречава друге људе да прођу, и да мањина, углавном мањи-на, увек малтретира већину. Ако су они који протестују против Закона о уни-верзитету мислили да могу да лођу пред Народну скупштину, да затворе саобраћај и да спрече Народну скуп-штину да ради, грдно су се превари-ли. Ако их је полиција упозорила да се разиђу, а нису се разишли, онда је полиција имала право да их склопи са улице.

Уосталом, ја сам, када сам чуо нег-де поподне, да је било неке интервен-ције, тог дана врло пажљиво пратио, посебно извештаје Студија-Б, зато што је то телевизија којој је у интересу да објави само оно што је црно у Србији, и то је телевизија која тражи најмању ситницу која може да оптужи, посеб-но нову Владу, и посебно Српску ра-дикалну странку у тој Влади, а ни на њиховим снимцима нисам приметио

ниједну бруталност. Чак нису могли да пронађу ниједног претученог да га доведу пред камере, а они би то драге воље учинили.

Водитељ: Како смо на крају емисије, прешли смо ове наше три теме, ево и неколико питања која нису везана директно за теме о којима смо говорили. У време када је Српска радикална странка била у опозицији и челници, Шешељ, Николић, Вучић били су пуни бриге за Крајшнике. Међутим, отако су ушли у Владу те људе и, евенуално, решавање њиховог држављанства и не спомињу?

Николић: Добро, није тачно да не спомињемо. Питање држављанства смо покренули, то је у ингеренцијама Савезне владе иако закон постоји већ скоро две године, усвојен је у Савезној скупштини и још увек се не примењује. Договорили смо се да ћемо ући у Савезну владу у складу са својом снагом у Савезној скупштини. Сва наша настојања у Савезној влади по том питању биће да се Закон о држављанству одмах примени, односно, да сви они људи који имају право да буду уписани у држављанство Савезне Републике Југославије буду уписани, и није тачно да не водимо бригу о Крајшницима.

Уосталом, министар за односе са Србима изван Србије је Милан Мирчић, члан Српске радикалне странке. Српска радикална странка никад неће одустати од циљева које је имала и као опозициона странка. Наш циљ је јединствена српска држава. Никада нећемо признати окупацију Хрватске, једино ми гласамо против закона којима се успостављају било какве везе са Хрватском, зато што не признајемо

окупацију Републике Српске Крајине од стране Хрватске. Наравно, једно су могућности, друго су жеље. Овог часа нешто друго да се учини, да се уђе у неки рат, то би заиста било безумље. Ми ћемо морати стрпљиво много година да чекамо да се односи промене у тој мери да Српска Крајина буде у саставу јединствене српске државе.

Водитељ: Како то да је радикалски министар Јоргованка Табаковић и даље директор "Рај" банке у Приштини, када је Шешељ рекао да ниједан њихов, односно радикалски функционер у Влади Србије, неће држати два места и примати две плате, министарску и директорску, као у случају госпође Табаковић?

Николић: Јоргованка Табаковић је директор у приватној "Рас" банци. Међутим, с обзиром на то да од 5 радних дана, свих 5 је на месту министра, а ја чак нисам убеђен и да више у "Рас" банци ради, али не прима плату на два места, она не може ни по закону да прими плату на два места. Једино може да прими разлику од оне мање плате до веће. Међутим, више ни то неће моћи, зато што су сви министри радне књижице пребацили у Владу Републике Србије и сви ће бити на сталном раду у Влади Републике Србије и ни на ком другом месту у Србији неће моћи да приме плату.

Водитељ: Да ли је Томи Николићу позната судбина Индустије стакла Панчево и њених око 1.500 радника, и да ли је могуће да овој Влади није стало до ове једине фабрике равног стакла, па ништа не предузима за њену ревитализацију?

Николић: Ја ресорски нисам у Влади задужен за привреду и финансије, али је срећа ове Владе да је за то задужен господин др Војислав Шешељ, потпредседник Владе Републике Србије. Уколико је било ко писао о проблемима у којима се налази Фабрика стакла, сигурно је да је он о томе обавештен, а никада није избегао да прими руководство било које фабрике у Србији, па сигурно не би избегао да прими ни руководство Фабрике стакла, уколико постоје проблеми који могу да се реше.

Водитељ: Овде има још доста питања, али махом смо на њих одговорили током наше емисије. Сада једно питање које мене приватно интересује. Какве су нам шансе, по Вама, на светском првенству у фудбалу, које почиње следеће недеље?

Николић: Ја бих искрено волео да успемо, али у то нисам убеђен. Превише је калкулација, превише је политике и превише је играча који имају жељу само да зараде што више новца. И нема храбрости да се уведу млади играчи. Видите, данас је речено да Га-ла Дела Маријо неће бити у саставу Бразила зато што није физички спреман. А ја, посматрајући утакмице наше репрезентације, видим бар петорицу који су апсолутно неспремни физички. Можда ће увек и почињати у дресу репрезентације и мислим да се праве велики уступци.

Водитељ: Господине Николићу, хвала Вам што сте били гост БК телевизије.

Николић: Хвала и вама.

Међу радикалима у Скупштини влада оптимизам

МИНИСТАР ЗА САОБРАЋАЈ И ВЕЗЕ ДРАГАН ТОДОРОВИЋ,
У СПЕЦИЈАЛНОЈ ЕМИСИЈИ РТВ "РОСУЉЕ" ИЗ ВЛАСОТИНЦА

САОБРАЋАЈНИ И ДРУГИ "ГОРДИЈЕВИ ЧВОРОВИ"

Време је још увек кратко да бисмо сада могли да меримо учинак Владе народног јединства, али убеђени смо да ће улазак српских радикала у Владу бити од користи и народу и држави. Догађаји који предстоје, оправдаће, у пуној мери, ту тврдњу

Водитељ: Поштовани гледаоци, желимо вам добро и пријатно вече из студија Радија и телевизија "Росуља". Гост вечерашње специјалне емисије је Драган Тодоровић, министар за саобраћај и везе у Влади Републике Србије. Господине Тодоровићу, добро вече и добро дошли.

Тодоровић: Добро вече. Боље вас нашао.

Водитељ: Ово није ваша прва посета Власотинцу, да ли има неких промена?

Тодоровић: Да, у међувремену сам постао министар за саобраћај и везе у Влади народног јединства. Завршени су избори. Избори који су били доста успешни за Српску радикалну странку. Десило се много тога, али са задовољством поново долазим у Власотинце.

Са задовољством увек долазим у Јабланички округ и могу вам рећи да то није обична фраза. Ја сам у Јабланичком округу од 1992. године интензивно, односно знам, мање више, ако могу тако да кажем, како дише овај народ овде, како дише народ из овог краја и могу вам рећи да сам за разлику од многих мишљења која су владала у овим крајевима ја знао да су она погрешна, да су стереотипна и на моју срећу показало се да сам ја био у праву.

Влада народног јединства

Водитељ: Дозволите само на терену так да подсетим наше гледаоце да је број телефона у нашем студију 871-755 и да је то управо онај број путем кога нашем госту могу поставити питања. Свакако ће интересовати наше гледаоце како је дошло до уласка Српске радикалне странке у владу.

Тодоровић: Видите, што се тиче Српске радикалне странке, одмах када су се завршили избори, да није било спорно што се тиче нас, да смо ми јасно ставили до знања под којих условима би ушли у Владу.

Ви знате да смо већ тада послали свим релевантним политичким странакама, као што је Социјалистичка партија Србије, Српски покрет обнове и Југосло-

Министар Драган Тодоровић: бирачко тело неће
зажалити за гласовима укњуженим Српској радикалној странци

венска левица, позив за разговор у ве-зи са формирањем Владе, односно оно што смо ми мислили да је у том моменту најпотребније, најбоље за државу.

То је у међувремену тако било, неки разговори су обављени, неки нису, са нама разговори нису обављени, али су у међувремену обављени са другим политичким странкама. Народ је о томе упознат. Мислило се да практично нема човека у Србији који није упознат са разговорима који су вођени између Социјалистичке партије Ср-

говоримо том времену, том тренутку и ми смо то и урадили.

Време ће показати. Још увек је кратко да би сада могли да меримо учинак ове Владе народног јединства, али у сваком случају ја сам убеђен да је једини разлог због кога смо ми ушли да ће ова Влада бити на корист овој држави и да ће бити на корист овом народу. Уосталом, ови догађаји који су иза нас и догађаји који нам тек предстоје показују, надам се, у пуној мери, односно оправдаће ове моје речи и мислим да

није која је апсолутно тачна. Услови који су били 1996. године, односно политичке странке или коалиције које су деловале 1996. године су се распа-ле.

Оне више не постоје. Значи, практично гласови које су те коалиције добиле, глас који је добила коалиција Заједно, сада је узет од тог народа, а да практично коалиција већ дуго времена не постоји.

Ви знате да је до распада такорећи дошло свуда. Тамо где није дошло до

Јединство супротности: Влада народног јединства подразумева одређене компромисе

бије и Српског покрета обнове и Српски покрет обнове је и у тим разговорима показао да је његово вођење политике апсолутно погрешно, односно да је промашено, на најгори могући начин по Српски покрет обнове а то су показали управо разговори које је водио Вук Драшковић са представницима Социјалистичке партије Србије.

Нису успели да се договоре из простог разлога што су захтеви били умерени, једноставно то су практично били захтеви који су били ултиматум а не жеља да се уђе у Владу и да се уради нешто на корист ове државе. Ми смо јасно све време стајали по страни. У оном моменту када је дошао у питање - или нови избори, или могућност стварања Владе која би обезбедила у тренутку у коме смо се налазили стабилност овој држави, чврстину владе која би се формирала да издржи све ове ствари које су већ биле наговештене, ми смо схватили да морамо да од-

ће од овога држава Србија и народ има-ти изузетно велике користи, и да неће ни у једном једином моменту зажалити за своје гласове на изборима 1997. године.

Неопходни избори за локалну самоуправу

Нормално, мислим на оне који су дали гласове странкама које су ушле у Владу народног јединства, а већ се показује да многи жале зашто су дали своје гласове на оним изборима из 1996. године, изборима за локалну самоуправу, односно за републички парламент.

Водитељ: Управо при уласку у Владу Српска радикалне странка је инсистирала на што скоријим локалним изборима.

Тодоровић: Да, ми инсистирамо не само на што скоријим него мислимо - неопходним локалним изборима. Знате, морамо сви бити свесни једне чиње-

формалног распада постоји само један узајаман, условно практичан договор ко ће што дуже да влада да би од те власти имао користи.

Иначе, ни у једном другом случају та коалиција више не функционише. Најбоље то показују велики градови и ми због тога мислимо да би требало да дође до нових локалних избора, где би грађани Србије, с обзиром да су имали од 1996. године доста времена да одређене политичке странке добро процене, изузетно добро процене учинак и на локалном нивоу, и ми смо убеђени да би сада и гласови били сасвим другачији, односно резултати гласања и морамо водити рачуна о још једној ствари, морамо водити рачуна да напokon почне закон да делује на локалном нивоу.

Верујте, по информацијама које ми имамо, а ја вам само говорим о Београду, да практично све оно што је у рукама Српског покрета обнове доводи се до распада. Погледајте само јавна

предузећа. Ево, сада, тренутно су најактуелнији градски превозник, односно Паркинг сервис.

Имате данас ситуацију да директор Паркинг сервиса не може да уђе у предузеће без десеторо телохранитеља, да радници постављају свога директора, а да Српски покрет обнове држи свога, да у јавном градском саобраћају практично влада хаос, да делују многи синдикати, већ се не зна под чијим и каквим утицајем.

Демократска странка још ту има свог неког утицаја, на једном делу синдиката, на другом делу има Српски покрет обнове, али све то испаштају грађани Београда квалитетом, односно неквалитетом градског превоза и свим проблемима које имамо као грађани Београда. Такође морам да вам кажем да је дошло до отимачине градске, односно општинске имовине.

Ево, најновији случај, где су Александар Чотрића, који је управник тј. председник Управног одбора Студија-Б, који је задужен за информисање у градској Влади, коме су открили да му је додељен стан на Новом Београду, без обзира што има стан и да су то образложили да су му дали на чување.

Ако се сећате, мислим да је то било 1992. године у Старом Граду, Милан Комненић, високи функционер, односно председник Извршног одбора Српског покрета обнове, добио је исто тако стан у Старом граду, па су исто образложили да ли је био у летњем или у зимском периоду, али изгледа да је у Српском покрету обнове то симптоматично да су многи чувари станова. Али, изгледа туђих, а не својих.

Политичка ситуација у Црној Гори

Водитељ: Кад већ говоримо о изборима, колико ће избори у Црној Гори утицати на ситуацију у Црној Гори?

Тодоровић: Па, у сваком случају ће утицати. Црна Гора је друга Република која чини Савезну Републику Југославију и у сваком случају од резултата тих избора у великој мери зависи судбина Савезне Републике Југославије, односно и Републике Србије.

Циљ новог светског поретка, односно западних сила, јесте да по сваку цену одвоје Црну Гору и то се показује не спорним и то показују сваким даном и сваким својим гестом. Због тога покушавају да управо изборима, који треба да се одрже 31. маја, и који су заказани као ванредни управо због тога што су избори који су протекли показали да нису урађени на прави начин, да смире политичке тензије, односно спрече да се то не би изродило у сукобе чије размере нико не би могао да сагледа, односно последице. То је био најбољи излаз, с тим што смо ми још тада захтевали да поред парламентарних буду расписани и пре-

дседнички избори и да су избори у сваком случају најбољи начин да се разреше политички проблеми и политичке тензије.

Но, председнички избори нису расписани али су расписани избори за Републички парламент и локалну самоуправу и то је морало да се деси. Морало је да се деси јер се тамо једна велика политичка странка, Демократска странка социјалиста распала на два крила.

Према томе, опет је дошло до прерасподеле односно више није могла да функционише као једна политичка странка, и да би свако проценио своју вредност тј. снагу то може да се утврди једино на изборима. Тако ћемо 31. маја видети која је од те две групе јака.

Међутим, нас то у овом моменту пуно не интересује. Као и у Србији, као и у Републици Српској, Српска радикална странка на изборе излази увек самостално, не излази ни у каквим коалицијама. Нама је интерес да своје бирачко тело, које, морам да вам кажем са великим задовољством, није мало, и тамо повећамо, као што смо и у Србији, односно да повратимо резултате из 1992. године. Надам се да ће један значајан број наших посланика ући у Парламент Црне Горе и да ћемо у сваком случају бити јака политичка група у Републичком парламенту.

Ми у Црној Гори идемо јасно са својим програмом, за разлику од свих политичких странака, ми немамо разлога и немамо проблема у објашњавању нашег програма. Знате, ми смо политичка странка која је свој програм јако мало мењала. Ви се сећате да смо и у предизборној кампањи 1997. године и 1996, али поготову у 1997. години, да смо искључиво у кампању ишли са својим програмом, националним, економским, социјалним, културним где смо објашњавали предности уколико народ буде дао глас Српским радикалима.

Нормално, уз ону компоненту да уколико буду поклонили поверење радикалима да ће у сваком случају имати сигурност, да ће се у Републичком парламенту, односно где год буду учествовали представници Српске радикалне странке борити да власт буде поштена.

Влада – синхронизација различитих програма

Бориће се за истину и бориће се за најбољи могући вид контроле државног апарата а то је јавност. И да управо квалитет сваке власти буде јавност која ће изложити све негативности лоше власти, без последица, и могућност народу да на следећим изборима казни лошу власт, односно да не да своје гласове. Према томе, мислим да ће тако бити и у Црној Гори и мислим да са великим оптимизмом очекујем изборе 31. маја.

Водитељ: Да ли можемо у овом тренутку рећи да је формиран јединствен

програм Владе Републике Србије, с обзиром на то да свака странка понаособ, Српска радикална странка, Социјалистичка партија и Југословенска левица имају свој програм?

Тодоровић: Да. Све наше странке имају сопствени програм, међутим, сама чињеница да смо ми у Влади народног јединства подразумева одређене компромисе.

То је сасвим нормално. Коалициона влада подразумева да морате да имате одређене компромисе. Морам да вам кажем да смо ми на основу броја гласова који смо добили, односно процентуалног броја гласова који смо добили, добили и одређени број места у Влади народног јединства. Тако, што се тога тиче, ту нема никаквог компромиса.

На бази реципроцитета, односно колико смо заступљени у парламенту толико смо заступљени и у Влади. Али, у сваком случају имамо не појединачне програме, као што нам имају странке, него имамо усаглашен програм Владе.

И, ми, ево до сада, без већих проблема а могу да кажем слободно - без проблема функционишемо и да се полако осећају одређени помаци. Морам да кажем да у свакој држави влада која је састављена од преко 70% гласова које су те странке добиле на изборима је чврста влада.

Чврста влада поготову у овим условима где коалициони партнери знају шта је интерес и приоритет ове државе. Нама је у овом моменту приоритетан интерес да сачувамо Косово. Да заштитимо Србију, државу Србију.

Мислим да већ можемо сада да кажемо да смо прве три рунде такорећи добили и да је то у великој мери заслуга и ове Владе народног јединства, из простог разлога што смо без колебања, без трунке размисла сви стали уз оно што смо закључили да једино можемо, а то је да кажемо не страном мешању, не издвајању Косова, односно не независности Косова и подршци коју дајемо легалним органима државе Србије и државе Југославије, односно Војсци Југославије и снагама полиције државе Републике Србије, да обавља онај задатак који стоји испред њих.

Показали смо свету да нема никаквих проблема и никаквих разговора око тога, а сада сам већ прешао на другу тему, али то је један од приоритета у овом моменту, ове Владе, па сам кренуо да га мало шире елаборирам, да можемо да водимо преговоре, али преговоре који подразумевају апсолутну равноправност и подразумевају одређене границе, односно статус преговарача.

Такође, да се вратим сада на нешто што ваши гледаоци знају много мање, морам да кажем да смо већ договорили и да смо постигли договор око неких ствари које се не доводе у питање. Прво и основно, из Експозеа председника Владе господина Мирка Марја-

новића јасно је стављено свима до знања да ће ова Влада, посебну пажњу и посебан труд усмерити ка штедњи.

Мораћемо рационално да се понашамо, а мораћемо да покушамо да ова Влада изнађе све унутрашње резерве, да функционише на најјефтинији, а најбољи начин. Такође, јасно смо ставили до знања да злоупотреба у Влади,

су у ресорним министарствима, да нисмо осетили никакве проблеме, штавише мислим да сам ја осетио, а то могу да кажем за свој ресор и одређену добронамерност, да немам никаквих проблема што се тиче функционисања или помоћи, да то функционише на најбољи могући начин.

Очекујем да ће у сваком случају за

кривено говори о томе да су сви своје обавезе схватили на најбољи могући начин, односно професионално и да се труде да свој посао раде на најбољи могући начин.

Такође, сама чињеница да је одмах по формирању Владе у оном моменту када смо то обзнанили, у одређеним круговима на Западу, дошло до неког незадовољства, говори да смо ми направили прави потез и да је то био, да не кажем једини могући потез за Србију. Сама та чињеница говори да је улазак Српске радикалне странке у Владу ојачао управо Републику Србију, односно да је та Влада, оно што већ говорим све време, доста чврста и доста стабилна.

То је за Запад неодговарајуће. Њима је била потребна или она влада која ће радити оно што они диктирају, или она влада коју ће унутрашњи притисци, односно политичке борбе, одвлачити од оног основног посла који треба да ради. С обзиром да то није тако, њима не одговара али зато одговара народу Србије и држави Србији.

Косовско-метохијски синдром

Водитељ: Управо је Косово један од начина?

Тодоровић: Да, Косово је, малопре сам то већ рекао, најтежи проблем са којим се ова Влада практично одмах на првом кораку суочила. Чак и пре него што смо ушли у Владу, Косово је дошло на дневни ред и ако можемо да правимо неки редослед потеза, мислим да је прву рунду, што се тиче тога добила држава Србија и то је недвосмислено.

Још увек траје та прва рунда, што се тиче преговора са Шиптарима, односно са Албанцима, јер не постоји никаква могућност да нам парирају потез који смо ми повукли. Пазите, хоће преговоре, нема никаквих проблема, ми смо дошли - изволите, спремни смо да преговарамо, да видимо о чему хоћете да преговарате, и долазите, односно доводите их у ситуацију да они неће преговоре.

Цео Запад тражи преговоре и ту смо да би преговарали, међутим, они неће преговоре, они хоће - дајте нам независно Косово, односно Косово републику па ћемо онда да преговарамо. Шта ћемо онда да преговарамо, шта да преговарамо колико да је финансирамо, ту нову шиптарску државу?

Онда долазимо до једне нове чињенице, сличне оној у Русији са Чеченијом. И тамо Чеченци хоће преговоре, али прво независна Чеченија, па ћемо онда да преговарамо. Да преговарамо колико ће Руска Федерација у оном случају, овде Србија и држава Савезна Република Југославија, да финансира Косово Републику, односно једну нову федералну јединицу.

Онда не би било проблема, они би у том случају преговарали. То показује да је политика коју они воде у једном лонцу скувана, односно да се

Приоритетан интерес: сачувати државу Србију са Косовом и Метохијом

од стране високих владиних чиновника, не долазе у обзир и ја морам да вам кажем да то за Српску радикалну странку, није никакав проблем.

Свим нашим људима, министрима и заменицима, помоћницима, свима онима који су ушли у Владу јасно је стављено до знања да ћемо уколико се, не дај Боже деси да било ко злоупотреби власт, тражити да се најригорозније казни, и то за пример да се казни.

Ми то нећемо толерисати, нећемо трпети и морам да вам кажем да то сада функционише доста солидно. Могу да вам кажем о пријему људи, људи који

кратко време почети полако да се осећају неки помаци, односно да ће се нешто осетити набоље.

Улазак радикала у Владу ојачао Србију

Водитељ: Влада функционише под лупом како домаће тако и стране јавности, да ли има неких помака, промена мишљења и односа управо према овом саставу Владе од тренутка када је она формирана па до данас?

Тодоровић: Сама чињеница да до сада не постоји ниједна афера, која би изашла у јавност, да је било шта от-

води из једног центра, јер је иста апсолутно и у Чеченији и на Косову.

Међутим, ми хоћемо да преговарамо, али само о ономе о чему свака држава на овом свету може да преговара са неком националном мањином. Хоћемо да видимо која су то национална права која су ускраћена Албанцима на Косову и Метохији.

Сама чињеница да се они зову Албанци и да постоји држава Албанија, говори да они имају своју државу, сама чињеница то говори. Као што Мађари имају своју државу, као што Бугари имају своју државу. И замислите ситуацију када би у свим државама у којима су националне мањине, тражиле своју државу и у Европи и у ширем свету.

Зато, ми кажемо можемо да разговарамо са вама, али да видимо у којим сте то правима као национална мањина ви ускраћени и шта то треба држава Србија да уради. Дајте, да видимо и ставите тачно.

Молим вас, ево, ја постављам питање које је то право ускраћено Шиптарима на Косову и Метохији, да ли они немају право на школовање, да ли немају право на отварање сопствених фирми, да ли немају право да купују земљу, дајте ми једно право које они немају и које не уживају као национална мањина. Које то право не уживају Шиптари на Косову и Метохији.

Штавише, они уживају много већа права него што уживају Срби. Не иду у војску, не плаћају порез, ову државу Србију, сем када им треба да би добили нешто, апсолутно не констатују. Против ње све време воде овај тајни и јавни рат, које је то право које Шиптари немају, а које држава Србија треба да им да.

Ми смо јасно ставили - хоћете школство, нема никаквих проблема, може. Ваше је школство, али под једним одређеним условом, прво избори за локалну самоуправу, скупштине општина - дводомне, да не долази до могућности мајоритета једне нације на другу, односно прегласавања, као што имате Веће грађана и Веће република.

Хоћете своје школство, може, финансирајте своје школство и по ком год хоћете програму ви спроводите ваш програм у тим школама и нема никаквих проблема. Ја одмах постављам питање, односно захтевам од свих оних који подржавају борбу Шиптара да унапред потпишу да ће признати њихове дипломе, правничке, лекарске, инжењерске итд. одмах, пошто се залажу за то. Немци, Енглези, Американци, нека одмах унапред кажу да ће прихватити дипломе које буду на Косову и Метохији. Уосталом, нас то не треба да интересује и они уколико хоће своје школство, нека га плате.

Хоће своје здравство? Нема никаквих проблема, могу и то, али морају здравствену заштиту да плаћају сами, хоће своје пензионе фондове - нема никаквих проблема, али морају да организују пензионе фондове, да упла-

ћују у пензионе фондове и да онда без икаквих проблема функционишу као локална власт.

Они од свог посла којим се баве, морају порез да дају држави Србији, а онај део који је везан за локалну самоуправу општинама и све друге нема никаквих проблема.

Међутим, они о томе неће да разговарају, не пада им на памет, њих интересује само искључиво Република Косово и због тога смо ми ту рунду добили.

Ево, Влада народног јединства, сваког дана у Приштини чека косовске Албанце на преговоре а њих нема. Њих нема, јер они нису имали намеру да разговарају и њима је то само био један од пропагандних трикова које је Запад покушао да користи...

Водитељ: То је некада било тровање...

Тодоровић: Да, некада су се тровали, шта све нису радили и сада тог арсенала не могу више ни да се сетим у овом моменту. То смо распршили врло једноставно.

САД подржавају шиптарски тероризам

Водитељ: Занимљиво је да свет, бар на Србију, примењују увек дупле стандарде, тако да тероризам...

Тодоровић: То је апсолутно тачно, али морам да вам кажем о свим оним стварима које се дешавају, где смо показали да смо постигли изузетно велики успех.

Видите, они су кренули са појачаним терористичким акцијама на Косову и Метохији, да дестабилизују Србију, то им је био основни циљ. Прорачуни које су имали, вероватно су говорили о томе да ће тај посао обавити изузетно успешно. Међутим, показало се да је војска Савезне Републике Југославије тај свој посао урадила на најпрофесионалнији могући начин и да је миноран број тих терориста успео да пређе границу Југославије, односно Србије и да уђе на Косово и Метохију. Сан који су они сањали, да ће на Косову и Метохији бити 40.000 лутих циви и да ће успети да подигну устанак, распршио се у парампарчад.

Такође, полиција је показала да је изузетно способна, да је добро професионално организована и да су све акције изузетно добро организоване уз врло мале, односно најнужније жртве. Све акције су успешно изведене и ви практично данас немате никакаво језгро, терористичко језгро које би могло да прерасте у неку масовну организацију, оно што они желе, односно нека такзована ослободилачка војска Косова.

То је управо друга рунда коју смо ми добили на најбољи могући начин. Трећа ствар, то је покушај да нам се поново уведу санкције, а нама јесу уведене санкције, али не оне које је свет желео, које су Американци желели. Шта се десило? Када су уводили прве сан-

кције, било им је много лакше и једноставније да околне земље и савезнике у Европи приволе на то, односно да добију њихов пристанак.

Околне земље су пристале рачунајући, односно обећавали су им да ће штете које буду претрпели, надокнадити. Међутим, када су се санкције завршиле, нико није добио један једини динар, апсолутно нико. Нити су добили Мађари, ни Румуни, ни Бугари, ни Македонци, ни Грци, нико нико добио ни један једини динар. Земље Западне Европе су имале одређену штету због санкција, прекинути су многи послови које су оне имале овде у Србији, односно Савезној Републици Југославији, тако да је дошло до прекида тих пословних веза, односно до прекида новчаних токова.

Сада тим земљама не пада на памет да тако лако опет пристану на тако празна обећања, да ће им штета бити надокнађена, јер знају да уколико би биле уведене неке строже санкције, да би то њихову привреду тешко погодило.

Одмах креће један одређен број људи, који је склон, односно који је спреман да се бави сумњивим пословима или пословима већег ризика, већом зарадом, и то је већ близу криминала, расте криминал и то ствара велике проблеме на границама, односно у функционисању државе. Зато се све снаге противе увођењу санкција.

Морамо да признамо да је и Европска федерација, односно Русија, овог пута била много чвршћа и да није пристала на ово што је Контакт група тражила, на закључке Контакт групе, и да она није пристала да замрзне све токове са Републиком Србијом, тако да ће своје послове које је започела и које има намеру да ради, да настави.

То је трећа рунда коју смо ми добили и полако, тешко али полако долази до свести и оним најтврдокорнијим, да је до сада ишло тако како је ишло. А, сада смо ми доведени у ситуацију да не можемо много да бирамо. Ни пре 609. година, ми нисмо могли да бирамо. То треба свима да буде јасно, тако да не можемо ни сада да бирамо. У сваком случају, тај посао не би могао да се одигра на такав начин а да то нико не осети.

Девалвација динара и мушке са маркама

Водитељ: Какве ће бити последице санкција и да ли је овај најновији талас поскупљења, управо једна од последица?

Тодоровић: Не. Талас поскупљења није последица санкција, морам да вам кажем да је девалвација, коју је Савезна влада донела, одраз реалности. У реалном животу марка је отприлике, у оптицају имала ту вредност и та мера је била уперена према свету, не унутра.

Значи, да се заштите они који извозе а да они који увозе плате реалну ца-

рину, односно акцизе, порезе и тако даље. Знате, ако ви купите у Србији марку која је била 5,5- 6 динара, а увезете робу која вреди, чија вредност марке је шест динара а плаћате акцизу на 3,3 порез на 3,3 динара, јасно је да је држава била у губитку.

Међутим, шта се дешава? Када се такве мере спроводе долази увек до покушаја свих, да одмах ускладе паритет, односно цену према марки, мада немају разлога за то у великој мери, да се разумемо. Има одређених цена које би требало повећати, али не на такав начин, ни не у овој мери које су одмах покушали да спроведу по девалвацији.

Морам да вам кажем да Влада чврсто стоји на становишту да цене не треба повећавати. Сад се ту примењују оне друге ствари, које су већ у ходане, дуго низ година, производи се проглашавају за нове, па се дају нове цене тим новим производима, или су пре девалвације подизали цене док нису биле под контролом. Али, у највећој мери цене се још увек држе стабилно и нема тако великог повећања да би се угрозио динар и да би довео државу у ситуацију да она, једноставно, не може више то да контролише.

Верујте, то би нас одвело у хаос. Нисам за то да се цене контролишу. Верујте ми. Ја сам приватник целог живота. Радим у области саобраћаја, транспортер сам и знам да тамо нема апсолутно никаквих прописаних цена. Цене су минималне, на граници, неки пут чак и испод рентабилитета.

Немате могућности ни за репродукцију, али једноставно морате да радите, нема другог излаза. Држава ту није урадила ништа. Тржиште је то урадило.

Велика је понуда превозних средстава, мала понуда робе и ми смо доведени на ивицу егзистенције. Али у овом моменту цене се морају контролисати, односно морају се чврсто држати, док не будемо дошли у ситуацију да тржиште преузме ту своју основну улогу, да оно буде корективни фактор свакога ко учествује на тржишту. У осталом, то је у складу и са нашим програмом.

Тржиште мора бити то које ће бити судија. Тамо ће квалитет производа и његова цена одређивати нечији статус, а не Министарство које ће нечије цене пустити а неке неће. То ће нама бити основни циљ.

Приватизација

— излаз из економске кризе

Водитељ: Дуго се већ говори о приватизацији. Да ли мислите да ће она допринети развоју и унапређењу саобраћаја, конкретно пошто је то у вашем домену?

Тодоровић: Хоће. Хоће не само саобраћају. То је један од сегмената. Мислим да Закон о својинској трансформацији кога сви очекујемо и где се улаже велики напор да што пре угледа светлост дана, односно да се стави Скупштини на разматрање, односно на усвајање, ће у сваком случају, надам се

урадити основну ствар коју би требало да добијемо, да добијемо одређене параметре под којим условима, како и на који начин се може вршити својинска трансформација. Ко то може да ради и под којим условима.

Ми се залажемо да буде обавезно. Да то не буде факултативно, да ли неко хоће или неће. Ми сматрамо да држава, све оно што није битно за функционисање војске, односно безбедност државе, да треба ставити као могућност, не само као могућност него обавезно се мора изложити тржишту односно продаји.

Радници ће имати своја одређена права, а продаја ће се извршити путем лицитације и само за готов новац. Само, искључиво за готов новац, а тржиште ће одредити цену. Тржиште најбоље и најпоштеније одређује цену на лицитацији. Уколико се спроведе лицитација на врло једноставан начин се дође до праве цене.

Сама чињеница да ће тиме држава Србија убрати велика средства, омогућиће држави Србији да испуњава оне обавезе које има. Да из свог буџета финансира оно што у крајњој линији држава треба да финансира, школство, здравство, пензије, социјалну помоћ, инвалиднину, све оно што држава треба да да.

Привредом треба да се баве они, који су спремни да уложе свој капитал и они који су спремни да од уложеног капитала имају зараду. Држава ту треба да има контролну функцију, односно да контролише да се то ради на законит начин и да од дохотка убира

Влада без афера: обавезе схваћене професионално и поштено

порез. То треба да буде основна функција државе.

Уколико овај закон буде брзо угледао светлост дана, уколико то буде кренуло, држава ће од тога имати користи. Сада да се вратим на мој ресор који ја, као министар, покривам. Мислим да ту нема неких великих проблема, бар што се тиче једног дела, а то је друмски саобраћај, и у теретном и у путничком. Ту је у највећој мери друштвени и приватни капитал, односно државни капитал, такорећи, доведени у исти положај, а и трудимо се да нас не интересује природа капитала него да свако обезбеђује себи услове на основу закона, значи да су сви под равноправним условима, да им је омогућено да послују, да функционишу.

Ја не кажем да је то увек, одмах да се разумемо, али се трудимо да никоме не дамо монополски положај или да има бољи положај од другог субјекта. То можете и ви сами да видите. Што се тиче теретног и путничког саобраћаја, имате велики број и приватних аутопревозника и велики број превозника који се баве путничким саобраћајем. Имамо проблема у другим ресорима. Имамо проблема у железничком транспорту. Ту ћемо морати да предузмемо одређене кораке, већ смо то и најавили. У том делу није дошло такорећи, ни до каквог помака. Ја сам убеђен и тврдим да наша предузећа, да наше занатлије могу многе резервне делове, које данас наша железница увози, за које дајемо девизе, добити на овом тржишту, односно да то ураде наши људи и то да добије истог квалитета. Не кажем да ћу добити јефтине, али по истој цени, али зато неће морати да издвајају девизе него ће моћи да дају динаре.

Железница мора да преузме први корак. Мора том потенцијалном произвођачу да понуди палету производа који су јој потребни, дакле, од обичних фијата до неких делова, које без икаквих проблема може да направи неко ко се бави тим послом, али неко мора то да му понуди, и да врло једноставно дође до цене, односно јавна понуда за такве делове и да један велики проблем решимо.

Морам да кажем да сам ја присталица да велики део проблема које железница има, рецимо са маневарским локомотивама, то су оне локомотиве које служе на ранжирним станицама да пакују теретне вагоне, треба да понуди свакоме ономе ко хоће. Да им јасно стави до знања, постоји обим посла, који је толики и толики.

Ко је спреман да уложи одређен износ новца, запосли, нормално, стручну снагу, треба под истим условима у ЖТП да добије могућност да ради. Морам да вам кажем да смо ми само за прошлу годину дали 20 милиона франка, јер смо морали да платимо лежарину за вагоне које нисмо успели да спакујемо и да те возове отпремимо. Што је велика свота.

Мислим да, рецимо, ремонтовање у овом моменту, једне маневарке кошта око 400.000 марака. То говори да треба рационалније употребљавати оно са чиме располажемо. Зато кажем да у железничком делу мога ресора нисам баш најзадовољнији, али смо ту предузели одређене кораке и ставили смо им у задатак да крену с тим и да не кажем да очекујем да ће то бити посао, али ћу се потрудити да нам што пре одговоре шта су предузели у том правцу и на који начин мисле да крену и да омогуће да се одређене ствари решавају на бољи начин.

Саобраћај по законима државе

Водитељ: Да вас питам да ли би се продајом железнице, попут поште, санирало постојеће стање?

Тодоровић: Не могу да вам кажем да ли би се продајом железнице санирало, али уколико се појаве они који су заинтересовани да раде тај посао и понуде одговарајућу цену, зашто да не би.

Знате, уопште немам предрасуда. Говорим вам, држава треба да себи обезбеди контролну улогу. Значи, железница, авио саобраћај, друмски саобраћај, здравство, школство, да не набрајам, мора да функционише по законима ове државе.

Значи, мора да има одређене стандарде. Држава прописује под којим условима неко може да се бави тим послом као што и сада закони постоје, како железница мора да обавља свој посао.

Знате, инспектори, железнички инспектори који су у ресору Министарства за саобраћај и везе, свакодневно контролишу пругу, стање превозних средстава, вагона, локомотива и тако даље. Где год се нађе проблем, где год се закључи да постоји бојазан за безбедност саобраћаја, ту се предузимају одређене мере. Власт не треба да интересује ко је власник тог средства.

Дабоме, мислим на функционисање, не мислим на природу саобраћаја. Без страха треба кренути и омогућити свакоме ко је спреман да уложи средства, јер то нису мала средства и добро се прорачуна.

Сваки наш човек у овим условима сваки динар окрене да види да ли га треба потрошити или не, а не када су у питању милионске суме, да не говоримо о милијардама. Такође постоји и ваздушни саобраћај који исто треба да доживи својинску трансформацију и већ полако почиње у том делу да се појављује приватни сектор, с тим што су тамо средства доста скупља и тамо се мање-више иде на изнајмљивање авиона страних компанија. Видим да ту има неких проблема да нису баш задовољни да се неко региструје као авио-превозник, јер он нема свој авион, него има изнајмљен авион.

Ја мислим да ће време које је пред нама све више бити обележено управом изнајмљеним средствима, а не трај-

ном куповином, него изнајмљивањем на одређен број година, јер долази до технолошке застарелости и узимаће се ново.

Нормално, код ваздухоплова је то мало другачије, она су доста скупља, али мислим да треба само обезбедити свакоме равноправно учешће на овом тржишту, онемогућити монопол и никоме не дати повлашћени положај и полако ће се успостављати одређене равнотеже и то ће давати у сваком случају одређену корист.

Водитељ: Код нас је на неки начин и недовољно развијен речни саобраћај, шта више дуго је третиран као пасторче.

Тодоровић: Није он дуго третиран као пасторче. Ја морам да вам кажем да смо ми имали једну од најачих флота, међутим, дошло је до распада СФРЈ, дошло је до санкција и наша пловила су застарела, није се улагало, дошло је до прекомпозиције карте Европе, створиле су се неке нове државе, појављују се нове сфере утицаја, појављује се један блок држава, Немачка, Аустрија, Хрватска, Украјина.

На другој страни је Југославија, Румунија, Бугарска, Русија и нормално они покушавају да умање наш значај, али постоји нешто што је природна чињеница. Дунав је кроз цео ток плован, има око 560 км пловног пута, тако да је то један од најдужих пловних токова. То су неке ствари, незаобилазне ствари и ја мислим да ми имамо шансу да делимично повратимо улогу коју смо имали захваљујући свом положају и могућности да на Дунаву радимо тај посао који смо радили и раније, с тим што треба изаћи и у том делу транспорта према тржишту, треба нудити тржишту.

Проблем је у речном саобраћају, што се пословање врши на стари начин, односно само са оним произвођачима са којима се некада радило, нема флексибилности. Када погледате околне земље које су везане за Дунав, онда се може видети колико они иду у правцу комбинованог превоза, да сви превози, чак и камионски превози, где се не тражи време, где је битна цена и где су велике количине, а мала цена сировине која се превози и где није у питању време, онда то све иде специјалним шлеповима.

Треба ићи у том правцу. То је превоз који је најчистији и најјефтинији, тако да је то у сваком случају изазов. Надам се да ћемо успети да одговоримо том изазову.

Интереси успостављају везе

Водитељ: Изазов је и успостављање саобраћаја и веза са нашим бившим републикама?

Тодоровић: Са свим оним републикама са којима имамо интереса да успоставимо везе, ми смо успоставили. Ми смо успоставили везу са Републиком Српском, она никада није ни кидана, постоји са Македонијом, а са дру-

гим републикама нема неког великог економског разлога ни да функционише.

Мислим да не треба на то гледати на такав начин. Ми у Европу можемо да идемо онако како су ишли наши стари. Они су знали који је бољи и краћи пут, ишли су преко Пеште, па су нас касније натерали да идемо преко неких

се врло једноставно израчунава рентабилност сваког пута, па и аутопута.

Мора да постоји одређена фреквенција да би аутопут био економски исплатив. То је нешто о чему морамо да водимо рачуна и мора се донети, односно донет је стратешки план развоја саобраћаја до 2010. године у Министарству за саобраћај и везе.

Влада ће се понашати рационално: нови министар саобраћаја са новим потпредседником Владе

других градова. Ја морам да вам кажем да су и ови европски правци више политички него економски.

Постоји један правац који је оправдан. То је Италија, Француска и Шпанија и то само зависи који део Француске. Сви ови други правци су конкурентни и ја то могу најбоље да вам кажем јер се бавим тим превозом, тако да не видим да ми уопште треба посебно да инсистирамо на томе.

Стратешки значај путева

Водитељ: Пошто сте дуго присутни на југу Србије, посебно у Јабланичком округу добро вам је познато шта за овај крај значи аутопут.

Тодоровић: Да, не само за овај крај, него за сваки крај знам вредност аутопута. Ја сам одскора у овом ресору и морам да вам кажем да нисам знао да

Постоје одређени стратешки правци који су приоритетни за Савезну Републику Југославију, односно Републику Србију и то је у сваком случају потез од Суботице до Градине или Суботица-Ниш, Ниш-Градина, Ниш-Прешево. Такође постоји потреба за потезом од Ниша, Приштине и доле до Пећи да се вежемо за аутопут Београд-Јужни Јадран.

Међутим, морамо бити свесни чињенице, снаге, односно економске моћи коју ова држава има и морамо водити рачуна о томе да првенствено пратимо транзит кроз Републику Србију, односно Савезну Републику Југославију и да у највећој мери кроз тај транзит, односно проток возила кроз постојећи аутопут, кроз модернизацију већ постојећих магистралних путева дођемо до новца са којим би могли да финасирамо даљу изградњу и кроз давање концесија онима који су заинте-

ресовани за правце, који су од стратешког интереса за Републику Србију.

Општи интереси изнад локалних

Водитељ: 1992. године су започети радови на магистралном путу Кална-Стразимировци, којим би 10 километара била скраћена веза до границе. Међутим, радови још нису окончани, а управо се и овај магистрални пут може третирати као пут од стратешког значаја.

Тодоровић: Кренула су питања која су од локалног значаја, односно за понашање локалних прилика.

Ја морам да вам кажем, у принципу, сваке године се доноси план изградње, односно реконструкције постојећих путева или градње нових путева. Тај план још није усвојила Влада. Ми смо га поново вратили, односно тражили смо одређене информације по одређеним ставкама да би добили што потпунију информацију, како би са тим планом, односно програмом изашли пред Владу и како би пред Владом могли да га бранимо, односно на Скупштини Републике Србије.

Морам да вам кажем да ћемо се потрудити да све оно што је ушло у план да се и оствари. То ће нам бити приоритет. Све оно што није ушло у план ставићемо у исти однос са свим захтевима који буду стигли у Министарство.

Значи, гледаћемо да искључимо све друге утицаје, апсолутно све друге утицаје, да успоставимо одређене параметре на основу којих ће се доносити одлука да ли ће се неки пут градити, односно реконструисати или не.

Ја знам да је то тешко, али ће све бити јавно и све ће бити изложено суду јавности. То је основно, а да ће бити сви задовољни неће.

Верујте, сви имају неки свој приоритет и сви мисле да управо тај део пута треба направити. Ја ћу се потрудити да неки параметри, да не наводим сада који ће то бити, одреде уколико буде средстава у буџету, да се одређени пут уради.

Водитељ: Хвала вам што сте били наш гост и гост наших гледалаца. Много среће и успеха и надам се да ћемо се видети ускоро.

Тодоровић: Ја сам убеђен да ћемо се видети ускоро и надам се да ћемо тада имати још боље информације него што смо имали у вечерашњем сусрету. Надам се да ћемо у сваком случају доћи до времена када ћемо моћи и оваква питања, као што је ово задње питање везано за овај пут, да постављамо за нека друга места, а да ће овај пут бити урађен, односно да ће бар бити у плану главног задатка.

Водитељ: Хвала вам још једном, хвала и вама поштовани гледаоци за време које сте нам посветили вечерас. Пријатно.

МИНИСТАР ЗА ИНФОРМИСАЊЕ АЛЕКСАНДАР ВУЧИЋ,
У ЕМИСИЈИ "ТЕТ-А-ТЕТ" НА БК ТЕЛЕВИЗИЈИ

НОВО ДОБА МЕДИЈА У СРБИЈИ

Једна од изјава датих по формирању Владе народног јединства била је да ћемо бити отворенији за јавност, отворенији за медије, отворенији за све политичке супарнике

Водитељ: Стање у српском новинарству данас и однос државе према медијима тема је данашње емисије "ТЕ-ТА-ТЕТ". У студију БК Телевизије, први пут на једној београдској телевизији, у улози министра Александар Вучић, министар за информисање у Влади Републике Србије и Манојло Вукотић, директор и главни и одговорни уредник "Блица".

Господине Вучићу, непосредно пред емисију добио сам један фасцинантан податак. Ово вам је 298 појављивање. 298 пут, а први пут у улози министра. Имате ли трему? То вас питам зато што се министри ретко, готово никако не појављују у емисијама оваквог типа. Да ли су то новине у раду Владе или ваша лична одлука?

Нова улога новог министра

Вучић: Пред сваку емисију имам трему и мислим да је то нормално. Сваки човек који каже, када гостује у некој радио емисији или телевизијској емисији, да му је потпуно свеједно како ће се представити онда је неискрен.

Свеједно је колико сте тих радијских и телевизијских емисија имали, колико пута правили прилоге, колико новинских извештаја, репортажа, текстова било позитивних или негативних, сваки пут вам је стало да урадите на најпрофесионалнији и најбољи могући начин. Тренутно је моја улога мало деликатнија. Доскора сам заступао само страначке интересе, интересе Српске радикалне странке, наравно велике и моћне политичке организације.

Данас представљам Министарство за информације и Владу Републике Србије, Владу ове земље и утолико је тај положај и одговорнији и морате обратити пажњу на све са чим ћете изаћи у јавност. Не бих рекао да је нешто посебно чудно у томе што смо пристали или што сам ја вечерас пристао.

Неки други чланови Владе свакако ће пристати на нове телевизијске и радијске дуеле, новинске паралелне дуеле итд. Ми смо, ако се сећате, мало изјава дали по формирању Владе, али једна је била да ћемо покушати да бу-

Александар Вучић министар за информисање:
обавеза власти су разговори и сучељавања мишљења са политичким ривалима

демо отворенији за јавност, отворенији за медије, отворенији за све политичке супарнике, за све политичке противнике, да разговарамо са њима, да сучељавамо своја мишљења. Мида смо да власт то треба да чини.

Нико нема своје министре у Влади

Најлакше је као ној забити главу у песак и рећи - ви нас нападајте, а ми ћемо преко својих медија да искористимо и да вас нападамо, а да не изађемо на политички дуел или било које друге врсте.

Владу. Мени је драго што је у питању један веома млад човек и надам се да и због његовог већ релативно богатог искуства, иако је млад, можемо да успоставимо једну комуникацију која ће бити боља, флексибилнија, отворенија, него што смо то, нажалост, имали до сада са Министарством за информације Србије.

Ако би се остварила већ једна од ових реченица које је господин Вучић сада рекао, а ја верујем да то тако може да потраје и да ће тако да буде, један од првих задатака би био отварање Владе и владиних министарства, владиних служби и мислим да би то

За либерализацију медијске сфере

Водитељ: Господине Вучићу, да ли сте до сада имали неки контакт са главним и одговорним уредницима медија у Србији, како телевизијских станица, тако новина и радио станица?

Вучић: Да будем искрен, мало је времена прошло од када је формирана нова Влада Републике Србије. Морате се упознати са људима који су у вашем министарству, са овлашћенима, надлежностима. Разговарао сам са више њих, рекао бих незванично. Разговарао сам и са господином Вукотићем, али на

Младост у Влади: Александар Вучић са Мајом Гојковић

Водитељ: Говорите ли у име своје странке, странке својих министара у Влади, Српске радикалне странке или у име целе Владе?

Вучић: Ја немам своје министре у Влади, чак ни председник Владе нема своје министре у Влади. Ми смо чланови јединствене Владе. Наша партија има, али то нису моји министри, то су министри Српске радикалне странке и сигуран сам да ће и они и представници других политичких организација на овакве разговоре пристајати. Мислим да ћемо побеђивати у таквим разговорима.

Водитељ: Имаћемо ускоро прилику да се уверимо у то. Господине Вукотићу како гледате на избор новог министра за информисање?

Вукотић: То је ствар политичког договора двеју партија које су створиле

био знатан корак напред у односу на садашње стање.

Једна од многих суштинских приредби, једна од неспоразума око којих последњих година водимо битку у разноразним новинским удружењима и институцијама, семинарима, новинама јесте да су извори информисања у Србији, пре свега у Влади Србије, затворени и да због те затворености извори информисања настају, по мени, велики неспоразуми, велике грешке, непотребни сукоби, непотребне поделе од политичких до ових које су потпуно вештачки направљене, подела на тзв. медије, на тзв. независне медије, на патриоте, издајнике итд. Надам се да ће у току емисије бити више речи о томе.

пријему код председника Републике.

Разговарао сам и са неколико других директора, главних и одговорних уредника и државних и приватних медија. Ја се надам и покушаћу у разговору с њима, а ми смо то већ на изврстан начин усагласили да се око неких ствари, пре свега најзначајнијих за Србију, од најбиталнијег интереса на нашу земљу, договарамо. Наравно ја сам истакао и то је принцип странке којој припадам, али уверен сам и Владе народног јединства да се залажемо за либерализацију медијске сфере, за приватизацију унутар медијске сфере, као једног дела општих економских реформи које нису нимало безначајне.

Када касније дођемо до те теме можемо и те како да покажемо колико ће то бити од интереса за грађане Републике Србије, на који ће начин од не-

ких других те фискалне дажбине које се прикупе моћи да се користе за неке друге ствари, да ли за водове, канализације, асфалтирање путева, пензије или неке друге потребе грађана Србије, уколико заиста озбиљно кренемо у такве реформе.

Препоруке "демократских" влада

Има једна ствар о којој бих ја вечерас желео да кажем неколико речи, а о којој се веома мало зна у нашој јавности. Рецимо, нико не зна да енглеска Влада када је био рат на Фокландима и америчка Влада када је била интервенција око Кувајта и Ирака, дакле њихови секретаријати или министарство иностраних послова, војске, правде, они изнесу читав низ појмова, читав низ речи, синтагми које медији, без обзира да ли су приватни или државни, иако није проглашено значајно ратно стање, али то је државни интерес у том тренутку и ти медији те термине не смеју да употребљавају и наложи им се да користе одређену врсту термина.

Наравно, ми не мислимо да то на такав начин треба спроводити у Србији. Ми мислимо, као што сте приметили претходних дана, били су жестоки напади на новоформирану Владу народног јединства, дакле без прилике да се пусти људима да покажу шта знају, умеју да ураде и хоће ли нешто да промене.

Дакле, пало је неком на памет, недопада му се Мирко Марјановић, не допада му се Шешел, не допада му се Николић, Вучић, овај или онај, ајде да га нападамо. Ту је било најразличитијих могућих увреда. Нешто касније ћу о томе мало више говорити, ако будемо говорили о законским одредбама.

Без обзира на то нико из Владе није на то реаговао, нико из министарства није реаговао, нити нам то пада на памет. Дакле, ви пишете, тираж је ваш проблем, не сме се прећи одређена граница око клевета, ако лажи, нека се говори истина, а вређајте нас, говорите како хоћете и шта хоћете.

Ту има невероватно несувислих увреда око луда, лудака, гамеди сваке врсте. Могу вам наводити који су чак то листови говорили - "Панчевац", "Данас" итд., а да не говорим о ономе што свакодневно публикује "Дневни телеграф".

То у западним земљама не би могло да прође. У француском закону имате врло јасно изражену одговорност новинара и главног и одговорног уредника, оснивача или издавача, у зависности од тога како се то регулише у посебним поглављима онога који нанесе увреду председнику, онога који нанесе увреду влади, онога који нанесе увреду неком од чланова владе итд.

Не може се рећи да код нас не постоји слобода штампе. Слобода штампе и слобода јавног информисања је

апсолутно уставом загарантована, дакле уставним категоријама и мислим да смо ту чак знатно испред других земаља. Имамо ту неке друге проблеме, али мислим да је оно што је најважније да држава гарантује тај либерални концепт информисања, слободу јавног изражавања и мислим да то нико не може да порекне.

Искакања из правила

Водитељ: Отворили смо једну значајну тему. Наравно, као уредник једног од најтиражнијег дневног листа, слобода штампе да ли постоји код нас или не?

Вукотић: Само да исправим. Не један од најтиражнијих, него данас најтиражнији у Југославији.

Водитељ: Тиражнији од "Вечерњих новости"?

Вукотић: Апсолутно у овом тренутку. Ми се међусобно добро знамо, што се тиче новина и редакција, увек знамо на којој цифри стане бројчаник у ротацији, а неке бројке које се уписују на другим или не знам којим странама о тиражу нису увек тачне.

Ја бих се чак сложио и прихватио сам идеју из раније понуђеног Закона о информисању да свака новина бележи свој тираж. Мислим да то уопште није никаква тајна, није никаква пословна тајна. Нема никаквог разлога да кријемо, ми се тога не стидимо.

Ми сваку ноћ дамо налог у штампарију, штампарија то одштампа, финансијске инспекције и контроле то увек могу да утврде и на основу тога да утврде наше порезе и доприносе, као и штампарија.

Према томе, што се нас тиче нема никакве препреке. Хтео сам да се вратим на једну реченицу о слободи штампе, оно што је министар рекао. Ти изрази и ти договори који се постижу у западноевропским земљама, то је апсолутно тачно и када дођу неке деликатне ситуације оне се примењују.

Код нас је овде не дилема, него питање. Не питање вама директно, али ви можете да утичете на то питање, можете да утичете преко Владе. Наша власт то не уме да користи. Узмимо пример Косова. Ми смо имали ту трагедију, те обрачуне, те погибије и наших полицајаца, Албанаца и албанских терориста, око чега смо се свађали и око чега вероватно треба и да се тужимо, макар према окружном јавном тужиоцу.

Баш на том примеру се догађа то неискство, затвореност и та врста неинформисаности од власти, не неких својих затворених, пар новина или телевизијских кућа, него за све новине и за све медије. Није нико, рецимо у Министарству полиције, сазвао састанак главних уредника и рекао - господе, људи, новинари, уредници у питању је интерес државе, ако је у питању интерес државе, у питању је национални интерес, ако је у питању национални интерес, да се договоримо

шта од тога треба да поштујемо и ко искаче из правила. Знаћемо ко искачи из правила и из којих правила.

Људи добре и лоше воље

Имамо врло деликатну и врло осетљиву спољнополитичку ситуацију. Долазе људи, пролазе преговарачи, министри, добре воље, лоше воље, са претњама, са добрим понудама, а ваљда једино Министарство информисања, Министарство спољних послова на свету нема свог портпарола. У развијеном комунизму, у коме ви нисте живели или сте били веома млади знало се да свако министарство, нарочито Министарство спољних послова има свог портпарола који у таквим тренутцима, не у неким посебно деликатним тренутцима ратног стања или опасности, зове главне уреднике - ово је за вашу употребу, ово је наш интерес, ово може да се објави, односно ово би било добро да се објави.

Његов помоћник разговара са уредницима спољнополитичких рубрика, па његов нижи разговара са новинарима који су задужени за тај сектор, без тог међусобног информисања, без тог отварања извора информисања нема правог информисања и један од највећих проблема, на основу искуства, мислим да могу убедљиво да тврдим, јесте затвореност извора информисања коју је наметнула власт и коју је наметнула Социјалистичке партија Србије

Мислим да је то опасно, лоше, недемократски, ненационално, недржавно од стране власти и зато смо ми дошли до ових глупих и људских подела, државни медији и независни медији, државни медији и приватни медији. Приватни и независни медији су гурнути у ћошак, не добију информацију.

Новинарство увек зависи од власника

Вучић: Да кренемо у анализу онога што је господин Вукотић рекао. Не бих рекао да је проблем у томе што не постоје портпароли на нивоу савезног министарства иностраних послова, постоји министар иностраних послова и он даје изјаве, он држи брифинге веома често.

Вукотић: Са новинарима и главним уредницима никад, или ја никад ни сам позван.

Вучић: То је можда и мој посао, можда и неких других, али у сваком случају видећемо. Ја сам вам већ рекао и са вама сам разговарао и са неким другим главним и одговорним уредницима.

Ми ћемо покушати да учинимо све што је са наше стране, дакле да утичемо на оне ствари које јесу од државног и националног интереса. Али, он где нема спора, а то је да се не дозволи или да се не пише против уставног поретка наше земље, против терито-

ријалног интегритета наше земље, дакле оно што стоји као стриктна забрана у Уставу Републике Србије, као највишем правном акту наше земље.

Поставља се питање ко је правио те поделе на државне и независне, иако ја не знам шта значи то независни медији. И још нешто око оних портпарола. Уопште није потребно, то је било чак у феудализму. Ако се то добро организује и ако се добро направи то данас могу да раде људи који су заиста одговорни, а не да се скривају иза другог, трећег.

Много је боље да говори министар. Он сноси одговорност за то. Боље он, него његов портпарол. Поделу на државне и независне медије су створили они који су хтели да себе истакну на много боље у односу на представ-

нике или на запослене у државним медијима.

Они су себе почели да називају независнима. Наравно, то је апсолутно неупотребљив термин у правом смислу те речи. Независног новинарства нема и увек зависите од власника, увек зависите од онога чији је капитал. У крајњој линији он је тај који одређује уређивачку политику или може да повери неком другом, али је он тај који одлучује о излажењу листа, о његовој концепцији, о престанку изласка тог листа.

Уосталом, сећате се и ваш лист када је господин Келмал дошао, рекао и написао у сред демонстрација да су то четири хиљаде хулигана за студенте, чекало се седам дана и наставило се другачије.

Дакле, власник листа има ту могућност. Независних нема. То је једна догматска подела да би неко рекао како је он слободно мислећи, а ови који раде у државним медијима нису и морају да пишу како им каже једна страна.

Непрофесионални приступ

Погледајте сада, формира се нова Влада и сутрадан у новинама, пре него што сте видели те новине одмах знате како ће поједини листови реаговати. На страну то да су претходних дана новине пуне дезинформација о томе ко ће и како ће, шпекулација, измишљотина итд. Рецимо, већ на дан избора нове Републичке Владе, објави читав списак министара, комплетан састав кабинета, али потпуно погрешан.

То, дакле, говори о једном потпуно непрофесионалном приступу, а да не говоримо о другим медијима. Ви одмах знате како ће реаговати "Данас", како ће реаговати "Наша борба", на који начин ће вас напасти. Нису сачекали ниједан ваш потез. Написали су како сам доведен да давим медије. Ја се не стидим да то пренесем, читали су људи, да лупетам, да сам неук.

То је написао човек који има два пута мање школе од мене, који је једва завршио средњу школу. Били су најгори могући изрази - пресер, цензор, човек који ће да сече и да гуши медије. Нису сачекали, нити питали да виде да ли ће то заиста да буде случај или не.

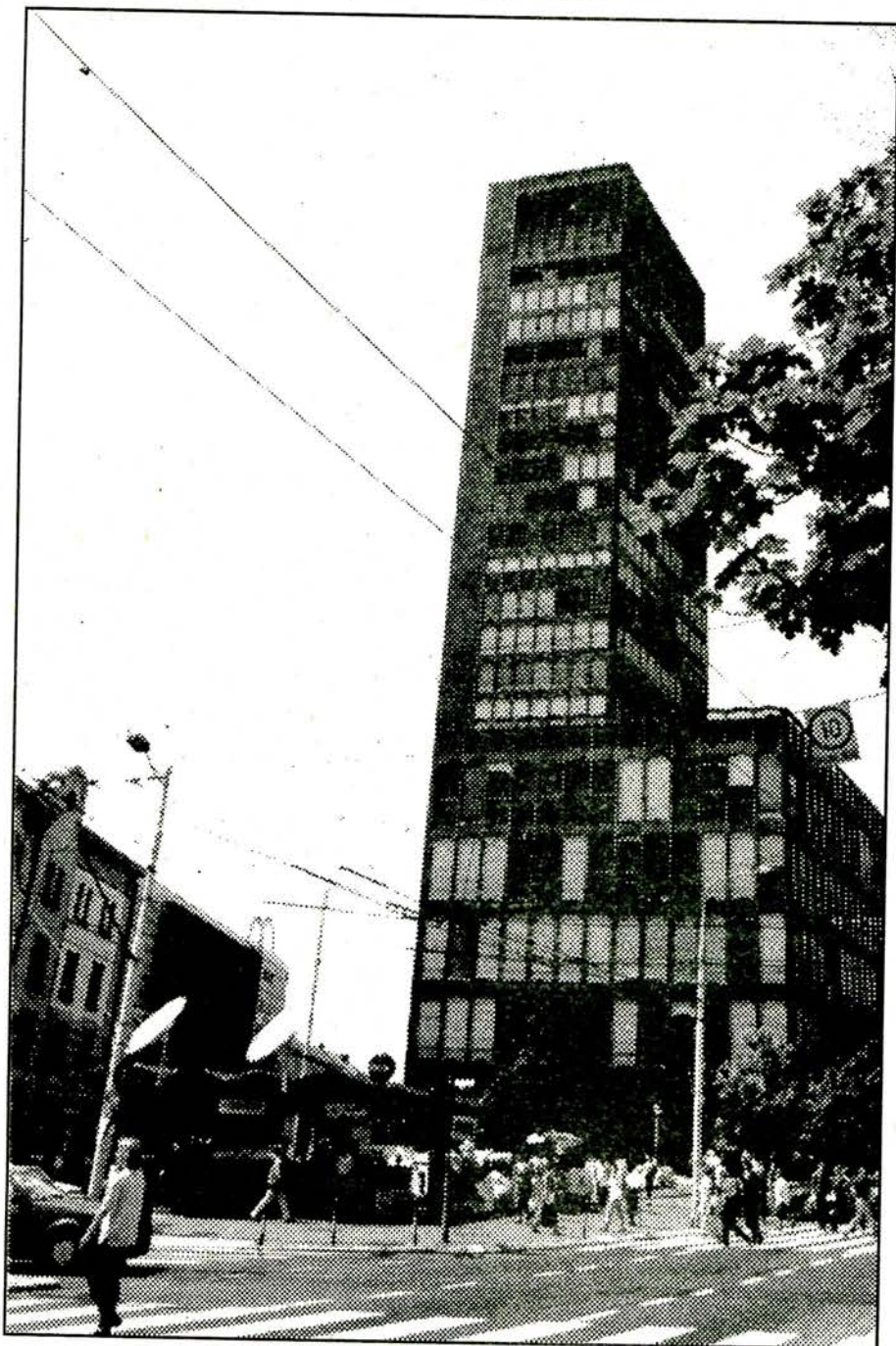
Јесмо ли ми вршили пресију, јесмо ли гушили неки медиј, јесмо ли некоме нешто цензурисали - нисмо никоме, осим што су, у међувремену, додали још измишљотина, па се понављали текстови о томе како је не знам потпредседник Владе организовао, веровали или не, и то је могуће да се напише у једним новинама које су објављивале у предизборној кампањи, дословце, убијања и клања неке жене.

Знате, то су невероватне ствари, које само код нас у новинама могу да изађу. И, онда је то независна штампа, а оно су државни медији. Са много тога не могу да се сложим, да је сјајно, у државним медијима. Много тога морамо да покушамо да променимо.

Пре свега са аспекта пропагандних активности, пропагандног деловања према иностранству, али и према домаћој јавности. То је сигурно тако, али оно што никада нисам могао да прихватим, то је: ми смо независни, ми смо цвеће, ми смо интелектуалци и паметни а ови други су послушни...

Новине се деле на добре и лоше

Вукотић: Није само ствар у томе. Није суштинско питање у томе, јесмо ми независни, онолико колико мислимо да смо независни и ови државни толико колико су државни. Мени је

Догматска подела: нема независних медија

данас постала јасна једна друга врста поделе.

Постоје те новине које су добре и постоје лоше новине. Термин - независан настао је оног тренутка када су почели да се рађају приватне новине, приватни власници, приватни издавачи и страни сувласници, цео низ тих листова, цео низ тих кућа настао је од неког властитог капитала, и Дневни телеграф и Блиц и Недељни телеграф и Време итд. Значи, они су постали у том тренутку независни само од државе.

Нећу ниједног тренутка тврдити да су независни сјајни, да нема сензација, да нема измишљотина, да нема непрофесионализма, да нема чак понекад и ове дозе непатриотизма али...

Вучић: То је већ много поштеније.

Вукотић: Али, нису то новине и нису то новинари које плаћају некакви Американци, Немци, Аустријанци, Африканци или неко трећи који ће да одигра ово што сада тврди ЈУЛ, неку пету колону, и да руши Југославију.

У то сам апсолутно сигуран. Ту полазим од властите позиције своје редакције. И, гледао сам ту господу која говори о тој петој колони, и која се враћа на неку '91, а право је питање да видимо ко је '91, у ствари, издао Југославију и зашто се друге ствари нису тада дешавале и на шта смо дошли после 1991. године. Због чега, на основу којих текстова, на основу које анализе, волео бих да ми то неко покаже, на примеру, разуме се, моје новине,

пре свега, ми можемо да се сврстамо у неку новину.

Молим вас, одговорно тврдим и када сам написао писмо том несрећном окружном јавном тужиоцу који је пре него што полицији да налог да види да ли има елемената за кривично гоњење нас, на веома, ви сте правник, неправнички, неуставни, незаконити, неморалан начин оптужио јавно да постичемо терористичке банде на Косову. Зашто?

Зато што смо ставили у наслову да је убијено 20 Албанаца, а нисмо ставили да је убијено 20 терориста. Да су можда били брижни ови о којима ја говорим, можда би сви написали да су били терористи.

А, када се та ствар завршила и кад су дошла права саопштења Министарства унутрашњих послова Србије, која је прихватила Влада, у извештају на крају се испоставило да није погинуло 18, и да није погинуло 20, као што су била два саопштења, него да је погинуло 47.

Није ни то тако страшно, али демантовали су сами себе овим чињеницама којима су нас оптужили. У саопштењу ипак пише да су погинули цивили.

Цивили, дакле, не могу бити терористи, и сад ће се догодити да господин Кношић који оптужује пет главних уредника, оптужио их јавно, али још није покренуо оптужнице, има времена, јер то уопште не застарева, хоће ли се догодити, ако нас буде ослобо-

дио, а ја се не плашим тога ни да ме позове на суд, хоће ли у средствима информисања дати саопштење да смо ослобођени, хоће ли РТС то пре свега објавити, која је после тога писала срамне коментаре као што је то писао и Радио Београд, који је рекао да су то урадили бивши извршни секретари партија, лидери итд.

Вукотић добио жуљеве пицући о Брозу

Вучић: Чак их је доста таквих.

Вукотић: Не, али знате ко је био извршни секретар партије? Генерални директор РТС-а, један од главних уредника ...

Вучић: Али и ви сте били ...

Вукотић: Један од главних уредника, коментатор на Радио Београду је био извршни секретар СК. Не, ја нисам био извршни секретар. Ја сам био комуниста ...

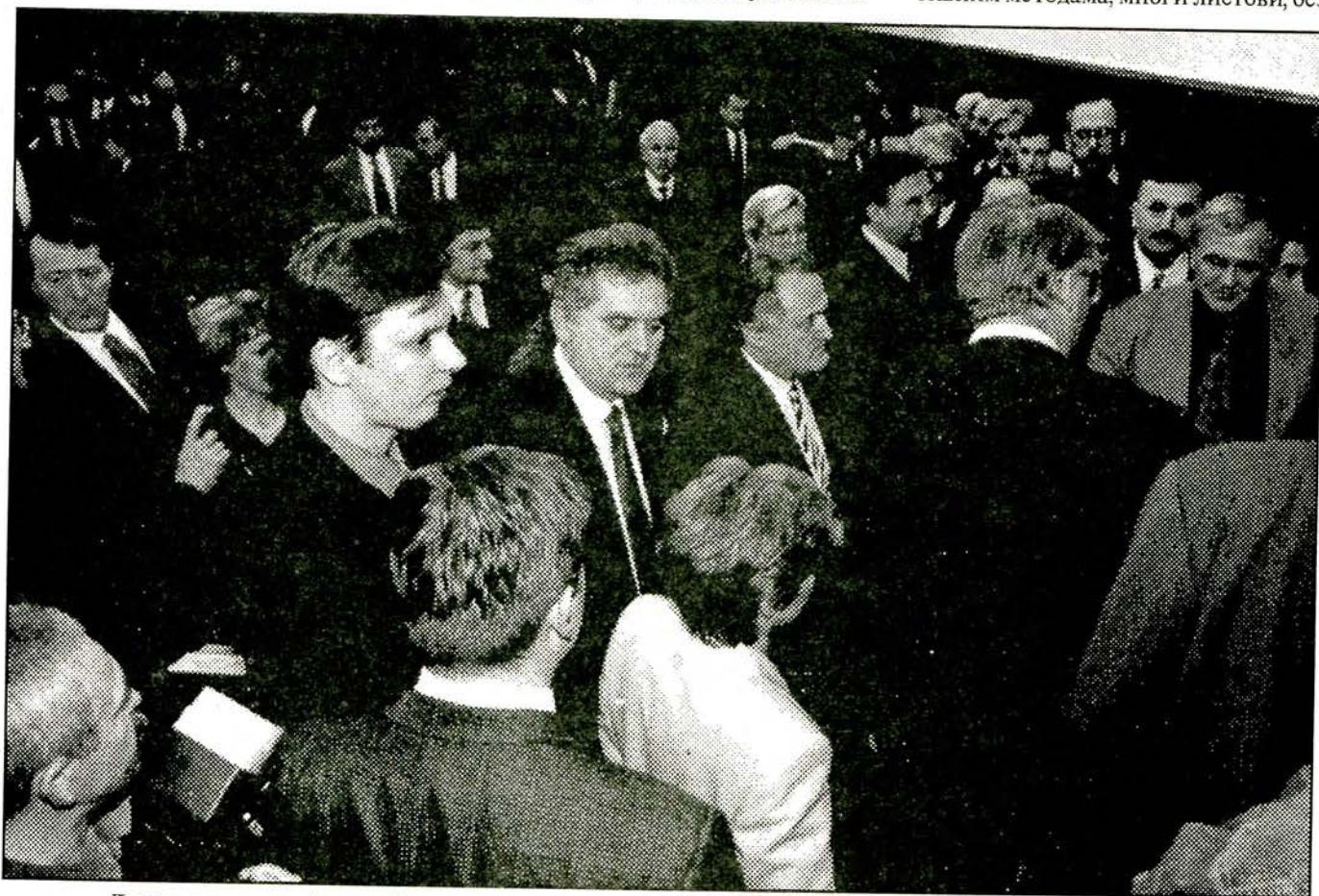
Вучић: Па добро, добар комуниста. И о Брозу добре текстове писао ...

Вукотић: Јесте, и уопште се не стидим тога. Могу да објасним зашто је то било и могу да објасним свој еволутивни политички ...

Вучић: ... није тема емисије. Ево, ако ми дозволите, наравно питање је и ви знате да наш савезни Закон о страним улагањима дозвољава само до 50%...

Вукотић: До 49%.

Вучић: Да, до 49% да имамо страног капитала, па се ту разним спекулативним методама, многи листови, без

Део економских реформи: Влада народног јединства залаже се за приватизацију унутар медијске сфере

Увек интересантан медијима: Александар Вучић у разговору са новинарима

обзира што је страни капитал у целини присутан, они су прилазали као да је 49%, налазили фиктивне власнике на територији Републике Србије, али нама то идеолошки не смета. То је чист девизни прилив за нашу земљу. Нама то не смета.

Вукотић: То је тачно, то је одлично, и зашто се то тако не би развијало ако продајемо пошту, борски рудник ...

Вучић: Видите да ја прихватам то .

Вукотић: Одлично, коначно да је дан министар каже тако.

Вучић: Али, има једна друга ствар. Чуди ме господине Вукотићу, ви сте искусан новинар, и о Брозу сте много писали, да ви не препознајете у једном тренутку шта је државни национални интерес. Убијено је 20 Албанаца. Када прочитате такав наслов, ви сте га поменули ...

Новинарске патке дописника из Сарајева

Вукотић: Да, јесам.

Вучић: У том наслову имате, из тог наслова можете извући закључак да су убијени обични људи, ни криви ни дужни, ко зна ко их је убио, да то треба да изазове сажаљење у народу и тд.

Довољно сте искусни и довољно знате о новинарству да знате колико је опрема текста важна, ја као човек који се тим послом не бавим, мада мало читајући и примећујући...

Вукотић: То, није важно...

Вучић: Изузетно важно, а да не говорим о текстовима који стижу из Сарајева, вашег дописника, мислим да се презива Хасовић, у коме се измишљају имена народима, неким новим народима, и то се ставља без знака навода, без ичега, а онда се говори о томе како су једино Срби у Републици Српској ти који не примају Бошњацима, не примају Хрвате, а како је њима много лепо у Сарајеву, како их сви примају, како уживају итд.

То се чак извлачи и у поднаслов. Знате, ја не бих да коментаришем изјаве наших коалиционих партнера. Имамо коректне односе и...

Вукотић: Можда однедавно...

Вучић: Да, однедавно. До тада су били наши политички противници.

Вукотић: Наравно, али знамо шта сте једни другима рекли, нисте заборавили.

Вучић: Зашто да заборавимо. Прво, ја нисам заборавио, ни они нису заборавили. У овом тренутку интерес Србије је нешто друго. Ако мислите да им треба да понављамо оно што смо говорили, и они нама, ни напамет нам не пада.

Вукотић: Ја се само чудим како сте све то брзо заборавили и желим вам успеха...

Вучић: Нисам заборавио господине Вукотићу, ни случајно, али покушавамо да земљу извучемо из кризе. Ни ја, шта сам говорио, а ни шта су говорили нама, али морам само нешто да

вам покажем. Где ја можда налазим једно мало оправдање. Видите, у Министарству информација, у Влади Републике Србије, бар нас добро припремају...

Вукотић: Почели сте да фотокопирате текстове...

"Борба" прва лансирала лаж

Вучић: За те дуеле. Ви добро знате да ми увек врло добро спремни излазимо у телевизијске емисије и да је јавност увек тачно обавештавамо о томе. Видите шта је проблем.

Ви кажете, говорите о нечему 91, 92, 97. и 98. године. То је веома занимљиво. Потсетићу вас на четвртак, а вратићемо се и на то што сте сад рекли на 28. мај 1992. године. Мало ко ће се тога сетити.

Господин Вукотић је био главни и одговорни уредник листа "Борба" у то време, то и пише, а директор Иван Мрђан. То је прва новина у свету, дакле пре било које западне новине, било које западне агенције, пре било ког западног медија, која је објавила да су Срби бомбардовали, односно гађали гранатама цивиле који су чекали у реду за хлеб.

Ево, ту пише - смрт у реду за хлеб, а одмах у поднаслову пише - да су те гранате испале са Требевића, разорне гранате. Даље, у тексту Жељка Вукотића се каже - да ли су то уопште људи, гледајући на Требевић и њего-

ве обронке, зар је могуће да нам све ово раде у име српског народа.

Наравно, чак и лондонски Инди-пендент много касније је признао да у томе нису учествовали Срби. Зар је било потребно да једна наша новина, Српска новина, лажно оптужи за један од тешких злочина, за који је требало да одговара муслиманска страна, да оптужи српску војску и српске борце. Ово је био један од наводних разлога због којих су Савезној Републици Југославији уведене санкције.

Вукотић: Није могло да буде господине Вучићу...

Вучић: Ја се тога сећам, чак мислим да је то био једини разлог. Не мислим да је то био реални, једини и стварни разлог, али је морало да се догоди нешто што би САД и оне који им помажу у том послу оправдало пред сопственим јавним мњењем да такве санкције уведу.

Вукотић: Зар мислите одиста да ћете цитирајући нам текст, и цитирајући нам наслов, и бавећи се...

Вучић: Ово је веома важан наслов.

Вукотић: Важан наслов, ја га добро знам и могу да признам грешку господине Вучићу. На основу тога, нећете ми ваљда успети да докажете да је то била моја антисрпска или издајничка или четничка или усташка политика, како сте ви то у то време називали, а да ја вас не позивам на ваше освајачке линије Огулин - Карлобаг - Карловци и бригаде које...

Вучић: Карловци су ...

Вукотић: Сасвим свеједно, али питање је да је јако далеко...

Паравојне формације – халуцинације

Вучић: Путања је врло близу. Али одмах да вам кажем, знате... можемо о томе да причамо... али ... нема проблема, ево ја ћу вам рећи само у неколико речи. Нико вам није рекао тада да сте четник.

Вукотић: Да, апсолутно господине...

Вучић: Могао је неко да вам каже да сте четник...

Вукотић: ... И да сам издајник српског народа.

Вучић: То је неко можда могао да вам каже, али четник није нико.

Вукотић: Господине Вучићу, од ваших бригада, могу да вам докажем када будемо слободни, писма у којима сам осуђен.

Вучић: Наших бригада?

Вукотић: Од различитих паравојних формација, прочитаћу вам три писма у којима сам осуђен на смрт...

Вучић: Не личи то на вас да сад измислите паравојне формације. Ми се никада нисмо борили у паравојним формацијама. Никада. То сте на лицу места измислили. Ми смо учествовали као добровољци у војсци Републике Српске и војсци Републике Српске Крајине.

Водитељ: Молим вас да се вратимо на тему која је вечерас задата - информисање у Србији.

Вучић: О информисању и причамо. Зар ово није изузетно важан документ.

Водитељ: Јесте, али одлазите далеко, на паравојне јединице.

Вучић: Нисам ја отишао на паравојне јединице, то је хтео господин Вукотић, да оде на паравојне јединице.

Вукотић: ... него сте ви са паравојним јединицама отишли тамо где је било немогуће отићи ...

Вучић: Господине Вукотићу ми никада нисмо ...

Вукотић: Не говорим о вама, говорим о онима који су говорили ... да тамо дођемо, а Радикална странка је ипак то рекла.

Нешто између

Вучић: На овај начин се вређа један део српског народа који је бранио своју слободу, своју отаџбину западно од Дрине и Дунава.

Једнако је српска отаџбина господине Вукотићу у Книну, у Окучанима, у Јасеновцу или ако хоћете по тој линији Карлобаг- Огулин - Карловац - Вировитица била, јер су у истој земљи живели људи као и ми, у међународно-правно признатој земљи и имали су ваљда и они једнако право да као народ остану да живе са нама, као што су други хтели да се одвоје мимо права, и то је нама било негде много далеко. То сте малопре рекли.

Вукотић: Не, мени је само била не-реална политика коју сте подржавали, оних који су је водили.

Вучић: Па, ми смо ту имали државе створене ...

Водитељ: Господо, направимо малу паузу у емисији, иду рекламе па се враћамо.

Вучић: Нисам никако радостан, камо среће да сам и најтужнији због тога.

Информативни тероризам "независних" новина

Водитељ: После се враћамо - тема новинарство.

Господине Вучићу, овде смо чули неколико подела, када су у питању медији, независни и они који то нису, добра и лоша штампа, али ево последњих неколико дана и последњих месец дана новинари се сами међу собом некако деле на патриоте и издајнике. Како те поделе превазићи, преваходно мислим на ову последњу.

Вучић: На коју поделу, где сте се стварно свргали. Патриоте или непатриоте?

Водитељ: Ми нисмо ни патриоти ни издајници, ми смо новинари.

Вучић: Значи, ви сте негде између.
Водитељ: Апсолутно, ми смо новинари.

Вучић: Рекли сте да се новинари сами сврставају, зато сам вас питао. Знате, ја такве поделе не бих на такав начин правило и никада их из мојих уста нисте чули. Али, знате, као што новинари себи дају за право, а видели сте колико је господина Вукотића погодило то што је јавно саопштио тужилац о делатности пет медија, или не знам већ колико, а такође новинари себи дају за право, мисле да је то потпуно исправно, када одлуче да некога назову фашистом, нацистом и тд.

Због тога никада нисте правили ниједну телевизијску емисију и никада никога нисте питали да ли је то истина или није. Ја сам донео, дозволићете ми, једно двадесетак текстова који су изашли само последњих 14 дана, у којима су најтеже могуће увреде на рачун чланова Владе, председника Владе.

Знате, то је просто дегутантно прочитати. Нема озбиљних критичких коментара.

Водитељ: Веома је важно да кажете у којим новинама све.

Вучић: Ево, у Блицу, у Нашој борби, у Данас, готово у свим. У Дневном телеграфу итд. Није то, знате, нешто посебно због чега ћете ви морати, због чега ће неко морати да поднесе рачуне или не. Такав је просто стил, начин писања.

Ми се због тога нисмо ни жалили ни бунили. Али вам говорим да је само невероватно колико погађа некога када му се каже да евентуално није патриота. А, какав је њихов однос. У стању је једна новина да каже најтеже могуће увреде, да измисли најгоре могуће ствари, да измишљају, примера ради, како потпредседник Владе, др Војислав Шешел, има неких 5 кућа и не знам шта.

Потпуно измишљено. Да измисле како ја имам неку кућу, сви знају да живим као подстанар. Све то могу и по пет пута да понове у тој новини.

Ви на то не можете да одговарате и не треба да одговарате. То се гони по приватној тужби. То није државни проблем. Ја сам овде вечерас говорио о ономе што је интерес Владе Републике Србије и ономе што је интерес ове земље.

И, сад, после ове емисије сви ће вас нападати али неће доћи као господин Вукотић у телевизијску емисију на дуел, па где можемо под једнаким околностима, под равноправним условима да разговарамо и један другом кажемо оно што мислимо.

Потемкинова села Мање Вукотића

Сад када ви кажете некоме да се понаша непатриотски, непатриотски је издвојити текст Курта Шорка, примера ради, из Агенције Ројтерс, који објављује о догађајима на Косову и Метохији, у којој он на најлепши могући начин говори о герилцима ослободилачке војске Косово, како су то

фини и насмејани људи, како су то људи који се боре за слободу, како су они свуда око окупаторске полиције на Косову и Метохији итд. који се боре за своју слободу.

То чине неке новине, то раде неке радио станице, телевизијских станица је мање, али то они раде. Не можете рећи да је то патриотски. Ми не мислим да на такав начин забранимо деловање тим новинама. Јер, видите да нисмо ништа покренули, да ништа по том питању не радимо.

Њихово је право, они постоје, приватно је предузеће, власник - газда им даје паре, они су задовољни, примају плате, имају клуб читалаца, да ли хиљаду, две, три или десет. Све док то

не буде ишло дотле да се руши Уставом утврђен поредак и тероторијални интегритет земље.

Апсолутну либерализацију поштујемо, апсолутно либерални концепт медија, свако може да каже шта год хоће и о Мирку Марјановићу и о Милошевићу, Милутиновићу, Војиславу Шешељу, Томиславу Николићу, Маји Гојковић, Драгану Годоровићу, било коме другом. О свима можете да кажете шта хоћете.

Вукотић: Не разликујемо се, извињите, не разликујемо се ми у томе. Можемо да, можемо, не говорим - ми, иако мислим да "Блиц" у томе, у неким епитетима ружне врсте може да дође сасвим на крају, без обзира што би му

по неком профилу можда и приличи-ло, али није озбиљност и неозбиљност новине у томе хоће ли назвати некога лоповом или лажовом, швале-ром, две куће да има, или не знам шта да има.

Вучић: Та озбиљност не сме да вам не смета.

Вукотић: Наравно, али немојмо рећи да то не ради западна штампа. Западни свет, бави се сензационализмом и нема шансе да не завири у нечији кревет.

Хартија све трпи

Вучић: Знате какви су западни захтеви, колико су ригорозни по питању увреда и клевета.

Вукотић: Нећете ваљда ви остати, пошто сте сада министар за информације, пошто сте млад човек, нећете ваљда прихватити теорију ових старкеља који су нас до сада на то терали и који су тако дресирали јавност да новинар не сме ништа да каже, да новинар за све што каже мора да одговара, али да политичар, министар, директор, бизнисмен свашта може да каже једном уреднику, мислите да је веома мала увреда ако он каже да смо ми потпомагали албански сепаратизам. Ви се чудите зашто сам ја љут.

Вучић: Не чудим се ја.

Вукотић: Не, не можемо тако да нападнемо.

Вучић: То је политичка теза. Ви имате прилику да се политички браните.

Вукотић: Не, ја немам политику, ја немам прилику.

Вучић: Имате, то је једна теза господине Вукотићу, имате часопис, дневни лист у коме можете да кажете шта желите и шта хоћете.

Такође, и остала четири главна и одговорна уредника или четири директора појединих тих информативних кућа. Како може вама да одговара неко ко је политичар, ако ви пишете било шта, а наравно, мени не пада напамет да кажем нити ћу имати прилику да одговорим.

Вукотић: Сад ћу да вам кажем како може да одговара, ако је господин Иван Марковић који је информацијски данас трећа личност ЈУЛ-а, ако сам ја то добро разумео, заменик председника и портпарол партије, партије која је сада са вама, он је врло високој функционер, јавно то каже на једној трибини, ваљда да би добио своју бирачку публику, да су тзв. независни медији данас један од фактора који растура Југославију, да ли мислите да ја због тога треба да га тужим.

Вучић: То је ваша приватна ствар.

Вукотић: Не, није приватна ствар, и наравно да ћемо да га тужимо, као што ви имате право да тужите. Али, није суштина ипак у томе, по мени, ви ако хоћете да урадите нешто добро као Влада или ако хоћете да покушате да урадите као министар, дајте, организујте макар први састанак на коме ће се, први пут после много година,

Главном уреднику Манојлу Вукотићу на част: "Борба" је прва новина у свету која је објавила да су Срби бомбардовали цивиле у опкољеном Сарајеву док су чекали у реду за хлеб

састати наши главни уредници, тзв. државних и независних медија и немојте да као власт и држава игноришете, одбајете као несрећне, независне медије.

Вучић: Ја нисам дошао да 50 минута говорим сам, дошао сам да разговарам са вама.

Вукотић: Покушавам да вам нешто сугеришем, и ево зашто. Зато, што мислим да интерес Србије, да интерес демократске земље, да је интерес власти да и те новине могу да буду у игри.

Ниједна новина, то је заблуда власти, не може да буде инструмент власти, али може и мора да сарађује са влашћу. Нећемо се ми сложити око тога да Милутиновић, хајде да кажем шеф државе, не ословљавам тако интимно.

Зашто Вук није тужио "Блиц"?

Вучић: Господине Вукотићу, ја вас нисам питао ниједног тренутка, извињавам се што сам вас прекинуо, ниједног тренутка вам нисам поменуо нити сам вам рекао да је проблем у "Блицу" због тога што је Вук Драшковић био три и по пута заступљенији у изборној кампањи, или зато што једино није тужио вашу новину. То мене као министра уопште не интересује.

Да ли ћете ви фаворизовати једну политичку опцију, другу политичку опцију, то је ваша ствар. То је ваша концепција, тржиште вам одређује услове и ако продајете новину, значи добро вам иде, а ако не продате новину, онда нешто мењајте и то је такође ваша ствар, државе се то не тиче.

Ја сам вама рекао, ми ћемо се срести и разговарати, уколико постоји добра воља. Желим да разговарам са вама као и са свима осталима и сигуран сам да ћемо нешто успети да постигнемо, а нико на вас, је ли неко на вас господине Вукотићу вршио притисак у последњих 15 дана или колико већ, да објавите нешто друго, да кажете нешто друго.

Вукотић: А можда и не врше притисак, јер им то не помаже.

Вучић: Да ли помаже или не помаже, је ли неко покушао?

Вучић: Само да се вратимо на оно што је господин Марковић говорио, што сте рекли.

Знате, он је политичар, он говори оно што допринеси његовој личној популарности, његовој страначкој популарности за шта сматра да допринеси популарности власти, уколико је политичар из власти итд.

Вукотић: Да, али то је његова изјава.

Вучић: Не можете господине Вукотићу ви да процените да ли њему та изјава доноси политичке поене или му не доноси.

Ако вама смета та изјава, имате суд где је све регулисано законом. Посто-

ји парница, кривични поступак и можете да се жалите.

Вукотић: Ја сам само хтео да скрећем пажњу, да ми непрестано тражимо, не ми него власт, одговорност за јавну реч новинара, а не тражимо одговорност за јавну реч политичара, не тражимо за министра, за директора, за бизнисмене и зашто би.

Вучић: Они имају једну другу одговорност. Имају политичку одговорност пред грађанима.

Вукотић: Не, они имају...

Вучић: Наравно, посланик може да каже и потпуно је заштићен.

Вукотић: Наравно да је заштићен.

Вучић: Е, сада, то је једна од најдемократскија тековина, нећете ваљда негирати господине Вукотићу, али погледајте сада следећу ствар.

Политичар може да каже политичару шта хоће јер други политичари имају исто средство, исти начин одбране или исти начин напада. На исти начин да му узврати, онако како се политичар понашао у одређеном периоду то ће ценити грађани на предстојећим изборима.

Да ли је он био црвен или црн, или овакав или онакав то ће грађани рећи и то је сваком политичару најважнији суд. Мени је много важно шта ћете господине Вукотићу ви рећи и за мене и за моју политичку странку, али ми је много важније шта ће рећи укупно шест или седам милиона бирача Србије или Савезне Републике Југославије о нашој политици, или шта ће рећи о мерама Владе Републике Србије, сви грађани Србије. То је оно што нас највише занима, ту врсту одговорности и та врста одговорности је најважнија код људи који се баве оваквим јавним послом.

"Дневни телеграф" независан од истине

Вукотић: Да, али ми ту врсту одговорности такође хоћемо да имамо и преузимамо на себе ту врсту одговорности, шта ћемо да кажемо и о Влади, и о стандарду, о девалвацији. Али, вратимо се само на једну просту чињеницу, не на просту чињеницу него на ову чињеницу коју сам малопре рекао.

Део независних медија покушава на све могуће начине од групе политичара, од групе партија и од не знам којих група, да се компромитује и ја ћу да вам кажем а претпостављам да ви знате, да је тираж тзв. независних медија данас већи од тиража тзв. државних медија. То је једна ствар, друга ствар је...

Вучић: То говорите о штампи?

Вукотић: Говорим о штампи, наравно, када склопим све можемо да правимо називе, можемо да правимо тираже и да саберемо.

Вучић: Али не знам шта то значи? То подразумева све оне мимо политике...

Вукотић: ... узима из условно, ја их називам, али зна се да ова групација коју сте ви поменули...

Вучић: Рецимо, "Дневни телеграф" је независан од истине и ни од чега другог.

Вукотић: Добро, то је сада ваша формулација и ја нећу то да кажем колико је то "Политика" као новина или РТС независан такође од истине. У 28-ом минуту државна телевизија Србије саопшти да је почео егзодус Срба у Славонији и ја мислим да је то тешка операција мозга и душе и срца, а не само професије. Хоћу да, ако ми дозволите само да кажем...

Вучић: Слажем се са тим, али телевизија објави бар у 28-ом минуту, а некад је у стању по стотину пута да измисли и да на најгори начин клевета некога и да то понавља по сто хиљада пута.

Вукотић: Имамо и други феномен, на који ћете ви такође, претпостављам, морати да обратите пажњу или би било добро да обратите. Зашто извире и одакле извире, где су ти корени напада на независне медије, чији је то интерес, нечији страх од независних медија.

Вучић: Ја тај страх немам...

Независни медији живе од приватних пара – иностраних

Вукотић: Претпостављам да ви немате ни разлога, ви се доста појављујете у независним медијима. Али, узмите нови моменат, независни медији, живе од приватних пара, узмимо на пример Блиц.

Вучић: Нису баш сви приватни, неке датирају фондације.

Вукотић: Мени не дају нити ме интересују.

Али, како је могуће да постоје поједине велике државне куће, монструми од кућа са по 24 спрата, да постоје са својим телевизијским станицама, са радиостаницама, са својим штампаријама, са својих 700-800 киоска, са својим превозом, где иза њих стоји држава и партија, апсолутно стоји и зато им је омогућено да купују папир, односно марку за 3,3 када смо ми плаћали 5,5 до 6, а тиме ...

Вучић: Није вам баш логично да са два динара покривате све то, али то је ваша пословна политика.

Вукотић: Како је могуће да они не могу да направе такве тираже, какве могу да направе те тзв. мале редакције и независни медији.

Вучић: Видите, оно што је сигурно...

Вукотић: Хоћу, само да прекинем.

Водитељ: Време нам истиче, ако можете само мало брже.

Вукотић: Завршавам са овом тезом, довршавам је, у ствари, како се могу власт и влада опирати, толико нападати те медије, ако се зна да је добар део српске публике, читалачке публике окренут тим медијима.

Ако сам ја плаћеник од аустријске, немачке или америчке полиције, политике, ако су мојих 40 новинара плаћени, зашто онда ...

Вучић: Немојте да претерујете...

Вукотић: Зар су онда 200 хиљада људи који сваког дана купују Блиц, издајници и нису патриоте, ту смо у неспоразуму.

Опрема текста утиче на јавно мњење

Вучић: Ако ми дозволите, сигурно би било потребно извршити одређене реформе у државним медијима да би могло да се направи повећање и ти-

ража у штампи, а да бисмо у пропагандном смислу, пре свега према иностранству, јер то је један од послова Министарства за информације, а врло мало смо о томе говорили, у том делу би могао да се учини један значајнији и далеко већи помак него што је то било у претходном периоду.

Немојте, такође, да у потпуности искривљујете ствари. Мало пре сте рекли да ли је то америчка, немачка политика, то нико не говори, али ви господине Вукотићу то сте вечерас рекли по ко зна који пут. Искусан сте новинар, послован човек и добро знате како се на перфидан начин, да вам се не може много замерити, само из-

влачењем наслова, дакле, опремом текста може утицати на јавно мњење.

Нашим људима, примера ради, више одговара да читају кратке текстове, сензационалне вести.

Вукотић: Можда потцењујете читалачку публику.

Насртаји на уставни поредак неће се толерисати

Вучић: Не, ја никада не потцењујем читалачку публику. То су читаоци, то су грађани наше земље, ја купујем Блиц као и све остале новине, то ми је и посао али и задовољство да добијем информацију од свих новина, макар некада била и дезинформација, али оно на чему бих ја инсистирао је следеће.

Добро знате, да наслов - убијено 20 Албанаца, другачије значење има, потпуно другачије је за 180 степени другачије од онога - убијено 20 албанских терориста. Да не говорим о десетинама других наслова који су били и у Блицу и у неким другим новинама и то је суштина.

За разговор са свима

Дакле, оно што ја вама могу да кажем, то је да ћу ја разговарати са свима али да вам се нико неће мешати у то кога ћете, колико и на који начин да нападнете, да ли ћете можда да ме увредите, не мене него да ли ћете некога у Влади да увредите тиме, урадите то, али најтеже клевете и рушење територијалног интегритета уставног поретка наше земље, то се не може никоме дозволити.

Водитељ: Време нам је истекло, само ако може за крај, ако може кратко - да ли нас чека и да ли ћемо добити нови Закон о јавном информисању. "Наша борба" је писала да се спрема тзв. "Вучићев закон" врло кратко, молим вас.

Вучић: То се писало пре годину дана, не би то био "Вучићев", то би можда био скупштински закон који би влада Републике Србије предложила, о том-потом, а ја не могу да најављујем ништа.

Ми мислимо да би било добро да се неке промене изврше, а то морамо да се договоримо најпре у Влади Републике Србије, а онда ћемо јединствено и једногласно изаћи у јавност.

Водитељ: Хвала вам што сте били гост БК телевизије. Поштовани гледаоци, гледали сте републичког министра за информисање, Александра Вучиће, и директора и главног и одговорност уредника листа "Блиц" Манојла Вукотића.

Приоритетни задатак Министарства за информисање: потребно је повећати пропаганду према иностранству

ГОРДАНА ПОП-ЛАЗИЋ, МИНИСТАР ЗА ЛОКАЛНУ САМОУПРАВУ
У ВЛАДИ СРБИЈЕ, У ЕМИСИЈИ "ПОЛИТИКОН"
ТЕЛЕВИЗИЈЕ "ПАЛМА ПЛУС" ИЗ ЈАГОДИНЕ

НЕМА ПРОМЕНЕ СТАТУСА КОСОВА И МЕТОХИЈЕ

Српска радикална странка се залаже за унитарну државу без федералних јединица. Према томе, не може бити никаквог разговора о евентуалној промени статуса Косова и Метохије као аутономне покрајине. У оквиру саме Покрајине, сви грађани који живе у њој, били они Шиптари, Египћани или Роми, имају једнака права и једнаке обавезе према Србији. Ако конзумирају своја права и извршавају своје обавезе, онда могу и да уживају благодети ове државе. Шиптари у Србији нису у горем положају него била која друга национална мањина у било којој другој европској земљи. Међутим, они не конзумирају своја права, да би међународној јавности представили како су угрожени

Новинар: Поштовани гледаоци, добро вече. Ово је Телевизија "Палма плус", Телевизија којој можете веровати, јер вас информише из прве руке. 65. је емисија "Политикона". У претходне 64 емисије говорили смо о најактуелнијим политичким збивањима на подручју Србије и Југославије. И у 65. то исто радимо, јер имамо најкомпетентнијег саговорника за једну изузетно актуелну тему. Ради се о госпођи Гордани Поп-Лазич, министру за локалну самоуправу у Влади Републике Србије. Госпођо министарка, добро вече и добро дошли у наш студио.

Гордана Поп-Лазич: Добро вече и боље вас нашла.

Новинар: Ако се не варам, овде су први пут гостовали и потпредседник Владе, господин Шешељ, потпредседник Владе господин Николић, затим министар информисања господин Вучић, по први пут су се, пошто су постали потпредседници и министри, обратили јавности. Да ли се ја не варам да је први пут и Вама да говорите пред камерама, српским камерама и југословенским, управо у студију Телевизије "Палма плус"?

Гордана Поп-Лазич: Управо је тако и ја, наравно, имам извесну трему, али се надам да ћемо успешно емисију привести крају.

Улазак радикала у Владу

Новинар: Дозволите ми на почетку да кренемо од онога, људи се питају понекад зашто су српски радикали ушли у Владу, имајући у виду да су се програмски и сада се програмски разликују у многим детаљима од својих, сада, партнера, као што су социјалисти или Југословенска левица. Који је то био мотив да српски радикали уђу у Владу?

Никада нисмо обмањивали јавност да не желимо власт, јер једино с власти можемо да остваримо своје програмске циљеве

Гордана Поп-Лазих: Па, видите, јавности је познато да је Српска радикална странка одмах након завршетка парламентарних избора, на којима смо ми освојили 82 посланичка места, упутила позив свим већим политичким партијама, пре свега Социјалистичкој партији Србије, Југословенској левици и Српском покрету обнове један захтев и жељу за разговором око формирања нове Владе. Није било одговора, био је један писмени одговор ЈУЛ-а и жеља за даљим разговорима, онда се са тим застало и до конкретних разговора није дошло. Ви знате да су се представници Српске радикалне странке одазивали на позиве око разговора за формирање нове Владе, међутим, ми смо некако испали ту из трке.

ни да изнесе програм нове Владе и да објави ресорне министре и поделу ресора. Дан уочи скупштине у завршници разговора са челницима Српске радикалне странке, дошло се до неког минимума заједничких интереса, програмских пре свега, што је после у експозеу Мирка Марјановића и образложено, у програму нове Владе, а поред тога, никад се нисмо либили власти и никад нисмо обмањивали јавност да не желимо власт. Ко то каже, а бави се политиком, тај, једноставно, не говори истину.

Једино ако освојимо власт, ми имамо могућности да своје програмске циљеве и остваримо. Зато смо увек говорили да смо у политици, да се боримо за власт, јер једино тако можемо да

Опозиција лакша од позиције

У то време већ су почели сукоби на Косову, било је извесно да ће даље ескалирати, држава Србија није имала Владу. И то нашој држави није требало. Ако нема Владу, она нема преговарача. Нема некога ко треба да води политику ове државе. И ми смо сматрали да треба да преузмемо део одговорности за даља друштвена збивања за читаву државу и за народ, а и имали смо осећај одговорности према нашим гласачима, ако смо добили 82 посланичка места, ти људи који су гласали за нас, сигурно су очекивали да покажемо и шта знамо када смо на власти.

Новинар: Излишно је, претпостав-

Влада Србије нема намеру да погази оно што је народ рекао на референдуму

Разговори су углавном вођени са Српским покретом обнове. На крају је већ било евидентно да ти разговори пропадају, да Српски покрет обнове не може да добије оно што тражи, да је тражио превише, не на паритетној основи онолико колико има посланика у Народној Скупштини, него много више министарских ресора, саговорници с друге стране, наравно, нису хтели на то да пристану. Било је ту одмах речи и око расподела фотеља директорских у јавним предузећима, а говорило се да су тражили чак и неки већи новчани износ, тако да је то пропало и ми смо заиста у преговоре ушли у последњем тренутку.

Мандатар нове Владе, Мирко Марјановић, је већ требало на Скупшти-

покажемо шта знамо и шта умемо. Не по сваку цену и не само због тога да бисмо добили неку привилегију и министарске ресоре, обично се подразумева да су то привилегије, а ја ћу вам после рећи да то није тако, него да је то велика обавеза.

Постигнути су, дакле, ти основни неки заједнички интереси који су били потребни да та влада може да функционише. Ти разговори су, заиста били равноправни. Није било уцењивања, није било јачег и слабијег, били су врло конструктивни и успели су. Поред тога, Српска радикална странка је оценила и друштвено-политички тренутак у коме се налазимо.

љам, питати да ли је лакше бити у опозицији или на власти, али морам да вам поставим питање, колико сарађујете и колико добро сарађујете сада у тој Влади народног јединства, имајући у виду да су у питању три странке.

Гордана Поп-Лазих: То сте добро приметили. Лакше је бити у опозицији, то је сигурно, мада је Српска радикална странка увек била конструктивна опозиција. Много је мања одговорност на опозицији него на онима који су на власти. Међутим, ми се нисмо либили ни одговорности, наравно када смо ушли у власт, и са задовољством могу да кажем да су односи у Влади конструктивни, добри, да се о свему договара. Наравно да не може

програм ниједне партије која је у Влади апсолутно да се примени, значи, око свега мора да се постигне сагласност. То подразумева извесне уступке, наравно до извесне границе, али пошто сви имамо исти циљ, ова Влада, једноставно, мора да успе, нема дилеме око тога и ако тако остане, ако такви односи у Влади буду били, као што су у ових месец и по дана, ја заиста мислим да ћемо успети и да ћемо мандат привести крају.

Неће бити неоснованих поскупљења

Новинар: Ја бих морао још мало да се задржим, пре него што уђемо у пра-

1998. и наредне године и да нећемо ући у, не дај Боже, ону 1993. када је инфлација појела све?

Гордана Поп-Лазих: Па, будите сигурни да нећемо ући у такву кризу у каквој смо били 1993. године. Једна од првих одлука Владе била је да нема ребаланса буџета. То значи, да нема ни нових захватања из привреде. Цене су апсолутно под контролом. Не можемо очекивати да ни један производ не покупи, али су заиста под контролом. Дакле, ако има основа за поскупљење, поскупљење ће се и одобрити. Ако нема основа, не може да се одобри.

Зна се шта утиче на цену сваког производа. То је нешто што није, на-

Тринаести сусрет у Приштини

Новинар: Мислите да неће значајније утицати повећање цене бензина или електричне енергије...

Гордана Поп-Лазих: Значајније не. Значајније сигурно не.

Новинар: Госпођо министарка, друго питање које је централно и које је, претпостављам, стално на Влади Србије, то је оно што се догађа у нашем јужном делу Републике. То је Косово и Метохија. Јасно је да помака има и то, рекли бисмо, од јуче најконкретније, када је реч о разговорима између албанске и српске стране, имајући у виду да већ 13 пута се нису одазвали

Најближи сарадници: Гордана Поп-Лазих са др Војиславом Шешељем из времена када је била секретар земунске општине

во у Ваш ресор, у она најконкретнија питања, Ваш општи утисак је очигледно, јер свакодневно седате у Влади и доносите значајне одлуке, да ће Влада успети, али народ процењује успех Владе, морате признати, према ономе што је најконкретније.

Догађају се неке ствари, Савезна Влада је девалвирала, да тако кажем, динар, па онда је Републичка на рачун тога, наравно, подигла и неке цене, имајући у виду цене бензина и тако даље, поново се најављују неке нове цене, кад је реч о нафтним дериватима, дижу се и неке друге цене без дозволе или са дозволом Владе. Па Вас зато питам, да ли је Влада Републике Србије на курсу који је зацртала и у експозеу господина Марјановића о коме сте Ви говорили, да је то реформа

равно, мој ресор, пошто ја знам само као члан Владе и што чујем од колега који воде Министарство за трговину. Затрпани су захтевима за повећање цена, то се врло студиозно обрађује и дају дозволе за поскупљења, али смо у ситуацији да има доста повлачења производа са тржишта пре свега од произвођача, а затим и неовлашћеног подизања цена. Министарство трговине покушава, преко своје тржишне инспекције, наравно, да то контролише. Сигурно је да не успевају свугде, али је исто тако сигурно да ће одрадити свој посао и да ће од свих оних, који су неовлашћено подигли цене, незаконито стечена имовинска корист бити одузета и да ће за привредне преступе и кривична дела многи одговорити.

Албанци, али да сутра Ибрахим Ругова путује за Београд. Како оцењујете тај сутрашњи сусрет?

Гордана Поп-Лазих: Па видите, Влада већ два месеца своје преговарачки тим упућује у Приштину на преговоре и упућује позив свим заинтересованим политичким партијама да разговарају и да кажу шта су то њихови захтеви, шта је то што националне мањине у Србији немају, а негде другде у свету имају. На овом 13. сусрету у Приштини са свима који су дошли била сам и ја. Делегацију Владе предводио је господин Ратко Марковић, ја сам тамо била као ресорни министар, с обзиром да се говорило о Нацрту привремене статутарне одлуке Аутономне Покрајине Косово и Метохија и Пр-

едлогу закона о локалној самоуправи.

Наравно, представници политичких партија косовских Албанаца, нажалост, нису дошли ни овога пута. Дошли су сви други који су од почетка разговора, били на том нашем договору и, пошто није имало потребе да се ја посебно обратим преговарачима, везано за Закон о локалној самоуправи, с обзиром да се о њему говорило и на 12. сусрету, у Приштини, а статутарну одлуку је образлагао господин Кљајић, секретар Секретаријата за законодавство, после свега онога што смо доле чули, ја једноставно нисам могла да не узем реч и да изразим своје задовољство што су оба документа наишла на одобравање од свих који су доле били. И од представника Турака и Египћана и Рома и појединаца Албанаца који су дошли на разговоре.

А господин који је Албанац и који није представљао ниједну политичку партију, него грађанин Албанац је одржао такво слово свима присутнима и нама такође о оданости држави Србији и о томе како треба да се понашамо сви на овим просторима, јер немамо другу државу, да је то за мене био велики изазов и ја сам морала да му се у том смислу обратим и да изразим своје задовољство што је то тако. Да су тада дошли и представници политичких партија Албанаца, ми бисмо, вероватно, много конструктивније завршили све преговоре, али смо на крају после тих 12-13 сусрета доле, коначно имали ту платформу, која се од нас тражила.

Ми смо имали јасне документе, нацрт привремене статутарне одлуке о Аутономној Покрајини Косова и Метохије и Закон о локалној самоуправи. Он је и даље остао отворен за све примедбе. Неке примедбе смо чули већ на самом разговору доле у Приштини, оценили одмах да могу да буду прихваћене, позвали да у наредном периоду, уколико, када боље простудирају сам Предлог закона, приметете да, евентуално, нешто није у њиховом интересу и да би нешто требало још да се угради у Закон о локалној самоуправи, остаје отворено да о томе и даље разговарамо.

Сматрам да је добро што је председник Савезне Републике Југославије позвао господина Ругову на разговор, то су разговори и он, наравно, може да позове било кога на разговоре, добро је и што се господин Ругова одазвао том разговору. Ја се надам да ће они успети да око неких основних ствари постигну сагласност, а то је, пре свега, чињеница да ми морамо да разговарамо. А разговараће и даље неки тим који ће делегирати Влада Србије и политичке партије Албанаца.

Значи, нема дилеме да ли ће се на савезни ниво, евентуално, дизати преговори. Преговори морају да остају у оквиру Владе Републике Србије и представника политичких партија Албанаца и свих других који, наравно, живе на Косову и Метохији, али је добро

да долази до тог сусрета. Ја се надам да ће до њега доћи и да ће то бити један нови помак у свим овим збивањима и преговорима.

Корак ка отцепљењу – трећа федерална јединица

Новинар: Ви очекујете, ако сам добро схватио, да после разговора Ибрахима Ругове и председника Југославије Милошевића, Влада Републике Србије настави разговоре, било да је у Приштини или у Београду управо са тимом, онако како је тим и формиран, на челу са потпредседником Марковићем и да се расправља управо о овоме што сте ви понудили односно...

Гордана Поп-Лазих: Да ли ће то бити исти тим или неки други, то је мање важно. Битно је да је то тим који је Влада овластила за разговоре и преговоре, а након што чујемо, јер ми досад нисмо чули званично шта је то што Албанци траже, односно шта политичке партије Албанаца, које представљају Албанце на Косову, траже, онда можемо да видимо шта је то о чему ћемо да разговарамо.

Новинар: Они траже трећу федералну јединицу. Ми случајно знамо, јер је ово емисија која је посвећена Косову, и ми знамо шта траже Агани, Демаћи, Ибрахим Ругова на конференцији за штампу. Какав је став Владе?

Гордана Поп-Лазих: Па пазите, они сада траже трећу федералну јединицу. То је извесно спуштање захтева од онога како су кренули да траже независну државу Албанаца на Косову, што апсолутно не може да им се да. Траже враћање статуса Аутономне Покрајине Косова и Метохије на онај статус који су имали 1974. године. Траже због тога да би могао да се примени принцип који је примењен код распада СФРЈ.

Међународна јавност и међународни моћници су и тада направили извештај преседан у међународном праву. И те унутрашње границе прихватили као спољашње границе. И на такав начин је дошло до распада старе Југославије. Старе, кажем, оне претходне треће Југославије. Сада по том истом принципу Албанци траже да им се одреде границе, да добију статус федералне јединице, а онда исти поступак изјашњавањем Албанаца, грађана Косова и Метохије у једном тренутку, вероватно, можда не одмах, али отцепљење.

То је нешто што ми не можемо да прихватимо. Влада Србије нема намеру да Аутономној Покрајини Косово и Метохија да било који други статус сем оног који има сада.

Шиптари не користе своја права

Питали сте ме за став Владе, а ја морам да кажем и за став Српске радикалне странке. Ви знате да се Српска радикална странка залаже за унитарну државу. У овом тренутку она има две

федералне јединице, не долази у обзир да се формира још једна федерална јединица. Наш циљ јесте, значи, једна унитарна држава без федералних јединица. Нема разговора око тога, да се промени статус Аутономне Покрајине. У оквиру саме Покрајине сви грађани који у њој живе, било они Албанци, Египћани, Роми, како год се изјашњавају, а свако има право да се изјасни онако како субјективно осећа своју припадност некој нацији, имају подједнака права и подједнаке обавезе према држави Србији. Једино ако конзумирају та своја права, они могу да уживају све благодети ове државе и ако извршавају своје обавезе.

Међутим, ја морам да кажем да и до сада Албанци и, уопште, националне мањине у Србији нису имале никакав подређен положај, нити гори положај од било које друге националне мањине у било којој европској држави. Дошли су у ситуацију да би остварили свој циљ, да не конзумирају своја права и тако представе међународној јавности наводну чињеницу да су угрожени.

НЕ међународним посредницима

Новинар: Морам да Вас питам, имајући у виду да ће сутра започети дијалог између председника Југославије и представника албанске националне мањине, да ли рачунате на више посредника или захтева од стране албанских челника за посредником из Међународне заједнице неће долазити у обзир и да је то већ тиме што су прихватили разговор са председником Милошевићем елиминисано?

Гордана Поп-Лазих: Па, добро је да су прихватили у овом моменту без посредника. Нису ни могли да траже посредника, јер га не би ни добили. Ми смо на референдуму јасно рекли. Грађани Србије су се изјаснили по том питању и рекли НЕ међународном посредовању. Имајући у виду сва наша искуства која смо имали претходних година са међународним посредницима. Не верујем да ће они одустати од тога да инсистирају на даљем, можда, посредовању, али Влада Србије нема намеру да погази оно што је народ на Референдуму рекао.

Новинар: Знате, врло често смо били на Косову и Метохији, наша телевизијска екипа готово сваког четвртка и петка је у Приштини и широм Косова и Метохије. Срби на Косову и Метохији траже од Владе Србије, траже од ове државе само функционисање правне државе. Једноставно, чини се да су Албанци привилеговани у многим стварима – не плаћају порез, не плаћају многе дажбине овој држави, а узимају од те државе све што им одговара. Да ли се Влада определила да, једноставно, на својој територији заведе управо онакав правни систем каква је у централној Србији и у Војводини...

Гордана Поп-Лазих: Свакако да је то програмско опредељење Владе. Али, у овом тренутку када имамо терор на Косову и када има простора до којих не може да се дође, тешко је очекивати да све функционише како треба. Системска решења ће се сигурно обезбедити.

У овом тренутку је битно да се обезбеди мир, да се обезбедимо од тероризма, да нема свакодневног проливања крви, свака жртва много, много обавезује. Страдају невини људи, страдају представници органа Министарства унутрашњих послова, али и садашња ситуација на Косову говори о томе да држава функционише. Министарство унутрашњих послова врши своја уставна овлашћења. Стара се о томе да се обезбеди ред и мир у држави. Може да се процењује да ли то ради успешно или неуспешно, али наша процена је да они то врло успешно раде.

Војска Југославије такође врши своја уставна овлашћења и брани границе, што и мора да ради. Покушај неких средстава информисања, чак и код нас, најалост, и светске јавности да покуша да прикаже да је Војска Југославије умешана у сукоб на Косову не стоји. Војска Југославије, једноставно, није умешана у сукоб на Косову, она само чува границе државе, не дозвољава уношење оружја из Албаније, не дозвољава прелазак обучених представника такозване ослободилачке војске Косова, значи, врши оно за шта и постоји.

Мањинска права по светским стандардима

Новинар: Ако је јасно шта Косово и Метохија, као саставни део Србије и Југославије не може да добије ни по међународним ни по писаним документима Уједињених нација, јер то нема нигде у другим земљама, могућност да се отцепљују, јер би давно и Шпанија и Енглеска, Француска и многе друге остале без делова својих територија, шта је то, ко је тај оквир што Србија може да понуди и докле може да иде да понуди управо Косову и Метохији, односно Албанцима који премного траже, а траже то што нигде на свету немају националне мањине?

Гордана Поп-Лазих: Што се тиче захтева везаних за статус националних мањина, не могу да траже ништа више, него што сада имају. Треба само да почну да конзумирају оно што имају, али држава Србија је показала још један акт добре воље кроз овај Нацрт привремене статутарне одлуке Аутономне Покрајине Косова и Метохије и Нацрт закона о локалној самоуправи, који на посебан начин третира избор органа у локалној самоуправи на територији Аутономне Покрајине Косова и Метохија, значи састав Скупштине и састав других органа власти, Извршног одбора. Шта је то што је ново и што ми нудимо?

Нудимо Скупштину у чијем ће саставу бити представници свих националних мањина или етничких група на Косову, кроз више већа. Значи, предвиђамо постојање Већа Срба и Црногораца, веће Албанаца, веће Турака и свих других националних мањина или етничких група који имају на територији једне локалне самоуправе више од 5% грађана. Кроз локалну самоуправу, кроз та своја скупштинска већа они могу да остварују сва права као и на свим деловима Србије. За неке одлуке, по неким питањима, предвиђена је апсолутна сагласност свих већа, ма колико да их има. Биће ситуација да их има три, два, пет, седам можда. Нисам рекла да је предвиђено и Веће национално неопређених и оних којих има мање од 5% на територији једне локалне самоуправе.

Значи, предвиђена је могућност да сагласношћу свих већа дође до извесне одлуке по неким питањима која су процењена као можда мање важна, двотрећинска већина је довољна, а по неким питањима која су везана, рецимо, за информисање, за културу, за спорт, где сматрамо да свака национална мањина или етничка група има неки свој посебан интерес и на посебан начин хоће да регулише ту област, потребна је само одлука тог већа. Значи, не треба сагласност.

На исти начин је третирано и формирање, предвиђено формирање Извршног одбора на нивоу локалне самоуправе, председник, потпредседник Извршног одбора и чланови Извршног одбора с тим да свако веће мора да има свог представника у Извршном одбору и опет по неким питањима када се одлучује, тражи се апсолутна сагласност свих чланова Извршног одбора, а за нека питања довољна је и већина.

Тakoђе, секретар скупштине општине има другачији третман него у осталим јединицама локалне самоуправе. Он би се, за разлику од сталних, који се бирају на четири године, док траје мандат Скупштине општине, бирао на годину дана и увек из другог већа. Значи, ту је већ предвиђена нека променљивост и омогућава се свима да, кроз једно усаглашавање већ на том нивоу, а најбитнији је тај локални ниво да се постигне сагласност, да почне да функционише локална самоуправа.

Једноставно, примењујући Закон о локалној самоуправи, формирањем оваквог скупштинског система, посебног на Косову, сви који живе на Косову упућени су једни на друге, на разговор о свим битним питањима, а ту се управо одлучује о питањима која њима живот значе.

Већа за решење етничких трзавица

Новинар: То је она самоуправа која је најближа свим грађанима. Има ли неких, можда, разлика и да ли ће бити разлика у неким визијама, кад је реч

о Покрајини, имајући у виду да органи власти у Покрајини Војводине функционишу? Да ли на Косову и Метохији морају да постоје неке дводомне, тродомне или не знам који видови, да би се задовољило управо овај национални састав.

Гордана Поп-Лазих: Ова документ и Нацрт закона о локалној самоуправи и Нацрт привремене статутарне одлуке су два компатибилна текста, допуњавају се, говоре о истој проблематици. Како је у Закону о локалној самоуправи предвиђено више већа на нивоу Скупштине локалне самоуправе, тако је и у Нацрту привремене статутарне одлуке Аутономне Покрајине Косова и Метохије, такође предвиђено постојање више већа. По истом принципу. Више већа и то: веће Срба и Црногораца, веће Албанаца, веће Турака, веће Рома, а Египћани су тражили да и они имају своје веће. Нема разлога да им то не дозволимо, ако се они осећају као посебна етничка група, ако се тако осећају нека имају своје веће тамо где имају 5% и више становништва, ако задовољавају тај критеријум, па чак и ако имају и мање, размишља се о томе да се то, омогући и веће национално неопређених грађана Аутономне Покрајине.

Е сад, можете ви мени да поставите питање зашто смо то урадили само у Аутономној Покрајини Косово и Метохија, кад имамо Војводину, која је такође вишенационална. Али, то је сада један уступак, један модел који у овом тренутку много значи, да би заживела локална самоуправа, да би дошло до разговора и сарадње, међу свима који живе на једној територији. Ту су у питању поремећени односи. Тамо где су поремећени односи, мора на извршан начин да се интервенише и да се покаже добра воља и начин како да се то превазиђе.

На територији Аутономне Покрајине Војводине, хвала Богу, све добро функционише и сигурно ће добро функционисати. Ту нема таквих претензија и нема таквих сукоба, нити може да буде. Пре свега, из разлога што историјски није било, а онда и због тога што су мале културне разлике између народа који ту живе, за разлику од разлика које постоје на територији Аутономне Покрајине Косова и Метохије. Ту се ипак сударају две цивилизације. И, вероватно је то због тога, и због тога смо ми понудили управо овакво решење.

Статистички ребус – колико има Шиптара?

Новинар: Морам да признам да, очигледно, грађани, почев од мене, који се, да тако кажем, труде да буду добро информисани у рукама нису имали те нарте, јер то сте, ако се не варам, пре једно десетак дана, или можда чак и мање урадили у Влади Републике Србије, али се овим очигледно види да може доћи до неког, да тако кажем,

неслагања албанске националне мањине. Увек, кад смо разговарали са представницима албанске националне мањине, који ће и сутра бити на преговорима, они тврде да су они присутни са 80% на Косову и Метохији и да њима не значи много то да ли има тамо припадника Египћана, Рома и тако даље, и да желе, једноставно, на тој територији да они имају значајнију улогу и значајнију власт. Да ли се овим актима једноставно, елиминише та мајоризација?

Гордана Поп-Лазвић: Управо то. Управо то, на овај начин се то елиминише, а опет с друге стране, држава Србија мора да омогући свима који живе на једној територији да подједнако конзумирају своја права, без обзира ко је већински народ. Народ у Србији ваљда су Срби и Црогорци, а не можемо одвојити сада територијално аутоном-

ну покрајину и да кажемо сада доле има Албанаца 80%. То ми не знамо колико их има. Ви знате, а и јавност зна да се Албанци нису одазвали на последње пописе становништва и да је то, практично, у статистичким извештајима једна непознаница. Можемо само да нагађамо колико их има и колико их има са уредним држављанством Републике Србије.

Сада смо доле, управо на разговорима са свима који су дошли у Приштину, дошли до закључка да расположење погрешним статистичким извештајима, барем што се тиче броја становника који се декларишу као Роми. По последњем статистичком извештају и последњем попису било их је, чини ми се, негде око 15.000, а тврди се да их има између 100 и 150.000. Е, сад они имају ту случајност, знате.

Приликом пописа становништва, већ тада су сепаратисти злоупотребили попис и већ тада је било притиска, а и можда недовољне свести код осталих припадника етничких група да се легитимишу тако како се данас легитимишу. Да су се одмах легитимисали као Албанци, питање је шта би један нови пописа показао.

Сви који су били на разговорима инсистирали су на новом попису. Није извесно када ће до новог пописа доћи. Наравно, тај попис становништва много и кошта и држава ће процењивати да ли је извесно да ће он успети у том смислу и спровести нови попис становништва. Могуће је извршити и партиципални попис становништва, одређених етничких група.

Свакако би било добро да знамо тачне статистичке извештаје, јер би нам то омогућило, мало смо лутали код израде Закона о локалној самоуправи управо због тога што не баратамо тачним подацима када смо одређивали онај цензус колико је потребно да буде становника одређене етничке групе, да би имали право за формирање посебног већа.

Друго, проблем је годинама доле био управо тај што многе етничке групе нису имали јасни субјективитет, јасну одређеност. Дешавало се, рецимо, дешава се и дан данас да турско дете код куће говори турски, а иде у албанску школу, или ромско дете, код куће говори ромским језиком, а опет иде у албанску школу. Сада долази до извесног освешћивања, што се тиче тог идентитета и код осталих припадника етничких група и националних мањина доле на Косову.

Чист рачун – попис становништва

Новинар: Мог ли да Вас питам, врло конкретно, имајући у виду да се на једној страни, можда, врло строго понашамо када је реч о држављанству. Држављанство наших сународника, Срба, који долазе, силом прилика из Републике Хрватске или Републике Босне и Херцеговине, имајући у виду да избеглице овде тешко долазе до држављанства, а претпоставка је да их на Косову и Метохији има много. Ја ћу Вам рећи врло конкретно, ако наши гледаоци нису имали прилику да гледају управо прошле суботе емисију "Ни по бабу, ни по стричевима", која је посвећена Косову. Господин Агани каже: "Немојте ме питати чији сам држављанин, што ме то питате", каже. Ми морамо, очигледно, као Влада, претпостављам и као држава, једноставно да поштримо неке системе, јер они који нису држављани, ја мислим да имају одређени рок када треба да се повуку из те земље, туристичка виза...

Гордана Поп-Лазвић: Па ви сте апсолутно у праву, али тек када се изврши такав један попис становништва, или изврши нека замена докумената, ми

Земун као пример: са једног од бројних градилишта на територији Општине

немо знати колико имамо представника које националне мањине у Држави Србији или у Југославији. Дотле можемо, кажем, да нагађамо, и нагађања иду дотле, рецимо, да Албанца са статусом држављанина Србије нема више од 800.000, да свих осталих на Косову можда има 500–600 хиљада. То није онај однос који Албанци желе да прикажу. Њима је, наравно, у интересу да прикажу да их има више. Није немогуће да их има 400–500 хиљада без држављанства. Знате како се у свету поступа са онима који немају држављанство. И опет имају право избора – хоће ли да буду држављани и самим тим поштују државу Србију и извршавају све обавезе, као и сви остали грађани, или неће.

Где затаји самоуправа, интервенише Влада

Новинар: Морам да Вас питам још нешто. Има ли неких значајнијих новина у Нацрту управо закона о локалној управи које су везане за остали део Републике Србије. Не, значи, за Косово, јер ова привремена статутарна одлука везана је управо само за тај део Републике Србије, али у Нацрту закона о локалној самоуправи требало је обухватити све општине или локалне самоуправе...

Гордана Поп-Лазих: Па видите, Закон о локалној самоуправи је својеврсна кодификација ове материје. До сада систем локалне самоуправе није био уређен посебним законом, већ Законом о територијалној самоуправи Републике Србије и локалној самоуправи. Овде је систем локалне самоуправе у потпуности разрађен, тако да поједина питања која су од значаја за његово остваривање, која до сада нису била уопште или су била делимично обрађена, овде су апсолутно обрађена, и то пре свега послови општина, облици учешћа грађана у органима локалне самоуправе, заштити права локалне самоуправе, изборни систем до детаља разрађен, могућности да Влада или ресорна министарства интервенишу у случају да локална самоуправа не функционише како треба. А опет, права локалне самоуправе да од Владе потражују објашњења, упутства, од Врховног суда заштиту, ако сматрају да је појединим актом Владе некое њихово право ускраћено.

Радикали за нове локалне изборе

Новинар: Уз претпоставку да албанска национална мањина и остале етничке групе на Косову и Метохији прихвате управо и привремену статутарну одлуку и управо овај Нацрт закона, односно Закон о локалној самоуправи, дође до договора или дође до могућих формирања, да тако кажем, управо органа локалне самоуправе, да ли то значи нове изборе, нове за Косо-

во и Метохију, али и на подручју целе Републике?

Гордана Поп-Лазих: Само нешто што се процедуре тиче да разјасним. Прихватили или не прихватили ове разговоре, и привремена статутарна одлука и Закон о локалној самоуправи ће ући у своју процедуру. Рекли сте да у јавности није позната баш садржина ни једног ни другог акта, и то је тачно, јер ми још увек немамо коначан текст. Још увек је то радни материјал. Тек када се на Влади утврди предлог оба ова акта, и упуте Народној Скупштини и народним посланицима на разматрање и усвајање, можемо о њима да више говоримо у јавности.

Сада је била потреба да се мало више о томе поразговара, али ја молим да се то узме као разговор о неком радном материјалу који није закован и који још увек може да се прорађује и дорађује. Избори за Скупштину Аутономне Покрајине Косова и Метохије могу и сигурно ће се одвијати независно од избора у осталим деловима Србије, ради формирања Скупштине Аутономне Покрајине Косова и Метохије.

Ваљаност рада процењују бирачи

По Закону, Одлуку о расписивању избора доноси председник Народне Скупштине. Он председава и у првом и сазиву Скупштине Аутономне Покрајине Косова и Метохије. Након тога, на првој седници формирају се органи власти и бира се председништво које, врло важну чињеницу смо заборавили да кажемо, да је Председништво колегијални орган. Значи, не бира се један председник нити у скупштинама локалне самоуправе, нити у Скупштини Аутономне Покрајине, јер је то колегијално тело, сачињено од председника свих већа која постоје или у Покрајини или у Скупштини Аутономне Покрајине. И опет, ту смо оставили алтернативу да ли ће се по свим питањима из делокруга рада Председништва тражити апсолутна сагласност или већинска сагласност. То је још увек отворено.

А што се тиче локалних избора у Србији, ви знате да одлуку о томе доноси председник Скупштине. Није немогуће да до локалних избора дође, процене су, барем ја могу то да кажем, да је политичка слика у Србији умногоме другачија него што је била 1996. године, да, сада морам да кажем нешто и као представник странке.

Наравно да се ми увек залажемо за нове изборе и за нову проверу, када сматрамо да долази до неког поремећаја политичких прилика у Србији. Ми се не бојимо избора и залажемо се за нове локалне изборе у Србији. Да ли ће до њих доћи или неће, видећемо, али знате да се коалиција "Заједно" распала, да је Српски покрет обнове у извесној кризи, да мора да сноси по-

седице оваквог неодговорног понашања приликом формирања Владе. Сигурно да међу њиховим чланством има и оних који критикују такав став челника Српског покрета обнове. Извесне странке су апстинирале претходне изборе из различитих разлога, ја претпостављам, неке једноставно нису смеле да изађу на изборе, јер су желеле да се прикажу као много моћније него што јесу, па нису могле или нису желеле да се провере и да људи схвате колико су слаби или маргинални.

Нови локални избори показали би праву слику сада политичких прилика и политичке воље грађана у Србији, а то је врло важно. Знате због чега, што ако једну скупштину општине, рецимо, води политичка партија која иза себе нема више оно своје гласачко тело, она не може да функционише како треба. И одборници скупштине општине и органи скупштине општине морају да спроводе вољу грађана. Ако ту долази до распада, а ја, као министар за локалну самоуправу, кроз свакодневне контакте и са председницима општина и са председницима извршних одбора, са одборницима тих скупштина општина, или и телефонском разговарају са њом или шаљу представке, долазе код нас у ресорно Министарство, да бисмо се ми огласили по различитим питањима, видим да ту има много проблема, и да би било добро да буде нових избора. Да ли ће их бити, видећемо.

Механизми привремених мера не постоје

Новинар: Госпођо министарка, предлажем да минут-два само посветимо економској пропаганди, па да онда знатно више времена посветимо и питањима гледалаца.

Да ли ако је нешто противправно, ви у ресорном Министарству имате неке механизме привремених мера?

Гордана Поп-Лазих: За сада, нажалост, не. За сада, на жалост, не. Министарство за локалну самоуправу има врло уска овлашћења по садашњем Закону о територијалној организацији и локалној самоуправи, и углавном смо били скретничари према осталим министарствима. Пазите, то не мора да буде мала улога.

Ми, као ресорно Министарство имамо извештај, имамо обавештења, имамо сазнања о различитим неправилностима у догађањима на нивоу локалне самоуправе, и можемо да интервенишемо и да се заузмемо код ресорних министарстава која имају законска овлашћења да одреагују. Рецимо, Министарство правде, Управна инспекција, или нека друга, Грађевинска инспекција, Министарство грађевина. И ту је добра сарадња. Ми увек имамо и повратну информацију шта су одређена министарства урадила.

Е сада, нови закон о локалној самоуправи ће нам дати мало већа овлашћења, доста већа овлашћења, јер ће-

мо ми као Министарство и не само ми него и друга ресорна министарства моћи да одреагујемо, када су у питању, рецимо, појединачне одлуке Извршног одбора, ако није обезбеђена заштита права кроз управни спор, онда ће ресорно министарство моћи прво да упозори, наравно, надлежни орган да исправи своју грешку, а ако то не уради и да укине или поништи одређену одлуку.

Локални проблеми – буџет усвојен без кворума

Новинар: Ево, гледалац из Јагодине моли да реагујете и да одреагујете одмах, каже. Зашто нисте предузели

сигурно да ћемо дати, ја мислим да већ сутра, данас сам управо разговарала о том проблему са својим сарадницима, јасан став по том питању и упутићемо Скупштини општине наше мишљење, е сад то мишљење, знате да је обавезујуће у оном смислу да ако Скупштина општине и њени челници желе да поштују то наше мишљење. Али немају обавезу.

Новинар: А ако Министарство праше упути...

Гордана Поп-Лазих: Не.

Прекорачење овлашћења верификационе комисије

Новинар: Јагодина, гледалац пита

Ту је мало дошло до прекорачења овлашћења верификационе комисије. Не бих да даље образлажем, имаће одборници прилику да на самој седници Скупштине чују мишљење Министарства за локалну самоуправу.

Новинар: Гледалац из Параћина. Зашто у Општини Параћин нису расписани избори за Савет месне заједнице. Да ли вас је страх да би биле откривене крађе у месној заједници "11. конгрес", па онда се наводи: 40 столова, 200 столица, три стола и тако даље.

Гордана Поп-Лазих: Па, морао би грађанин да пита председника Општине, своје Скупштине општине, не мене, јер ми их не расписујемо, него Скупштина општине.

Косово и Метохија: судар двеју цивилизација

мере, а обавештени сте да је буџет Скупштине општине Јагодине усвојен без кворума, чак није прочитан код присутних 28 одборника, кворум је 31 одборник. Материјал је подељен на самој седници без могућности да се детаљно упознамо са њим. То је злоупотреба, то је изјавио и Мирослав Вељковић из Демократске странке, задужен за спорт. Шта ћете предузети из оквира својих овлашћења?

Гордана Поп-Лазих: Да, да. Познат ми је случај. То је дошла представка од једног броја одборника и, чини ми се, Југословенске левице по том питању и ми смо затражили, наравно, извештај Скупштине општине, записник са те седнице и сва остала документа која су нам потребна да би се и уверили у истинитост навода из представке и

када ће бити признат мандат одборника Скупштине општине Јагодине Миран Марковић, јер лес специјалист није испоштован, чак је председник скупштине расписао изборе у тој изборној јединици, да ли је на то имао право?

Гордана Поп-Лазих: Да, и тај случај ми је познат. И на том случају смо радили и затражили сву потребну документацију од Скупштине општине Јагодина, она је пристигла, мислим, јуче. На то питање председник Општине је такође тражио интервенцију да што пре дамо своје мишљење везано за тај један мандат, јер је у изгледу нова седница Скупштине општине, и желели би да тај проблем превазиђу, ми ћемо им такође, колико још сутра дати наш одговор везан за то питање.

Министар и руководства општина

Новинар: Милутиновић из Баточине: "Поздрављам министарку и желим да се што пре видимо у општини Баточина, јер ту има..."

Гордана Поп-Лазих: Да, везано за то, требало би да кажем неколико речи. Видите, ја сам, када сам постала министар за локалну самоуправу, направила неки свој програм и неко своје виђење рада у Министарству и наравно да сам желела што пре да се упознам са садашњим руководством скупштине општина, упутила једно циркуларно писмо и позвала их на свесрдну сарадњу, јер ја сигурно нећу моћи да стигнем да обиђем све општине.

У Србији има 189 општина, немогуће их је за годину дана све обићи, али и председници општина и председници извршних одбора долазе извесним послом у Београд, па их ја у том смислу и позивам да дођу у Министарство за локалну самоуправу, као у своју кућу и као своје Министарство, да разговарамо и да се упознамо о свим њиховим проблемима или дилемама. Биће потребно да се ми виђамо, нарочито кад закон уђе у процедуру, мада је Закон јасан, прилично лако применљив и неће изазвати неке дилеме и неће тражити сигурно посебно тумачење. Биће неопходно да се одрже неки семинари са секретарима скупштина општина уколико они имају неке дилеме да би то све било у оквиру Закона. И неки програм обиласка општина у Србији је направљен. Ја сам прошле недеље обишла један део Колубарског округа и била са руководством општине Осечина и УБ, мислим да ћу завршити обилазак тог округа у току идуће недеље и некако увек гледам да прво обиђемо, барем сам такав план направила, да обиђемо обод општине, а на крају у седишту Округа поразговарамо и са представницима тих скупштина општина.

Значи, ја ћу путовати по Србији, ја и моји сарадници барем једном недељно, увек можемо у току дана обићи по две-три општине, али ево и преко ваше телевизије, не треба никакав посебан захтев за пријемом, довољно је да дођу у своје Министарство и ја ћу их увек примити да поразговарамо о било ком проблему. Ту су моји сарадници који могу да им помогну, тако да морамо да успоставимо блиску сарадњу. Дешавало се да Министарство нешто тражи од локалне самоуправе, од скупштине општине, било неки податак, било неко мишљење, да се скупштина општине једноставно оглуши о то. Не осећа ту обавезу. И, сад ја морам да критикујем, наравно, претходни рад Министарства, јер сам у ово Министарство дошла као секретар једне општине, београдске, и када сам ту први пут дошла да преузем дужност, ја сам рекла претходном министру: "Мени је жао, али ја заиста као секретар општине нисам ни знала како се ви зовете и никад нисам имала прилике да са вама сарађујем, нити сте ви некада од нас нешто тражили, нити смо ми некада од вас нешто тражили, или сматрали да имамо неко своје Министарство".

Ја бих желела да се то исправи. И сигурно ће се исправити и самим Законом о локалној самоуправи и нашом жељом да успоставимо једну чврсту сарадњу. Некада су нам значајни и статистички извештаји, ма колико они били тако варљиви, али ми морамо да знамо шта се где догађа, ко како функционише, пре свега како функционише Скупштина општине, како се пуни буџет, да ли има довољно средстава, где недостаје, треба ли да се помогне, на који начин, ми смо ту да онда

даље заступамо интересе локалне самоуправе и пред осталим министарствима, нарочито Министарству финансија.

Знате, сви дођу у Министарство локалне самоуправе, само када им треба новац. А новац није један једини и пресудан. Локална самоуправа ће морати да се позабави тиме да сама стиче новац, онако како је то законом одређено и да не очекује много од Републике. Наравно да је Република предвидела и извесна средства за додатно финансирање локалне самоуправе, тамо где она не може да попуни буџет онако како је то оквирно одређено и ту мора да се интервенише.

На крају године се испостави да су неке општине у много већем проценту свој буџет оствариле него сама република. Једна штедња је, знате, на свим нивоима неопходна. Морам да кажем да се сама Влада врло штедљиво сада понаша. Министри такође. Свако министарство је морало да направи програм уштеда. Почев од материјалних трошкова, ма колико то изгледало, знате, овако бизарно, можда, или ситно, али то је један модел понашања који ми даље желимо да пренесемо на локалну самоуправу.

Нема расипања новца. Морају да се одреде програми и морају да се одреде приоритети. Не можемо да разговарамо о домовима културе и о спортским објектима не потцењујући потребу да их имамо док газимо блато до колена. Или ако немамо струју у појединим селима, а верујте да и тога има. А ми онда говоримо о спортским објектима. Морамо прво, значи, људима да обезбедимо да имају путеве, да имају школе, да имају дечје вртиће, воду и канализацију која је већ луксуз код нас, па тек онда да говоримо о некој култури. Наравно да то треба паралелно да се обезбеђује, али не можемо да дајемо приоритет томе.

Локална самоуправа – приходи и информисање

Новинар: Ево, гледалац из Велике Плана пита, а ја ћу само проширити, када ћете почети да контролишете трошење средстава у појединим скупштинама општине, јер стално кукају да не добијају средства од Републике Србије. Ја проширујем само питање, много пута сам имао прилике да разговарам са неким челницима неких општина који кажу: "Лако је онима другима у општини, код њих владају социјалисти и они из Републике примају пара колико хоћете, ми из коалиције не добијамо ништа, не знам јесу ли у праву?"

Гордана Поп-Лазих: Па, видите, Министарство финансија је то које може и има овлашћења да врши контролу извршења буџета. И то се и чини. А сам термин "Република не преноси средства" није правилан, јер Република никоме не одреди и никоме не инкасира у касу онолико милиона колико

је оквирно колико је предвиђено за буџет те локалне самоуправе. Локална самоуправа има изворе прихода. Процентуално од јавних прихода или локалних јавних прихода. И значи, они се стално остварују и стално се онда даље троше.

Република нема масу пара коју ће да одреди сада и да одвоји. Сад ћу дати Великој плани 15 милиона, Јагодини 10 милиона, Параћину 12 и тако даље. Не. Оне имају, значи, своје оквире, своје приходе, како их остварују, тако требају и да их троше.

Новинар: Гледалац из Крагујевца поздравља госпођу министарку, како каже, може ТВ Крагујевац, која је под локалном управом да буде отворена за све странке јер једна влада, каже, а сада је и гора од Радио телевизије Србије. Мисли у оном другом. Ово је констатација без питања.

Гордана Поп-Лазих: Па могло би да се остане само на информисању везано за Закон о локалној самоуправи, који такође третира информисање и Законом о локалној самоуправи је предвиђено да локална самоуправа треба да се стара о могућностима и условима за информисање грађана, али то никако не значи да локална самоуправа може да оснива средства информисања, рецимо, телевизију, новине.

Новинар: И то нови закон предвиђа да нема по старом да је локална самоуправа оснивач и радио станица и...

Гордана Поп-Лазих: Да, да, знате, ми морамо да се изборимо за то да средства информисања буду независна. Ако њих финансира или оснива једна скупштина општине, нормално је да та телевизија мора да буде у функцији те скупштине општине. Ми се принципијелно против тога боримо. Мислим да ће много тога постићи сагласност у самом Закону о локалној самоуправи, до сада барем није било неких примера од осталих политичких партија, везано за то. Значи, исто тако спорт, знате. Једно је улагати у објекте спортске, изграђивати спортске објекте, а друго је финансирати спортски клуб, знате. И кад о томе разговарам са председницима општине, а они су обично негде председници некаквих клубова, они се одмах штречну и не допада им се то.

Али, спортско удружење, спортски клубови, као и сва друга удружења, морају сама да се финансирају. Ми треба да потпомажемо спорт, рекреацију, физичку културу у школама. Дошли смо у ситуацију да на стотину деце имамо једну лопту, рецимо, у једној школи, али зато имамо два фудбалска или кошаркашка тима. И општина издваја средства за финансирање тих тимова, спортских клубова, а не издваја средства да помогне масовну физичку културу у школама која је основна и која је врло важна за, пре свега, здравље наше деце и омладине.

Против приватизације наврат нанос

Новинар: Има ли неке прелазне одребе, имајући у виду да је много оних радио станица и телевизијских које су основале локалне самоуправе, шта кад се буде усвојио овај закон?

Гордана Поп-Лазих: Па, мораће да се приватизују, као и све друге.

Новинар: То је оно у складу, министар Вучић је то говорио, остаће само РТС као државна.

Гордана Поп-Лазих: Па, логично је. Знате да држава има једну телевизију и зашто је не би имала. И један новинар, сасвим је логично да буде приватник, не само у сфери информисања. У припреми је и измена закона о својинској трансформацији, мислим да ће ускоро тај материјал, након што се усагласе, наравно, све политичке партије у Влади бити као предлог утврђен на Влади, ми се као странка залажемо за једну брзу приватизацију. Знате, изгубили смо драгоцено време у тој приватизацији. Не желимо приватизацију наврат нанос, али свакако једна брза и паметна приватизација нама је неоподна. Да смо пре десетак година отпочели тај процес приватизације, онако како је сада сазрела идеја о тој приватизацији, апсолутно би другачије политичке прилике биле у земљи. Ипак је све у економији. И основ свега је у економији.

Приватизација по паметном принципу

Новинар: И добро је да се политика не меша у новац.

Гордана Поп-Лазих: Не треба да се меша, свакако. Али да смо успели у томе да страни капитал у већој мери уђе у државу и у све привредне субјекте, сигурно би и политике тих држава, које имају капитал овде, другачије биле. Онда би имали интерес да то буде политички стабилно подручје.

Значи, ми се залажемо за ту једну приватизацију и ја се надам да ћемо то урадити по једном паметном принципу као што су то, рецимо, Чеси или Словаци урадили. Видели сте и чули сте на Савезној скупштини да није успео предлог да се одложи рок за процену вредности капитала до краја године, он је био утврђен до 4. јула, чини ми се, још увек је тако, нема разлога да се са тим одуговлачи. Напротив, са тим треба пожурити.

Приоритет пензијама

Новинар: Цео сет питања везан је, управо, за нека предизборна обећања, ја бих рекао Српске радикалне странке. Ви сте сада у Влади и подразумева се да са осталим коалиционим партнерима не спроводите до краја свој сопствени програм, него мора да усаглашаваате. Али, ја ћу их прочитати, прочитаћу сва питања. Војислав Јагодина: председник ваше странке је, гостују-

ћи на овој телевизији, обећао брже исплате заосталих пензија. Молим вас да коментаришете, па онда ви кажете да је померање цена није било велико, струја је поскупела 4 пута, пензије су остале исте, шта на то можете да кажете, значи пензије су проблематичне, а исто тако и исплате заосталих пензија, да ли ће пензионери да приме пензије за фебруар и докле ће, каже, само да се води политика, све је у сфери пензионера. Пратио сам вашу, каже, изборну кампању имам 6 чланова породице, ништа од обећаног, каже, нисте остварили, чак и не помињете шта ћете учинити и шта могу очекивати грађани Србије, кад су у питању пензије, опет, и радничке надокнаде. Да ли је у могућности да се направи неки лимит кад су у питању особе са најнижим личним дохоцима, да prima од 400 до 500 динара, да такве особе плаћају по нижим ценама државне дажбине, зашто се дејчи додаци не исплаћују на време? Ето то је сет неких питања која су, пре свега страначка, јер не спадају у домен вашег ресора, министарског ресора.

Гордана Поп-Лазих: Па, колико ја знам, пензије се од 24. марта па наоувамо редовно исплаћују. Није било никаквих закашњења. А изналазе се могућности, и то се врло интензивно ради на томе, да се заостале пензије исплате у току године пензионерима. Има ту различитих виђења и модалитета како, али оно што је сигурно, то је да ћемо ми наћи начина, да ће Влада

Оставили смо општинама да саме процене хоће ли задржати месне заједнице или не

наћи начина да исплати оно што је дужна грађанима, наравно.

Треба стварно показати мало стрпљења. Знате, за месец и по дана, како је формирана нова Влада још увек ниједна скупштина није одржана и практично ниједан закон није ушао у процедуру у том смислу да је већ на дневном реду Скупштине. Не могу да се очекују тако брзе промене, али је сигурно да се око свих важних ствари и када је привреда у питању, и када је социјална политика у питању и када су пензије и дечји додаци, који су, ево, два пута већ исплаћени, јесте да су то дечји додаци за прошлу годину, али зна се колико дуго нису били исплаћивани. Март и април мислим да је сада исплаћен за 1997. годину. Нажалост, каснио годину дана, али покушавамо да тај темпо убрзано и да дођемо на то да се исплаћују све припадности месец за месец. Држава то, једноставно, мора да учини. И да вам кажем, сви трошкови и сва давања у оквиру буџета су сведена на минимум у корист исплата пензија и осталих социјалних припадности. То је, значи, приоритет.

Штрајк глађу у "Наменској"

Новинар: Има, такође, питање из Крагујевца. Ви знате, група радника наменске, која штрајкује каже: 15 дана штрајкујемо, плате не примамо, власт нас не прима на разговоре, већ упућује на господина Николића, јер је он сада власт. Ја сам, додуше, синоћ разговарао са господином Николићем, телефоном смо се чули. Он каже: "Тек сам месец дана у власти и друго, све што је држава дужна, ја ћу покушати, наравно, као представник власти да управо тој радној организацији из Крагујевца помогнем до краја, али то је питање очигледно..."

Гордана Поп-Лазих: Таквих проблема има, заиста, много и ја од колега својих чујем да има пуно, стварно, проблема у многим предузећима. Ја не могу да се нешто посебно осврнем на то, сматрам да није тачно да локална самоуправа и скупштина њихових општина не може да помогне, не може да утиче у разрешавању тих проблема, и те како може и треба. Није власт само републичка власт. Пре свега је власт на локалном нивоу, па онда републичка власт, барем кад су такве ствари у питању.

Широка овлашћења локалној самоуправи

Новинар: Ево и последњег питања. Милетић Стрижило: Шта мислите о месним заједницама које су изабране 20. маја, а председник Скупштине општине Јагодина, Василије Тодоровић, није то испоштовао, па је негирао и изабрао на улицама месне заједнице, које су у његовој странци.

Гордана Поп-Лазих: Не могу конкретно о самом проблему да се изјасним.

Знам да је и то стигло у Министарство локалне самоуправе и да ћемо ми дати своје мишљење везано за избор тих органа месних заједница, али могу принципијелно да говорим о месним заједницама. Нека искуства досадашња, која су се стекла, имајући у виду како функционишу и чему служе месне заједнице, с обзиром да оне као категорија локалне самоуправе нису ни предвиђене Уставом Србије.

Наше је мишљење било да месне заједнице не треба да постоје. Међутим, кроз разговоре даље, при изради самог нацрта закона, оставили смо ипак широка овлашћења локалној самоуправи да она сама одлучи да ли јој месне заједнице требају или јој не требају. Грађани сигурно негде имају потребу да се самоорганизују, мада је то развођавање власти, знате. Ако једна мала општина која има 12, 15, 16, па и 30 хиљада становника не може да функционише у свим својим деловима како треба, па онда им ни те месне заједнице неће помоћи да боље функционишу. То је само развођавање и одговорности и средстава, а да не причамо о бројним злоупотребима. Наши предмети, верујте, у Министарству се углавном односе на примедбе на рад месних заједница. Значи, оставили смо широка овлашћења да сама локална самоуправа одлучи колико ће и где имати месне заједнице, наравно, пошто прибави мишљење грађана са те територије месне заједнице.

Успешан деби у "Политикону"

Новинар: Очигледно, продужили смо емисију већ 70-ти минут тече откако смо почели разговор, али последње моје питање је везано управо за ту мате-

рију. Да ли сте предвидели неку динамику, када ће нацрт, да тако кажем, проћи све оне фазе и када ће то постасти закон када је реч о локалној самоуправи јер ми нисмо додирнули све сегменте, ту је мало додирнуто и информисање и месне заједнице и остало, али биће ту и неких новина.

Гордана Поп-Лазих: Па, ево, кажем вам, очекујући да, евентуално, чујемо још примедбе Албанаца са Косова и низ других који су били присутни на разговорима, остаје још неко време отворен Закон за извесне дорале. Ја ипак сматрам да то неће ићи у недоглед, да ћемо ми врло брзо утврдити Предлог закона на Влади и да ће се већ на првој наредној седници Скупштине Србије овај закон наћи на дневном реду.

Новинар: Драго ми је што је овај први ваш наступ био управо у телевизијској емисији "Политикон" Телевизије "Палма плус". Велико Вам хвала што сте изабрали баш ову телевизијску станицу која покрива четири округа у централној Србији, да се први пут представите, да тако кажем, јавности управо, и са једном значајном материјом, као што је Нацрт, управо, овог документа. Хвала Вам велико.

Гордана Поп-Лазих: Хвала вама.

Новинар: Поштовани гледаоци, хвала вама што сте учествовали активно и у 65. емисији "Политикона". На ваша питања смо одговорили, а следеће 66. емисије биће мој гост неко други, из неке друге политичке странке или неког другог ресорног министарства. До следећег четвртка у 20 часова и 40 минута, довиђења и будите уз Телевизију "Палма плус".

Влада или ресорна министарства интервенишу у случају да локална самоуправа не функционише

ХРАБРО У РЕФОРМЕ

Влада Србије и Српска радикална странка као један од коалиционих партнера у влади, труде се да створе што боље услове за пољопривредну производњу у целој Србији. Доследно ћемо се борити за укидање извозно-увозних дозвола и контингената, либерализацију у сфери пољопривредне производње и укидање монопола у сфери откупа. То су кључни проблеми који данас угрожавају пољопривреду у Србији

Водитељ: Господине потпредседниче Владе Републике Србије др Шешељ, добро дошли у емисију, у нашу средину. Налазимо се у телевизији која је, на неки начин, приватна телевизија две или више радних организација у Бачком Петровцу. Ми у принципу емитујемо на словачком језику, али када је то потребно и на српском, наравна ствар. Па, ето, добро нам дошли.

Надамо се да сте нам донели лепе ствари, да ћете нам причати лепе ствари, а ми ћемо, исто тако, питати ствари које нас интересују, које су интересантне за ову средину. Налазимо се у средини која је углавном пољопривредна средина, али средина у којој се пољопривреда ослања, с једне стране на земљу, с друге стране на прераду тих својих продуката.

Ми се понекад правимо важни што смо затворили круг од бразде, па до чврсте валуте. Углавном се ради о производима који се у великој мери извозе. На пример, хмељ, па онда сиркова слама, сиркове метле итд. Ето, молим вас лепо, шта нам можете лепо вечерас рећи.

Др Шешељ: Не знам, да ли ће то бити лепо што ћу вам вечерас рећи, али и Влада Србије, а и Српска радикална странка, као један од коалиционих партнера у Влади народног јединства труде се и покушавају да створе боље услове за пољопривредну производњу у целој Србији, поготову на северу Србије, у Војводини, где су услови за пољопривреду најбољи.

Наравно, ограничени смо са читавим низом фактора који нам онемогућавају да постигнемо све оно што бисмо желели, али постоје неке ствари које можемо сами да исправимо, које су до сада имале негативне ефекте, пре свега, на савезном нивоу.

Ево, сада је у процедури обарање Савезне Владе и мислим да ће нови састав Владе бити нешто храбрији у спровођењу извесних реформи, оно зашта се ми залажемо непрекидно и зашта ћемо се доследно борити до краја, то је укидање извозно-увозних дозвола, контингената, либерализација у сфери пољопривредних производа и укидање

монопола у сфери откупа. Мислим да је то кључни проблем који данас угрожава пољопривредну производњу у целој Србији.

Друго, ми смо свесни тешкоћа са којима се сусрећу пољопривредници, али у условима дубоке економске кризе и социјалне беде принуђени смо да задржимо ниске цене основних прехранбених производа брашна, односно хлеба, уља, шећера, млека и др. И, ево, донели смо одлуку данас на Влади Србије, то је прошло, објавили смо пре неколико дана да припремамо одлуку о субвенционисању производње ових пољопривредних производа који спадају у домен основне прехране. Није то добар метод, али сада не можемо неки други да употребимо, јер брашно мора бити јефтино, хлеб мора бити јефтин, млеко мора бити јефтино, уље мора бити јефтино. Али, идемо и на то да до даљњег не дижемо цену нафте.

Нафта штити пољопривреду

Данас је извршена једна корекција цена бензина. Бензин је поскупео за један динар и тај динар је распоређен за изградњу путева и за социјалне потребе. Али, нафта неће поскупети. Не дамо да поскупи нафта.

Такав смо став чврсто заузели, пре свега, због пољопривреде. Јер, долази сезона жетве, па опет јесење сетве итд. Добро би било до краја године да истрајемо на садашњој цени нафте и других нафтних деривата осим бензина.

Није пољопривреда једини разлог што настојимо да задржимо садашњу цену нафте, него и градски, међуградски и приградски превоз, транспорт свих роба итд. Јер, конкретно тај транспорт користи се нафтом. Бензин се користи скоро искључиво превозним средствима у приватним аутомобилима, тако да ту постоји једна варијанта, једна резерва коју сада покушавамо искористити, како бисмо покрили губитке које очигледно имамо, а одржавајући вештачки ниску цену основних пољопривредних производа и обарајући стопу доприноса и пореза на плате.

Мања пореска стопа

Ви сте вероватно информисани, данас је Влада и ту уредбу донела, односно усвојила дефинитивно Предлог закона са којим се иде на Народну скупштину, Народна скупштина је заказана за 26. мај. Просечна стопа доприноса, односно стопа доприноса и пореза на просечну плату са 124% пада сада на 98%. То је смањивање за 26%. Ја мислим да је много времена прошло од последњег обарања стопе пореза и доприноса на плате. Мислим после Другог светског рата да то нисмо ни имали и да је то један велики помак у односу на досадашње стање, да је то један резултат са којим се Влада заиста може похвалити.

Шта то сада значи конкретно у производњи? То значи да свака фирма може комотно за 13% својим радницима да подигне плату. Од тих 26, 13% може да иде на повећање плате, онда опет 13% иде држави. Или, може да запосли нове раднике у том износу који уштеди, или може да тај новац уложи у нешто друго.

То би можда била лепа вест, али никада лепе вести саме по себи не долазе. Знате, увек имате једну лепу, па једну горку. Ружна је ова вест да је бензин поскупео за један динар, али то је било нужно. Јер, када негде смањујете доприносе и порезе, морате одмах тражити варијанту да то надокнадите.

Оно што губите на једној такси, на једном порезу, на једном доприносу, морате негде друго надокнадити. Ми смо, заправо, ишли сада на неко уравнотежење пореских обавеза. Они који више троше бензин, значи имају нешто више новца, па могу и више да плате држави.

Водитељ: Користе они бензин и у пољопривреди, али нема везе, мало се ућари.

Др Шешељ: Добро, мало се користи бензин у пољопривреди. Углавном се користи нафта, а сада ту цену нафте чувамо, чврсто је држимо под контролом.

Водитељ: Добро, то би било добро, јер за сада, рецимо, наши барем тврде

да чак не могу да добију ни литар нафте ако је унапред нису платили, а цене осталих енергената иду даље.

Др Шешељ: Само се диже цена бензина сада овом одлуком, а нафту сигурно нећемо дирати. Ако неко чува нафту и неће да је испоручи, то чини из спекулативних разлога можда очекујући повећање цена. Али, ми смо ту чврст став заузели.

Није време за либерализацију цена

Водитељ: Да ли у систему постоји начин да се то спречи?

Др Шешељ: Постоји само један лек - потпуна либерализација цена. Али, у садашњој економској кризи и социјалној беди ми не смемо ићи на либерализацију. Нама ни спољни зид санкција још није укинут. Ми морамо једно дуже време држати под контролом основне цене.

Донели смо данас одлуку да се са система контроле скине нека роба, али то је нека техничка роба која не утиче директно на пораст трошкова живота, тако да смо то могли да урадимо. Али, основна роба која утиче на животни стандард грађана мора неко време остати под контролом. То је сада нужда.

Бољи дани за сељака

Водитељ: Ево, видите, имам ту низ питања, будите добри, мораћу да их преведем. Углавном сте већ одговорили. Питање: Шта господин мисли о купној политици која је, некако, сељака довела на просјачки штап, који само трпи?

Др Шешељ: Сељак је пола века био жртва и режима и једне лоше политике. Сада треба да учинимо све што је у нашој моћи да опоравимо сељака, да му створимо услове да он оствари акумулацију. Сад сељак ради без икакве акумулације.

Водитељ: Ево, сељак из Пивница, Пивнице су познате по производњи стоке, меса, па онда из Петровца. Питање: Када ће држава да подигне стандард грађана и сељака? Када ће се почети поправљати?

Др Шешељ: Ево, већ смо почели нешто да радимо. Ја се највише бојим претераних очекивања. Бојим се очекивања да смо у стању преко ноћи да квалитативно променимо живот у Србији. То, једноставно, није могуће. Али, идемо мало по мало и мислим да је важно да идемо у добром правцу. Ово обарање стопе доприноса и пореза на плате говори да смо тако кренули. Сада, народ ће да одлучује колико смо у томе успешни, колико не. Ми опет идемо пред суд народа.

Следећи избори су за нас суд народа. Ако будемо успешни, ако народ осети одређено побољшање, указаће нам поново поверење. Ако не будемо успешни, народ ће тражити неког другог коме ће указати поверење.

Водитељ: Рецимо, пензионери из Новог Сада. Интересантно је ово питање: докле ће пензионерима да обустављају пензије на рачун неких комуналних предузећа? Кажу, ми смо већ једном плаћали порез на те наше пензије.

Др Шешељ: Ја не знам како обустављају пензије на рачун комуналних предузећа.

Водитељ: Не знам, можда то није тачно. Можда га ја нисам чак ни добро превео. Али, кажу - да, за рачун комуналних предузећа: Градска чистоћа.

Др Шешељ: То први пут чујем, морам признати. Наше пензије касне око два, два и по месеца. Земљорадничке пензије касне седам месеци. Дечији додаци касне годину дана. Шта је сада наш први циљ?

Наш први циљ је да у току ове године обезбедимо исплату 12 пензија, 12 дечијих додатака, минимум. То је наш циљ за ову годину. Ако кренемо озбиљније у процес приватизације и ако Контакт група одустане од ових нових санкција, забране инвестиција у нашу земљу, ми планирамо да продамо један број већих фабрика, да дођемо до свежег новца, а да тај новац онда искористимо да решимо ове заостале државне обавезе, и пензије и дечије додатке и стару девизну штедњу и све оно што држава кад тад мора да исплати својим грађанима.

Приватне банке и хипотекарни кредити

Водитељ: Сада, ако се слажете, једно друго питање које смо, на неки начин, припремили ми. Ради се о банкама, о банкарском систему. Било је о томе говора, рецимо, да камата за прошлу годину, 1997., била је на месечном нивоу око 8%. На годишњем нивоу, то значи око 150%.

Инфлација се исказује 10%. Значи, грешке су велике у нечему другом, можда, али су врло осетљиве, јер приликом узимања кредита, банке се правдају да су камате велике зато што неки не враћају кредите. Неки чак не враћају ни камату на кредите. Да ли постоји начин, да се на неки начин доведе у ред читав банкарски систем и да ли то значи да држава добро функционише, ако банке не функционишу добро?

Др Шешељ: Нажалост, ми још немамо банкарски систем. Све док су банке у друштвеној својини, оне нису банке у правој смислу речи. Банке имају смисла само ако су приватне банке.

Само ако послују по тржишним принципима. Када бисмо ми успели да приватизујемо банкарски систем, онда би каматна стопа веома брзо падала. Онда би се банке отимале која би нашла привредног субјекта коме ће дати кредит, да позајми паре, а да се паре враћају уз камату.

Имамо сасвим накарадну ситуацију. Али, шта то даље подразумева? Бесмислено је кад банка даје кредит фирми у друштвеном сектору. То је бе-

смислено. То је, као када ви из једног цепа пребаците новац у други цеп. А, шупаљ, не знате који вам је шупљији. Значи, папирима све затварате, а новац пропада. Шта је потребно нашем банкарском систему? Прво, да имамо савремене модерне банке у приватној својини, које ће зависити од услова на тржишту.

И, потребно је до краја да извршимо приватизацију у привреди и само приватници да могу да узимају кредите, а да кредити буду хипотекарни. Сваки приватник својом имовином гарантује уредно враћање кредита. Само на тај начин можемо да оздравимо банкарски систем. Сетите се 1994. године, када је уведен нови динар. Из примарне емисије милијарда нових динара је била уложена у кредитну политику, у кредитирање друштвених фирми. Та милијарда динара није враћена. На томе је одмах пао нови динар.

Динар спорије пада

Водитељ: Још увек пада.

Др Шешељ: Па, још увек пада, али не том брзином. Ево, откако је извршена девалвација држимо под контролом динар. Динар ће остати на овом курсу све док не почне Народна банка да доштампава новац. Ми се трудимо да до новог доштампавања новца не дође.

Водитељ: Да ли Влада држи ситуацију у рукама да до тога не дође? Да се, рецимо, не инвестира у те шупље цепове.

Др Шешељ: До сада држи. Али, увек постоје они који вуку за рукав и траже паре. Ми нешто пара дамо, за неке потребе, за нешто што је неподношљиво тешко, што треба, на неки начин, одржати у животу. Имамо читав низ фирми, рецимо, ови испоручиоци гаса, продају гас испод цене. Јефтиније се гас продаје у нашој земљи, него што га купујемо у Русији и то за десетак пара по кубном метру.

Сада држава размишља, ако нагло дигнемо цену гаса, можемо комотно затворити неке фабрике чији је то основни енергент. Шта то подразумева? Онда би огроман број радника отишао на улицу, не би имао од чега да живи.

Ми сада вештачки држимо под контролом и ту цену гаса. Намерно га продајемо испод цене не би ли колико толико задржали ту производњу.

Водитељ: Али, око цена се појави проблем.

Др Шешељ: Ја се са тим слажем. Али, да бисмо све то исправили, ми морамо имати велику количину свежег новца. Прошле године Србија је имала милијарду и пет стотина милиона марака свежег новца. Један део од тог новца је отишао у пензијски фонд, а један део новца је отишао у ове кредите.

Шта се онда десило? Једна трећина фирми није у стању да врати кредите. У питању су друштвене фирме. Када дођете у такву ситуацију, онда се поставља питање, да ли код нас уопште

постоји кредитна политика. Шта то значи дати нешто на зајам, а онда тај коме сте дали зајам, не враћа.

Некад треба продужити рок. Ја сам увек зато да се рок продужи добрим успешним перспективним фирмама, поготово онима који имају нешто дужи циклус производње од онога на који су рачунали људи који су располагали новцем из Фонда за развој. Међутим, имате фирми које никада нису у стању да то врате, које су појеле супстанцу.

Чим су дошли до тог новца, поделили су плате, плате су некада заостајале по три месеца, некада по шест месеци, нису ништа уложили у производњу и опет су у истој ситуацији у којој су биле. Ако ми убрзамо процес приватизације и ако идемо, прво, на приватизацију оних фабрика које имају прођу на светском тржишту, за које се могу наћи инвеститори, из тога извучемо озбиљну количину новца, онда ћемо ми имати за све друге потребе.

Редовно до пензија

Водитељ: Наши пензионери, а и ја сам један од њих, питају Вас: кажу, док господин Шешељ није постао члан Владе, обећавао је да ће најпре да реши ситуацију пензионера.

Др Шешељ: Ја сам задржао то обећање.

Водитељ: Значи, задржали сте то обећање.

Др Шешељ: Наравно. Грозничаво радимо на решавању тог проблема. Успе-

ли смо, морам признати, тешком муком, али смо успели да измирујемо редовно пристигле пензијске обавезе. Рекао сам на почетку емисије, циљ нам је да ове године буде сигурно 12 пензија.

Сутра почиње исплата другог дела за фебруар. Новац је обезбеђен. Али, сваки пут са тешком муком. Никад га нема у Фонду довољно.

Водитељ: Сви се ми плашимо за то.
Др Шешељ: Знате зашто? Зато што велики број фирми не уплаћује пензијско и здравствено осигурање.

Водитељ: Зар није Влада у стању да нађе начин, да примора.

Др Шешељ: Да тучемо директоре, не вреди. Не вреди, нема пара.

Максимално у борбу против криминала

Водитељ: Чекајте, имате једну другу ствар. Рецимо, имате богатих директора, сиромашних фирми. Да ли је Влада спремна да се са тим суочи?

Др Шешељ: Спремни смо да уђемо максимално у борбу против криминала. Та борба траје.

Видите, ухапшен је директор Дуванске индустрије Ниш, ухапшен је Ненад Ђорђевић, бивши директор Републичког фонда здравственог осигурања. Дакле, гонимо сада најкрупније лопове. Не можемо одједном ни све лопове да похапсимо.

Водитељ: Нема довољно затвора.
Др Шешељ: Нема ни довољно затвора, то је чињеница. Али, кренули смо и то кренули смо од главе.

Неће се у бесцење ништа продавати

Водитељ: Надајмо се.

Др Шешељ: Да. Да ли ћемо у томе истрајати, остаје такође да се после види. Али, истрајавамо још увек. Недавно је дошло до тог повећања од 5,5% пензија. Значи, први део за фебруар је исплаћен, повећано је за 5,5%. То је ипак нешто значајно у овој садашњој музици у којој се налазимо.

Како мислимо да извршимо надокнаду заосталих пензија? Ево једне варијанте. Дошла је код мене једном делегација пензионера и ја сам изложио ту варијанту.

Рекао сам који су проблеми и шта је услов за ту варијанту. Они одмах изјавили како сам обећао, као да ће то сутра бити. Ако идемо сада у приватизацију једног већег броја фабрика, рецимо, продамо неколико фабрика за милијарду марака, онда бисмо тих милијарду марака одмах уложили у електропривреду. Дотрајали су капацитети за производњу електричне енергије, непоходан је ремонт скоро свих термодинамичких, многих хидроцентрали, преносна мрежа је у лошем стању итд.

Морамо нове површинске копове угља да отварамо и сл. Дакле, милијарду марака да уложимо у електропривреду, да се она добро опреми, да се опорави. Ми са нашим капацитетима можемо бити главни извозник струје у Европи. Онда, да пензионерима на име заосталих пензија издамо бонове, да породицама са децом заостали дечији додатк исплатимо боновима за струју

Влада ће све учинити да се пензије и дечији додаци редовно исплаћују

и да ти бонови буду на име, да може платити онај на чије име гласи, или чланови његове најуже породице.

Дакле, чланови домаћинства. Да они могу сервисирати наредних три, четири, пет месеци, да могу сервисирати своје обавезе према електропривреди и да за то користе заостале плате. Знате, једним потезом чинимо две добре ствари: концентришемо новац у електропривреду.

Није добро када се добије једна количина новца, да се он развучи на разне стране. Онда се ништа не постиже. Али, рецимо, прву озбиљну количину новца да концентришемо на електропривреду, а да затворимо заостала дуговања. Јер, отприлике, око милијарду марака држава дугује на име заосталих пензија и заосталих дечијих додатака, око 6 милијарди динара.

То би била једна варијанта. О њој интензивно размишљамо, грозничаво тражимо купце за неке привредне капацитете.

Водитељ: Можда, значи, да онда јефтино нудимо, ако смо грозничави.

Др Шешел: Не значи да јефтино нудимо, тражимо опет по некој реалној цени. Нећемо у бесцење ништа да продајемо.

Тражимо купце са одређеним бонитетом, купце који могу да гарантују да озбиљно улазе у тај посао.

Водитељ: Да ли су то купци који, рецимо, гарантују да ће запослити нашу радну снагу, а не да купе....

Др Шешел: Имамо мађарско искуство пред собом. Знате, Мађари су у првим фазама приватизације направили грешку, јер су ишли на максималну продају фабрика и многе западне фирме купе мађарску фабрику, затворе је, њене погоне претворе у складиште и довозе робу из Аустрије, Немачке итд.

Водитељ: Онда, нити грађани добију, нити држава добије.

Др Шешел: Јесте, јесте. Гуше само конкуренцију. Ми то нећемо. Један од првих услова при уласку у озбиљну приватизацију ће бити да купац гарантује да неће смањити број запослених радника у фабрици. Ако кренемо, на пример, у приватизацију цементара, то мора бити услов. Ако кренемо у приватизацију још неких фабрика.

Водитељ: То вреди и за наше купце и за стране купце?

Др Шешел: То вреди за све купце.

Водитељ: Ми не можемо побећи од неких ствари, у пољопривредном смо крају.

Др Шешел: Нећемо да бежимо.

Сладолед као седам кила кукуруза

Водитељ: Како господин Шешел komentарише ситуацију (пита један деда) када један сладолед кошта колико седам килограма кукуруза? То смо већ, отприлике рекли, али да човек буде миран.

Др Шешел: На други начин ми смо одговорили на то питање. То је нешто

што је страшно и неподношљиво у озбиљној економији.

Водитељ: Или, из Петровца, Виктор Савић пита у вези дечије заштите. То смо већ рекли. Постоји бар неки конкретни план, шта и како. То сте већ рекли.

Др Шешел: Мислим да би то свакој породици много значило, породици која има децу, која би требало редовно да прима дечије додатке. Када им одједном 12 заосталих дечијих додатака измиримо кроз бонове за струју....

Водитељ: Макар и то.

О старој девизној штедњи

Др Шешел: То је нешто значајно. То је конкретан један трошак који мора да се плати. Сада, ако би ми продали неке фабрике за милијарду марака, а директно овамо исплатили новац, ми не бисмо постигли економски ефекат. Значи, вештачки га усмеравамо само у једном правцу према електропривреди.

Имамо конкретан економски ефекат, а с друге стране, један велики баласт смо скинули са државне грбаче, значи, једну државну обавезу измирили. Ми кад тад морамо то измирити.

Ми сматрамо да је то приоритет у измиривању државних обавеза. Прво, да измиримо заостале пензије, заостале дечије додатке и онда илему на стару девизну штедњу. Ево, данас смо на Влади прихватили предлог Савезног закона о старој девизној штедњи. Ту је потребна сагласност и Народне скупштине Србије. То ће бити 26. маја на дневном реду и у јуну месецу Савезна скупштина треба дефинитивно да изгласа тај закон.

Водитељ: А то ће значити у пракси, будите добри, објасните нам?

Др Шешел: То ће у пракси значити да се одређују извесни рокови. Неки рок од 12 година да се у потпуности врати стара девизна штедња и то није сад оно што ће много обрадовати људе.

Људе ће, пре свега, обрадовати могућност да многе ствари купују, многе ствари плаћају старом девизном штедњом.

Водитељ: Нека и то.

Др Шешел: И, то је нешто. Сада не постоји та могућност. Сад не можете ништа да платите старом девизном штедњом. Овим законом отвориће се могућност да се нешто плати.

Ко жели, може на тај начин да дође до одређеног материјалног добра, јер држава задуго неће имати довољно девиза да то у новцу исплати. Ако ми кренемо озбиљније у приватизацију наћи ћемо следећи пут да дођемо до озбиљне суме новца, па да уложимо у путеве.

Старим девизним штедишама омогућавамо да старом девизном штедњом купују бензин, нафту. То је иста варијанта. Може вам то сада изгледати мало и смешно.

Водитељ: Не, није смешно. Обично се ради о сиромашним људима којима

не треба бензин. Али, добро, даће унучима бензин.

Др Шешел: То је једна могућност. То није сада обавеза да сви купују нафту и бензин. И, онај ко може да купи за стару девизну штедњу бензин и нафту, знате, он га купи, па га комшији прода за динаре.

Постоји нека варијанта. Ми, опет, идемо са концентрацијом новца у путеве. Сада треба да радимо и другу траку ауто-пута према мађарској граници, треба да градимо ауто-пут према бугарској граници, треба од Лесковца према македонској граници. У даљем неком изгледу је ауто-пут од Београда до јужног Јадрана.

Сада се ради на пројекту, већ је потписан уговор о изради пројекта за тај ауто-пут. Наравно, ту без страних лиценци и концесија неће моћи нешто озбиљно да се уради. То је већ велика инвестиција. Али, ово према бугарској граници и према македонској граници није толико тешко. То може у релативно кратком времену да се уради.

Боља противградна заштита

Водитељ: Још једно питање. Видите, ово наше подручје је прошле године страдало од леда и људима је обећано да неће плаћати порез. Међутим, наши људи су иначе познати - Милан Тодоровић из Кулпина, на словачком језику је написано, имао је велике штете. Обећао му је да неће плаћати порез, али га је он као одговоран човек платио на време.

Сада је проблем како да му се то бар пролонгира, оно што је платио, не да му се опрости, него да му се пролонгира, да не мора да плати ове године.

Др Шешел: Да се отпишу пореске обавезе из 1994. и 1995. године. Онај који је платио, урачунаће му се за ову и за наредну годину.

С друге стране, то сутра можете читати у штампи, данас је Влада и ту одлуку донела. Имали смо дневни ред од 16 тачака, данас смо донели одлуку да делом новца из буџета, а делом новца из аграрног буџета финансирамо противградну заштиту у Војводини, на територији целе Војводине.

Водитељ: Да ли је до сада Војводина запостављана? Јер, Војводина је ипак пољопривредно подручје.

Боље најгора приватизација него никаква

Др Шешел: Не знам да ли је и та одлука данас на Влади донета. Сутра ће у штампи сигурно бити.

Водитељ: Мислим да је то значајно питање, јер нас доста погађа, додуше, мање него град.

Др Шешел: Неупоредиво је јефтиније да држава, ако треба, и комплетан новац да за противградну заштиту, него да изложи сељаке огромним ризицима, уништењу летине, па после мора на неки начин да помаже и да ту штету вали.

Водитељ: Следеће питање би била приватизација. Око приватизације смо доста рекли. У садашњим условима, када би се тако радило, ми, у ствари, и даље развијамо друштвену својину, а не приватну.

Др Шешељ: Морам признати да ми имамо један врло компликован Закон о приватизацији, Закон који ће се тешко примењивати у пракси. Сада тражимо варијанту на неким поправкама да поједноставимо ту процедуру.

Полазим од претпоставке да је и најгора приватизација боља од никакве. Најгоре је да остане друштвена својина. Друштвена својина нигде на све-

јетиније да их купе. Са тим се суочавамо.

Водитељ: И, још једна ствар, врло интересантна за овај наш случај. Ми смо, рецимо, информативна кућа, приватна и нисмо приватна. На који начин остварити ту приватизацију.

Др Шешељ: Како мислите, приватна и нисте приватна.

Водитељ: Рецимо, приватни јесмо, али не може се, рецимо, бити велика телевизија приватна. Како, на који начин? Јер, у пракси нико не жели да се одрекне могућности да утиче на програмску политику, а програмску политику у нашим, поготову државним

То подразумева извештај ризик. Ако имају добар програм, ако имају висок степен гледаности, ако имају добру покривеност рекламама, опстаје. Ако нису квалитетне, ако нико није заинтересован да рекламира, пропадне. Ту је тржиште немилосрдно.

Оно што треба држава да уради, то је да подели те фреквенције по одређеним критеријумима, дакле, на централне, регионалне и локалне, да их подели напокон, али због обарања Владе мало ће да касни.

Скупе фреквенције

Водитељ: Хоће ли се та Влада оборити?

Др Шешељ: Волео бих да се обори. Крајње је време да се та Влада обори, није баш била добра и успешна. И, наравно, мораће држави да се плаћа извесна такса за коришћење фреквенције.

Ово што се чуло и објављено у "Савезном службеном листу", Савезна влада је велике износе одредила за те фреквенције. Ми ћемо се залагати да се ти износи битно смање. Износи морају да буду толики да држава има конкретне користи, јер фреквенције су државно добро. То је као природни ресурс, као рудник, као река, као шума итд.

Али, не сме да буде превисоко да се приватни сектор дестимулише од отварања локалних радиотелевизијских станица.

Треба да буде управо толика цена да обезбедимо висок степен интересовања како би се обезбедила апсолутна покривеност комплетног простора. Дакле, коришћење свих расположивих фреквенција а да и држава значајну суму новца на тај начин извуче и искористи за своје потребе.

Пошто је овде реч о савезној држави, ми имамо рецимо буџетску наплату за прошлу годину нешто око 86%. То је један начин да се поправи буџетска наплата.

Водитељ: Рекли смо о девизној штетњи, када ће банке репрограмирати кредите - за 10 година, када ће деблокирати рачун пољопривредним организацијама.

Др Шешељ: То је већ урађено. Недавно је Савезна скупштина - ту смо имали доста примедби, око милијарду и петсто милиона динара је отписано, а отприлике у истом том износу је претворено у јавни дуг федерације.

То није било само за пољопривреду. Ту је било и за електропољопривреду. За неке туристичке организације, али реч је заиста о огромној суми новца, то је пола милијарде марака.

Пензионери и бензин

Водитељ: Имамо нека радничка питања - радник из Руме, то је село до Новог Сада пита - докле ће радници добијати по 200 динара, а струја, вода и комуналије коштају преко 600 динара?

Др Шешељ: Проблем је фирми које нерационално послују, па радници при-

Тачно је да су плате у Србији мале, али опрема за електропривреду набавља се у иностранству, за девизе

ту не постоји. Не може опстати у економским условима пословања. Ако се не проводи приватизација, друштвена својина се ипак приватизује кроз криминал.

Закон о информисању

Боље је да ми приватизујемо на законском регулисан начин, него да се криминалним махинацијама то уради. Непрекидно се врши одлив друштвене својине у приватне руке кроз неправноправне уговоре, кроз пљачке, кроз проневере.

Има много директора у друштвеном сектору који намерно упропаштавају своје фирме да би могли што

кућама води власт, без обзира која.

Др Шешељ: И ја и странка којој припадамо сматрамо да све, осим централне државне телевизије и централног државног радија, мора бити приватно. У питању је нови републички Закон о информисању.

Водитељ: Пре годину дана смо га добили.

Др Шешељ: Није усвојен никада. Била је велика галама, али никада није усвојен.

Водитељ: Боље што није.

Др Шешељ: Мислим да ћемо имати један врло либералан Закон о информисању. Зато смо да све локалне и регионалне и централне телевизијске и радио станице буду приватне.

ме само оно дакле, што је држава загарантовала да морају примити, чак се на то не плаћају ни доприноси, ни порези.

То је 200 динара. Од 200 динара буквално не може ништа да се уради. То је разлог више да пожуримо са приватизацијом.

Водитељ: Већ је реаговање на вашу изјаву. Бензин је коштао 3,10 пара. Сад је повећана цена на пет динара. Један динар иде пензионерима а 30 пара у државну благајну.

Од тога пензионери нису добили ништа. Где је тај један динар пензионерски?

Др Шешељ: Рекао сам недавно да смо имали повећање пензија 5,5%. То је мало повећање, али једноставно није у том тренутку могло више. У перспективи морамо ићи на већа повећања када ћемо бити у стању, то ћемо да видимо. Око повећања цене бензина сам објаснио.

Зејтин у шверцерским каналима

Водитељ: Има још једно интересантно питање - зашто у Војводини у трговини нема јефтиног војвођанског уља а у Београду га има?

Др Шешељ: Зато што се много шпекулише уљем. Шверцерски канали су много развијени и много више се на нашем тржишту, неупоредиво више се на нашем тржишту уља прода него што је годишња потрошња у целој Србији.

Шта се онда дешава? Иду шверцерски канали према Косову и Метохији, према Албанији, иду шверцерски канали преко Републике Српске према муслиманско-хрватској федерацији и наше уље се продаје испод цене.

Продаје се по бенифицираним ценама. На тај начин се странци дочепају нашег јефтиног уља. Ми морамо под хитно пресећи те шверцерске канале.

Водитељ: И, куповаћемо наше уље јефтине у Мађарској него код нас.

Др Шешељ: А, изгледа да хоћемо. Бенифициране су цене. Шверцерски канали се максимално развијају. Морамо зауставити тај шверц.

Водитељ: Господине Шешељ, будите добри и немојте се изненадити, али имате поново једно питање за вас...

Др Шешељ: Зашто бих се изненадио.

Нема бесплатне демократије

Водитељ: Да објасните значај речи "демократија" и каква је то демократија кад грађанин мора да плаћа излазак из сопствене државе, скупо, па и за аутомобил и за свако лице у аутомобилу?

Др Шешељ: У свакој демократији се нешто плаћа. Плаћају се порези, плаћају се таксе, плаћају се доприноси за разне врсте обавезног осигурања, било социјалног, здравственог, итд. У свакој демократској држави се плаћа. Постоје три врсте дажбина.

Водитељ: Да ли се ви слажете са овим да се плаћа?

Др Шешељ: Објаснићу вам.

Водитељ: Мислим да сте чак једном напали ту политику.

Др Шешељ: Колико се плаћа - онолико колико је потребно да се подмири буџет и да се подмире фондови, а сад како ће се плаћати, то сам вам показао на примеру обарање стопе доприноса и пореза на плате.

Чим нешто оборите, морате тражити неку другу варијанту да то надокнадите. Ту вам је онда на располагању бензин, цигарете, нешто што се сматра луксузном робом.

Ми можемо сада одмах укинути - то је савезна власт потписала - таксу на излазак из земље и истог момента морамо тражити коју ћемо нову дажбину увести, односно где ћемо повећати таксу и порез да надокнадимо те паре.

Водитељ: Држава ће узети оно што јој припада.

Др Шешељ: Мислим. Они који путују у иностранство, ипак имају нешто новца.

Водитељ: Или, одлазе да створе новац?

Др Шешељ: Или одлазе да створе новац. Ако одлазе да створе новац, а увезу робу и не плате царину, то је такозвана сива економија. Нешто зараде а не плате никакву дажбину држави, па нека плате бар тај износ, то је негде око 100 динара.

Водитељ: Чак и не знам.

Др Шешељ: Од прошле године нисам путовао у иностранство, па не знам тачно колико, али то нешто плате, што дођу са коферима и што неку робу продају.

У коштац са сивом економијом

Водитељ: И, данас је пијачни дан у Бачком Петровцу, па је полиција интервенисала. Људи су бежали.

Др Шешељ: Увек та полиција интервенише. То се и у Београду дешава. Шта је наш циљ. Наш је циљ да створимо услове да се потпуно изгубе сива економија. Кад је можемо избећи, онда кад фабрике буду нормално радиле.

Сада су људи просто принуђени да се сналазе. Али не верујем да сада полиција све плени. То би било глупо и то би било непромишљено. Не знам ко би издао такав налог.

Шта полиција плени? Полиција плени сасвим конкретну робу. Сада нас највише угрожава илегална трговина дувана.

Прво, шта се ту ради? У нашој фабрици у Нишу, толико су развијени ти шверцерски канали, долазе купци на велико, је ли тако?

Долазе купци из трговачке мреже. Одмах плате комплетан износ. У фабричком кругу плате све обавезе држави, акцизе, све остало. Све плате и износе цигарете. Кад све то плате и кад се обрачуна просечна маржа, цена цигарета би требала да буде, просечна цена -

4 динара по пакли. Када све то плате и имају економску рачуницу.

Међутим, једноставно не пуштају то у продају, већ складиште и чекају повећање цена, или пуштају на илегалан начин па цена достиже 7 динара по пакли.

То је уобичајено. Ја нисам пушач, па ме то много не тангира али сам се заинтересовао и пронашао отприлике, какав је тај систем малверзација. А, цене увозних цигрета су отприлике 12 динара по пакли, прате курс од две марке.

Шта се ту још дешава? Преко Црне Горе нам долазе шверцоване стране цигарете, сумњивог порекла. Имате потпуно оригинално паковање, го сад више није тешко јер је толико штампарска техника напредовала, да можете какву год етикету штампати, да можете то на врхунски начин опремити.

То је врло једноставно и чак је јефтино. Добијете лош дуван у цигаретама, које изгледају као најквалитетнија и најскупља светска марка. Ко ту екстра профит остварује? Наши људи који су нешто имућнији, па пуше рецимо "малборо", често налете на фалсификовани малборо. И, то нам се дешава на тржишту.

Морамо ту производњу цигарета што пре довести под контролу као и дистрибуцију цигарета. Шта се даље дешава? Код трговине цемента - појављује се права цементска мафија. Беоцин испоручи цемент. Испоруче друге цемента. Имамо четири цемента у Србији.

Сад је цена још под државном контролом. Тражимо варијанту како то све да регулишемо. То је ниска цена. Монополисти купе, одједном купе све и износе.

Водитељ: И у трговини га нема.

Др Шешељ: Нема у трговини. Изнесу у нека своја складишта и онда продају за девизе, продају по скупој цени. Велика је потражња у Србији.

Водитељ: На пијаци су данас растерали људе који продају рецимо - гаће. А они који продају вагонске количине цемента...

Др Шешељ: То је ипак претеривање - растеривање људи који продају ситну робу и тако таље. У свакој држави на свету постоје буљве пијаци, где се продаје све и свашта.

Шта је за нас проблем као државу - то је што долази до продаје техничке робе у већим количинама, шверца цигарета и шверца монополских производа на којима све државе света остварују велику наплату пореза и такси.

Водитељ: Али, испада да је далеко скупље истеривање правде против сиве економије за ово ситно него за оно крупно.

Др Шешељ: То је тачно. Морамо да се концентришемо на прогон крупних мафијашки.

Морамо да уништимо цементску мафију, дуванску мафију и све остале мафијашке групе које се појављују захваљујући монополском положају, захваљујући увозно извозним контингентима.

нтима и тако даље. Имамо мафију увозника вештачких ђубрива.

Зато наши сељаци неупоредиво скупле плаћају вештачко ђубриво него што је просечна цена у Европи.

Водитељ: Шта ће кад немају кад им треба.

Др Шешељ: Да, да. А, онда се вештачки стварају несташице. Наше фабрике нису у стању да рационално производе. Имају недостатак сировина, имају недостатак почетног капитала. Имамо фабрику у Панчеву, Суботици, "Зорку" у Шапцу, Прахову.

То су четири наше најзначајније фабрике вештачког ђубрива. Свака је у проблемима. У великим проблемима. Само приватизацијом можемо разрешити те проблеме.

Дакле, када дођу заинтересовани страни инвеститори, који би увели страну технологију, уложили почетни капитал, они би после остварили солидан профит, а и нама би омогућили да радници примају нормалне плате и да се

тржиште задовољи потребним количинама вештачког ђубрива.

Пошто те фабрике нису у стању да остваре довољну производњу, Савезна влада је одредила увозни контингент. Да бисте учествовали у том контингенту у ситуацији сте да тражите везу, да подмиђујете овог, оног чиновника и тако даље. На врло сумњив начин се долази до учешћа у контингенту. Где год имате могућности привилегије...

Влада спремна за укидање контингената

Водитељ: То је прописала Влада.

Др Шешељ: Јесте, али то морамо да мењамо што пре.

Водитељ: Неспремни смо за то.

Др Шешељ: Републичка влада је начелно спремна да се иде на укидање контингената. Сада морамо конституисати нову Савезну владу - у каквом саставу,

видећемо. Ако у понедељак падне ова влада, иде процес преговора, договорања, да видимо.

Док сам жив ја ћу се борити против монополизма конпингената. Свестан сам апсолутно колико је то зло за једну економију.

Стоп увозу бофл робе

Водитељ: Наши стручњаци тврде у нашој кући, да је то за нас нешто страшно.

Др Шешељ: И када сам био опозиционар и сада када сам припадник владајуће партије, исти став имам о томе.

Водитељ: Узмите пример моје куће у којој радим. Наш бачки хмељ, то су углавном наше сорте, углавном су то дали радници и стручњаци Института који је у оквиру Пољопривредног факултета, али тај Институт је никао овде у центру хмељарства. Ми се носимо тиме што смо ваљда први почели да производимо хмељ.

Стручњаци кажу да је тај хмељ најбољег квалитета, само чешки и нешто словеначки могу да му буду равни. Ми смо то извозили за добре паре.

У овој ситуацији тврде, да би били конкурентни на светском тржишту, али имамо проблем јер смо ми увезли лош хмељ, наша држава је увезла тај лош хмељ, који је далеко јефтинији, можда чак и сумњивог квалитета по здравље, ваљда из Украјине.

Како је могуће да се деси да се за то дају скупе девизе, а ми можемо извозити и под овим условима и зарађивати девизе.

Сав хмељ се и иначе прерађује, и увек се прерађивао овде у овој просторији где нас двојица сада седимо. Да ли постоји начин да се те ствари спрече. О томе мора да се размишља, јер вероватно сличних случајева има и у другим срединама где се нешто друго производи.

Др Шешељ: Ми морамо имати бољу инспекцију увезене робе. Не смемо дозволити да се увози роба лошег квалитета, која је опасна за здравље људи. То мора на граничном прелазу да се контролише.

Наравно, не можемо спречити да се увезе роба лошег квалитета, ако није затрована, ако није озрачена. Онај ко увози може то да види, али некоме је потребан лош, а некоме је потребан добар квалитет, али увек мора да постоји декларација и мора постојати гранична контрола.

Постоји гранични систем који мора да стимулише увоз свих роба које ми сами можемо да произведемо. Код питања хмеља царинска стопа мора да буде толика да се код нас не стварају услови за неку претерану цену, да се наши произвођачи осете апсолутно сигурним да ће њихова цена увек бити конкурентна увозној.

Царинска стопа мора да буде и толика да заштити домаћу производњу, да не тера наше произвођаче да производе по цени нижој од цене коштања.

Словаци имају могућност наставе на матерњем језику и они је, за разлику од Шингара, користе

Значи, ту увек држава мора да реагује благовремено и да прилагођава те царинске тарифе.

Код нас то није рађено. Код нас се једном донесе царинска тарифа, тарифни законик и о томе више нико не размишља. То је оно што је неопходно да се уради. Неопходно је да урадимо и неке друге мере. Рецимо, код нас је производња шећера веома скупа.

Народ се љути, неће шећер жути

Наш шећер не може да буде конкурентан на светском тржишту. Може ако држава субвенционира па га продаје испод цене коштања код нас. Тада код нас долази до увоза конзумног шећера, што је погрешно. Рецимо, ове године је само 65 хиљада хектара површина засејано шећерном репом. Да ли сам у праву, да ли Ви можда знате, пошто сте ближи пољопривреди?

Водитељ: Не знам тачно.

Др Шешел: То није довољно и очигледно је да ћемо морати да увозимо. Зар је паметно да увозимо конзумни шећер а имамо толико шећерана?

Треба да тражимо варијанту и да подстакнемо увоз жутог шећера који је неупоредиво јефтинији, да наше шећеране имају шта да прерађују. То је онда исплатива прерада.

Значи, веома је велика разлика између цене жутог и конзумног шећера а нашим шећеранама се и те како исплати да прерађују жути шећер.

Водитељ: Жути шећер је чак и здравији, тако кажу.

Др Шешел: Добро, али народ није склон да га користи. Чак ни у кафу народ није спреман да ставља тај жути шећер, навикао је на бели.

Знојем и до рода и до наплате

Водитељ: Интересантна ствар, шећерна репа још није плаћена, људи немају пара.

Др Шешел: Та примедба је дата у Савезној скупштини, када су доношена ова два закона, Закон о отпису кредита пољопривредним произвођачима и Закон о претварању кредита из примарне емисије у дугорочни дуг федерације.

Ми смо нападали управо овим аргументима. Отписана су потраживања фирми, предузећа из сектора пољопривреде, која иначе откупљују од сељака. Питање је колико је која од тих фирми сељацима исплатила за сву преузету робу и за све преузете количине.

Водитељ: Изгледа да то није исплаћено.

Др Шешел: Знаш да није. Зато је требало тражити варијанту да се кроз овај систем обештете примарни пољопривредни произвођачи, они којима још нешто није исплаћено.

Неким није исплаћена шећерна репа, негде није исплаћена пшеница, негде кукуруз, негде соја, негде сунцокрет, негде месо итд. Увек у неком крају

Србије имамо жалбе сељака да им нешто није исплаћено.

Нема ниједног краја где је све исплаћено. Али, сељаци не знају унапред шта ће бити исплаћено а шта неће и увек је за њих лутрија, шта се одреде ове године да произведу, нису сигурни да ли ће то имати приоритет у исплати или неће.

Због тог смо морали да тражимо механизам да се заштите примарни произвођачи, да држава контролише да ли се њима уредно и на време плаћају обавезе од оних који преузимају уговорене количине или понуђене количине, а у сфери откупа се опет појављују монополи.

Монополи су највеће зло, када сељак не може да бира коме ће да прода свој производ. То је нешто најгоре. Због тога то морамо либерализовати.

Здравствени билтен

Водитељ: Могли би да пређемо на нека питања из социјалне сфере, на пример на питање здравства. Здравство је у критичном стању, лекова нема.

Др Шешел: Имамо највећи проблем са "Галеником". "Галеника" шпекулише са лековима и вештачки ствара несташице.

Сада је испоставила неки огроман рачун, тражи да јој се надоканди за последњих скоро годину, 80% додатно да јој држава плати за испоручене количине лекова, јер они се сетили да цене лекова прерачунавају у доларима или у маркама.

То једноставно нећемо да толеришемо. Можете очекивати да у најскорије време предузмемо неке мере према "Галеници", јер заиста је неподношљиво како се понашају на тржишту лекова.

Водитељ: Лекови су поскупели а и нема их.

Др Шешел: Вештачки се стварају несташице.

Плате мале, али зато касне

Водитељ: Просветни радници имају мале плате, добијају их са закашњењем.

Др Шешел: Данас смо обезбедили паре за плате просветним радницима. Ту је мука, јер држава има онолико пара да исплати пензије, плате у просвети, плате у здравству, плате државним чиновницима, колико наплати на име пореза и доприноса.

Ми сада идемо на смањење дажбина у једном сектору, негде морамо мало појачати, а да би смо за остале обавезе имали средства, да би то могли исплатити, морамо ићи убрзано у приватизацију, јер нема другог начина.

Нема тог пореза, нема тих такси и доприноса којима се може акумулисати довољна количина новца да се исплати све оно у чему каснимо.

Такса на бројило ефикасна

Водитељ: Наравно, нешто и на рачун Телевизије, мада изгледа да је питање мало и другачије постављено.

Чини ми се да Телевизија нема много вајде од тога што се за рачун Телевизије плаћа нешто заједно са рачуном за струју. Чак ни државна телевизија не плаћа своје раднике, а поготово не плаћа хонорарце.

Др Шешел: Мислим да се ту велика количина новца наплати сваке године на име те таксе на електрично бројило. То није лош систем. То је добар систем наплате.

Који је најбољи систем наплате - онај који гарантује да сви плате своју обавезу. Али, сложићу се са Вама да је превелики износ који се плаћа.

Водитељ: И да можда тај износ не иде у сврхе за шта је то и одређено.

Др Шешел: Иде, него је доста нерационално организована државна телевизија, има огромне баласте, има неке секторе који троше много новца. Рецимо, разметала се новцем, финансирала снимање неких филмова који ништа нарочито нису значили.

Сетите се, својевремено су неки финансирали Кустурићине филмове, који су и онако имали незапажен одјек, па су финансирали неке певаљке народне музике, њихове велике тираже.

Спонзорство на рачун пореских обвезника

Водитељ: Ми смо нација која је спремна за то да да све.

Др Шешел: Молим вас, онај ко хоће за то да да, нека купи у продавници, нека купи касету, нека купи ЦД, онај ко то жели, нека сам плати, а не да се то плаћа на рачун пореских обвезника.

Водитељ: Још нешто врло интересно (говор на словачком).

Др Шешел: Разумео сам, разумем солидно словачки језик, али нисам у стању да говорим.

Ми смо два веома блиска народа. У то сам се уверио и прошле године када сам боравио у Словачкој. Био сам први пут у Словачкој и све сам разумео, а и мене су разумели.

Нисмо ми за економску централизацију. Приватизација подразумева највећу могућу децентрализацију, али је ово питање погрешно постављено. Ваш гледалац као да је против Србије као централизоване државе, али је спреман на централизовану Војводину, што је погрешно.

Ми смо за што мањи степен државне контроле над економијом. Ми смо за либерални концепт економије, а потпуна приватизација економске сфере управо подразумева тај либерални концепт.

Ако је централизован систем наплате пореза, доприноса и такси, онда је он много јефтинији за народ, за грађане, него ако је децентрализован. Ако је децентрализован, онда ће Савезна скупштина да има једне пореске законе, Републичка скупштина друге пореске за-

коне, па ће Војводина да прописује законе, па општине.

Шанса у мањој пореској стопи

Водитељ: Хајмо да их организујемо на тај начин да не прописује свако своје.

Др Шешел: Управо то сада радимо. Сада идемо на кодификацију пореског законодавства. Све оно што је у надлежности Републике Србије, што је њена уставна надлежност, гледаћемо да у једном закону регулишемо, да поједноставимо пореско законодавство и да смањујемо пореску стопу, јер то је наша шанса, а у перспективи да повећавамо постепено број пореских обвезника.

Још једну ствар смо урадили, увели смо годишњи порез на укупан приход. Сви грађани који имају годишњи приход више од 72 хиљаде динара мораће да плаћају тај годишњи порез.

Водитељ: Добро нека плаћају.

Др Шешел: Ту улазе и плате. Наравно, треба да узмемо богатим а да смањимо дажбине сиромашнима.

Водитељ: Да ли ће то ипак бити нека уравниловка на одређени начин?

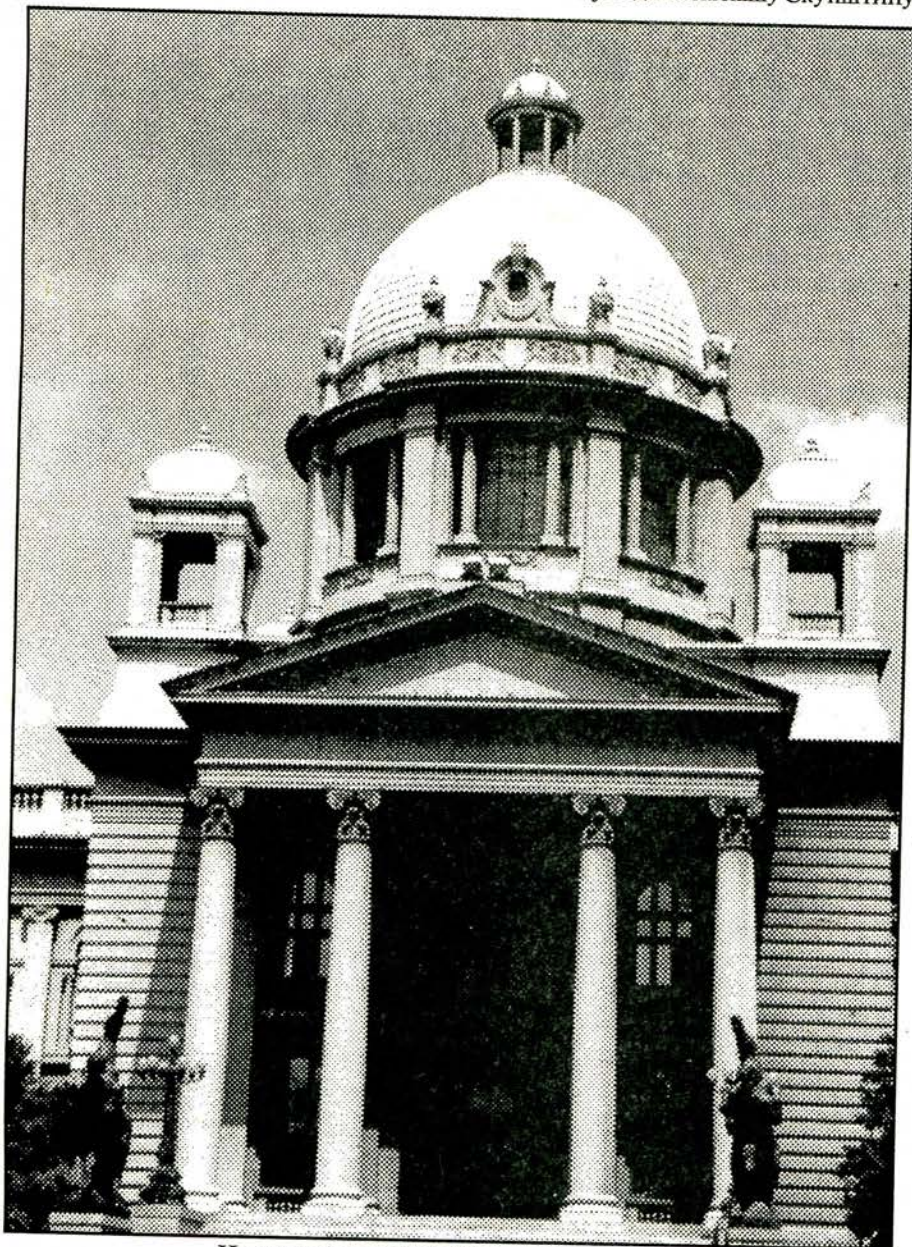
Др Шешел: Није то уравниловка. Молим вас то свуда у свету раде. То је и код нас некада постојало, па се већ 5-6 година не примењује, али сада смо то поново увели.

Водитељ: Некада сам и ја плаћао тај порез, али сада га више не плаћам.

Др Шешел: Ја нисам никада плаћао. Додуше, никада нисам имао толику плату, али желели би у перспективи да сви грађани имају толике приходе да свако плаћа порез, али када ћемо то постићи, то је ствар наших снова а не неке реалности у датом тренутку. Али, они који имају енорман приход, морају да плате.

Водитељ: Имам још једно интересантно питање.

Др Шешел: И то је саставни део овог закона који иде 26. на нашу Скупштину.

Исход избора у Црној Гори неће утицати на одређење радикала за заједничку државу

По питању избеглица, администрација спора

Водитељ: Гледалац моли господина Шешела да прокоментарише проблем државне припадности избеглица.

Др Шешел: Видите, све те избеглице су биле држављани СФРЈ, а Савезна Република Југославија је и по свом уставном уређењу правни следбеник СФРЈ.

Ми непрекидно инсистирамо на државно-правном континуитету. Према томе, сви ти избегли и прогнани Срби, али не само Срби, него и припадници других националности, ако су избегли и прогнани из Словеније, Хрватске и других делова бивше СФРЈ, аутоматски би требало да имају право на држављанство Савезне Републике Југославије.

Али, савезна администрација је по том питању веома спора. Републички министар за Србе ван Србије Милорад Мирчић већ предузима мере да се решавање тог питања убрза на савезном нивоу.

Водитељ: Један гледалац, који није рекао име, полемисхе и каже - рекли сте да је сељак 50 година био искоришћаван у систему, па пита шта је са садашњим системом? Каже, у том систему могао сам да повећавам производњу, да обнављам механизацију, а сада то није могуће.

Др Шешел: Сада се трудимо да опет што више намета скинемо са плећа сељака, да омогућимо сељаку да слободније дише, да слободније производи и да се економски опорави. Да ли ћемо бити успешни, на сељацима је да то процењују после извесног времена.

Зашто шверцери имају предност?

Водитељ: На нека питања је већ и одговорено, на пример што се тиче здравства. Питање је зашто пољопривредне производе не можемо продати задругама, а можемо шверцерима. Не знам да ли вам је познато, али код нас се доста извози, рецимо, у Републику Српску на црно, а плаћа се на колону, у девизама.

Др Шешел: Сељаку је ваљда најпогодније када му неко дође па му на самој њиви плати. Имамо ту пример са малинама. Када је био слободан извоз малина, јагмили су се накупци ко ће више да откупи, такмичили су се ко ће већу цену да плати, а онда је заведен монопол и цена малина је пала.

У једном тренутку је била 3,5 марке, а сада је једна марка и 10 пфенинга. Дакле, чим се појави монопол упропаштава се производња. Сада сузбијамо монополе, хоћемо да будемо што либералнији.

Водитељ: За Владу задатака пуно.

Др Шешел: Има огроман број задатака и заплели смо као "пиле у кучине", што народ каже, али надам се да ћемо испливати из свега тога.

Неуредне платише из друштвених фирми

Водитељ: Ми вам сви то желимо.

Сељак пита - зашто се мени обрачунавају затезне камате за неплаћен порез, а за робу коју сам предао не добијам ништа, а ако и добијем паре после годину дана неки пут, нико ми не признаје никакву камату?

Др Шешељ: То је потпуна неправда, потпуно се слажем, с тим што порез наплаћује држава, а откупљену робу плаћају разни привредни субјекти, углавном су из друштвеног сектора, друштвене фирме.

Нема начина да их натерате да на време плате то што су откупиле, нема начина да плате камату. Морале би по пропису, али то је ненаплативо. Ако идете на суд, то траје две или три године, не можете то да утерате.

Очекује нас и реформа правосудног система, јер нисмо ни тиме задовољни. Шта је ту неопходно? Ту је неопходно да се уведе конкуренција, да сељак мора да бира, дају откуп овоме а не дам оное.

Онај ме је једном преварио и не дам му више никада него дајем овоме. То је суштина, да увишестручимо систем понуде.

Водитељ: Ми откупљујемо кукуруз и исплаћујемо у року од 7-10 дана и људи се не жале.

Др Шешељ: Шта, још се откупљује кукуруз од прошле године?

Национална мањина или народност

Водитељ: Да, од прошле године, нови кукуруз, природно сув из чардака коопераната углавном.

Дозволите једно моје лично питање. Ја сам низ година био новинар, па сам се тим стварима помало и бавио. Видите, ради се о једном изразу, који је често код нас присутан, поготову у средствима јавног информисања, у јавним политичким и другим наступима "мањине".

Ми смо до сада говорили "народности". Пазите, ја никада нисам имао комплекс мањине и нисам га тако ни схватао. Међутим, мислим да то сада помало има и pejуративног значења, нећу да будем "мањинац". Наиме, био сам припадник словачког народа, и данас сам, и поносио сам се тиме да, рецимо, према државној статистици Словака нема неписмених, као ни Русина.

Др Шешељ: То говори о веома високом културном нивоу.

Водитељ: Словака, као и Русина у односу на укупан број има највећи проценат, по статистикама државе Југославије, са високошколским образовањем, др наука итд.

Према томе, нисам имао разлога да се осећам као припадник мањине тиме што сам "мањинац" повређен. Поготово Словаке и Русине прати мишљење да су вредни људи, радни, да постоји култура рада, а ја бих рекао и култ рада.

Пре свега, мора се радити, тога смо веома свесни.

Др Шешељ: И протестантска етика рада.

Водитељ: Наједанпут је дошло код припадника, чак и код водећих људи већинских народа у тој нашој бившој и великој Југославији, а ја сам "југоносталгичар", наглашавање мањине у негативном смислу. То наглашавање мањина и већина довело је до до крвопролића. Пропала је моја и Ваша домовина. Ја ћу бити до краја лојалан овој смањеној Југославији, али ми је жао те велике.

Шта Ви мислите о свему томе? Да ли може бити увредљиво или не када се каже "припадник мањине"? Да ли је демократски говорити "мањина" или не?

У демократији се не говори о мањини или већини него о грађанину, о човеку који уме да ради, поготово да ли уме да заради поштено.

Др Шешељ: Прво, претходна Југославија је пропала јер је Хрвати и Словенци нису никада искрено желели. Ушли су 1918. године у заједничку државу, јер су били угрођени од Италије, од Аустрије итд.

Водитељ: Да ли баш сви или неки?
Др Шешељ: Огромна већина није желела, а било их је и који су желели, то је увек тако. Али, огромна већина, никад није желела и због тога је пропала претходна Југославија.

Видело се још 1929. године да није могуће одржати ту Југославију да буде деморатска држава. Значи, она је могла да егзистира само са аутократским режимом.

Разни облици диктатуре

Водитељ: Диктатура и тако то.

Др Шешељ: Јесте. Имали смо разне облике диктатуре. Имали смо краља Александра, па после његове смрти имали смо једну недограђену демократију, па смо имали комунистичку Титову диктатуру итд.

Друго термин "националне мањине" је термин из међународног јавног права. Сви документи из међународног јавног права, сви релевантни документи користе тај термин.

То су и документи Уједињених нација, документи Конференције о европској безбедности и сарадњи и документи Савета Европе. То су они документи које и ми уважавамо као релевантне и проводимо у пракси и хвалимо се да смо више постигли него што ти документи прописују.

Мислим да бити припадник националне мањине није ништа увредљиво. Али, то не значи да ви нисте народност. Постоји словачка народност, постоји српска народност. Рецимо, ја сам политичар, српске народности.

У комунистичкој Југославији је погрешно примењиван тај термин "народност", као да је то нешто што се разликује од народа, народ је велики а на-

родност је мала. То се погрешно употребљава.

Из ранијег периода имамо у документима, рецимо, рубрику где пише "народност". Код мене пише народност - српска, код мог оца исто тако. Код вас је постојало народност - словачка. И данас је тај термин у једној исправној употреби. Која сте народност - словачка. Али, Словаци су као народ национална мањина у нашој земљи, њихова матична држава је Словачка.

То што сте припадник једне националне мањине, не сме да буде ништа увредљиво. То је један међународни термин, шта ту има да буде увредљиво.

Водитељ: Да, у случају да се то не злоупотреби.

Др Шешељ: Они који злоупотребљавају неозбиљни су људи.

Срби су толерантан народ

Водитељ: Да ли имају озбиљног утицаја?

Др Шешељ: Не, немају никаквог утицаја.

Водитељ: Сигурни сте?

Др Шешељ: Убеђен сам. Прво, код Срба никада није било никакве нетрпељивости према Словацима, као ни према Русинима.

Са Мађарима имамо нека оптерећења из прошлости, али нема нетрпељивости између Срба и Мађара, бар сам ја у то убеђен и сасвим се нормално живи, тамо где се живи заједно.

Шта је оно што је у свему овоме битно? Битно је да у нашој земљи постоје услови да словачка национална мањина до краја изражава свој индивидуалитет, да чува своје културне традиције, да Словаци имају апсолутну равноправност као грађани.

Мислим да су Словаци задовољни стањем у нашој земљи по том питању. Постоје неке ствари где се појављују проблеми. То је пре свега економска сфера, али свима који живе у Србији тешко је.

Што се тиче школства и у школству је тешко. Прво, то је пре свега новчана несташица. Да ли ту има неких других примедби у погледу наставног плана и програма?

Водитељ: Да, ја ћу вам рећи и то.

Др Шешељ: Да, можемо и о томе да разговарамо.

Словаци у политичком животу Србије

Водитељ: Синоћ сам гледао БК Телевизију, у Карловцима је обележавана годишњица проглашења српске аутономије у Војводини.

Нарочито сам запазио апел патријарха Павла за хришћански суживот братских народа, мада је било и других чијих тонова. Неки су тамо рекли да мањине имају права, али могу им се та права и одузети.

Др Шешељ: Ко је то рекао?

Водитељ: Не сећам се, знам да је неки шеф Здравственог центра на Бањици, неки лекар.

Др Шешел: Да се могу права мањинама одузети? То нисам чуо.

Водитељ: То је звучало помало као претња. То ме је и штрећнуло. Видите, 1918. године је основана Скупштина словенских народа, знам да је Чехословачка основана 28. октобра а Југославија 1. децембра.

Др Шешел: Молим вас, 1. децембра је проглашена заједничка држава односно Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца, а Војводина је пре тога донела одлуку да се прикључи Краљевини.

Водитељ: Можда сте у праву, а ја нисам, не ради се о томе већ о нечем другом. Словаци су пренели своје право на самоопредељење на Краљевину Југославију.

Др Шешел: На Србију.

Водитељ: Добро, нека буде на Србију. Али, било је 60 представника Словака на тој скупштини. Данас, изузев у Скупштини Војводине где нас има мало, нема ниједног Словака.

По садашњој структури изборних јединица, како су оне географски утаничене, нема ни теоретске могућности. Рецимо у Румунији, или у Мађарској, где има много мање Словака, има представника Словака на свим нивоима. Вероватно је тако и са Русинима, као мањим народностима, које не могу на неки други начин то да реше.

Даље, информисање - како остварити утицај на информисање, што можда и није толико битно, јер се можемо информисати и на српском језику.

Како остварити утицај на образовање, на гарантовање правилног решавања националног питања и очувања националне самобитности?

Питање је и школа. Чак то и гледаоци читају, али сам их ја предухитрио. У Петровцу где је изразито словачко становништво, отворено је одељење за српске ђаке, за пет српских ђака, што је у реду.

У неким суседним општинама је неопходно најмање 15 ђака да би се отворило одељење или разред. Да ли мислите да је то у реду?

Дали смо свима новац

Др Шешел: Прво, Словаци су били представљени у Народној скупштини Србије у мандату од 1991. до 1992. године био је један посланик из Ковачице, па је био републички министар Словак Јан Кишгеци, министар пољопривреде, сада је републички министар Иван Седлак и он је Словак.

Водитељ: Пореклом можда, али по националној свести сумњам.

Др Шешел: Ја мислим да је он Словак.

Водитељ: Може бити по пореклу, он се никада није тако декларисао.

Др Шешел: Колико ја знам он је Словак. Уколико Српска радикална странка на савезном нивоу постане владајућа политичка партија, ми ћемо сигурно имати најмање једног Словака у савезним институцијама. Који ће то бити Словак?

Неки Словак који је члан Српске радикалне странке, наравно. Не можемо ми

из туђих странака на значајне државне функције људе бирати.

Водитељ: Добро, то је политичка логика.

Др Шешел: Значи, мислим да има шанси. Како се демократски процеси у нашој земљи развијају, да ће бити све више услова и могућности да и Словаци обављају најзначајније политичке функције у држави. Дакле, Словака има нешто око 60.000, по статистикама.

Водитељ: Да, они се губе. Неки емигрирају у Аустралију, Канаду итд.

Др Шешел: По процентима то је око 0,6% у односу на укупно становништво Србије. То је мали проценат да би се могла постићи нека већа заступљеност.

Али, ја сам у принципу за то, као ми у нашој Странци имамо већи број способних Словака, можемо их имати много више у разним институцијама власти, али је нама важно да они буду чланови наше Странке.

Водитељ: У реду.

Др Шешел: Што се тиче школског система, Словаци имају гимназију на словачком језику, имају основне школе на словачком језику, у Бачком Петровцу, Ковачици, Старој Пазови, Бољевцима. У Земуну смо на власти и помогли смо словачку Евангелистичку цркву, не неким великим износима, али колико су тражили прошле године толико су и добили.

Онолико колико су тражили ове године у динар су добили. То значи да су добили онолико колико им је требало. Сада смо и водовод тамо изградиле, знате да је водовод завршен све до

Влада ће нарочито обратити пажњу на охрабривање пољопривредне производње

Прогара. Мислим да смо доста поправили опште услове живота.

Што се тиче тог школског система, у су ствари начелно, до краја добро решене. У пракси може да буде проблема, али свуда може да буде проблема по разним питањима.

Словаци имају могућност наставе на словачком језику и користе ту могућност. У наставном програму изучавају своју историју.

Двоструко изражени патриотизам

Водитељ: Врло мало.

Др Шешел: О томе можемо да разговарамо да ли је мало или не. Нека се појача то.

Водитељ: Мислим да је учешће Словака у стварању тих наставних програма и планова било сада далеко лошије него раније, о томе се мора водити рачуна.

Др Шешел: Видите, учешће Словака у решавању неких питања пољопривреде је било веома изражено. Треба да тражимо варијанту и да учешће у решавању ових проблема у просвети буде веће.

То је онет кроз политичке партије. Знате, онај ко је у владајућој политичкој партији има већи степен учешћа него онај ко је у опозиционој политичкој партији.

Мислим да су Словаци у Бачком Петровцу имали један хендикеп, уназад годину дана. Тад је на власти била Реформска-демократска странка Војводине.

Водитељ: Није била ниједна.

Др Шешел: Не, молим вас, сада ћу вам ја то објаснити. Ја сам упознат у детаље. Та странка је у очима целокупне српске јавности имала изузетно негативан предзнак, без икакве словачке кривице. У почетку су се можда учланили, јер су хтели неке реформе искрене у друштву.

Странка је имала реформски предзнак, не улазећи у неке идеолошке конотације. Та странка је после имала изразито антисрпски курс. Ја сам био срећан и пресрећан када сам чуо, пре нешто више од годину дана, да је комплетно општинско руководство Бачког Петровца напустило Реформско-демократску странку Војводине и да су наставили да обављају локалну власт као група грађана. Рекао сам тада и председнику општине Черенку, који је недавно био код мене у Влади Србије и имали смо неколико сусрета и једном у Словачкој амбасади, када је Јан Слота био код нас у гостима.

Претходно сам био у општини и гостовао на радио станици - сад сте ми као човек неупоредиво дражи, јер да сте члан СРС, где би вам био крај. Рекао сам му да је био члан СРС, сад би био министар, јер га ценим као способног човека.

Водитељ: Шта је он рекао?

Др Шешел: Добро, он се ту мало намејао.

Водитељ: Он је српски зет.

Др Шешел: Ми смо у добрим односима. Добро, није то лоша околност.

Водитељ: Напротив.

Др Шешел: Има много Словакиња које су удате за Србе, као што има много Српкиња које су удате за Словаке. Мислим да су то углавном складни бракови и да деца имају двоструко изражени патриотизам као отаџбини и љубав према словачком народу.

Исти односи према свима

Водитељ: Да ли вам је познато да је на овом терену, баш на овом терену, биран заједнички представник Срба и Словака, односно Словака и Срба, говорим о Угарској - Угарски сабор.

Др Шешел: Тај детаљ ми није био познат.

Водитељ: Изборни срез Кулбин. Има последњих 10 година, од Југурт револуције, почеле су да се појављују пароле - бежите и тако даље. Није дошло до нетрпљивости. Али, на овом терену је дошло до резервисаности.

Др Шешел: Не верујем да је неко јавно излазио са тим паролама. Ко је тај грађанин и какве су му намере, то је већ друго питање.

Водитељ: Да, али то је оставило трага. Извесну резервисаност је то оставило. Отуда код нас да ми мање-више сви зазирамо од свих политичких партија. Немојте се чудити што се у Петровцу, за сада, не приклањамо нарочито ни према једној партији.

Рецимо, лично ја имам исти однос према свима исти, сматрам да наши грађани могу бити и јесу чланови разних партија.

Др Шешел: Што се нас тиче, нама нагло расте број Словака, чланова СРС. Ми смо тиме веома задовољни. Ми ћемо са своје стране учинити све да положај припадника словачке националне мањине у нашој земљи буде још бољи, да им се живот квалитетно побољшава, а спремни смо да разговарамо и о свим конкретним проблемима који се појаве и да помогнемо у процесу њиховог решавања.

Мислим да цела држава Србија и Влада народног јединства такође, према Словацима имају изузетно добар однос.

Мањине морају бити лојалне Србији

Водитељ: Они исто плаћају државу као и сви други. Има изјава, а чини ми се да сте и ви једном рекли да они плаћају своје школе.

Др Шешел: Ко?

Водитељ: Словаци.

Др Шешел: Извините, нисам тако рекао.

Водитељ: Извињавам се ако нисте рекли.

Др Шешел: Реч је било о Албанцима. Ако не желе да иду у наше државне школе и имају своје приватне, нека плаћају доприносе у своје фондове.

Што би нама био интерес да по сваку цену контролишемо те школе које ће њихова деца учити. Ми подразумевамо, ако имамо школе у државној својини, да се држава стара да квалитет образовања у тим школама буде што већи. Али, поред тих државних школа треба отворити простор да се формирају приватне. Ко није задовољан квалитетом знања у државним школама, нека своје дете упути у приватне ако може то да финансира. То је дакле, тако речено из мојих уста и то је отприлике наша програмска оријентација.

Дакле, ако има проблема у изучавању словачке историје, словачког језика у основним, средњим школама, онда о томе можемо да разговарамо и може да се нађе решење. Мислим у целој Влади, сва три коалициона партнера да ће имати један благонаклон однос, један изразито пријатељски однос, али није само однос према Словацима такав. Ја имам посебне симпатије према Словацима и наша странка. Није случајно што смо ми међу првима успоставили политичке контакте. Ми не журимо с тим политичким контактима са странкама у иностранству.

Није ни мало случајно што имамо једну од најчвршћих веза на међународном плану са Словачком народном странком Јана Слоте. Постоје само три партије са којима ми имамо директне партијске односе - једна је из Русије, друга је из Француске и трећа из Словачке. То говори о нашем односу. Али, у принципу ми смо за исти третман припадника свих других националних мањина, а то подразумева да они морају бити лојални Србији, лојални грађани, да поштују Устав, да поштују закон и тако даље.

Надлежности општине нису велике

Ми у нашој страници имамо Мађара, Русина, Румуна, Бугара. Председник Општинског одбора СРС у Боселеграду је Бугарин. Он је на нашој листи посланика. Имао сам неки дан телевизијски дуел са Расимом Љајићем, председником коалиције за Санџак. Он се запрепастио кад сам му рекао - имамо Сулејмана Угљанина из Лознице - немамо Сулејмана Угљанина, и онај ко га има, не користи му баш много. Имамо Сулејмана Спаху из Лознице. Муслиман, али српски радикал. Био је кандидат за посланика. Имамо Фејзу Камбеллија из Горе - Горанца. Имали смо једног Албанца, који је погинуо као наш добровољац у Херцеговини, бранећи српску земљу. Имамо један веома отворен однос према припадницима свих националности. Али, основни је услов да будемо у добрим односима је да су лојални Србији. Не можемо бити у добрим односима са неким, ко Србију доводи у питање као државу, ко би цела територију Србије, ко сарађује са спољним непријатељима наше земље и тако даље.

Рецимо, имао на подручју Војводине, изузетно добре односе са Буњевцима и Шокцима. Све ћемо учинити што је у нашој моћи да им помогнемо и да се афирмишу као изразита етничка посебност.

Претходни комунистички режим их је терао да се изјашњавају као Хрвати, иако немају никакве везе са Хрватима, никакве историјске везе.

Водитељ: Дозволите још једно питање, ви сте малопре говорили о Земуну - шта мислите када ће ДД "Телеоптик" Земун добро пословати. Наиме, он има овде погон и они не раде.

Др Шешељ: Кад се изврши приватизација, онда ће добро пословати. Можда и неће, али само тада ће имати шансу за добро пословање.

некада много радио за војску. Радио је оптичке уређаје и тако даље.

Војне наруџбине су престале. Знате, војска је и сама у тешкој ситуацији, а нема ни онакве потребе какве је раније имала и "Телеоптик" је сада у ситуацији да нема где да пласира свој производни асортиман. Могао би, да има квалитетну производњу, али је неопходан сада додатни капитал и неопходна је нова технологија.

Контић мора пасти

Водитељ: Имам још низ питања, али је на нека већ одговорено, на пример - зашто радник прима плату 200 динара а директор 5.000, о томе је већ било речи. Понављају се питања. Има их пу-

његов адвокат, већ сам политички противник.

Водитељ: И још једно питање, враћамо се поново на Косово - да ли је жив Милан Милутиновић и ако јесте, зашто дозвољава да се Слободан Милошевић меша у унутрашње ствари Републике Србије?

Др Шешељ: Колико ја знам Милан Милутиновић је жив. Друго, нема оншта да дозвољава или не дозвољава Слободану Милошевићу.

Слободан Милошевић је председник Савезне Републике Југославије и он представља савезну државу у земљи и свету.

А, што се тиче Милана Милутиновића, било би добро да га позовете да он гостује у вашој емисији па да он дирек-

Гледамо у будућност, памтимо искуства из прошлости

Све док је у друштвеном сектору, нема шансе да добро послује.

Водитељ: Знамо да сте против тог предузећа.

Др Шешељ: Нисам.

Водитељ: Извињавам се, моја грешка. Када ће радници добити редовне плате? Колико ми се чини, оних 7-8 месеци ништа нису примили?

Др Шешељ: Ја сам свестан те ситуације и још док сам био председник општине Земун покушавао сам нешто да урадим. Знате, ту су надлежности председника општине веома мале, скоро никакве.

Али, покушавао сам на неки начин да помогнем и допринесем изласку из тог тешког положаја. "Телеоптик" је

но, ваљда видите. Значи, нисмо говорили у ветар и људи су нас слушали.

Још једно, Александар Ного пита - зашто господин Шешељ по питањима економије говори као Контићев адвокат?

Др Шешељ: Ја желим да што пре срушим Контића. Као председник Српске радикалне странке, желим што пре да срушим Радоја Контића са функције председника Савезне владе. Ми смо гласали против његовог избора.

Ми смо и раније подносили захтев за смену. Овог пута имамо нешто већи број странака и посланика у Савезној скупштини који ће гласати за смену и убеђен сам да ће он пасти на гласању у Савезној скупштини у оба већа, већ у понедељак. Дакле, не могу да будем

тно одговара на таква и слична питања ваших гледалаца.

Ја одговарам на сва питања наравно, али сам одговоран пре свега, за оно што ради садашња Влада Србије, делимично сам одговоран и одговоран сам за оно што ради СРС.

Водитељ: Добро господине, вицепремијеру, сат и по је протекао у разговору. Надам се да смо успели да оволиком броју гледалаца кажемо ствари које ће гледалишту послужити као информација, подлога за формирање сопствених ставова.

Господине Шешељу ја вам захваљујем на овом разговору. Било ми је драго и пријатно смо причали.

Др Шешељ: Мени је било велико задовољство.

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА ШТАМПУ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ ОДРЖАНА 21. МАЈА 1998. ГОДИНЕ

Уводна реч др Војислава Шешеља: Даме и господа, Српска радикална странка улази у завршницу предизборне кампање на ванредним парламентарним и локалним изборима у Црној Гори. Српска радикална странка је једна од три партије која има у свим општинама комплетне листе кандидата за локалне изборе. Поред нас, то су у стању да учине само Демократска партија социјалиста и Социјалистичка народна партија. Нико други то није био у стању да учини, што говори о високом степену наше организованости и о доброј кадровској структури унутар странке. Нашу предизборну кампању ми ћемо водити кроз јавне медије и на локалним трибинама. Нећемо држати велике скупове, свесни политичких разлика које ти скупови доносе у овој узаврелој атмосфери. Ми желимо да се ванредни избори у Црној гори одвијају на демократски начин, у складу са законом, уз строгу страначку контролу. Желимо да воља народа буде неприкосновена, да се спречи било какво манипулисање, било каква малверзација на тим изборима. Српска радикална странка је конструктивна политичка партија, политичка партија добре воље, јасног циља, политичка партија која је толерантна према политичким противницима, али, наравно, не одустаје од своје програмске оријентације.

У Савезној Републици Југославији је изабрана нова влада. За извесно краће време у тој влади ће учествовати и Српска радикална странка. Рачунамо негде око половине јуна, за неких 15 до 20 дана, да ћемо бити спремни да мандатару предложимо своје људе за чланство у Савезној влади. Наравно, по принципу пропорционалне заступљености у односу на нашу снагу у Савезној скупштини. Надамо се да ће та савезна влада задржати реформски курс који је најављен у реферату премијера Булатовића.

Очигледно је да на Београдском универзитету јењавају политичке активности групе наставника, групе професора који покушавају спречити усвајање новог закона о универзитету. Они су остали без подршке међу својим колегама, без подршке међу студентима. Занемарљив је број људи који се супротставља усвајању закона који представља битан помак напред у односу на досадашње стање. Српска радикална странка ће се свим својим снагама у Републичкој скупштини залагати

за дефинитивно усвајање Закона о универзитету.

Ми смо нудили јавни дијалог онима који су најжешће оспоравали тај закон, БК телевизија је лично контактирала са Маријом Богдановић, са Хибером, са Дејаном Поповићем, са Драгољубом Поповићем, са Курепом, Зланским и сличним оспоривачима овога закона и ниједан није смео да дође. Зашто? Немају аргумената. Тамо где немају аргумената, мисле да претњом могу нешто постићи. Да ће им УНЕСКО помоћи да спроведу своју вољу. Од тога нема ништа. Синоћ су показали да немају шта да кажу. Тридесет људи је контактирано поводом те емисије, свима је нуђено учешће, нико није прихватио. Према томе, за нас је јавна расправа по питању новог закона о универзитету завршена.

Имате ли ви неко питање?

Новинар: Како коментаришете одлуке Савезне владе да су неки медији одбијени на конкурс за ТВ фреквенције?

Др Шешељ: Ми сматрамо да сада, када пристигну решења, сви медији који нису добили фреквенцију треба да поднесу жалбу, да евентуално допуне своје пријаве на конкурс, јер у Савезном министарству тврде да те пријаве нису биле комплетне. Дакле, да се поступи у складу са аргументацијом из решења и у том жалбеном поступку, у року од месец дана ми захтевамо да се свим радио и телевизијским станицама које испуњавају услове доделе фреквенције. И, с друге стране, Српска радикална странка захтева да се бит-

но смањи износ таксе на коришћење фреквенције. Износи су сада превелики, и готово нико није у стању да их плати. Ми сматрамо да износи треба да буду не превелики, него солидни. Дакле, да су озбиљни, да није ником до разбацавања пара ако не мисли озбиљно да се бави радио-телевизијском дифузијом, да се и не упушта у то.

Али да буду приступачни, да може да их плати просечан власник радио или телевизијске станице. Дакле, треба на један адекватан начин да се процене просечна платежна моћ. То не сме да буде ни превише јефтино, ни прескупо. Али у сваком случају не може да остане ни овај износ који је предвиђен овим актом Савезног министарства. Више него преполовљен би требало да буде тај износ. Сада не можемо да лицитирамо, која баш сума треба да буде, али у сваком случају мора се ово радикално мењати.

Новинар: Можете ли нам рећи мало више детаља око преговора за улазак у Савезну владу и, можда, напуштања неких места у Републичкој влади?

Др Шешељ: Ући ћемо у Савезну владу са људима који нису у Републичкој влади, који, дакле, нису већ министри, заменици или помоћници министара у Републичкој влади. Српска радикална странка је велика и моћна политичка партија и ми имамо на располагању велики број кадрова који су у стању да обављају послове савезних министара, заменика и помоћника. Нама је битно да наше учешће у Савезној влади буде пропорционално броју наших посланика у Савезној скупштини.

Новинар: Колико министарстава очекујете и за која сте заинтересовани?

Др Шешељ: То зависи од тога колико ће странака партишипирати у Савезној влади. Не могу вам ја рећи сада колико тачно министара. Ако буде већи број странака у Влади, онда мањи број министара, ако буде мањи број странака, онда више министара. Речимо, у Републичкој влади, да је учествовао Српски покрет обнове, ми не бисмо имали 15 чланова Владе него 12, а они би имали седам. Пошто они не учествују, ми имамо 15. Дакле, зависи од тога колико странака учествује. Странке које учествују, својим посланицима чине количник. То би требало да буде резултат међустраничких консултација и договора са новим премијером. Ми имамо људе способне да воде сва министарства, а наравно, инсистира-

рамо да будемо и у квалитативном и у квантитативном погледу пропорционално заступљени.

Новинар: Када очекујете да ће се наставити консултације, с обзиром да ћете бити у Црној Гори?

Др Шешељ: После избора у Подгорици. Према томе, после 1. јуна очекујем наставак разговора на ту тему.

Новинар: Према досадашњем Закону о универзитету до сада је била дозвољена широка аутономија на универзитету, мада је увек био на челу човек из редова СПС-а. Једини академик који није био партијски човек је Милан Курепа. Да ли ће опет бити заступљени људи из владајућих странака, из Социјалистичке партије Србије, ЈУЛ-а, или Српске радикалне странке?

Др Шешељ: Ако моја реч некад буде нешто значила у Влади Србије, академик Курепа никад неће бити ректор универзитета. Ако ћемо и о стручности, ја бих је могао оспоравати са различитих аспеката. Јер, човек који је стручан у својој професији, не би се овако инфантилно понашао како се Курепа понаша, или Здански, или слични њима. Влада ће одлучити који ће то бити људи. Пре свега ће професионални критеријум однећи превагу. А ви знате, људи који се озбиљно понашају на универзитету, не припадају овом кругу који хушка студенте, који организује побуне, који странчари, који политичари на универзитету. Људи који су чланови Српске радикалне странке или наши симпатизери и раде на универзитету су људи који озбиљно и марљиво раде свој посао и никад страначка питања не мешају са својим професионалним обавезама. А ван универзитета се понашају као политичари, као чланови Српске радикалне странке.

Међу тим нашим људима са универзитета имамо и министара, заменика министара, помоћника министара. А никад нисте чули да је неко од њих злоупотребио своју професорску катедру. За професора доктора Милана Бачевића нисте никад могли да чујете да је злоупотребио своју професорску катедру, иако је он скоро од оснивања члан Српске радикалне странке и наш савезни посланик од првог мандата.

За доктора Пају Момчилова никад нисте чули да је своју универзитетску катедру злоупотребљавао, иако је један од најстручнијих лекара. У Београду је, додуше, још увек асистент на Медицинском факултету, пред докторатом. Значи, имамо читав низ кадрова на универзитету, али они јасно разлучују шта је њихов страначки рад, а шта је професионално ангажовање на универзитету.

Људи који ће обављати функцију ректора и декана су људи за које инсистирамо да то професионално раде, савесно и одговорно, а уопште не размишљамо о томе да ли су чланови неке политичке партије или нису. Али редовно, међу нашим члановима су оз-

биљни људи који се озбиљно опходе, а знате, чланови Грађанског савеза покушавају да направе хаос на универзитету. А кад их позovem на телевизијски дуел, они беже као од куте. Они мисле да могу окупирати Правни факултет, реџимо. И Водинелић, и Хибер, и компанија. Не може.

Новинар: Господине Шешељ, ако не добијете жељено место у Савезној влади, да ли ће то утицати на рад у Републичкој влади?

Др Шешељ: Шта значи то – ако не добијемо жељено место? Прво, ми смо склопили коалициони споразум на републичком нивоу, а на савезном нивоу, наши потенцијални партнери треба да размисле и сами да ли је њихов интерес да и ми учествујемо у Влади или не. Ми не мислимо на силу да се намећемо својим учешћем у Влади. Они треба да размисле колика је наша снага у Већу грађана, колика је наша снага у Већу република, да ли ће можда бити још и већа после црногорских избора, и да виде, да сами процене своје страначке интересе, као што и ми процењујемо своје страначке интересе.

Новинар: Колико је, по Вама, вероватно, да Српски покрет обнове добије места у Савезној влади, а ви не?

Др Шешељ: Ту опшију не треба потпуно искључивати. Ја мислим да је мало вероватна, скоро невероватна, али она постоји, бар као теоријска могућност, и зашто би се ми због тога љутили? Ми се не љутимо, ми желимо само да то буде у складу са традиционалном парламентарном праксом.

Нећемо подржати ниједну мањинску владу, то је сигурно. Овога пута смо ми начелни договор постигли. И премијер је рекао у свом уводном експозеу, наговестио наш улазак у Владу, а изразио жељу да то уради и Српски покрет обнове, мада такав договор није баш прецизиран у том случају. Српски покрет обнове је такође гласао за ову владу, значи да је оставио отворена врата за улазак. Али ту и страначки интереси преовлађују и зашто бисмо се ми љутили.

Ми ћемо подржавати ту владу само ако будемо учествовали у њој. Ако не будемо учествовали, онда ћемо бити опозициона партија са свим оним што подразумева опозициони статус. Не долази у обзир да подржавамо мањинску Владу. Гласали смо за ту владу, јер смо начелно договорили наш улазак, и то под принципијелним условима.

Новинар: Како ће се Српска радикална странка поставити према захукталој распродаји државне имовине странцима?

Др Шешељ: Нисам чуо да се ту нешто захуктало, господине Марковићу. Чим чујем, чим приметим ја ћу вам коментарисати. Али, Ваш је проблем што се ту ништа није захуктало. Наша странка је за потпуну приватизацију.

Новинар: Када ће се наставити преговори са Албанцима?

Др Шешељ: Сутра треба да се наставе разговори, да почне дијалог у правом смислу речи. У Приштину иде делегација Владе Србије у којој су Томислав Николић, Ратко Марковић, Иван Седлак.

Новинар: Има ли српска делегација платформу за преговоре?

Др Шешељ: Наша платформа је позната од почетка – Косово и Метохија је саставни део Србије, да сви договори морају бити у складу са Уставом.

Новинар: Када можемо да очекујемо да ће бити завршен Закон о информисању и које су новине тог закона?

Др Шешељ: Радна верзија је већ у току. Имаћемо један веома либералан концепт информисања, инсистираћемо на приватизацији. Почетни је став да све, осим централног државног радија и централне државне телевизије и Компаније "Политика", треба да буде потпуно приватизовано. Компанија "Политика" само делимично, највише до 49 процената.

Новинар: Када креће са радом земунска телевизија?

Др Шешељ: То ћете питати Стеву Драгишића, он држи понедељком конференције за новинаре у Градском одбору, ја више нисам у току. Али зграда је при крају, зграда је већ припремљена.

Новинар: Питање за господина Николића – Ваш однос према штрајку радника "Заставе" у Крагујевцу?

Николић: Од седамнаест захтева оружара, само два захтева су у ингеренцијама Републичке владе. Моја посета онима који штрајкују не би донела решење за Фабрику наменских производа. Много је важније што ја у оквиру чланства у Влади Републике Србије радим за ову фабрику и што није још увек све за излазак у јавност. Али и ту има непринципијелног понашања са њихове стране. Они мене прозивају за чланство у Влади последњих месец дана и питају зашто им нисам решио тај проблем.

Међутим, од 17 захтева оружара, само два су у ингеренцији Републичке владе, сви остали захтеви су у ингеренцијама Савезне владе. Ова два захтева су у вези са решавањем њиховог социјалног статуса и у вези са решавањем статуса радника који су привремено одустали са посла и Влада Републике Србије ће решавати ове проблеме. Све остало ће се решавати на другом нивоу. Мислим да је и данас уговорен један састанак код председника Републике Србије, на коме ће учествовати представници и Савезне и Републичке владе, јер су проблеми Фабрике наменских производа настали на релацији фабрика – Савезна влада.

Овим је конференција за новинаре завршена.

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА ШТАМПУ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ ОДРЖАНА 28. МАЈА 1998. ГОДИНЕ

Председник Српске радикалне странке др Војислав Шешељ, који обично одговара на питања новинара, у време одржавања ове конференције се налазио у Црној Гори, у предизборној кампањи за парламентарне изборе ове републике. На овој конференцији, на питања новинара је одговарао заменик председника Српске радикалне странке Томислав Николић. На почетку, Томислав Николић се обратио присутним новинарима следећим речима:

"Даме и господа новинари, Српска радикална странка завршава кампању за изборе за локалну самоуправу и за Републичку скупштину у Црној Гори. Сада је већ завршена и последња емисија на којој је учествовао др Војислав Шешељ. То је било сучељавање на државној телевизији Црне Горе. Сва сучељавања имала су термин од 10 сати ујутро до један сат поподне, ваљда да би што мање грађана у Црној Гори могло да види шта друге политичке опције, супротстављене тренутној власти у Црној Гори, мисле, и да би што мање могли да имају увида у то шта која политичка странка у Црној Гори нуди.

Др Војислав Шешељ ће вечерас бити у Београду и сутра настављамо са нормалним радом. Са великим оптимизмом очекујемо резултате избора у Црној Гори, с тим што ће наши посматрачи остати све до уторка, односно, до коначности резултата избора у Црној Гори. Кампања у Црној Гори одвијала се под отежаним околностима. Узалуд су сва убеђивања актуелне власти да је то реформаторска власт, да је то демократска власт, наишли смо на исте методе политичке борбе са којима смо се дуго година у Србији сукобљавали, а то је ароганција власти, потпуно узурпирање медија, сметње опозиционим политичким странкама. У великом броју случајева постоји већ сада сумња да бирачки спискови неће одговарати стварном стању у Црној Гори, да ће многи људи бити избрисани иако имају право да буду у бирачким списковима, да ће многи људи бити уписани иако немају право да буду, а ту мислим на понављање могућности једном грађанину да буде на више бирачких спискова.

Црна Гора је мала, у њој се сви знају, зна се у сваком засеку и свакој Месној заједници ко за кога гласа, и то властима пружа прилику да своје бираче дуплирају, триплирају, да им омо-

гуће да на различитим местима гласају у току дана више пута.

Српска радикална странка је одштампала специјално издање "Велике Србије" и упутила га владама великих сила, посебно западних сила, Влади Сједињених Америчких Држава, Уједињеног Краљевства Велике Британије и Северне Ирске, Француске Републике, Савезне Републике Немачке и Републике Италије. У том специјалном издању ми смо објавили Декларацију Уједињених нација о правима припадника националних или верских, етничких или језичких мањина, документе ОЕБС-а, оквирну Конвенцију Савета Европе о правима националних мањина.

Позвали смо те владе које утичу на судбину других земаља, које нас непрекидно оптужују да се недемократски, нецивизацијски и ван оквира међународних конвенција понашамо према мањинама, да нам покажу где то Република Србија угрожава припаднике националних мањина. Да нам издвоје из делова својих међународних докумената доказе да Србија грешти према мањинама, а ми ћемо грешке које нам буду доказане драге воље отклонити.

Мислимо да је то прави начин и прави пут, да једна држава која развија своју демократију сарађује са државама које тврде да су демократију одавно развиле и које мисле да имају права да уређују друге државе. Дакле, не вреди више оптуживати Србију без икаквих доказа. Ми тражимо да свако ко има било какву оптужбу против Србије, то у оптужби и докаже. Очекујемо одговор влада тих држава. Овај специјални број смо упутили преко њихових амбасада у Београду.

Преговоре са албанском националном мањином желимо да наставимо. За ову недељу нису заказани зато што су многи чланови њихове делегације у Америци. Или су отишли по инструкције, или су отишли да кажу шта су до сада урадили или шта желе да раде. Нас то не интересује. Ми очекујемо да буду ту и на броју. Заказаћемо следећи састанак у Приштини где ће државна делегација Србије бити домаћин. Ми немамо других татора изузев жеље грађана Србије исказане на референдуму, изузев Устава Републике Србије и позитивних законских прописа који у Србији важе.

Српска радикална странка је задовољна радом Народне скупштине у протекла два дана. Задовољна је изгласа-

вањем два веома важна системска закона - Закона о универзитету и Закона којим смо смањили стопе и доприносе на плате запослених. Због тога смо и ушли у Владу. Да Влада веома ефикасно ради, да затрпава Народну скупштину предлозима закона који су у складу са програмом Владе који је изнео Мирко Марјановић у свом експозеу у време када се одлучивало да ли ће влада бити изгласана или не.

То је све што смо ми имали за нашу конференцију за штампу. Изволите, господине Марковићу".

Новинар: Како коментаришете оснивање југословенског удружења професионалних електронских медија и да ли оно, по вашем мишљењу, треба да буде не само помак, него на одређен начин и политичка противтежа недавно основаној асоцијацији независних електронских медија?

Николић: Ја се не мешам, а неће ни Српска радикална странка да се меша у право грађана да се удружују у држави Србији у складу са законом и Уставом ове земље. Дакле, свако ко сматра да може своје интересе да остварује удруживањем, нека то чини. Свака делатност која је у складу са Уставом и законима ове земље биће поздрављена од стране Српске радикалне странке. Ми немамо новинара који су чланови једне или друге, нити кућа које су чланови једне или друге организације, па нисмо ни превише заинтересовани за то.

Новинар: Шта мислите о иницијативи НАТО-а да војно интервенише на Косову, а, у ствари, да подржава албанску страну у њеним настојањима?

Николић: Да би неко могао да дође у Савезну Републику Југославију, и као гост, морао би да се обрати надлежним органима Савезне Републике Југославије. Са многим државама имамо режим виза, са некима и немамо, а приче о томе да би нека страна војна сила или неко удружење страних војних сила могло да се стационира на територији Републике Србије и Савезне Републике Југославије су приче без основа. О томе би требало да расправља Савезна скупштина Савезне Републике Југославије, о томе би требало да расправљају Скупштина Републике Србије и Скупштина Црне Горе. Ниједан законски пропис, ни Устав ове земље не дозвољавају било коме да то одобри без промене Устава, а ви знате колико је дуг поступак за промену Устава. Уосталом,

Српска радикална странка никада неће бити у саставу Владе која би одобрила стационарање снага НАТО-а на територији Србије.

Новинар: Да ли ће, по вашем мишљењу, ускоро или у неко догледно време, доћи до стварања неке врсте заједничког фронта, или бар координисане акције српске власти и шиптарских политичких партија против тероризма на Косову, без чега, како многи сматрају, није могућа успешна борба против тероризма тамо?

Николић: То зависи само од албанске стране. И на разговорима који су вођени прошле недеље ми смо тражили од албанске стране да осуди дивљање терористичких банди. Они су рекли да се не слажу са тероризмом, али да не смеју јавно да то осуде, јер би били смењени као чланови делегације.

То значи да је тероризам подстрекиван деловањем или неделовањем Ибрахима Ругове и припадника његове

нити ситуацију од последњег састанка па до овог који се сада одлаже, с обзиром да су сукоби ескалирали?

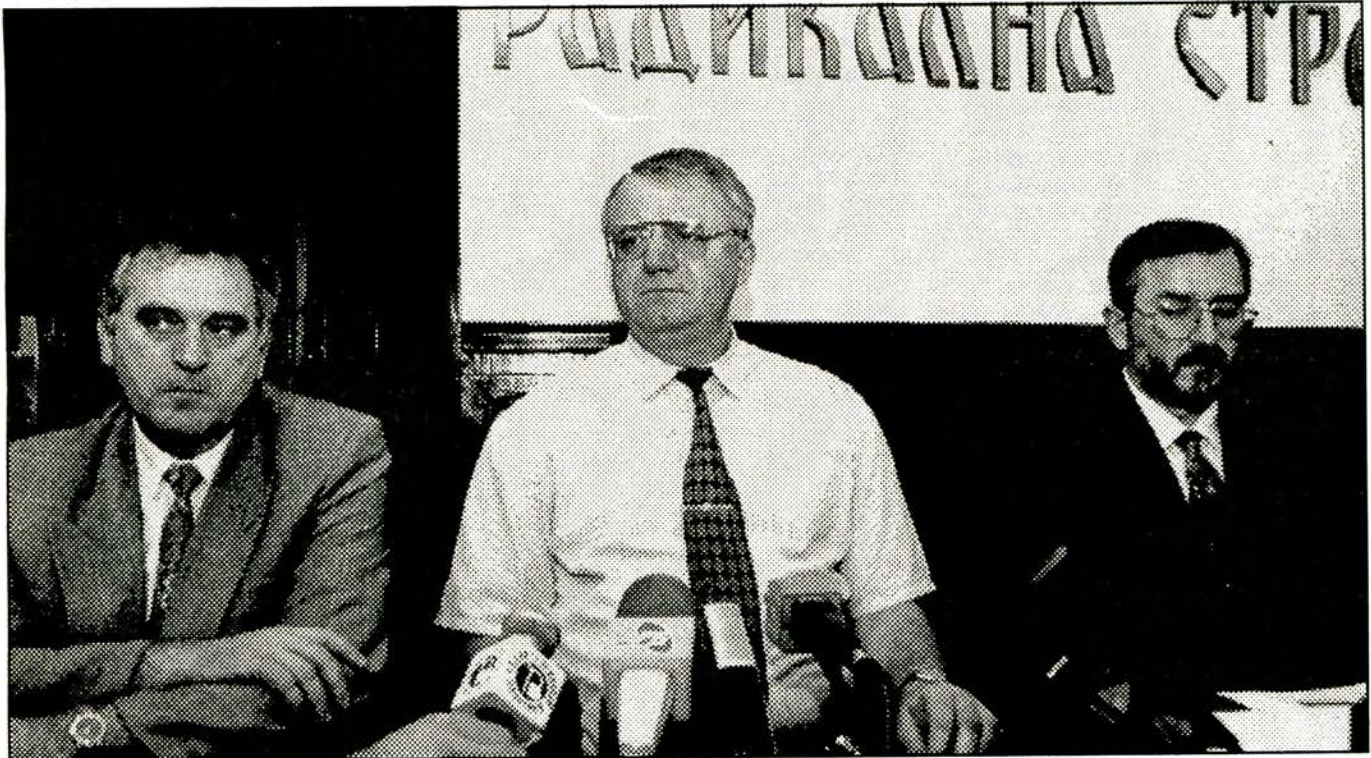
Николић: Ми имамо договорено да се састанемо пре поласка у Приштину на разговоре, са припадницима албанске националне мањине. Међутим, известилац ће сигурно инсистирати на томе да албанска страна није ништа учинила на томе да престану терористички акти, а да је српска страна показала изузетно велику вољу да се разговори обављају што хитније, и да се обављају о што важнијим темама.

Мислим да онај ко буде извештавао у име припадника албанске националне мањине неће имати шта да приговори српским властима на понашању у последњих 10 дана.

Новинар: У последње време, односно, од уласка у Владу Републике Србије, Српска радикална странка је на мети напада Српског покрета обнове. Да ли можете то да прокоментарише-

Са Српским покретом обнове се дешава нешто чудно. Уз велику жељу да уђу у републичку власт, коју нису остварили, сада желе да уђу у Савезну владу. Мисле да је пут за улазак у Савезну владу тај што ће оцрнити Српску радикалну странку и ЈУЛ, а ни реч да се не проговори о Социјалистичкој партији Србије. Не можете Владу народног јединства да критикујете само кроз два члана Владе, када ми све радимо консензусом и апсолутно уз сагласност свих чланова Владе и свих политичких странака које учествују у Влади. Фашизма у Србији никада неће бити, а Вук Драшковић је неки нови Жикица Јовановић Шпанац који изриче паролу из Шпанског грађанског рата. Околио се на Српску радикалну странку и тиме губи и оно мало угледа које је остало према господину Драшковићу.

Међутим, господин Драшковић је човек за кога је експертски тим устано-

Чим западне силе дигну велику галаму против Србије по питању Косова и Метохије, то је поуздан доказ да је наша полиција имала великог успеха у обрачуну са шиптарским терористима

политичке странке који покушавају да остваре неке политичке ефекте на ефектима терориста који се боре против ове државе. Ми смо увек спремни да сарађујемо са свима у борби против тероризма. Уосталом, и међународно право обавезује државе да сарађују у борби против тероризма. Међутим, и Савезна Република Југославија и Република Србија немају сарадњу других држава. Многе од њих нису спремне чак ни да јавно осуде терористе за ово што чине на Косову и Метохији.

Новинар: Како ће известилац српске стране информисати о ономе што се говорило у Приштини, како ће оце-

те, нарочито јучерашње саопштење Српског покрета обнове да су "црнокошуљаши" Српске радикалне странке претукли студенте?

Николић: Српска радикална странка је ушла у Владу не размишљајући о томе какав став о томе има Српски покрет обнове. И као странка која учествује у Влади народног јединства не занимамо се превише ставовима Српског покрета обнове. Али се Српски покрет обнове превише занима за Српску радикалну странку, и то је знак изузетне слабости Српског покрета обнове и изузетне безидејности и растућег у њиховим редовима.

вио да има наркоманско понашање и да је једна од особина таквог понашања да је непрекидно мотивисан да лаже. Ми се нећемо обазирати на то шта Вук Драшковић мисли о Српској радикалној странци. Њега страховито боли пораз, не толико пораз Српског покрета обнове од Српске радикалне странке, колико га лично боли пораз од Војислава Шешеља на председничким изборима. Али, шта ћете, у Србији још увек побеђују бољи. Бољи је Војислав Шешељ од Вука Драшковића.

Да је Вук Драшковић паметан човек, он би ћутао о Српској радикалној странци. Можда би на тај начин стекао више симпатија у јавности. Али,

ако се појави у једној телевизијској емисији и, од сат времена 50 минута посвети Српској радикалној странци, онда то нешто није нормално. Анализирајући синоћну емисију закључили смо да нам је страховито користио. И ми ћемо замолићи све телевизијске куће које мисле да се додворавају Американцима тиме што господину Драшковићу дозвољавају да гостује у њиховим емисијама, замолићемо их да га позивају што чешће и што више и да говори о што више тема. Уосталом, њему било коју тему да наметнете он ће говорити о Српској радикалној странци, и о његовој драгој Даници, чак ће да се договори и са новинаром да му обавезно помене Даницу или неке њене ставове, чак и да је цитира.

Новинар: Поводом овог саопштења СПО-а, рекли су пре неки дан у Вашој изјави о штрајку да ће после пет дана одсуства добити отказ, и да би требало и господин Шешељ да добије отказ, пошто не ради у Влади.

Николић: Ја сам јуче дао једну изјаву за Бету и изјава је добро интерпретирана на Студију Б, али у кеду, у насловима вести, они су извукли нешто на начин на који нису могли да обрнују Српску радикалну странку, па и мене лично. Знате, ја сам рекао да штрајк, уколико неко покрене штрајк на универзитету, може да донесе велико зло онима који у штрајку учествују. Ниједан студент који не посећује предавања, или не излази на испите, не може да заврши годину. Ваљда је то свима јасно. И ниједан професор који спречава студенте да уче или да полажу испите, не може да задржи свој посао.

Ако закон важи за рудара, ако закон важи за тахничара, ако важи за инжењера или техничара, зашто не би важио и за професоре. Још нисам чуо за државу у којој се поједини грађани изузимају од појединих закона. Дакле, ако се професор не појави пет дана на послу, доводи себе у могућност да остане без посла. Војислав Шешељ је провео у Црној Гори пет дана, али се претходно јавио председнику Владе Мирку Марјановићу. Без обзира на то што је Војислав Шешељ председник једне политичке странке, он је потпредседник Владе који је дужан да се председнику јави кад негде оде. Влада функционише. Да не функционише, Мирко Марјановић би рекао - Господине Шешељ, не можете да идете, неће функционисати Влада. Уосталом, и у предузећу непосредни руководиоца одлучује о томе да ли ви можете да одсуствујете са посла или не.

Новинар: Како коментаришете изјаве неких лидера студентског протеста да је за студенте боље да изгубе једну годину, а да се изборе за своје циљеве, него касније да изгубе читав живот у лудо, када се зна да су ти исти лидери говорили то исто студентима за време прошлогодишњих неуспелих демонстрација?

Николић: Лидерима који су већ изгубили годину на факултету, лако је то да говоре. А онда, још једну или две у таласању јавности и у оправдавању тога што губе године - њима то није много. Али деца која долазе из унутрашњости и коју школовање у Београду страховито много кошта, нису расположена да губе годину. Деца која желе да уче и да полажу испите нису расположена да губе године. Због тога се на том платоу, на коме се свакодневно окупљају, не окупи никада више од хиљаду студената. У односу на скоро 50 хиљада студената Београдског универзитета, то је скоро занемарљив број.

Српска радикална странка би се понашала исто тако када би неко успео већину студената да наговори да изгубе годину. Ми никада нећемо попустити пред упенама. Ако смо у стању да кажемо Американцима да не могу да нас уцељују, онда смо ваљда у стању да то кажемо и грађанима Србије, посебно сада када иза нас стоји две трећине бирачког тела у Србији. Онда бисмо ми изневерили своје бирачко тело. Свако ко је гласао за Српску радикалну странку на овим изборима зна да је гласао за странку коју нико не може да уцени. Нико не може да нас уцени да не поштујемо законе и Устав ове земље.

Новинар: Какве вести стижу из Подгорице и какви су изгледи за улазак у Савезну владу?

Николић: На том питању ништа не радимо. Ракли смо већ да ћемо сачекати резултате избора у Црној Гори и да ћемо то да урадимо на миру. Ми смо прихватили предлог господина Булатовића да Српска радикална странка у складу са својом снагом у Савезној скупштини учествује у Савезној влади и то ћемо врло брзо урадити.

У Црној Гори не обављамо преговоре око уласка у Савезну владу, него спроводимо предизборну кампању, јер желимо да будемо парламентарна странка и у Црној Гори.

Новинар: Да ли ће Влада Србије обезбедити функционисање универзитета и редовно школовање, с обзиром на то да је ректор Београдског универзитета најавио своју оставку ако се усвоји нови закон о универзитету?

Николић: Влада Србије је дужна да поштује закон, а кад нови закон ступи на снагу, ректор може да изабере да ли ће остати ректор до његовог избора, или до његовог реизбора, или ће да поднесе оставку. Он то може да уради сваког дана, као што то може да уради свако лице које иде на неку функцију. Влада Србије је дужна да у року који прописује закон (за неке је рок 30, за неке 60 дана) обави све изборе.

Влада Србије је дужна да на сва изборна места, а то су посебно места ректора универзитета и декана на факултетима, да изабере професоре. Дужност је Владе да изабере људе од угледа у науци, људе од угледа међу својим колегама, људе који мисле добро и сво-

јој држави и факултету, и посебно студентима. А то је уједно и њено право. Право јој је дао закон који је изгласала Скупштина Републике Србије.

Новинар: Да ли може да дође до промене курса динара код нас због увођења конвертибилне марке у суседним републикама?

Николић: Не, ми ћемо се трудити да на сваки начин одржимо овај курс који још увек може врло лако да се брани и повећаном индустријском производњом и смањењем трговинског дефицита у размени са иностранством, и многим другим системским мерама које је иницирала Влада Републике Србије. Курс динара није угрожен тиме што се у Босни и Херцеговини и Републици Српској уводи нова валута, у ствари, право да више валута буде у оптицају.

Новинар: Пошто су нови функционери ЈУЛ-а, бар према њиховим саопштењима, малтретирани у Црној Гори, да ли је било притисака на вашу страну?

Николић: Није било притисака. Имали смо један сукоб на Цетињу када је Војислав Шешељ пешице обишао све улице, па су сели у један ресторан да се мало одморе. Искупила се групаца, вероватно либерала, која је покушала да испровоцира нереди и тучу. Међутим, кад су видели да се ради о српским радикалима дигли су руке од тог посла. Тако да се тешко одлучује било ко на нас да удари.

Новинар: Какво је стање, према Вашим информацијама, на терену на Косову?

Николић: Веома тешко. Стање је веома тешко, полиција улаже извесне напоре да спречи терористичко деловање, али, не заборавите, против тероризма се јако тешко бори свака држава. Није то једноставно када имају овако савремена средства, када могу са велике удаљености снајпером да у људе пуцају као у мете. Није једноставно пронаћи их, издвојити их, ухватити и предати правосудју.

Дакле, борба против тероризма, посебно у тим руралним, сеоским срединама је јако отежана. Али, вође албанске националне мањине свесно су увукле сељаке у рат. Они покушавају и у Приштини да оплоде то деловање, јер их није брига колико ће Албанаца погинути у окршајима са полицијом, њима је битно да што пре произведу још неке санкције за Савезну Републику Југославију, како би произвели отпор и у Србији и у Црној Гори против законитог деловања наше полиције. Ми ћемо дати пуну подршку полицији, а и данас је Влада одлучила да уопште не умањују ни снаге ни дејство полиције на Косову и Метохији, иако би многи прижељкивали да виде другачију сцену. Не сме више да се догоди да полиција иде без панцира. То су грешке на терену.

Новинари више нису имали питања, тако да је овим конференцијом новинаре завршена.

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА ШТАМПУ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ ОДРЖАНА 4. ЈУНА 1998. ГОДИНЕ

Конференција за новинаре је почела уводним речима председника Српске радикалне странке, др Војислава Шешеља:

"Даме и господа, Српска радикална странка није задовољна изборним резултатима у Републици Црној Гори. Ми смо се трудили, очекивали смо да ћемо проћи цензус од три процента и да ћемо имати бар једног посланика, и то је био наш крајњи циљ на овим изборима. Очигледно је да се Српска радикална странка у Црној Гори још није опоравила после свих оних удара које је режим извео против српских радикала од 1994, закључно са 1996. годином. Али, ми смо већ поприлично изградили страначку инфраструктуру, ангажовали смо се, додуше, само у последњих десетак дана предизборне кампање, и ту није било могуће нешто нарочито урадити. Наш посебни хендикеп на тим изборима била је невероватна поларизација између две кључне партије које су се сукобиле на овим изборима. Та поларизација је потпуно уништила Странку демокра-

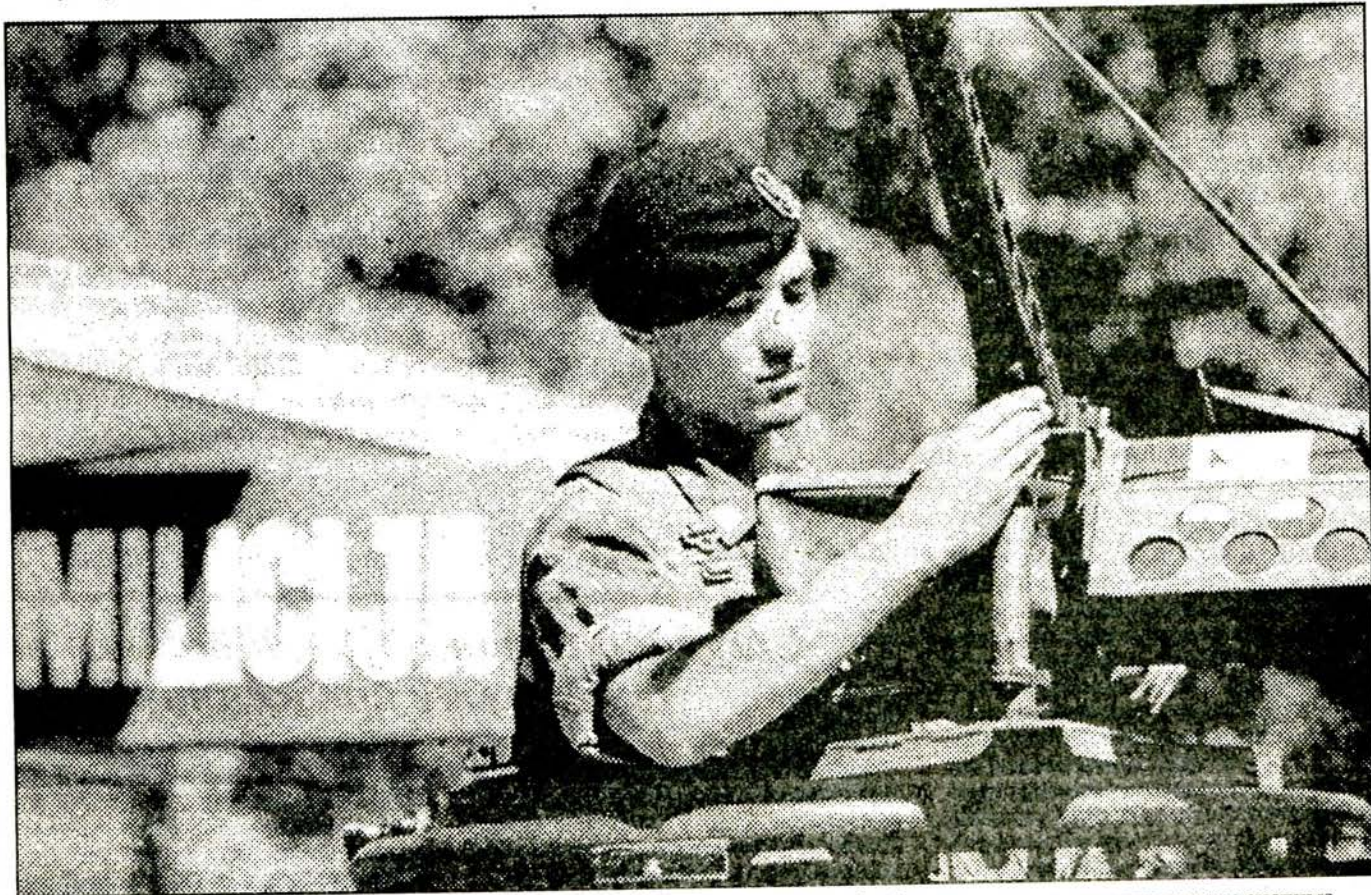
тске акције и довела на руб опстанка две албанске политичке партије. Дакле, нису имале гаранцију у самом Закону у погледу броја посланичких мандата, не би имале ниједног посланика, јер ни обе заједно нису оствариле три процента. И та поларизација је више него преполовила број гласова, број посланика Либералног савеза.

Међутим, руководиоци наше странке свесни су своје одговорности у Црној Гори, и председник Извршног одбора је поднео оставку на своју функцију. Централна отаџбинска управа ће наредне недеље разматрати и питање избора у Црној Гори, као и читав низ питања која се тичу рада наше странке.

Српска радикална странка прижељкује и очекује смирење тензија након црногорских републичких избора. Ми сматрамо да би то био најбољи потез странке која ће имати већину посланика у Народној скупштини и друге по величини и снази политичке партије. Неки наговештаји, прве изјаве након ових избора, нису охрабру-

јући. Било би крајње погрешно показивати осветољубивост, а наговештаји монополског приступа при избору за Веће република су посебно опасни, јер посланици Већа република представљају републику из које долазе, а не било коју политичку партију појединачно, нити скупштинску већину. Ми зато очекујемо да се стриктно примени Закон о изборима посланика за Веће република, који је, својевремено, донела Народна скупштина Републике Црне Горе. И очекујемо дијалог. Да ли ће до дијалога доћи, то је већ друго питање. Српска радикална странка има крајње конструктиван приступ о свим тим питањима.

Ми почињемо припреме за излазак на изборе у Републици Српској 12. и 13. септембра, и у склопу тих припрема ми смо спремни за договор српских политичких партија о питању кандидата за главне политичке функције. Наравно, за принципијелан, конструктиван договор, договор који ће уважавати тадашњи однос снага међу политичким партијама, и, наравно, ша-

На Косову и Метохији нема никаквог етничког чишћења: наша полиција обрачунава се искључиво са терористима

нсе сваког евентуалног кандидата око чијег се кандидовања усагласимо.

Изволите, имате ли ви неко питање?”

Новинар: Какве ће последице имати то што после ових избора ниједна странка која заступа српску националну опцију у Црној гори није ушла у црногорску скупштину, па тако бројни грађани Црне Горе који тако мисле и осећају, неће имати своје скупштинске представнике?

Др Шешел: У Скупштини су представници грађана и представници народа. Што се тиче последица по нашу странку, ми смо већ извукли извесне консеквенце и спремамо се одмах за следеће изборе. Не знам о којим последицама је реч? Грађани Црне Горе су гласали онако како су гласали и руководили су се и националним, и политичким, и економским, и социјалним интересима. Оно што за нас није пожељна варијанта то се и десило – да једна странка има апсолутну већину. Ми смо се надали да ниједна странка неће имати апсолутну већину и да ће на тај начин све странке бити натеране да праве компромис. За нас је неповољна варијанта што је једна странка освојила апсолутну већину у Народној скупштини. А о каквим Ви последицама говорите, ја то, једноставно, не разумем. Не разумем такав начин резоновања.

Новинар: Ако нема ваших представника и странака сличних вашој, Црна Гора ће се лакше отцепити.

Др Шешел: Која је то странка слична нама у Црној Гори. Таква не постоји.

Новинар: Српска демократска странка, Српска народна странка.

Др Шешел: Оне ни по чему нису сличне нама.

Новинар: Сутра су преговори у Приштини. Имате ли некакав коментар на садашње стање на Косову, на односе Међународна заједница – Србија, и уопште, да ли ће бити неких помака у преговарачком тиму, с обзиром на ескалацију сукоба?

Др Шешел: Постоји један изванредно добар лакмус папир. Чим западне силе дигну велику галаму против Србије и српског народа, против власти у Београду по питању Косова и Метохије, то вам је поуздан доказ да је наша полиција имала великог успеха у обрачуна са шиптарским терористима. И заиста, једна велика терористичка банда је разбијена, обрачун с њом је завршен јуче. Наша полиција је опет показала да је у стању да заштити грађане од свих видова терористичких активности, показала је да је у стању да изађе на крај са свим облицима тероризма. Они који су инспирисали такво терористичко понашање, они који поспомажу терористичко понашање, тешко су разочарани, сада опет прибављају претњама, звецкају оружјем, и тако даље. Што се тиче наставка разговора, делегација Владе Србије спремна је да настави те разговоре, а да ли

ће до тога доћи, то не зависи само од нас.

Новинар: Фехми Агани је јуче изјавио да албанска страна највероватније неће доћи на преговоре. Шта ћете у том случају предузети?

Др Шешел: Ништа, онда ће се опет заказивати разговори за неки други термин. Ми од нуђења дијалога нећемо одустати.

Новинар: Да ли делегација Владе иде у сваком случају?

Др Шешел: Осим ако се званично не саопшти да нема ништа од разговора, иде. Још није отказан одлазак делегације Владе.

Новинар: Да ли ће бити неких промена у њеном саставу?

Др Шешел: Не верујем да ће бити неких промена, бар што се тиче нашег представника, нема наговештаја да би неко од њих могао бити промењен. Стари је састав.

Новинар: Господине Шешел, замолио бих Вас за два коментара. Први, поводом западних медија који у вези са ситуацијом на Косову и Метохији изјављују да се ради о етничком чишћењу, и други, на изјаву Адема Демаћија да је ослободилачка војска Косова пре месец дана контролисала 200 квадратних километара, а данас 3.000 квадратних километара?

Др Шешел: То што Адем Демаћи изјављује, ја уопште нећу да коментаришем, то је бесмислено. Друго, на Косову нема никаквог етничког чишћења. Наша полиција се обрачунава искључиво са терористима.

Новинар: Да ли нешто мењају избори у Црној гори у вези са Савезном владом и избором садашњег премијера у односу снага у Савезној влади?

Др Шешел: Формално ништа не мења, јер Савезна влада опстаје док има подршку у једном и другом већу Савезне скупштине. Да би се оборила Савезна влада, онај ко је обара треба да освоји 70 гласова у Већу грађана и 21 глас у Већу република. Без тога нема обарања Савезне владе. А што се тиче односа снага у Савезној скупштини, у Већу грађана остаје исти затечени однос снага, а у Већу република ће се однос снага делимично променити. За то треба да чекамо седницу Савезне скупштине Републике Црне Горе, где ће бити изабрани посланици за Веће република. Требало би да састав делегације у Већу република из Црне Горе буде пропорционалан односу снага у Народној скупштини Црне Горе.

Новинар: У случају да не буде пропорционалан однос снага, да ли би се могло догодити да не буде верификовања мандата посланика делегације, која је својевремено у Србији била изабрана само од посланика који имају већину?

Др Шешел: Мислим да је бесмислено сада да дајем изјаве у смислу – ако се деси то и то, десиће се и ово. Треба прво да сачекамо и да видимо шта ће се десити. Оно што је непобитна чињеница, то је да Савезни устав

одређује унакрсност скупштине федералних јединица и доношење Закона о избору посланика у Веће република. Али, постоји и одредба да су посланици у Већу република представници федералне јединице, а не Народне скупштине или скупштинске већине, тако да се, уколико дође до ових појава о којима Ви говорите, могу водити уставни спорови.

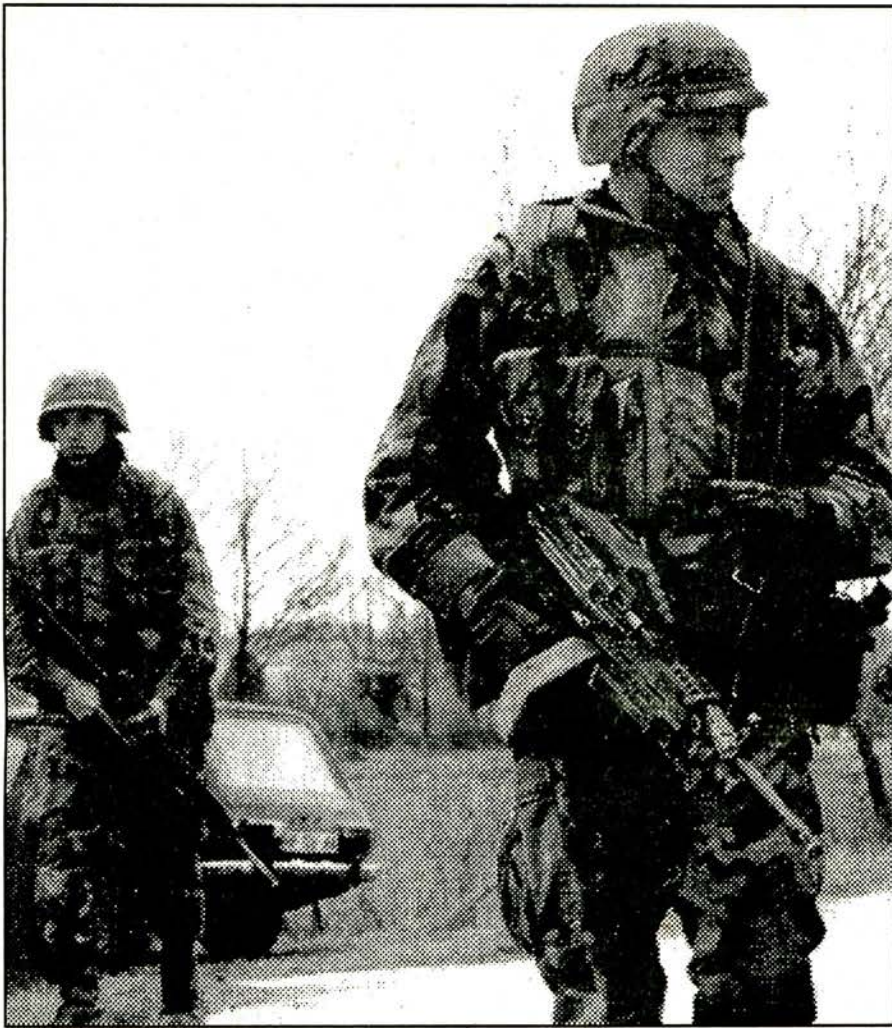
Новинар: Господине Шешел, имам два питања. Једно је повезано са наговештајем у изјавама црногорских званичника да ће захтевати савезне изборе. Шта мислите колико би то било реално у догледно време? Друго питање се односи на све чешће спомињање могућности интервенције НАТО-а, а на основу члана 7. Повеле Уједињених нација о угрожености безбедности региона. Колико у овом тренутку постоји могућност, због развоја ситуације на Косову и заостравања, да дође до мешања, и какве врсте?

Др Шешел: Ја лично не верујем да је то могуће. Ако би дошло до било какве интервенције НАТО пакта, то би била агресија на нашу земљу и наша земља би морала да се брани свим средствима. Апсолутно свим средствима. Што се тиче ванредних избора за Веће грађана, уколико се постигне неки споразум са албанским политичким партијама, то би био већ довољно јак и опипљив разлог да се иде на ванредне савезне изборе. Да би се и представници тих партија омогућило појављивање у Већу грађана Савезне скупштине, уколико то буде у складу са вољом становника Косова и Метохије. Дакле, уколико постигнемо неки повољан договор, уколико се постигне неко решење, дошли би у обзир избори на свим нивоима, како би представници албанских политичких партија били заступљени у свим нивоима владе. Од локалних до савезних избора.

Новинар: Мило Ђукановић је дао изјаву да је ово његова претпоследња победа и да ће се укључити у трку за избор председника Југославије. Какве су његове шансе да победи на савезном нивоу?

Др Шешел: Ја нисам чуо да је изјавио да би се укључио у трку за избор савезног председника. Сваки лидер политичке партије може сам да класификује своје изборне резултате, да их назива победама и поразима и да им одређује редослед. Између жеља и хтења, и реалних могућности некад је мањи, а некада већи раскорак. Немам ништа против да Мило Ђукановић покуша и на савезном нивоу да оствари превагу, али то је мало реална варијанта. А оно што је стручни став Српске радикалне странке, то је да увек однос снага међу политичким партијама треба да одређују грађани на демократским изборима.

Новинар: Господине Шешел, да ли сте имали контакта са савезним премијером Момиром Булатовићем после избора у Црној Гори?

Српска радикална странка никада неће бити у саставу Владе која би одобрила стационарање снага НАТО-пакта на територији Србије

Др Шешељ: Не, још нисмо имали тај контакт, али га очекујемо.

Новинар: Како коментаришете то што од пре неколико дана грађани Републике Српске на ауто путевима Црне Горе плаћају друмарину у девизама, и то у једнаком износу као и сви остали странци?

Др Шешељ: То је проблем савезних прописа. И грађанин Србије, када у Савезну Републику Југославију уђе колима стране регистрације, мора да плаћа друмарину у девизном износу. Друмарина се плаћа за аутомобил, а не за грађанина. Док се евентуалним међудржавним уговором то питање другачије не уреди, препоручујемо грађанима Републике Српске да не путују ауто путевима, већ да путују другим путевима. То је начин да се заобије плаћање заиста високе друмарине. У питању је један пропис чија се примена не сме оставити на вољу радницима који наплаћују друмарину. То може бити извор криминала. Они морају стриктно да следе тај пропис, а он је јасан. Ако је аутомобил са страном регистрацијом, плаћа се на један начин, ако је аутомобил са домаћом регистрацијом, плаћа се на други начин. Страном регистрацијом третира се и свака регистрација из Републике Српске.

Новинар: Можете ли да прокоментаришете честитку Ивана Ковачевића из Српског покрета обнове?

Др Шешељ: Ми немамо намеру да коментаришемо изјаве челника Српског покрета обнове, јер, нажалост, за њих не може бити надлежна ниједна политичка партија на српској политичкој сцени. За њих може бити надлежан само неки тим добрих компетентних неуропсихијатара. То је очигледно из понашања Вука Драшковића и његових следбеника. Само психијатри могу то да протумаке и да им евентуално помогну.

Новинар: У време последње девалвације динара речено је, између осталог, да ће то допринети смањењу сиве економије. Међутим, као да се ништа није десило, сива економија и даље цвета. Да ли сте ви већ нешто конкретно предлагали, урадили, и да ли постоји могућност да се нешто на том плану реализује?

Др Шешељ: Нешто је већ урађено. Наплата свих дажбина за цигарете, рецимо, уведена је већ у фабричком кругу, али је проблем што купци тих цигарета не излазе на легално тржиште, него лагерују робу у своја складишта и пуштају је на црно тржиште по много већим ценама од оних које би тре-

бало да буду у малопродаји. Рецимо, ако би просечна паклица цигарета у малопродаји требало да буде 4 динара, на тржишту је 7 или 8 динара. За читав низ других роба ми очекујемо да ће тржишне инспекције много боље да обављају тај посао. Ми смо се сустрели са неким случајевима корупције код тржишних инспектора и Министарство трговине ће предузети строге мере и на том плану.

Новинар: Може ли господин Тодоровић, као министар за саобраћај, да прокоментарише судбину 250 хиљада аутомобила који се возе путевима у Србији са црногорским таблицама?

Тодоровић: Да, само морате да знате да за то није надлежно Министарство за саобраћај и везе, него Министарство унутрашњих послова, па према томе, не бих могао да то прокоментаришем.

Новинар: Питање за господина Томислава Николића: Како коментаришете недавну изјаву професора др Светозара Стојановића да власти настоје да Вас поставе за студентског проректора, а господина Драгана Томића за принудног декана Рударско-геолошког факултета?

Николић: Екипа која ће се бавити Српским покретом обнове, може слободно да прегледа и професора Стојановића.

Новинар: Поставио бих два питања господину Вучићу. У последње време у појединим независним медијима питање њиховог статуса изгледа као прави рат против њих, хајка власти против њих. Да ли је то тачно?

Вучић: Ја пре свега не знам шта значи то – независни медији. Све што сам лично говорио и што су говорили људи из Министарства за информисање Републике Србије је истина. Да ли ће бити било какве хајке, то нас не интересује. У крајњој линији, добро је кад нас нападају и кад нас спомињу, то значи да вредимо. Али, никаквих озбиљних аргумената за нешто слично не видим. Можда ће нешто бити у погледу начина на који поједини медији извештавају о ситуацији на Косову и Метохији, јер то како неки раде је криминално. Али, као што видите, ми дозвољавамо потпуну слободу штампе у нашој земљи, а било би лицемерно да нас због тога оптужују за гушење медија.

Новинар: Господине Вучићу, како коментаришете оснивање Југословенског удружења професионалних електронских медија и да ли оно треба да буде на одређен начин политичка противтежа недавно основаној Асоцијацији независних електронских медија?

Вучић: Ја нисам знао ни да је Асоцијација независних електронских медија политичка организација. Људи према закону имају права да оснивају своје организације и удружења и сами одлучују каквог ће карактера бити.

Овим је конференција за новинаре завршена.

ПРОГНАН У ИСТОРИЈУ

Овим прилогом желели смо да се још једном осврнемо на економске и политичке идеје Милана Стојадиновића, посматрајући га, пре свега, као економског мислиоца, али и практичара, који је оставио трага у нашој политичкој историји, пре свега у баштини економске мисли

Овај познати Чачанин оставио је трага у политичком и друштвеном животу међуратне Краљевине Југославије захваљујући, пре свега, свом политичком раду, али и научној активности у области економских наука.

Рођен је у Чачку, 23. јула 1888. године од оца Михаила Ј. Стојадиновића, тадашњег судског секретара, и мајке Милеве (рођене Павловић). У родном граду је 1894. пошао у основну школу, а завршио је 1898. године у Крушевцу, где су му родитељи боравили по потреби службе. Овде се уписао у гимназију, коју је похађао и у Ужицу, да би матурирао у Првој београдској гимназији. Затим се 1906. уписује на Правни факултет Универзитета у Београду да би после положеног дипломског испита, 1910. године, наставио студије на групи економско-финансијских наука у Минхену и Берлину. Усмени докторски испит је положио 29. новембра 1911. Студије у Немачкој Стојадиновић је реализовао код уважених економиста Брентана и Лоца, а у Берлину је код Адолфа Вагнера радио своју дисертацију о немачком буџету.¹ Међутим, одбранио ју је тек у Београду, на Правном факултету, пред комисијом коју су сачињавали уважени професори: Слободан Јовановић, Милић Радовановић и Момчило Нинчић. Још у Краљевини Србији Стојадиновић је, као директор Главног државног рачуноводства, покушавао да га устроји на основу немачког модела с којим је био упознат до танчина. За време Првог светског рата, посебно у емиграцији, доста је, као финансијски стручњак, допринео раду Министарства финансија.

После Првог светског рата, кратко време био је професор Правног факултета у Београду, на коме је предавао финансије. Наиме, реч је о науци о финансијама, а како наводи Лазар Пејић: "Иако још релативно млад човек, Стојадиновић је већ тада био искусни финансијски експерт, који је претходно прошао брзу чиновничку каријеру у Министарству финансија, био је директор Главне буџетске контроле, директор Енглеске трговинске банке, професор Науке о финансијама, поверљива личност британског капитала, потпредседник банкарске берзе, познати берзијанац, добро поткован прак-

тичним и теоријским економским знањем".²

Из биографских података се види да је Стојадиновић од 1922. до 1924. године, у два наврата, био министар финансија у влади Николе Пашића (други пут од 1924. до 1926), потом и 1934. и 1935. године, да би председник југословенске владе био од 1935. до 1939.

Буџетска равнотежа пре свега: др Милан Стојадиновић важио је за врхунског финансијског стручњака

После споразума Цветковић – Мачек био је интерниран (1941. године предат је Енглезима, који су га депортовали на острво Маурицијус). Одатле је средином педесетих година прешао у Аргентину, где је био уредник више економских часописа и доживео, на извесан начин, стручну рехабилитацију као угледан економиста. Умро је 1961. године.

Стабилна национална валута Краљевине Југославије

У овом кратком прилогу који је допуна недавно објављеном раду о Милану Стојадиновићу,³ осврнућемо се на његову политичку делатност, првенствено као председника Југословенске радикалне заједнице, а потом и на његову економску доктрину, која је имала и неке практичне референце, с обзиром на чињеницу да је као министар финансија од 1924. до 1926. године зауставио дефлационом економском политиком тада изражен економски полет и кредитну експанзију (истина, створивши на тај начин проблем сељачког дуга). На тај начин, покушаћемо да расветлимо два мита који су пре рата кружили о Стојадиновићу: да је био близак фашистичкој Немачкој и у спољној политици се ослањао на Берлин, односно да је у доба владавине Стојадиновића Краљевина Југославија имала стабилну националну валуту.

О Стојадиновићу као економисти до сада је веома мало писано, изузимајући неке фрагментарне записе о појединим његовим делима. Већ спомињани Ј. Пејић за Стојадиновића је записао да је био "сналажљив, луцидан финансијер, вешт у практичним пословима и економској политици, писац већег броја стручних и научних радова, чије теоријске студије и практична економска политика нису до сада биле довољно анализирани од стране економиста. Његови потези у финансијским пословима и економској политици, коју је водио, довели су у међуратном периоду до стварања "мита" о Стојадиновићу као великом финансијском и економском стручњаку који је он сам за живота и у току политичке каријере створио о себи".⁴

Главни инструменти привреде

Анализирајући могуће утицаје већ споменутих минхенских професора на Стојадиновића, поготову Валтера Лоца и Луја Брентана, који су истицали значај државног интервенционизма у привреди, посебно значај начела буџетске равнотеже и добро организоване и функционалне финансијске администрације, ваља нагласити да је на њега пресудан утицај имао Велимир Бајкић (1875–1952), као и присталице његове школе: поред Милана Стојадиновића, ту убрајамо и др Милорада Недељковића (1883–1967), др Душана Панћића (1879–1950) и Николу Станаревића (1882–1976). Они су, попут Ве-

је главним инструментом целокупне привредне политике сматрао новац и мере финансијске политике у ужем смислу: буџет, порезе и друге. То схватање долазило је до изражаја и у његовој практичној делатности као министра финансија, у првом, и председника владе, у другом периоду.⁵

Светосавска награда

Трагајући за теоријским коренима његове економске доктрине, подсећамо да је као студент 1909. године, написао веома интересантну расправу под насловом: "Српско законодавство о издражавању свештенства (од ослобођења па до данас)." Интересантно је

ложај свештеничког staleжа, био веома радикалан у изношењу начина за регулисање положаја свештенства. Наиме, записао је: "Међутим, у црквеном законодавству код нас, потребно је почети из основе, систематски и радикално! Треба извести реформу одоздо, па све до горе редом. Потребно је извршити кодификацију целокупног црквеног законодавства које би, наравно, обухватало и питање о уређењу свештеничког staleжа. Специјални закон о томе не треба да постоји, већ он треба да буде саставни део закона о црквеним властима".⁷ У другом тексту, "О регулисању парохија", поближе се посветио економском, социјалном и друштвеном положају у паро-

Др Милан Стојадиновић у својству председина Владе подноси један од својих чувених експозеа у Народној скупштини 1937. године

лимира Бајкића, у привредној динамици, а пре свега економској политици, истицали значај крупног финансијског капитала.

За Милана Стојадиновића, бар када је реч о економској мисли, темељна категорија је био и остао (чак и у избегличком периоду, у Буенос Ајресу) – буџет. Одувек га је схватао као правни акт, па тек онда као инструмент економске политике, инсистирајући да он није само једнострано прикупљање прихода ради финансирања државних расхода, већ прави однос који захтева прецизније регулисање у области позитивног права.

Поједини аутори, на пример академик Обрен Благојевић, истичу да је Стојадиновић "био веома карактеристичан, између осталог, и по томе што

напоменути да је овај текст, као и један други – "О регулисању парохија" (објављен исте године у "Архиву за правне и друштвене науке") настао под утицајем Чедомиља Митровића, професора црквеног права, иначе по рођењу Чачанина.⁶ Вероватно је достојала идеја да се Стојадиновић у току даљег школовања позабави овом тематиком, на шта указује и чињеница да је податке на терену (свакако уз консултовање правне књижевности наше и стране) добио од стрица Милуна Л. Стојадиновића, пароха у Лесковцу. Овај рад, иначе штампан у виду засебне књижице, награђен је Светосавском наградом на Универзитету, што је за ондашње време био значајан и запажен успех. Стојадиновић је у овом раду, вероватно имајући пред очима по-

хијама, као и неким канонско-црквеним проблемима (око постављања пароха, његових надлежности и томе слично). Већ 1911. године објавио је значајно дело: "Поштанске штедионице", где се zaloжио за "оснивање поштанских штедионица у народу које значе развијање штедне у народу, значи јачање државног кредита, стварање домаћег српског капитала и подизање народног благостања".⁸ Наредне, 1912. године, јавно је публикувао докторску дисертацију под насловом "Немачки буџет", као и запажен текст у београдском "Делу" на тему: "Економски узроци српско-турског рата", залажући се за излазак Србије на Јадранско море низом економских, а не само једностраних политичких разлога.

Стојадиновићеви принципи финансијске политике

Изузимајући суптилне и економски валидне и интересантне анализе које је за време Првог светског рата израдио у Министарству финансија за потребе српске владе, осврнућемо се на приступно предавање Милана Стојадиновића из "Наука о финансијама", из октобра 1919. године, одржаном на упражњеној катедри из ове области на Правном факултету у Београду. У овом његовом главном финансијском делу, које није успео да публикује (реч је о рукопису од преко 400 страна), Стојадиновић је обухватио основна начела науке о финансијама. Залагао се за начело буџетске равнотеже: "Он сматра да привреди треба вратити све оно што јој је кроз државне приходе на одређен начин (кроз порезе, таксе, царине и друго) одузима.

И друго класично начело, принцип малог буџета, овде је такође заступљено и одражава се кроз стално Стојадиновићево залагање за што мање порезе и друге државне приходе. Овакви принципи финансијске политике имали су за циљ да ограниче државну интервенцију у привреди и да оставе широко подручје приватној иницијативи која према концепцији британске класичне политичке економије, представља јединог и најважнијег покретача сваке привредне активности".

После Првог светског рата написао је неколико интересантних књижица, углавном из економске политике, али и области новца и финансијске политике. Тако је 1921. године објавио (бар са нашег становишта), интересантан рад: "Наше валутне невоље", промишљајући на темељно питање: Како да поправимо валуту? Наиме, сматрао је да се највећа пажња мора обратити сређивању државних финансија: "Докле год ми имамо један огромни буџетски дефицит који се покрива сталним штампањем нових банкнота, вредност нашег новца мора да пада. И уколико његова вредност више пада, утолико све више скачу цене свим артикулума па, дакле, и страним валутама и девизама. Штедња у државним расходима и повећање државних прихода први су услови да би се зауставила машина за штампање.

Ван сумње је да се и на једном и другом пољу може много учинити". Те године објавио је и занимљиву књижицу "Борба против скупоће" (Београд, 1921). Потом је објављивао радове у листу "Банкарство", а већ 1925. године је публиковао књижицу "Наш финансијски положај—експозе одржан на пленуму Народне скупштине Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца од 31. марта 1925. године", као и неколико радова почетком тридесетих, попут: "Монопол дувана: његова правна природа, његов значај за народну привреду и државне финансије" (Београд, 1932), као и низ текстова у "Банкарству", "Политици", а да не споми-

њемо његове готово редовне годишње експозе као министра финансија у Народној Скупштини, који су прави мали и студиозни економски есеји о финансијској и привредној политици развоја Краљевине Југославије, средином двадесетих година овог века.

Економска мисао и пракса Милана Стојадиновића

Као министар финансија, Стојадиновић је спровео либерализацију производње и ограничио увоз неких производа који су угрожавали домаћу производњу. На тај начин постигао је активни спољнотрговински биланс и повећао у потпуности производњу у наредним годинама. Ове практичне референце његовог министровања, чак у два наврата, донекле су у супротности са претходним оценама и крећу се у релацији: интервенционизам—либерализација економских кретања. У време када се углавном бавио банкарским и берзанским пословима, Стојадиновић је себе "окарактерисао као присталицу либерализма, самим тим што се залагао за начело буџетске равнотеже и малог буџета, јер велики буџет, буџетски суфицит и буџетски дефицит аутоматски значе да ће држава имати одређени утицај на привредна кретања. Касније, међутим, као министар финансија, Стојадиновић се придржавао неких начела благог либерализма, док је, паралелно са спровођењем одређених либералистичких мера економске политике, спроводио и низ мера државног интервенционизма у привреди, по рецепту историјске школе. При крају своје каријере потпуно је био напустио начело економског либерализма и спроводио је политику државног интервенционизма у целини.¹⁰ Овакав развој економске мисли и праксе Стојадиновића могуће је пратити и у доба када је био председник владе од 1935. до 1939. године, у доба када национална валута бележи стабилност, а читава се привредна структура окреће немачкој привреди.

Југословенска радикална заједница

Целокупна Стојадиновићева економска политика поклапала се умногоме са његовом спољнopolитичком оријентацијом. Наиме, као присталица историјске школе, он је форсирао национални и индустријски развој у ограниченом обиму, уз јачање крупног финансијског и индустријског капитала: "Извоз аграрних производа требао је да обезбеди увоз машинске опреме за увоз индустрије, а побољшање положаја сељаштва и занатлија као и радника, добре купце за индустријску робу. Оваква политика везивала је Југославију искључиво за развијене европске земље, увознице пољопривредних производа, посебно за Немачку, из којих су се набављала потрошачка и производна индустријска добра".¹¹

Политичку активност Милана Стојадиновића у међуратној Краљевини Југославији можемо посматрати у два нивоа: државном и страначком, с обзиром на чињеницу да је од 1935. до 1939. био председник југословенске владе, а од 1935. године и председник Југословенске радикалне заједнице. Ова политичка партија настала је у августу 1935. године, спајањем радикала окупљених око Милана Стојадиновића са Словенском људском странком и Југословенском муслиманском организацијом. Убрзо је основан и Југословенски раднички срез (ЈУГОРАС), који је покушао да организује радништво и политички делује међу њима.

Већ у програмским одредницама Југословенске радикалне заједнице записано је да је циљ странке у држави народно благостање, а споља: "Очување државне сигурност, њене самосталности и њених интереса".¹² Странка се залагала за монархију и династију Карађорђевића, "за народно и државно јединство, за јединство територије и јединствено држављанство и те ће идеје пропагирати и заступати". У области законодавства странка се залагала за уставно и парламентарно уређење државе у демократском духу, за једноставнију, јефтинију администрацију, судску независност и сталност судија. Када је реч о финансијама, Југословенска радикална заједница се залагала за смањење непосредних пореза и свих оних такси и намета који погађају обичног грађанина и утичу на његов стандард. У непосредним порезима предвиђано је прогресивно оптерећење пореских обвезника, уз редовно прибирање пореза од стране грађана. Привредно благостање ће бити доступно делатним радом сваког појединца, док се за трговинску политику предвиђа слободно закључивање таквих трговинских уговора који ће обезбедити извоз производа под повољним условима. Исто тако, странка је у програму записала да ће се залагати за развој задругарства, као и занатства, уз заштиту радничког staleжа. Уз слободан развој просвете и вере, Југословенска радикална заједница се залагала и за праведно радничко законодавство, социјалну и здравствену политику која ће бити окренута свим слојевима становништва, уз јачање војске и одбране Југославије. У спољној политици предвиђано је очување мира и сарадња са суседним државама, као и учешће у раду Друштва народа. Ове програмске одреднице су преточене и у практичне акције Југословенске радикалне заједнице и у политичке наставе Милана Стојадиновића у јавности. Створена 17. октобра 1935. године, ова политичка партија је практично заживела у јавности тек од 24. децембра те године, када је започела да ради партијска канцеларија, на чијем се челу нашао Душан Трифуновић. Елиминисајући старог радикала А. Станојевића, стварни вођа је био Милан Стојадиновић. У историо-

графији је још пре двадесетак година дошло до сазнања да је био "јака личност и најутисајнији и способнији од целог вођства". Једини коме су припадници Југословенске радикалне заједнице скандирали: "Вођа", "Вођа", а опозиција и комунисти: "Баво", "Баво".¹³ Истина, из његових мемоара "Нират, ни пакт", својевремено, шездесетих година, објављеним у Аргентини, тако се нешто не може закључити, пошто се стиче утисак да је реч о политичару који је имао знатног утицаја, не само на унутрашњу, већ, пре свега, спољнополитичку оријентацију Краљевине Југославије. Како се наводи: "У области спољне политике учинио је велики преокрет и од подржавања Француске и Енглеске, прешао је на страну Немачке и Италије. Био је фасциниран Немачком, често је посећивао, а у свом руковођењу Југословенском радикалном заједницом подржавао њене фашистичке методе. Сваки свој дочек је вешто припремао, али никада није успео да му се широке народне масе диве. Имам утисак да је био врло динамичан и лукав".¹⁴

Јереза, дворска партија

За Југословенску радикалну заједницу се може, с правом, казати да је била партија поретка, како се неко једном сликовито изразио – "дворска партија", што није далеко од истине, с

обзиром да су већину угледника чинили министри и припадници ондашњег вишег грађанског staleжа. Стојадиновић је био веома вешт говорник, мада не треба заборавити да је иза себе имао државни апарат као и партијску пропаганду, која је, не ретко, користила и пропагандне методе из ондашње фашистичке Немачке.

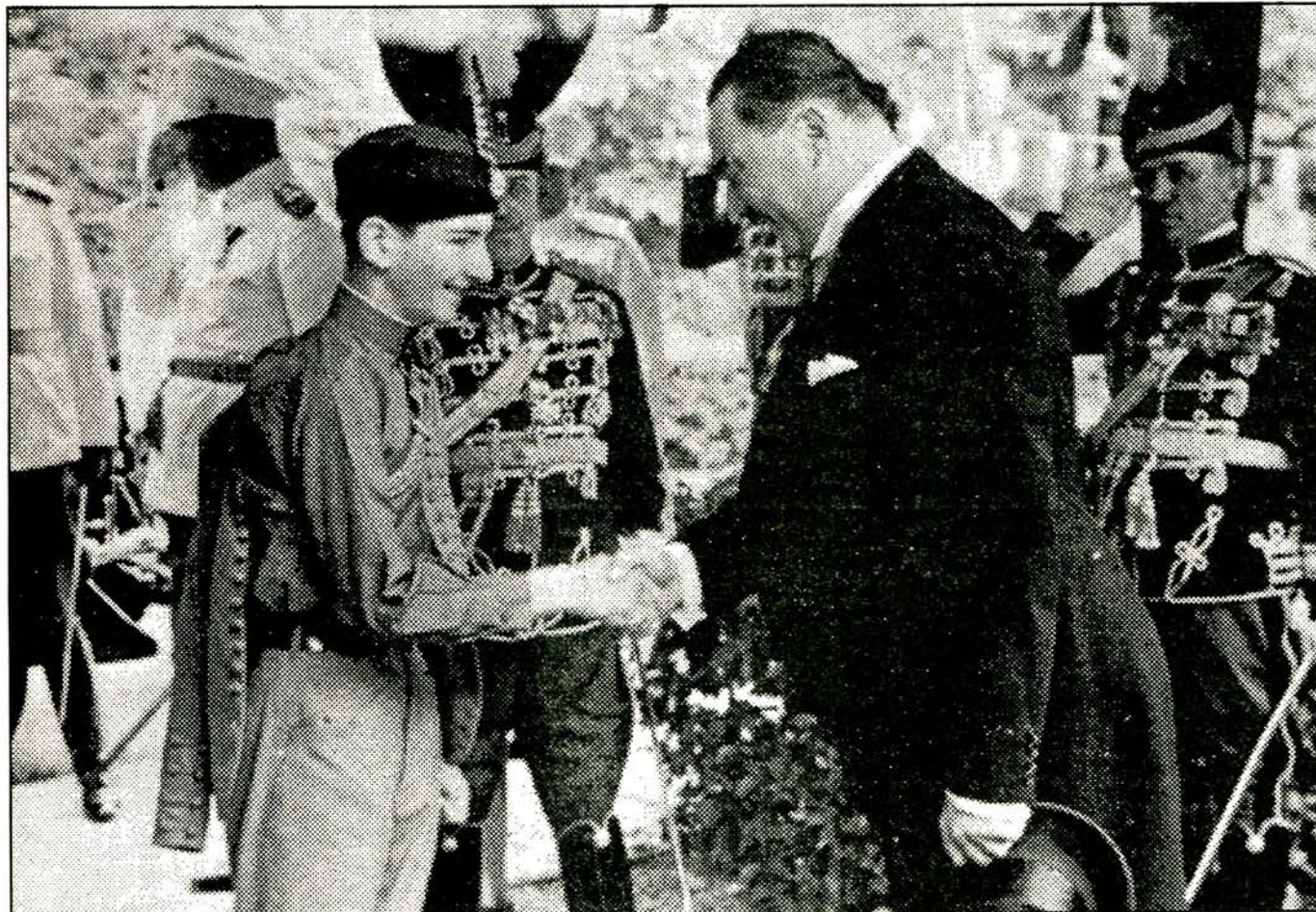
Покушаћемо да то пкажемо на примеру Стојадиновићевих организованих посета, у време избора, готово свим већим градовима у Краљевини Југославији, као и анализом масовних зборована, када је до изражаја долазила омладинска секција са свим обележјима фашистичке омладине у Немачкој (тамне кошуље, прављење парада – бакљада, поздрављање Стојадиновића са испруженом руком која неодољиво подсећа на фашистички поздрав, уз низ пратећих пропагандних манифестација: снимање документарних журнала, периодичне публикације, плакати и томе слично).

Далеко су интересантнији Стојадиновићев политички наступи. Интересантан је његов програмски говор, одржан на Првој земаљској скупштини Југословенске радикалне заједнице 1. и 2. јуна 1936. године у Београду, када је изјавио: "Погледајте само ову нашу Југословенску радикалну заједницу како у њој највећи број Срба, највећи број Словенаца и највећи број босанско-херцеговачких муслимана, а то

је велика већина народа из целе земље, која налази једну заједничку кућу, вођена истим идеалима, уверена у један исти програм". Очигледно да је био слаб одазив и интересовање међу хрватском популацијом, која се још почетком двадесетих година сврстала уз блок хрватских странака, пре свега Хрватске сељачке странке. Зато је, на овом скупу, Стојадиновић изјавио и следеће: "Ми желимо да објективну и добронамерну расправу хрватског питања и убудуће омогућимо, али нека нико из ове наше добре намере не изведе закључак да ћемо допустити, да се унесе методе које би могле да сметају ред и мир у земљи и које прелазе границе онога што је писаним законима ове земље дозвољено".

Конкордат, неславна епизода Милана Стојадиновића

И у доба најжешће кризе око Конкордата 1937. године, када су свештенство и народ окупљен око СПЦ пружили отпор потписивању овог документа са Ватиканом, Стојадиновић је и даље у Скупштини уверавао народне представнике да овај билатерални споразум, попут оног из 1914. године, није уперен против националних и верских интереса православаца у Краљевини Југославији. Ова неславна епизода везана за Милана Стојадиновића

Др Милан Стојадиновић с краљем Петром 1938. године

не потиरे његове очигледне успехе на пољу привредне политике.

Таско је у говору у Београду, октобра 1938. године, изјавио да су "државне финансије сада сређене. Држава уредно плаћа. Буџети се свршавају са вишковима, иако су порезе смањене. Динар је данас у Европи једна од најстабилнијих и најздравијих валута".

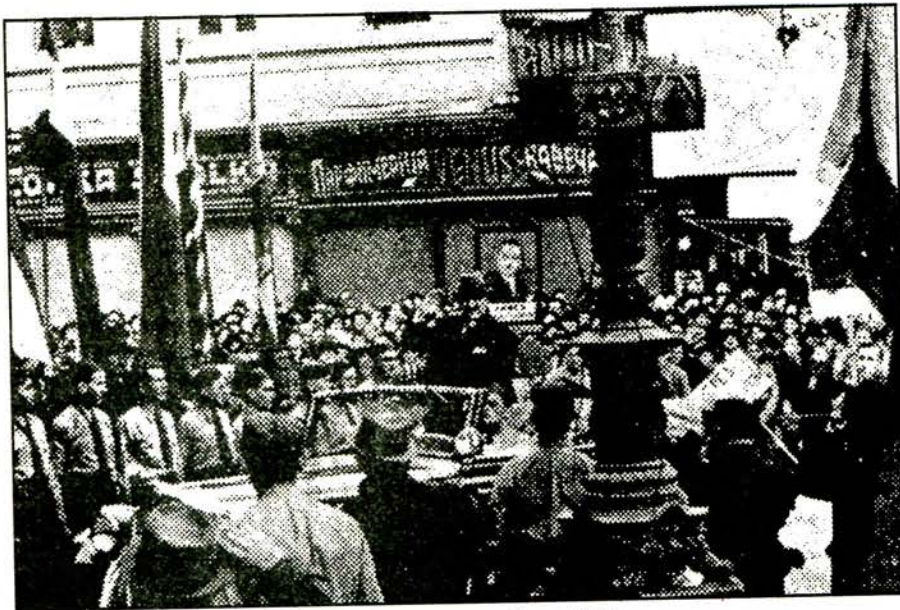
Ови успеси су истишани и у партијским гласилима, посебно у "Самоуправи", покренутој 1936. године, као и у знаменитој библиотеци Југословенске радикалне заједнице. На општинским изборима 1936. године, то је дошло до изражаја и у изборним резултатима, пошто су одборници Југословенске радикалне заједнице преузели низ локалних, општинских самоуправа, реализујући на тај начин и одређене идеје из свог партијског програма.

Већ 1937. године влада Милана Сто-

концепт "Један краљ – Један народ – Једна држава", који је значајно централистичку државу, превладао је став опозиције о потреби државног преуређења земље, уставне реформе која би се извела на принципу федерализације земље. Али, задржана је Стојадиновићева спољнополитичка оријентација ослањања на Немачку и Италију, што је било видљиво од Аншлуса Аустрије 1938. године, па преко незаинтересованог односа према окупацији Чехословачке 1939, што је резултирало распадом Мале Антанте и раније склопљеног Балканског савеза.

Оснивање Српске радикалне странке

Стојадиновић се није мирио са споразумом Цветковић–Мачек од 26. августа 1939. године, којим је практично извршена децентрализација државе, по-

На једном збору у Новом Саду 1939. године

јадиновића била је суочена са заједничком политичком акцијом Блока народног споразума, кога су сачињавале србијанске странке и ХСС и Српска демократска странка. Споразумом од 8. октобра 1937. године, тзв. "народним споразумом" предвиђено је образовање једне концентрационе владе, која је имала да доведе до прокламовања новог устава, дакле, до дерогирања Устава из 1931. године и образовања Уставотворне скупштине која би довела до новог уставног стања у држави. После избора из 1938. године, када су радикали освојили 306 посланичких мандата (Мачекова листа је добила 67, а листа Димитрија Љотића 3,42 посто гласова, што није било довољно за посланички мандат), кнез Павле Карађорђевић је жртвовао Милана Стојадиновића зарад споразума са Хрватима.

Тиме је начињен преокрет у дотадашњој политичкој оријентацији земље. Наиме, уместо Стојадиновићевог упорног залагања за унитаристички

што је новостворена Бановина Хрватска имала и одређене прерогативе државне суверености (не треба заборавити да парламентарни избори нису одржани, сем општинских у Хрватској од 19. маја 1940. године, када је ХСС добила мандат да образује локалну самоуправу).

У "Прогласу члановима и пријатељима Југословенске радикалне заједнице" из 1939. године, иза кога је стајао Стојадиновић, за Цветковића се констатује да је "загазио у једну радњу која је поколебала веру, да смо једна држава: предложио је да народ у Босни и Херцеговини, Далмацији, Срему, Војводини, одлучи плебисцитом о својој судбини, односно о томе: којој ће народној јединици припасти, упркос историјској и непобитној чињеници која је тај исти народ пре више од 20 година слободном вољом свој опстанак нераздвајно везала за опстанак јединствене Југославије".

Због оваквих негативних ставова поводом споразума Цветковић–Мачек,¹⁵

већ 10. јуна 1939. Главни одбор Југословенске радикалне заједнице је искључио из странке Милана Стојадиновића и још 29 његових следбеника. Они су убрзо основали, већ наредне 1940. године, Српску радикалну странку, која је била противник српско-хрватског споразума и државно-правног растакања Краљевине Југославије.

Убрзо, 1941. године, влада Цветковић–Мачек, на тражење Енглеза, прогнала је Милана Стојадиновића из земље. Он се обрео на Маурицијусу, где је провео ратне и поратне године, све до пресељења у Аргентину, почетком педесетих година. Тиме је његова активна политичка каријера била завршена. Али, не и бављење економском науком и практичним економским проблемима, који су потресали овај регион света, поготову после Другог светског рата. Своје идеје је изложио у листу "П економист" који је излазио у Буенос Ајресу, а били су запажени и његови савети и стручни елаборати тамошњој влади, углавном из проблематике државног буџета и новчаног промета.

Овим кратким прилогом желели смо, још једном, да се осврнемо на економске и политичке идеје Милана Стојадиновића, посматрајући га, пре свега, као економског мислиоца, али и практичара, који је оставио трага у нашој новијој политичкој историји, пре свега у баштини наше економске мисли.

Др Слободан Суботић

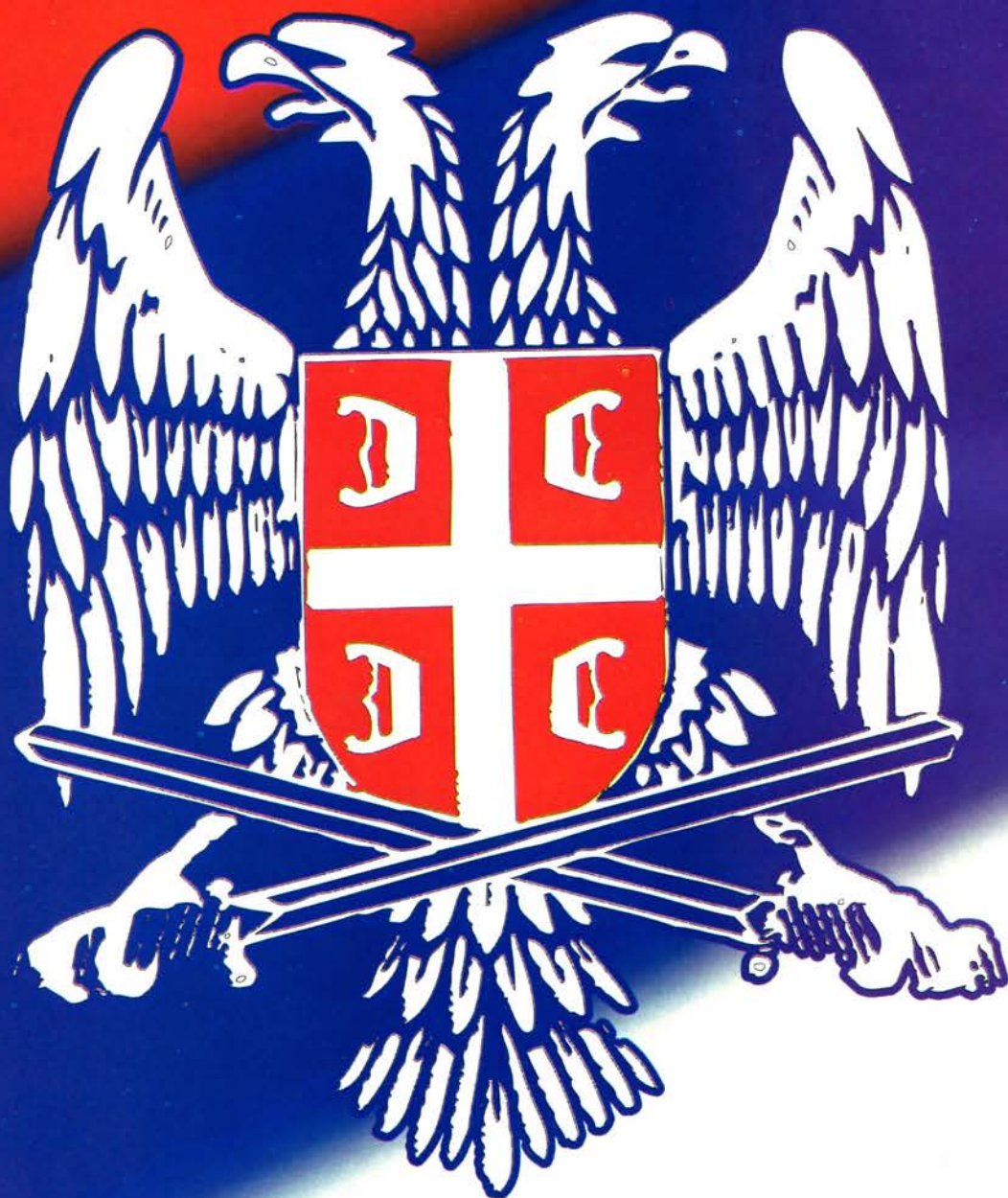
НАПОМЕНЕ:

1. С. Станојевић, "Енциклопедија...", стр. 696.
2. Лазар Пејић, "Економске идеје др Милана Стојадиновића о балканским привредним проблемима", "Балканика", Београд, 1976, стр. 229.
3. Видети рад М. Никитовића о М. Стојадиновићу у зборнику "Вишевековна историја Чачка и околине од најранијих времена до данас", Београд, 1995.
4. Исто, стр. 242.
5. Обрен Благојевић, "Економска мисао у Србији до Другог светског рата", Београд, 1980, стр. 698.
6. Видети наш рад "Чедомил Митровић и црквено право у Србији до 1941. године", Зборника радова, Народни музеј, Чача, 1994.
7. Нав. дело, стр. 93.
8. Нав. дело, стр. 33.
9. Као под бр. 2, стр. 249.
10. Ј. Пејић, нав. дело, стр. 150-151.
11. Исто, стр. 125.
12. "Програм Југословенске радикалне заједнице", Београд, 1935, стр. 49.
13. Станимирка Томић, "Настанак и делатност Југословенске Радикалне Заједнице", Београд, 1930, стр. 30.
14. Исто, стр. 124.
15. М. Стојадиновић, "Два споразума", (б.г., б.м.), стр. 30.

**Улазак српских радикала у Владу
народног јединства биће од користи држави и
свим њеним грађанима који је признају**

**ВРАТИЛИ СМО
ОПТИМИЗАМ СРБИЈИ!
СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА**